240863

ACCIDENTUL

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1933-1947

S'AU TRAS DIN ACEASTĂ CARTE,
PE HÂRTIE VIDALON, TREIZECI DE
EXEMPLARE NEPUSE ÎN COMERȚ,
NUMEROTATE DELA 1 LA 30.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1933-1947

MIHAIL SEBASTIAN

158

ACCIDENTUL

ROMAN

BCU Cluj-Napoca
4060 003 1482

BUCUREȘTI
FUNDAȚIA PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ „REGELE CAROL II"
39, Bulevardul Lascar Catargi, 39
1940

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

I

Nu-și dădea seama cât timp trecuse. Câteva secunde? Câteva lungi minute?

Nu simțea nimic. Auzea în jurul ei voci, pași, chemări, dar totul surd și cenușiu, ca un fel de pastă sonoră, din care numai uneori se desprindea cu o subită claritate un clopot de tramvai sau un strigăt, pentru ca imediat să reintre în aceeași rumoare stinsă.

« Va să zică un accident », gândi ea foarte calm, aproape cu indiferență.

Gândul nu-i deștepta nici o alarmă, nici o grabă. Avea foarte vag impresia că trebue să fie lungită pe jos, lângă trotoar, cu capul în zăpadă, dar nu încercă să facă nici o mișcare.

Îi trecu prin minte o întrebare stupidă, fără sens: « cât să fie ceasul? ».

Se încordă să audă tic-tacul ceasornicului de mână, dar nu-l auzi. « S'o fi spart ». Pe urmă, într'un efort de atenție, răsfrântă parcă în ea însăși, observă că de fapt nu aude nimic din propria ei ființă: nici pulsul, nici inima, nici respirația.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« Am stat — reflectă ea — am stat ca un ceasornic». Și i se păru că surâde, dar nu-și simțea buzele, pe care căuta inutil să le contureze undeva în acest lucru familiar și totuși pierdut, care era corpul ei insensibil.

Își aminti atunci brusc momentul căderii — atât de brusc, încât avu impresia că din nou cade, și auzi încă odată zgomotul scurt, ca de resort spart, pe care-l auzise atunci.

Nu-l reținuse pe moment, dar acum îi revenea cu o precizie absurdă: sunet sec de ligament care se rupe, de arc ce se sparge, și într'adevăr i se păru că undeva, în intimitatea acestui trup pe care nu-l mai simțea, ceva trebue să se fi rupt din loc.

Încercă să se străbată pe ea însăși, cu o scurtă privire interioară și să surprindă ca pe o placă de radiografie, locul exact al ruperii.

Clavicula? Aorta? Rotula?

Pentru fiecare cuvânt, i se părea că trebue să găsească un răspuns în corpul ei inert, pe care îl asculta din nou, silindu-se să-l pătrundă cu auzul, până la cele mai depărtate fibre.

« Hotărît, ceva s'a rupt. Dar ce?»

Vocile creșteau și descreșteau pe stradă, în jurul ei, cu răbufniri zgomotoase și îndepărtări subite. Veneau până la ea, ca prin ceață, aburite.

Deodată o străpunse o senzație ascuțită de frig și în același timp își simți genunchiul drept gol în zăpadă, ca și cum singur din întreg corpul, s'ar fi trezit dintr'o profundă anestezie. Ce depărtat, dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

ce intens îl simțea! Un moment îl fixă cu gândul și i se păru nespus de straniu acest unic punct sensibil, desprins din leșin ca o mică insulă vie.

Pe urmă, ca un val de sânge, frigul urcă mai sus de genunchi și se răspândi cu o fină rețea tactilă pe pulpă, chemând la viață noi regiuni de epidermă. Zăpada era pufoasă, mângâietoare și avea o moliciune de așternut rece. Își afundă cu oarecare lene, piciorul drept în această zăpadă, și îl simți pe de-a'ntregul gol, cu ciorapul căzut până la glesnă.

In aceeași clipă, avu fulgerător senzația rupturii de adineauri. Gândul care până acum ezitase, merse de astă dată exact spre mica piesă anatomică ruptă: jartiera. Liberat, resortul ei metalic se imprima sus pe pulpă, ca un mic sigiliu rotund.

« Trebue să fiu pe jumătate goală», gândea ea fără alarmă. Ridică abia atunci capul și în același timp vocile se limpeziră, ca ieșite brusc din ceață.

« Criminali», striga un domn bătrân, răstindu-se sufocat de violență, la un vatman, care tăcea încurcat.

« Criminali. Nu vă uitați nici înainte, nici înapoi, dați buzna peste călători, peste dame, peste copii...»

Omul dela tramvai încercă să schițeze un gest de explicație.

— Păi dacă dumneaei coboară...

— Ei și ce-i dacă coboară? Adică n'are voie?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— N'are voie, că aici nu e stație... zise altcineva, o voce indiferentă.

De jos, ea, încercă să-l vadă pe cel care vorbise, dar nu distinse în întuneric decât o privire fără curiozitate.

— Sigur că nu e stație... reluă vatmanul puțin încurajat.

Domnul bătrân indignat nu voia să cedeze.

— Foarte rău că nu e. Să fie. Că de aia plătim noi. Bani știți să ne luați, dar stații nu vă dă mâna să faceți. Criminali, bandiți... V'ați îmbogățit pe punga noastră...

Ea simți un zâmbet care flutura în întuneric, și fără să ridice bine capul pentru a-l primi din față, avu certitudinea că e zâmbetul vocii indiferente de adineauri.

« ... da, bine ne faceți, așa ne trebue, că suntem proști și nu reacționăm... »

Era stupid de sigur, dar își dădu seama că trântită acolo în zăpadă, ea nu asculta vocea stridentă a bătrânului indignat, ci urmărea tăcerea depărtată a celuilalt.

« ... da, domnilor, nu reacționăm. Ia să chemăm noi agentul și să-ți trântim un proces-verbal, mă 'nțelegi... »

In sfârșit, auzi din nou vocea celuilalt, aceeași voce puțin surdă, puțin leneșă. Vorbea probabil cu vatmanul.

— Vezi-ți de drum, băiatule. Urcă-te în vagon și dă-i drumul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Sigur. Să-și vadă de drum și pe dumneaei s'o lase aicia, moartă, în zăpadă.

Toate privirile se îndreptară din nou spre ea. In focul discuției fusese uitată, dar acum redeveni personajul principal al scenei.

Se simți ridiculă, trântită cum era — cine știe de când? — în plină stradă, într'un grup de trecători curioși. Ar fi vrut să se ridice, dar singură știa bine că nu va putea.

Aruncă o privire circulară, căutând parcă o figură cunoscută printre acele fețe cenușii, și se opri la bărbatul a cărui voce lenească o reținuse. Il recunoscu după privirea lui indiferentă, care-i semăna foarte bine cu vocea.

— Decât să te certi, mai bine m'ai ajuta să mă ridic.

Omul nu păru deloc surprins. Făcu fără grabă un pas spre ea, îngenunchie cu oarecare întârziere, îi trecu o mână sub brațul drept și o ridică fără prea mare îndemânare, dar cu o mișcare fermă.

Ea nu-și putu opri un mic strigăt de durere, când, pentru ca să se ridice, se lăsă cu toată greutatea pe piciorul drept.

— Doare?

— Nu știu. O să văd mai târziu.

Și acum ce să facă? Cercul curioșilor se strânse și mai tare în jurul ei. Pălăria îi cădea pe ceafă, ciorapul drept îi curgea de-a-lungul piciorului, mantoul era plin de zăpadă, mănușile erau ude...

Ii păru rău că se ridicase: fusese mult mai comod, pe jos, în zăpadă. Un moment, o ispiti gândul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

absurd de a se trânti la loc, ceea ce o făcu să surâdă şi să-şi recapete puţin calm. « Trebue să scap de ăştia», îşi zise ea, înfruntând cu bravură curiozitatea grupului.

Se întorsese din nou spre omul ei, care şi el părea acum puţin stânjenit de spectacol.

— Nu vrei să faci cu mine câţiva paşi?

Propunerea părea că-l plictiseşte. Ea se grăbi să-l liniştească.

— Numai câţiva, până la o maşină.

Nu aşteptă răspunsul, îi luă braţul şi porni lângă el călcând cu băgare de seamă, ca să nu redeştepte durerea de adineauri.

Nu se vedea nici o maşină, nici o trăsură. Tânărul domn nu se silea deloc să-şi ascundă plictiseala. Tăcea cu încăpăţânare, absent.

L-ar fi lăsat bucuroasă şi şi-ar fi continuat singură drumul, dar nu avea încredere în piciorul ei drept. De două ori încercase să calce puţin mai apăsat şi durerea o străpunsese dela glesnă, ca o lamă.

« E prost crescut, dar am nevoie de el». Il luă şi mai bine de braţ, ca şi cum ar fi vrut să-i arate că nu se lasă intimidată de proasta lui creştere şi că nu renunţă.

Mergea puţin în urma lui, căci nu îndrăznea să-i spună că face paşii prea mari. Il putea privi pieziş, din profil, fără ca el să observe. Un tip şters, cu trăsături nesigure, tânăr parcă, dar fără vârstă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

precisă, blond parcă, dar fără coloare certă. « Parcă l-am mai văzut undeva».

E înalt? E scund? N'ar fi putut spune. In paltonul acela părea înalt, un palton gris, larg, cu buzunare mari, în care mâinile se înfundau cu un aer de securitate.

Continua să tacă, o tăcere de drum lung, închisă, rezistentă, fără expresie.

« Parcă ar fi singur. Parcă n'aș fi lângă el. Parcă ar fi uitat că sunt lângă el. Și dacă într'adevăr a uitat? Dacă se va trezi cu mine de braț și mă va întreba ce caut aici, atârnată de brațul lui?»

Se hotărî să rupă ea tăcerea.

— Nu înțeleg cum s'a întâmplat. Am alunecat se vede de pe treapta tramvaiului. Voiam să cobor.

— Din mers?

Se miră auzindu-i glasul. Credea că n'o aude, că nu-i va răspunde. Surpriza o însufleți.

— Da, din mers. Totdeauna cobor din mers. Nici nu se poate altfel. Eu locuesc aici aproape, în Bulevardul Dacia, și tramvaiul 16 nu oprește, decât ori la Donici, ori la Vasile Lascăr. E prea departe. De asta cobor la cotitură, unde tramvaiul o ia pe Orientului. Nu numai eu. Toată lumea care stă prin apropiere. Și nu se întâmplă niciodată nimic. Numai astăzi... Nu știu cum s'a întâmplat...

Treceau tocmai sub bătaia unui felinar. In lumină, figura lui i se păru din nou absentă.

« Ce tip urîcios». Totuși îndrăzni să se oprească.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Nu te supăra. Vreau să-mi ridic ciorapul. Am înghețat de tot.

Se aplecă, dar abia acum băgă de seamă că sângerează: genunchiul drept era roșu, iar mai jos spre glesnă, unde se zgâriase probabil mai tare, țesătura ciorapului se lipise de rana cu sânge înghețat.

— E grav?

— Nu știu. Deocamdată nu mă doare. Ar trebui să trec pe la o farmacie. Vrei?

El nu răspunse, dar o luă de braț și o întrebă din ochi: «unde?»

— Nu e departe. Uite pe trotoarul celălalt.

Trecură drumul. De departe, ea avu oarecare greutate să se recunoască în oglinzile farmaciei, la dreapta acestui domn, care i se părea și mai strein în imaginea depărtată din oglindă. Când se apropie, surâse cu compasiune propriei ei figuri. «Deplorabilă sunt, săraca de mine!» Își scoase cu un gest scurt pălăria și rămase cu ea în mână, consternată.

— Nu pot să intru în halul ăsta. Farmacista mă cunoaște, o să mă întrebe, va trebui să-i explic... Nu vrei dumneata?...

El acceptă fără entuziasm, cu o aprobare încruntată din sprâncene.

— Ce-ți trebue?

— Puțină tinctură de iod și... știu eu? puțină apă oxigenată.

Voi să-și deschidă poșeta, ca să-i dea bani, dar el fără să aștepte, împinse ușa farmaciei și intră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

De afară, ea îl urmări prin geamul vitrinei, cum intră, cum se descoperă, cum spune bună-seara, cum se apropie de farmacista în halat alb. I se păru curios să-l vadă deschizând gura și rostind cuvinte, pe care ea nu le auzea. Ciudată voce are! Puțin acoperită, puțin stinsă, și totuși având un accent aspru. Farmacista turna tinctura de iod în sticlă.

De ce durează așa de mult? Trebue să fie înăuntru o căldură dulce de seră. Balanțele de metal stau nemișcate. Lichiduri grele, somnoroase, dorm în rafturi, în sticle solemne de cristal.

Farmacista îl întreabă ceva și el răspunde cu destulă voie bună. E mai vorbăreț înăuntru la căldură, decât afară, în frig. Dacă l-ar lăsa! Dacă s'ar duce acum, fără să-l mai aștepte? Ce cap uimit ar face nemai găsind-o, dar și ce sentiment de ușurare ar avea, impertinentul!

Genunchiul începu s'o doară. Mai mult s'o înțepe, decât s'o doară. Se mai gândi încă odată la căldura bună de dincolo de vitrină și închise ochii. I se părea că alunecă într'un fel de somn...

— Am stat prea mult?

Era vocea lui. Aceeași voce nesigură, care nu apasă pe cuvinte și-ți face impresia că trece pe lângă ele, din neatenție.

Nu-i răspunse și nu deschise ochii.

— Ți-e rău?

— Nu, nu mi-e rău. Dar aș vrea să ajung acasă. Am înghețat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr:1933-1947

— Spuneai că nu e departe...

— Fii liniștit: nu e. Mai avem douăzeci de pași și ai scăpat.

Nu aștepta nici o protestare politicoasă din partea lui. Il luă de braț, decisă să nu-i mai vorbească și nerăbdătoare să poată în sfârșit rămânea singură. Se silea să facă și ea pașii cât mai mari, deși piciorul drept o durea mereu.

Pentru prima oară de când i se întâmplase accidentul ăsta stupid, ar fi vrut să plângă.

Se opri în sfârșit în fața unei case, cu multe etaje, se rezemă de portalul de sticlă și îi întinse mâna...

— Aici. Acum, te poți duce. Iți mulțumesc.

El îi strânse mâna o clipă, fără să i-o rețină și pe urmă duse degetul la pălărie, schițând vag o jumătate de salut.

Ar fi vrut să-i spună: «ești cel mai urîcios om din lume», dar era prea obosită ca să-i spună ceva. Il lăsă acolo, în fața casei, și intră în holul luminos, unde o primi un val de căldură moleșitoare.

... Era singură în ascensor. Apăsă pe butonul ultimului etaj, al șaselea, și apoi căzu pe banchetă, cu un suspin de salvare. Își promise să plângă din toată inima, când va ajunge sus în camera ei. Simțea că nimic nu i-ar fi putut face mai bine: un plâns bun și pe urmă o baie fierbinte.

Undeva între două etaje, ascensorul se opri cu o scurtă zguduitură. Crezuse întâi că a ajuns, dar își dete seama că de fapt a rămas suspendată în drum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« E ziua accidentelor», încercă să glumească în gând. Sună lung pe butonul de alarmă.

Își aduse aminte că vara trecută cucoana bătrână dela al treilea, rămăsese o dimineață închisă în ascensor, între două etaje. Gândul o îngrozi. Apăsă din nou, cu o tresărire de panică, lung, nervos, răstit, pe butonul roșu. Era în tot imobilul o tăcere adâncă: numai undeva, departe, slab ca o chemare din altă lume, soneria de alarmă suna fără răspuns.

Nu mai putea să reziste lacrimilor. Se privea în oglinda dreptunghiulară din ascensor și i se făcu milă de starea în care se afla, ciufulită, ruptă, murdară, înghețată. Lacrimi calde, bune, o podidiră și ea le primi cu o subită plăcere, de parcă s'ar fi apropiat de o sobă caldă.

De jos, cineva, portarul probabil, strigă: « Hei, ușa dela al treilea. Cine a deschis ușa dela al treilea?»

« Ușa dela al treilea» fu închisă: ascensorul porni mai departe, fără zgomot. Ea ar fi vrut să nu se mai oprească, să meargă mereu așa și să poată plânge liniștită, în mișcarea lentă, tăcută a ascensorului.

Sus, o aștepta tânărul domn în palton gris. Il privi uluită, neînțelegând ce se întâmplă.

— Dumneata ?

— Eu. Am uitat tinctura de iod și apa oxigenată.

Intr'adevăr scoase din buzunar două sticluțe învelite în hârtie multicoloră de farmacie.

— Și cum te-ai urcat?

— Pe scară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Șase etaje?

— Șase.

« Ce tip curios! », gândi ea privindu-l un moment, intrigată încă odată de lipsa lui de expresie. Avea și acum aceeași privire depărtată, neîntrebătoare, pe care i-o întâlnise prima dată, ridicând capul de jos, din zăpadă.

Își aduse aminte că a plâns — și coborî jenată ochii — dar era prea târziu, căci el observase.

— Ai plâns?

— Nu... Adică da. Puțin. Dar n'are nici o importanță. Niciodată când plâng, nu are importanță...

Își scoase cheia din poșetă.

— Vrei să intri un moment?

El răspunse cu o ridicare din umeri.

— Asta înseamnă « da », sau înseamnă « nu »?

— Nu știu bine ce înseamnă. E un gest familiar. Să zicem « da ».

— Atunci să intrăm.

Pe ușă, era o mică placă metalică: Nora Munteanu. El întrebă din ochi, și ea confirmă: « Eu... »

* * *

Apa era fierbinte. Aruncase în cadă un pumn de lavandă și toată odaia era plină acum de aburi calzi, aromitori.

— Se simte și dincolo?

— Ce?

— Lavanda.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-1947

— Lavandă e? Da, se simte.

Glasul lui venea și mai șters, din odaia alăturată, prin ușa pe care Nora o lăsase într'adins puțin deschisă, ca să poată vorbi cu el, în timp ce ea își lua baia.

— Nu te plictisești?

— Nu.

— Ești bine instalat?

— Da.

Il instalase într'adevăr într'un fotoliu și îi pusese înainte un vraf de reviste ilustrate. « Ca la dentist », observase el docil, ocupând locul arătat.

« Da, ca la dentist. Și te rog să fii cuminte, până termin eu. Pe urmă, stăm de vorbă »

Baia era adormitor de bună. Nora închise ochii, învinsă de căldura pe care o simțea pătrunzând ca o dulce toropeală, prin tot corpul. Departe în adânc, se deschideau fine vase de sânge, pe care avea senzația că frigul le înghețase.

Nora avu un gând de prietenie pentru acest corp al ei, cunoscut, familiar și de treabă. I se părea că e o veche cunoștință regăsită și îl mângâia cu o simpatie de camarad. Pe sân, mâna întârzia, ca pe un obraz rotund. Ar fi vrut să doarmă...

In odaia alăturată se mișcase parcă un scaun din loc.

— Ai vrut ceva?

— Nu. Mă uitam la fotografia de pe birou. Cine e?

— Eu.

— In costumul ăsta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

— Da, e un costum de ski. Eram la Predeal. Îți plac?

Nu răspunse. Poate că nici nu auzise întrebarea, pe care ea o pusese neglijent, coborînd vocea. Îl auzi întorcând o filă: citea probabil.

Nora se gândi la el și băgă de seamă cu surprindere că-l uitase. Îl știa în odaia alăturată, cufundat în fotoliul ei, dincolo de această ușă întredeschisă, dar îi era cu neputință să-și aducă aminte cum arată la față. Trăsăturile fugeau nesigure, sub un surâs vag, ca o lumină difuză.

Își aminti în schimb cu precizie cravata, pe care o purta, o cravată verde de lână aspră, cu mărunte cusături oblice, paralele...

«Frumoasă cravată, dar nu știe să și-o facă. Nodul prea strâmb. Am să-l învăț eu cum se face un nod ca lumea».

De dincolo, soneria telefonului izbucni energică.

— Ce să fac? întrebă din fotoliu tăcutul mosafir.

— Nimic. Lasă-l să sune.

Soneria insistă, mereu mai lung, mereu mai răstit. Nora surâse cu oboseală. Un singur om putea să sune atâta.

— Fii bun și răspunde.

El ridică receptorul, spuse «allo» și apoi, după o pauză, îl puse la loc.

— Ce s'a întâmplat?

— Nu știu. Nu răspunde nimeni. E cineva care a închis telefonul fără un cuvânt.

— Trebue să fie Grig.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraza.ro/mor1933-1947

— Grig?

— Da, un prieten. Trebue să fi fost mirat auzind o voce de bărbat, de aici. O fi crezut că a greșit numărul.

Presupunerea Norei era probabil justă, căci telefonul sună iar.

— Nu te supăra. Răspunde-i te rog. Spune-i că sunt în baie și să mă cheme peste cinci minute.

Își opri respirația și ascultă cu urechea ațintită spre odaia cealaltă, ca să prindă și ea vocea din receptor. O auzi într'adevăr vibrând metalică, îndepărtată ca pe un minuscul disc de patefon.

« Allo 2.65.80? Sunteți sigur? Nu e greșeală?»

— Nu, domnule, nu e greșeală.

— Atunci, cine e la telefon? — întreba mica voce de metal.

— Vă roagă domnișoara Nora...

— Nu mă interesează ce mă roagă domnișoara Nora. Vreau să știu cine e la telefon.

— Domnule, domnișoara Nora e în baie și vă roagă...

— Nu vreau să știu unde este domnișoara Nora. Vreau să știu cine ești dumneata.

Urmă o clipă de tăcere, apoi zgomotul scurt, retezat al receptorului ce cădea pe furcă, undeva departe, tăind legătura.

— Și acum?... o întrebă el pe Nora, cu un calm pe care ciudata convorbire părea că nu-l turburase.

— Nimic. Reia-ți locul în fotoliu și așteaptă-mă. Viu îndată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/vmdr/1933-1947

Nora intră îmbrăcată într'un halat alb de baie, puțin prea larg pentru ea.

Se îndreptă spre fotoliul lui, aprinse o mică lampă cu abajur de pe divanul din apropiere și o întoarse spre el, luminându-i brusc fața.

— Ce s'a întâmplat?

— Nimic. Vreau să te văd. Inchipuește-ți că uitasem cum arăți. Tot timpul în baie, m'am căznit să-mi aduc aminte.

Il privi atentă, cu seriozitate, iar el îi suportă calm privirea.

— Ai terminat?

— Da, deocamdată. Ai o figură nesigură. Greu de ținut minte.

El ridică din umeri. Ea recunoscu gestul.

— Nu-mi place ridicarea asta din umeri.

El nu răspunse nimic, iar ea îl privi mai departe lung, urmărind desenul evaziv al acelei figuri, în care i se părea că deslușește un amestec de oboseală și de copilărie.

— Ești un tip fumuriu. Parcă vii din ceață.

Pe divan erau cele două sticluțe, cumpărate dela farmacie. Nora le luă și se duse lângă noptieră, să-și panseze «rănile», cum spunea exagerat, ca să glumească.

Își dete la o parte halatul, cu o pudoare atentă, și își dezveli piciorul drept, numai până la genunchi, atâta cât era nevoie, ca să se bandajeze. Nu era propriu zis rănită. Mai mult zgâriată, dar destul de rău, căci chiar după baia fierbinte pe care o făcuse, sângera încă ușor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

El urmărea din fotoliu operația, așteptând parcă s'o audă țipând, când apăsa tamponul cu iod pe glesna însângerată. Dar gesturile ei aveau ceva atent și obiectiv de infirmieră, aplecată asupra unui pacient strein. Părul negru îi cădea pe frunte, fără cochetărie.

Câtăva vreme, ea continuă să plimbe tamponul de vată, pe glesnă și apoi pe genunchi, cu totul absorbită de ceea ce făcea. Pe urmă se întrerupse, ca și cum și-ar fi adus deodată aminte de un lucru uitat.

— Te-a plictisit telefonul de adincauri?

— Nu.

— Cu atât mai bine. Eu... cu sunt obișnuită.

Își reluă delicata ei operație, spălând cu apă oxigenată și apoi cu tinctură de iod, o mică zgârietură pe care n'o descoperise până atunci.

— Da, sunt obișnuită. Cu asta și cu atâtea altele. Vezi, Grig... Dar ar trebui să-l cunoști.

— Nu vine astă seară pe aici?

— Trebuia... Dar acuma nu mai vine. Nici astă seară, nici multe alte seri...

— Imi pare rău, crede-mă.

— Mie nu. Iți jur că nu.

— Il iubești?

Nora simți în întrebarea lui o inflexie ironică. Era convinsă că surâde, așa cum surâdea pe stradă, în grupul acela de curioși, el singur indiferent.

Ridică scurt capul, pentru ca să-l surprindă și fu mirată văzând că se înșelase. Nu surâdea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Nu, nu-l iubesc. Nu cred că-l iubesc. Vine pe aici... în odaia asta... Vine, pleacă, telefonează, se supără, se împacă... Așa e el. Cred că pe dumneata te-ar amuza.

— De ce?

— Nu știu bine. Mi se pare că este exact contrariul dumitale.

— După ce se cunoaște asta?

— După multe. După voce. După cravată.

Se ridică și veni spre el.

— Da, după cravată. El o poartă totdeauna corect. A d-tale e strâmbă. Nu știi să ți-o faci. Mă lași pe mine?

Se așeză pe speteaza fotoliului și îi desfăcu nodul cravatei, cu degete ușoare, atente. El nu se împotrivi. Aștepta supus să termine. O aromă de lavandă, trecea prin halatul ei poros, aducând o undă de căldură, în care se simțea parcă zvâcnirea depărtată a sângelui, bătaia măruntă a pulsului.

După ce sfârși de înnodat cravata, Nora se depărtă puțin de el și îl privi ca să vadă cum îi stă.

— Nu, nu merge. E corectă, dar nu-ți stă bine. E prea corectă pentru dumneata.

Și tot ea, cu aceeași grijă, se sili să strice nodul prea bine făcut al cravatei și să-i redea aerul de neglijență dinainte.

Era gata să plece. Își pusese paltonul (« ce înalt e, Doamne, în palton! ») și se pregătea să-i spună bună seara.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdr/1933-1947

— Intr'adevăr, te duci?

— E târziu.

— Nici nu te-ai prezentat. Nici nu știu cum te chiamă.

— E nevoie de hârtiile mele de identitate?

— Nu strică să le vedem.

El căută cu seriozitate în buzunarul interior al hainei și scoase de acolo un carnet, pe care i-l întinse.

Nora îl răsfoi un timp, ca și cum ar fi vrut să verifice fotografia, semnalmentele, semnătura. Pe urmă, îl privi deodată surprinsă.

— Ești născut la 18 Decemvrie?

— Da.

— La 18 Decemvrie? Ești sigur?

Fără să aștepte răspunsul lui, întoarse capul spre calendarul din perete.

— Știai că e ziua dumitale astăzi?... Știai că împlinești...

Se opri, deschise din nou carnetul de identitate pe care-l avea în mână, citi anul nașterii lui...

— Știai că împlinești 30 de ani, astăzi? Tocmai astăzi?

El nu părea surprins. Arăta mai mult amuzat de sincera ei stupoare. Ea insistă.

— Spune, știai?

El ridică din umeri, indiferenta lui ridicare din umeri.

— Nu.

Nora încercă să nu-l creadă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1933-1947

— Nu-i adevărat. Nu-i aşa că nu-i adevărat? E cineva care te aşteaptă astă seară. O femeie, o iubită. E cineva care ştie...

Se opri din vorbă. Era în tăcerea lui ceva împânzit, ceţos, din care avu deodată siguranţa că nu va putea zmulge nici un răspuns.

El făcu un pas spre uşă. Nora îl apucă de braţ.

— Nu pleca încă.

Pe o etajeră cu cărţi, într'un vas de sticlă, erau trei garoafe cu cotoarele lungi. Luă o garoafă şi i-o întinse fără să surâdă, aproape cu gravitate.

— De ziua dumitale.

Apoi, cu un neaşteptat elan, se apropie şi mai mult de el.

— Rămâi aici. După cum vezi e lumină, e cald. Il sunăm pe portar şi-l trimetem la băcănie. Vom face un dineu somptuos şi vom ciocni un pahar. Asta aduce noroc.

— Crezi? întrebă el vag.

— Sunt sigură.

O sclipire copilăroasă îl lumină.

— Primesc. Dar trebue să mă laşi să cobor eu după târgueli.

— Nu se poate.

— De ce?

— Pentrucă nu te mai întorci.

— Ba da.

...Şi nu mai avu timp să-i răspundă, pentrucă deschisese deja uşa şi dispăruse vijelios pe scări.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr/1933-1947

Nora rămase în prag, să-i asculte paşii depărtându-se.

* * *

Se uită neliniştită la ceasornicul de pe birou: au trecut 20 de minute. « Poate nu mai vine».

Era o tăcere imensă în întreg imobilul. De undeva, dela un etaj depărtat venea un cântec slab de patefon, sau de radio.

Noapte bună, Mimy,
Şi somn uşor.
Noapte bună, Mimy,
Adormi uşor . . .

Nora se gândi la această Mimy care de sigur dormea de mult, înduplecată de cântec.

Şi ea ar fi vrut să doarmă. Ii părea rău că-şi dezbrăcase halatul acela moale, în care se simţea aşa de cald îmbrăţişată. In rochia aceasta de seară, avea incomoda impresie că se află în vizită, în propria ei cameră. Dar voise să ia cu totul în serios «dineul» pe care îl pregătea, şi se gândise cu plăcere că la întoarcere, el va găsi o femeie strălucitoare... « Strălucitoare». Işi repetă cuvântul în gând şi zâmbi cu puţină oboseală.

Un uruit surd se desprinse din tăcerea generală a clădirii. Se urca cineva cu ascensorul.

Obişnuită cu secretele cele mai intime ale clădirii, urechea Norei urmărea sunetul, cum ar fi urmărit ridicarea mercurului într'un fel de termometru imens.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1933-1947

Etajul I, etajul II...

Pe măsură ce se apropia, uruitul ascensorului vibra ca o coardă joasă de pian, prelungită de apăsarea pedalei. Se va opri la al treilea?... Nu, a trecut mai departe.

La fiecare etaj, era o zmucitură scurtă, ca o bătaie mai tare de puls.

Nora închise ochii. Simțea în propria ei ființă ridicarea aceasta, ca și cum o secretă curea de transmisiune ar fi dus-o mai departe până în sângele și nervii ei.

Patru... cinci... S'a oprit?

Părea că în tăcerea de până atunci, se deschide o nouă zonă de tăcere, mai adâncă.

S'a oprit?

Da. S'a oprit. Grilajul interior, de lemn, e dat la o parte cu un zgomot dințat de oblon, ușa se deschide și se închide mecanic, uruitul de coardă al ascensorului se depărtează, descrește...

«Inutil să-l aștept. Nu mai vine».

Nora se ridică din fotoliu și se apropie de oglindă, privindu-se lung.

«Ce comică ești, scumpa mea fată, ce comică ești!», își spuse cu glas tare.

Ii era milă de rochia ei neagră, de brațele goale, de cele două garoafe, pe care le vedea prin oglindă clătinându-se în vasul de sticlă, prea grele pe tulpina lor subțire, ca și cum și ele ar fi fost obosite de așteptare...

Ridică receptorul telefonului și îl păstră câtăva vreme în mână, fără nici un gând. Pe urmă îl puse la loc, neștiind de ce îl ridicase.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

— Nu, nu, nu mai vine.

Se rezemase de perete și își privea acum odaia, întârziind asupra ficcărui lucru în parte, mirată că acele lucruri îi sunt în același timp așa de cunoscute și așa de străine.

Pe birou zări carnetul lui de identitate. Il luă în mână și abia acum băgă de seamă că e un pașaport. Nu cunoștea pașapoartele acestea noi, cu scoarțe lungi. Il deschise.

« Talia, mijlocie. Părul, castaniu. Sprâncenele, castanii. Ochii, verzi. Nasul, regulat. Gura, regulată. Barba, rade... »

Ultimul cuvânt o făcu să tresară. In sala de baie, pe mica etajeră metalică de deasupra cuvetei, era serviciul de ras al lui Grig. « Trebue să-l ascund», își spuse, gândindu-se că celălalt, la întoarcere, ar putea să intre în baie și să găsească acolo un obiect atât de indiscret. Dar se răzgândi, după primul pas...

La ce bun să-l mai ascundă, de vreme ce el tot nu se mai întoarce...

Reciti din nou « semnalmentele» de pe foaia de pașaport. Ar fi vrut să regăsească în fiecare cuvânt o trăsătură din acel obraz nesigur, ce se pierdea acum din nou în ceața din care numai o clipă se desprinsese.

Părul castaniu... Gura, regulată... Ce funcționar plictisit ridicase un moment ochelarii dintre hârtii și îl privise, într'o doară, pentru ca pe urmă să-i scrie la rubrica respectivă culoarea ochilor, linia frunții, conturul buzelor?... Ea îl avusese aici, în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

odaia ei, în plină lumină, în plină bătaie a lămpii, și totuși n'ar fi știut să spună nimic sigur despre figura lui cu linii nedecise.

« Gura regulată»... Nora închise ochii și se sili să-și amintească acea gură, despre care pașaportul spunea cu indiferență că e regulată, ca și cum n'ar fi fost o infinitate de linii posibile sub acest singur cuvânt. Ar fi vrut să-și poată plimba arătătorul pe buzele lui, și să surprindă în cea mai ușoară deschidere a lor, acel surâs neterminat care arunca o lumină ușor ostenită pe întreaga figură.

I se părea că este în carnetul pe care-l avea în mână, un mister de descifrat și că sub toate acele formule, peceți și semnături, era o viață care așteaptă să fie întrebată. Se simțea singură, oribil de singură, în odaia cu toate luminile aprinse, ținând în mână o fotografie, un nume, câteva semnalmente, sub care ar fi fost fericită să audă o bătaie de inimă, un glas.

Era ispitită să ducă acel carnet cu scoarțe albastre la ureche și să asculte, ca într'un ghioc, șoaptele unei vieți pe care nu o cunoaște.

Paginile « rezervate pentru vize» erau pline de felurite timbre și ștampile. Nora citi pe ultima filă: « *Visé sous le no. 1464 à la Légation de Belgique de Bucarest pour permettre au titulaire...* ».

Două stampile mai mici, dreptunghiulare, arătau în josul paginii trecerea frontierei, la ducere și la întoarcere. « *Hergenrath 23 Juillet 1934* » *Contrôle des Passagers*. Și apoi « *Hergenrath 12 Août* ».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

« Unde am fost eu între 23 Iulie şi 12 August?» se întrebă Nora. Se revăzu pe plajă, la Agigea, în plin soare, treizeci de zile singură, în timp ce la Eforie, Grig juca ziua cărţi la cazinou şi dansa noaptea la buvetă... Uneori, când era marea liniştită, jazul se auzea până în cortul ei dela Agigea... In acelaşi timp, cineva trecea într'o noapte de Iulie graniţa la Hergenrath, poate spre Bruxelles, poate spre un mic oraş de provincie, poate singur, poate cu o femeie, cineva care cinci luni mai târziu avea s'o ridice din zăpadă, pe o stradă din Bucureşti, şi s'o privească în ochi cu o indiferentă ridicare din umeri...

Ar fi vrut să poată retrăi acele zile, 23 Iulie — 12 August, dar nu în cortul dela Agigea, ci undeva nevăzută, în umbra acestui necunoscut. Ar fi vrut să poată şti ce s'a întâmplat în acele 19 zile şi să vadă mica gară de frontieră în noapte, chipiul vameşului, stampila imprimând cu tuş roşu pe hârtie, o zi ce nu se va mai întoarce... « Hergenrath 23 Juillet». Cuvântul avea ceva misterios, indescifrabil pentru Nora.

Se cufundă în fotoliu descurajată.

Ar fi trebuit să se dezbrace, să se culce, să doarmă. Dar simţea că nu ar avea putere să se ridice în picioare, să-şi scoată rochia, să-şi facă patul. Ar fi vrut să rămână nemişcată şi să doarmă aşa cum era, ca într'o sală de aşteptare într'o gară. Gara dela Hergenrath...

Soneria sună deodată puternic, gălăgios. In primul moment Nora nu-şi dădu seama de ce se în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

tâmplă. O lăsă să sune lung ca și cum ar fi vrut să umple întreaga odaie de chemarea ei. Pe urmă se îndreptă spre ușă, silindu-se să nu facă nici o presupunere. Deschise fără emoție. In prag, era el, încărcat cu pachete.

* * *

Dopul zbură cu o detunătură puternică și șampania se revărsă peste gâtul sticlei, în timp ce Nora privea în sus, ca și cum ar fi urmărit traiectoria proiectilului.

— Lovit! strigă el victorios.

Sus, pe tavan, o pată albă, cât o monedă, indica punctul atins.

— Incă două lovituri ca asta și mâine mă dă proprietarul afară, pentru avarii grave, glumi Nora, nu fără îngrijorare totuși.

— Două lovituri, zici? Nu, scumpa mea prietenă. O sută una. Da, o sută una lovituri de tun. Ca la Bobotează, ca la 24 Ianuarie.

Și punând deoparte sticla deschisă, ca pe o armă descărcată, luă în mâini o nouă sticlă. De astă dată detunătura fu și mai puternică decât cea dintâi. Se priviră surprinși unul pe altul, fără să mai surâdă. Ferestrele vibrau cu un sunet subțire. Pe etajeră, cele două garoafe se clătinau trezite din somn. Detunătura părea să se răspândească până departe prin toată clădirea adormită, dela etaj la etaj.

— Lovit!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Pe tavan, apăruse un nou semn alb, la o distanță foarte mică de primul.

— Sunt un trăgător formidabil. Ce siguranță! Ce precizie!

Avea în privire o lumină, pe care Nora o vedea pentru prima oară aprinzându-se. Aproape că nu-l mai recunoștea pe omul tăcut care plecase cu jumătate oră înainte, din camera ei. Unde era tăcerea lui grea, unde acel surâs de oboseală și de indiferență? Vorbea acum cu o însuflețire nervoasă, streină parcă de el.

Șampania fierbea mărunt în pahare. Nora îl ridică pe al ei, cu oarecare gravitate.

— Pentru aniversarea dumitale. Pentru cei treizeci de ani, pe care îi împlinești.

Băgă de seamă că vocea îi tremură și îi fu rușine de această copilăroasă emoție. El răspunse cu degajare, glumind:

— Pentru dumneata. Pentru tramvaiul 16. Pentru accidentul de astă seară.

La al câtelea pahar era? Numărase până la al cincilea, dar de acolo mai departe pierduse socoteala.

Era probabil târziu. Aparatul de radio (cine îl deschisese? când îl deschisese?) intona slab imnul englez. « Se termină emisiunea dela Droitwitch ».

Nora făcea eforturi să-și țină ochii mari, deschiși, dar lucrurile din cameră le vedea într'o pânză de fum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Sus, pe tavan, grupate mărunt în jurul aceluiași punct, loviturile marcate i se păreau acum fără număr de multe.

In fața ei, când foarte aproape, când nemăsurat de departe, ca și cum l-ar fi privit prin lentilele întoarse ale unui ochian, era el. Vorbea, dar Nora, deși auzea distinct fiecare cuvânt, nu înțelegea nimic din ce spune. Mereu glasul acesta surd, stins, cu subite străpungeri de lumină, care se pierd apoi în aceeași indiferență...

Lovit! Ce curios sună strigătul acesta scurt, de triumf, în vorbirea lui leneșă. Lovit! Lovit ce? Lovit unde? Lovit în inimă, da, da, am spus în inimă.

Nora își luă capul în mâini. Ar fi vrut să oprească șirul dezordonat de gânduri, care o străbăteau, ar fi vrut să oprească bătaia tâmplelor.

«Dragă fată, să fim rezonabili, să nu ne pierdem capul. Domnul ăsta... cum îl chiamă?... vezi? ai și uitat cum îl chiamă... în sfârșit cum l-o fi chemând, are să plece. E târziu și are să plece... Afară dacă... afară dacă vrei să rămână. Vrei să rămână? Spune, mie poți să mi-o spui... ne cunoaștem doar de atâta vreme... vrei să rămână?»

El se ridicase probabil dela locul lui și venise lângă ea. Ii simțea răsuflarea în spate, foarte aproape. Nora se ridică brusc.

— Așteaptă-mă. Mă întorc îndată.

Intră în odaia de baie, fără să facă lumină, de teamă să nu-și surprindă în oglindă, figura descom-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1955 1947

pusă de nesomn și de vin, privirea turbure, pe care și-o cunoștea de mult, din rarele ei nopți albe. Deschise robinetul și lăsă să curgă apă rece pe obraji, pe ochi. Pe urmă abia, îndrăzni să aprindă lumina: își regăsi cu încredere privirea ei cuminte, de zi. Se privi un timp, întrebându-se ce trebue să facă. Ar fi atât de simplu să se întoarcă în cameră, să-i spună că e târziu, că e obosită și că-l roagă să plece! Dacă ar fi avut curajul să-i spună același lucru, pe vremuri, într'o noapte ca asta, lui Grig... Serviciul ăsta de ras n'ar mai fi aici — și câte lucruri, câte ar fi altfel de cum sunt!

Își desprinse rochia cu mișcări încete, întârziate, neștiind dacă până la urmă nu o va încheia la loc. Rămase goală, cu picioarele desculțe pe ciment și răceala pietrei răspunse în toată ființa ei, cu ceva mângâietor, calmant. Intre pereții albi de faianță, strălucitori sub bătaia lămpii, corpul ei era palid, trist. Se privi cu o clătinare din cap: «săraca mea Nora, ce singură ești!» Un val de tandrețe o cuprinse pentru singurătatea ei și un gust confuz de lacrimi neplânse.

La ce bun să se împotrivească? Va trece dincolo, va stinge lumina, se va culca și-l va aștepta să se dezbrace. Il va săruta, ea cea dintâi, pe buze și va surprinde acolo surâsul lui amar. Poate că și el, da, poate că și el are unele lucruri pe care vrea să le uite...

Își îmbrăcă halatul alb și se mai uită încă odată în oglindă, căci nu voia să-și evite privirea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

In prag, se opri, neînțelegând ce se petrece. In odaie, nu era nimeni. Privi lung, fotoliul gol, țigara care ardea singură în scrumieră, paharele deșarte. Ușa din vestibul era întredeschisă. Se îndreptă într'acolo, ieși pe culoar și ascultă un moment, fără curiozitate. I se părea că aude de jos, dela primele etaje, pași care coboară.

Se întoarse în odaie și din nou se uită cu un fel de atenție stupidă la fiecare din lucruri, ca și cum le-ar fi întrebat, ca și cum ar fi așteptat să-i răspundă.

Deschise fereastra. Jos, în stradă, pe trotoarul celălalt, un domn în palton gris, se îndepărta cu pași mari, cu mâinile în buzunar. Nora își aminti numele citit pe pașaport. Il strigă fără să-și dea seama ce face.

— Paul! Paul!

Pe urmă rămase peste fereastra deschisă, cu brațele căzute.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

II

Paul se auzi strigat, dar nu întoarse capul. Glasul cădea de sus, înghețat, fără accent. Era pe toată strada, o tăcere încremenită. Trebuia să fie foarte târziu. Pe tot bulevardul Dacia, o singură fereastră luminată: fereastra ei. O simțea în spate, între umeri, ca o privire. Nu se opri, decât după ce trecu de colț, când simți că ochiul acela de lumină nu-l mai poate ajunge.

Avea un sentiment de bruscă despovărare: « Liber și singur ».

Ce departe era de odaia din care fugise! Băuse mult, vorbise enorm, voise cu tot dinadinsul să fie tânăr și vesel, dar a fost de ajuns să rămână câteva clipe singur, pentru ca toată animația lui să se prăbușească. Nu avea nici o curiozitate pentru corpul tinerei femei, care se dezbrăca în odaia de alături. Se ridicase dela locul lui, își luase în grabă paltonul și pălăria, ieșise lăsând deschisă ușa de teamă să nu fie auzit, coborîse treptele, sărindu-le câte două, câte trei. Liber și singur...

...Se trezi umblând de-a-lungul trotoarului, drept la margine, cu pași foarte mărunți, unul după

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

altul. Gheata se imprima adânc în zăpadă, lăsându-și tiparul bine desenat. Când ajungea în dreptul unui nou felinar, se oprea pentru a privi înapoi: sub bătaia lămpii, urmele pașilor se aliniau până departe, desenați parcă pe o nesfârșită pagină albă. Pe urmă, pornea mai departe, cu același pas atent.

Un taximetru trecu pe lângă el, încetinindu-și mersul și invitându-l pe acest trecător întârziat. Paul întâlni privirea șoferului, privire intrigată, poate puțin ironică, — și tresări de a fi fost surprins în stupidul său joc. Trecu drumul, spre celălalt trotoar, grăbind pasul, ca și cum și-ar fi amintit deodată că are de făcut o cursă, pe care o uitase.

Și acum?

Se jena să reînceapă jocul întrerupt căci avea impresia că nu șoferul, ci el însuși se surprinsese adineauri. Mergea într'adins, pe lângă case, pe unde zăpada era bătătorită și pașii rămâneau fără urme.

Trecea prin fața unui gard lung de lemn, făcut din scânduri vopsite. «Soț ori făr'de?» Se decise pentru «soț» și începu să numere.

— Unu, doi, trei, patru...

Se oprea uneori, căci erau unele scânduri crăpate în două și n'ar fi vrut să numere aceeași scândură, de două ori. Nu-i plăcea să trișeze cu propriile lui superstiții.

O lumină de faruri izbucni din spate, proiectându-i umbra departe, pe zăpadă. Era însă hotărît de astă dată să nu se mai lase intimidat și să-și continue cu orice preț, jocul pe care îl începuse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Cincisprezece, șaisprezece...

Mașina trecu în viteză, pe lângă el: « O mașină de casă sau un taxi ocupat», gândi Paul, fără să-și întrerupă numărătoarea.

— Douăzeci și opt, douăzeci și nouă, treizeci...

Se opri în fața scândurii, lângă care ajunsese, o măsură din creștet până jos, ca pe un om, și murmură de câteva ori: treizeci, treizeci.

Treizeci de ani! Iată, e inutil să fugi de singurul gând care te urmărește; e inutil să cauți uitarea în mici jocuri imbecile. Până la urmă, va trebui să-l privești în față, să-l accepți: treizeci de ani.

Se rezemă cu spatele de gard și închise ochii. Ar fi vrut să poată rămânea așa, fără gânduri, fără amintiri, în această nesimțire binefăcătoare. Se vedea ca și cum s'ar fi privit de pe trotoarul celălalt, singur pe strada pustie, rezemat de o poartă streină în această noapte în care împlinea treizeci de ani, treizeci de ani cu care nu știa ce să facă.

Dar simțea ridicându-se de undeva, din ființa lui, ca o ceață ușoară, un îndepărtat gust de tristețe, un vechiu gust de cenușă. Știa bine ce amintiri prost închise, ce imagini inutil reprimate, se ascundeau dincolo de această indiferență, pe care o simțea acum destrămându-se. Așa cum la munte, în diminețile de ceață, aștepți să apară peisajul dispărut și totuși prezent, întrevedea dincolo de această melancolie, imaginea iubitei, numele ei zadarnic alungat: Anna.

Repetă numele de câteva ori, cu glas tare, despărțind cele două silabe, cum ar fi desfăcut piesele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

unui mic mecanism, pentru a-i surprinde resortul ascuns.

De câte zile nu o mai văzuse? Cineva răspunse pentru el: « 23 de zile» și Paul tresări îngrozit de preciziunea mecanică a răspunsului. Ultimele zile fuseseră destul de calme. Nu se gândise la ea, lucrase în liniște, o credea uitată. Totuși s'ar fi spus că în umbră, un nevăzut aparat sensibil, îi cronometrase absența, înregistrând parcă pe un ecran interior, gata să se lumineze la întâia cerere, clipă cu clipă, timpul trecut fără ea: 23 de zile, 8 ore, 26 de minute...

Revăzu capul ei blond, ochii prea vii, mâinile vorbăreţe — și pe urmă acel surâs grav, care îi întrerupea uneori, pe neașteptate, agitaţia, surâs prea greu pentru ochii ei mici, ce se dilatau exagerat într'un efort de atenție, ca și cum ar fi făcut tăcere, ca să asculte un alt glas, pe care vorbele ei de până atunci îl acoperiseră.

...Trecu drumul spre Grădina Icoanei și nu recunoscu în micul parc de iarnă, imaginea grădinii, pe lângă care trecuse de atâtea ori ziua. Totul era strein: aleele înzăpezite, copacii, negri, goi în nemișcarea lor de lemn, băncile rare, lămpile electrice care ardeau inutil, ca și cum cineva ar fi uitat să le stingă înainte de plecare.

Undeva, spre poarta din stânga, trebuia să mai fie banca, pe care într'o dimineață de Octomvrie 1932, îl așteptase Ann, cu un bloc de desen în mână, venită să ia câteva schițe de copii, pentru un proiect

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933 1947

de afiș la care lucra pe atunci. Nu avu curajul să caute acea bancă și poate că nici n'ar fi găsit-o în grădina atât de schimbată acum.

Se uită la ceas și băgă de seamă că e totuși mai puțin târziu decât își închipuise: două fără zece. La ora aceasta, Ann era poate la barul din bulevardul Basarab, ca deobicei. Ieșea mereu în ultima vreme și de ce tocmai astăzi ar fi rămas acasă? «Noaptea asta nu poate să treacă fără Ann», își spune Paul și gândul că o poate întâlni, dacă vrea, îl înfioară.

Vede barul din Basarab, pereții lui cu reflexe metalice, luminile albastre, puntea circulară de dans, ca o insulă de lumină. La masa lor de totdeauna, într'un grup de prieteni, trebue să fie Ann. Se îndreaptă spre ea și îi spune, privind-o drept în ochi: «Ann, împlinesc în noaptea asta treizeci de ani. Nici cu nu știam; mi-am adus aminte întâmplător adineauri și am venit să ciocnim un pahar împreună. Știi bine cât sunt de superstițios».

Ea îl privește surâzând. «Te așteptam, Paul. Știam că ai să vii. Noaptea asta nu putea trece fără tine».

Totul este halucinant de viu: simte căldura cuvintelor ei, aburul lor pe obraz. Totul e atât de prezent, atât de aproape: rochia ei neagră, mica broșă de argint pe sânul stâng, poșeta de mătase strălucind pe masă, paharul cu whisky, pe care ea l-a dat cu un gest nervos deoparte, ca și cum ar fi vrut ca între ea și el, să nu fie nimic care să-i despartă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

...Se trezi târziu, cu o tresărire de alarmă. Câtă vreme pierduse oare visând? Nu îndrăzni să se uite la ceas. Privi în jur și nu-și dădu seama unde se afla. Nu mai era în grădina Icoanei, strada îi era necunoscută, casele streine. Dincolo de aceste clădiri, pe care nu le cunoștea, o slabă aureolă albastră: luminile bulevardului Brătianu. Alergă într'acolo, silindu-se să nu se gândească la nimic. La primul colț de stradă, găsi o stație de mașini. Șoferul era adormit, motorul înghețat porni greu — și ce departe, ce insuportabil de departe era barul din bulevardul Basarab!

Sări din mașină, trântind portiera și strigă în trecere portarului: « plătește-l dumneata ».

« Lume multă? » o întrebă pe fata dela garderobă, în timp ce-și dezbrăca paltonul, neîndrăznind să pună mai clar singura întrebare, care îl interesa.

Cineva îl bătu pe umăr și el se întoarse cu o tresărire disproporționată de spaimă. (« Ar trebui să mă controlez », observă în gând). Era un coleg de barou, avocat la o societate petroliferă.

— Bine că te găsesc, nene. Toată ziua te-am căutat cu telefonul. Ce facem mâine cu procesul nostru?

— Ce proces? întrebă Paul absent, în timp ce peste umăr încerca să surprindă o deschidere a draperiilor din fund, spre interiorul barului.

— Cum ce proces? Știi că-mi placi? Procesul dela comerț doi, cu « Steaua Română ». Nu știi? 3623 pe 929. Vrei să te judeci mâine? Eu zic să-l

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

amânăm. N'are nici un haz acuma înainte de Crăciun. După vacanță oricând, la dispoziția dumitale. Ei! ce zici?

Paul răspunse vag, căci nu ascultase și nici nu știa despre ce este vorba.

— Lasă, om vedea mâine... Scuză-mă acum, sunt grăbit, caut pe cineva...

— Pe cine cauți, că nu e nimeni înăuntru? O plictiseală de moarte. Mai bine vino cu mine la Zissu.

Paul se depărtă de el, aproape fără să-l salute. «Nimeni, nimeni». Repeta cuvântul automat, fără să-l înțeleagă. Dădu perdelele deoparte, cu un gest scurt. Departe, foarte departe parcă, în colțul opus al barului, la o distanță care dintr'odată i se păru enormă, de nestrăbătut, masa lor obișnuită era goală.

Păși într'acolo mașinal și se sili să privească fix, mereu spre acelaș punct, cu ochii deschiși mari, ca și cum ar fi vrut să rețină imaginea pe retină și să împiedice astfel să se transmită spre alți centri de durere, oribila veste.

Totul se petrecu fără accident. Căzu pe scaun frânt, cu ceva de om uzat în această cădere, dar încă stăpân pe mișcările lui.

Pianistul îi trimise un salut de recunoaștere, («n'ați mai fost de mult pela noi») și el răspunse cu o ridicare de umăr, cu un gest vag, obosit, care răspundea la altceva, la cu totul altceva.

Barul era luminat slab, ca vagoanele de dormit noaptea. Regăsea totdeauna aici o atmosferă de călătorie, de plecare și orașul i se părea că se depăr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

tează, se pierde. Schițele de decorație le făcuse Ann, din prietenie pentru patron, fost pe vremuri maître-d'hôtel la Colonade. Cu ce entuziasm copilăros desenase ea fiecare detaliu, ce absorbită era de fiecare nouă descoperire!

— Are să fie superb, dragul meu Paul. Superb, înțelegi? Și uite aici (creionul ei se oprise pe hârtie, indicând un punct anumit) aici va fi masa noastră, a ta și a mea.

Ce farsă a memoriei îi reamintea cuvintele ei uitate, tocmai în acest moment, ca și cum vârful ei de creion ar fi indicat cu luni înainte, locul exact în care într'o noapte viitoare — în noaptea aceasta — va avea să aștepte o umbră care nu mai vine?

— Și dacă totuși vine?

Paul refuză această speranță, pe care o știa înșelătoare. Nu voia să primească noi așteptări inutile. Gândul stărui însă ispititor: «și totuși nu e exclus să vie».

Nu, exclus nu era — asta trebuia s'o recunoască și el. De atâtea ori, spre dimineață, când luminile se stingeau, când jazul tăcea obosit, când instrumentele de metal intrau în îmbrăcămintea lor de pânză și numai pianul continua să cânte pentru dansatoarele care se demachiau, pentru fetele dela garderobă sau pentru un client întârziat, de atâtea ori, dând deoparte perdelele din fund, albă, trează, strălucitoare, cu pasul ei decis, cu surâsul ei de dimineață, intra Ann.

Paul ridică scurt capul, strigat parcă de această arătare. Dar la capătul opus al sălii, perdelele erau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933 1947

nemișcate și cu faldurile lor grele, cu roșul lor de cupru vechi, despărțeau parcă o lume de altă lume.

Nu-și putea lua acum privirea dela acel punct prin care totuși, dintr'un moment într'altul putea să apară ea. Avea senzația că un punct de durere se deplasase acolo, ca o altă inimă desprinsă din el și trimeasă înainte, în recunoaștere, ca să pândească și să aștepte.

Uneori, perdelele se mișcau, o mână apărea de dincolo și atunci Paul, ca și cum n'ar mai fi putut suporta un nou grad de tensiune, avea o scurtă sincopă a conștiinței, care îi permitea să privească fără strigăt, cu un fel de stupoare resemnată, cum draperiile se deschideau într'adevăr, lăsând să treacă o dansatoare, o fată dela garderobă sau o florăreasă.

Și mai greu de suportat era când mâna ce apăruse o clipă, se retrăgea fără ca perdelele să se deschidă și fără ca să se poată vedea cine anume era dincolo de ele — căci atunci nimeni nu l-ar fi putut convinge pe Paul că nu Ann se afla acolo, că nu ea venise până în pragul barului, pentru ca în ultimul moment (fiindcă era prea târziu, sau nu era destulă lume) să se răzgândească și să plece. Ar fi vrut să alerge după ea, s'o ajungă exact în momentul în care ieșea și să-i poată spune: rămâi! Dar se vedea întorcându-se singur printre perechile de dansatori, printre mesele cu clienți intrigați de ducerile și întoarcerile lui și nu se simțea în stare să suporte atâtea priviri indiscrete, atâtea semne cu subînțeles, atâtea șoapte...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Un chelner stingea lămpile cu abajur, pe mesele rămase goale. Dela o masă vecină, pianistul care discuta cu o dansatoare din local, se întoarse spre Paul.

— Merge prost prăvălia. Semn rău. Incepe să facă economii la lumină.

Numai în centru, puntea de dans rămase luminată, ca o planetă de argint plutind prin spații albastre de fum de țigară.

Patronul se apropie de masa lui Paul și îi ceru voe să ia loc lângă el. Era ora confidențelor, când între personalul localului și clienții cunoscuți, se angajează conversații familiare.

— Nu știu ce să mai fac, se văită patronul. Cred că am să lichidez. Așa nu mai merge. Trec nopți întregi cu un whisky și două citronade. Și nu că sunt superstițios, dar de când duduia Ann nu mai vrea să dea pe la noi, merge din rău în mai rău. Nu știți ce o fi având? de ce o fi supărată? Am vrut s'o întreb astă noapte, dar...

— A fost pe aici?

— Da. Pela unu.

— Singură?

— Cred că singură. Afară dacă n'o aștepta cineva în mașină. Nici n'a vrut să intre. « Nu rămâneți, duduie Ann?» « Nu, căutam pe cineva». Și s'a dus.

Paul îl privește pe omul din fața lui fără să-l vadă, îl aude fără să priceapă ce spune.

« Ann a fost aici și m'a căutat». Gândul e de o simplitate care nu suferă răspuns. « A fost aici și m'a căutat».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Nu, într'adevăr, ea nu putea lăsa să treacă noaptea aceasta fără să-l întâlnească. L-a căutat acasă, i-a telefonat la birou, a venit până aici... Şi în timp ce ea alerga prin tot oraşul după el, ca să pună capăt acestei stupide despărţiri, în timp ce alerga să-i aducă în dar sărutul ei de întoarcere, sărutul ei de împăcare, el se lăsa târît în cel mai ridicul accident de stradă.

Paul plăteşte paharul lui de whisky, pe care abea acum îşi dă seama că nici nu l-a băut, îl consolează pe patron (« lasă, că se îndreaptă, barurile astea sunt ca femeile: nu ştii nici de ce vin, nici de ce te lasă»), aruncă un salut pianistului şi trece printre mesele goale, ocolind puntea de dans, cu o lene, cu o întârziere de gesturi, ce stă foarte bine unui client de bar, în zori. Nimeni nu va citi pe obrazul lui palid, neaşteptatul strigăt, nevăzuta lumină...

Se opri în faţa telefonului şi privi cu emoţie pâlnia de ebonit, în care peste o clipă avea să vibreze glasul lui Ann, glasul ei trezit din somn, puţin turbure la început, dar clarificat apoi de surpriză.

Mâna îi tremura formând pe discul aparatului numărul cunoscut, acel număr pe care şi-l interzisese sub jurământ şi pe care îl făcea totuşi de sute de ori, maşinal, pe imaginare discuri, pe fereastră, pe birou, pe dosare.

Telefonul sună lung, de câteva ori, fără răspuns. « Greşală probabil», gândi Paul — şi nici nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1933-1947

era de mirare, în halul de nerăbdare în care se afla.

Reluă operația dela început și formă numărul cifră cu cifră, încet, rar, ca un începător, cu acea grijă atentă, pe care o recomandă indicatoarele din cabinele telefonice. Soneria își repetă chemarea ei regulată și — ca și cum, la capătul celălalt al firului, s'ar fi aprins o lumină — Paul văzu cu ochii închiși, aparatul de telefon aproape de patul lui Ann, lucrurile cunoscute din jur, micul elefant de argint, scrumiera de lemn ars (« tek de Guyanne» își aminti fără rost numele lemnului) portretul din perete al lui Ingrid, fotoliul roșu, covorul, întreaga odaie în care soneria chema fără sens, fără răspuns.

« E stricat?» întrebă fata dela garderobă, care aștepta să-i dea paltonul, văzându-l că stă de atâta vreme cu receptorul în mână, fără să vorbească.

« Nu, nu e stricat. Nu e acasă» răspunse el, fără să știe de ce, fără să știe cui.

Încercă să ridice din umeri, dar nu izbuti. Nici cele mai vechi gesturi nu-l ajutau.

Mașina cobora pe calea Griviței, spre oraș. In dreptul gării de Nord, Paul făcu semn șoferului să oprească.

— Pleacă vreun tren la ora asta?

Șoferul întoarse capul spre ciudatul său client.

— De ce?

— Intreb dacă pleacă vreun tren.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

— La ora asta nu. Primul tren este la 5 și 40. Personalul de Timișoara.

Paul se vedea prăbușit într'un compartiment de clasa treia, legănat de zgomotul roților, ametit, călătorind fără țintă, o zi și o noapte, și încă o zi și încă o noapte, coborînd undeva la o gară fără nume, în plină câmpie, murdar, negru de funingine, descompus de nesomn și culcându-se pe pământul înghețat, ca să doarmă și să uite.

Șoferul porni mai departe, fără să întrebe. Avea obișnuința călătorilor, pe care îi găsea noaptea, singuri la un colț de stradă, cu aerul nedecis dacă să oprească un taxi sau să-și tragă un glonte în cap.

Paul nici nu-și dăduse seama că porniseră din nou și întorcând capul, zări ca printr'o pânză de somn, clădirea Teatrului Național, pe fereastra prin care privise o clipă înainte, clădirea gării de Nord.

Mașina alerga mai departe pe strada Regală, dar când ajunse la bulevardul Brătianu, șoferul se opri și el, neștiind încotro s'o mai ia.

— Să vă duc acasă?

— De ce acasă?

— Știu eu? Poate vă așteaptă cineva.

Paul tresări. « Poate așteaptă cineva». Parcă a mai auzit în noaptea aceasta, aceleași cuvinte. « E cineva care știe, e cineva care așteaptă».

Gândul e absurd și Paul simte că într'adevăr nu mai are puterea de a-l primi. In resemnarea lui de cenușă, nu mai e loc pentru această nouă așteptare pentru această nouă inutilă speranță. Ar vrea s'o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

oprească undeva dincolo de conștiință, în camera obscură a memoriei, dar fulgerător cuvântul spus a developat o imagine mai vie, mai repede, decât voința lui de a uita: «sus, în camera lui, Ann îl așteptă».

Îi e rușine să creadă și totuși nu poate altfel. I-a spus șoferului adresa, încet, în șoapte, cu jenă — și totuși cu ce nerăbdare! Mașina zboară pe bulevardul pustiu, spre un miracol care devine cu fiecare secundă mai plauzibil, mai cald, mai convingător: Ann este la el acasă și îl așteaptă.

De atâtea ori, da, de atâtea ori, deși se despărțise de ea numai cu câteva ore înainte, o găsise în patul lui, dormind, într'una din pijamalele lui prea lungi pentru ea, în care se pierdea toată, ca un copil. De atâtea ori, o găsise la biroul lui citind un roman, luat la întâmplare din cărțile lui sau, când nu era nici un roman, o carte de drept comercial, o revistă de jurisprudență, în care părea cufundată cu toată seriozitatea. Își amintește, nu se poate opri să nu-și amintească, acea uitată seară de Noemvrie 1932, când rămas acasă să studieze dosarul unui proces pentru a doua zi, ea sunase noaptea la ușa lui și apăruse în prag cu o valiză mică, în care avea o cămașă de noapte, peria de dinți, o pereche de ciorapi: «Am venit să dorm la tine. Pe strada mea se repară linia de tramvai și e un scandal asurzitor. Te superi?»

Se opri în fața casei, îl plăti pe șofer și-l așteptă să plece. Își acorda câteva ultime minute de speranță.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1933-1947

Nimic nu era încă decis, nimic nu era încă pierdut. Câtă vreme rămânea acolo, în fața porții, destinul era oprit în loc. Era încă posibil ca Ann să fie sus.

Își ridică privirea spre fereastra lui dela etajul al treilea, ca și cum ar fi vrut s'o întrebe, și tresări: fereastra era luminată.

Numără încă odată etajele, numără încă odată ferestrele — «a doua din dreapta» — și se întrebă dacă nu se înșeală, dacă nu visează. Rămase cu ochii fixați spre acel ochi de lumină, care-l aștepta la sfârșitul acestei groaznice nopți.

«Așa dar e adevărat. Așa dar e aici».

Simți o nesfârșită oboseală, ca și cum toată încordarea de până atunci ar fi pleznit într'o singură clipă. Un moment îi trecu prin minte gândul absurd de a pleca, de a rămânea singur. Ann era sus, și acest lucru îi aducea o liniște neașteptată, care închidea toate întrebările ca într'un somn.

Se scutură din această renunțare și porni nebunește pe scări, cu o bruscă, disperată nevoie să o vadă, să o strângă în brațe. Ann! Ann! Ann! Numele alerga înaintea lui ca un strigăt.

Găsi ușa deschisă și o împinse cu umărul. In vestibul, pe cuier, era un mantou de ștofă pe care nu-l cunoștea.

Se opri în pragul biroului și cuprinse cu o sigură privire întreaga încăpere. La birou era o femeie tânără, cu o carte deschisă înaintea ei. «Nu e Ann» șopti el amețit.

Pe urmă abia o recunoscu pe Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

III

Se priviră în tăcere câteva clipe.

— Ce cauți dumneata aici?

Nora se ridicase în picioare, înclinată spre el, gata parcă să-i vie în ajutor.

Ca și cum ar mai fi fost nevoie să observe ciudățenia situației, el repetă întrebarea:

— Aici, la ora asta?

Nu-i recunoscu vocea, prea guturală, prea apăsată. Nu recunoștea nimic din figura lui nesigură.

« Cum s'a schimbat!» gândi Nora. Unde-i era surâsul, care îl apăra aseară așa de bine, ca o vizieră? Avea acum trăsăturile devastate. Prin ce dezastru trecuse, ce anume se întâmplase în cele câteva ore dela despărțirea lor, pentru ca să ajungă în starea asta deplorabilă?

Îi arătă cu mâna fotoliul de lângă birou.

— Nu vrei să șezi?

— Ei, dar știi că ai haz dumneata! izbucni Paul. Te găsesc la patru dimineața în casa mea — de ce? Ca să-mi oferi un scaun?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

Ea nu răspunse. Continua să-l privească cu aceeași privire mirată, căutând să descifreze pe acest obraz devastat, ce se întâmplase. Rămăsese cu mâna întinsă, în gestul neterminat cu care îi indicase scaunul.

— Te rog să pleci, zise el.

Pe urmă trecu de partea cealaltă a biroului și o apucă de braț.

— Te rog, pleacă. Nu mă sili să fac lucruri, de care mâine îmi va fi rușine. Pleacă. Sunt obosit. Trebue să rămân singur.

Dar pentrucă ea tăcea mai departe și îl privea mereu cu aceeași privire, care nu punea întrebări, el, cu o schimbare de ton, cu un efort de căldură, cu o voce care ar fi vrut să fie caldă și nu izbutea decât să fie surdă, o rugă încet, înăbușit.

— Știu, îți datorez o explicație. M'am purtat oribil cu dumneata. Ai avea dreptul să întrebi. Aș avea datoria să răspund. Dar nu acum. Te rog, nu acum. Mi-e imposibil să vorbesc. Ne vom întâlni, altădată, oricând, mâine dacă vrei, dar acum pleacă.

Nora se desprinse de lângă el.

— Bine, plec. Dar nu imediat. Îți promit că peste cinci minute nu voi mai fi aici. Dar ascultă-mă aceste cinci minute. Cu ochii pe ceas.

Cu un gest leneș, își desprinse ceasul dela mână și îl puse pe birou, între amândoi. Pe urmă, își ridică ochii asupra lui.

— Mi-a fost frică să nu faci o prostie... De aceea am venit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-194

El rămase cu privirea fixată pe micul ceas de pe birou, urmărind mișcarea secundarului pe cadran și așteptând parcă să treacă cele cinci minute, nimic altceva.

— Mi-a fost frică să nu te omori.

— De ce? întrebă el, cu o ușoară tresărire și totuși fără să-și ridice privirea.

— Nu știu de ce. Privirea dumitale, care nu privește nimic. Surâsul dumitale pierdut. Ridicarea dumitale din umeri. Și pe urmă, fuga... fiindcă... ai fugit. Altădată, când pleci dintr'o casă, nu uita să închizi cel puțin ușa după dumneata. Dacă ai ști ce frig s'a făcut în urma dumitale...

Se opri o clipă. Spusese ultimele cuvinte, cu vocea scăzută, ca și cum ar fi vorbit cu ea singură. Dar reveni imediat la felul ei de vorbă, clar.

— La început, n'am înțeles ce se petrece. Te priveam dela fereastra mea cum te îndepărtai, și totul mi se părea absurd, ca într'o glumă proastă. Cred că te-am strigat, dar nu-mi aduc aminte. Nu-mi aduc aminte nici cât am stat acolo, la fereastră. Mai ales aș vrea să crezi că nu eram jignită. Am treizeci și doi de ani și oarecari amintiri. E deajuns ca o asemenea întâmplare să nu fie o catastrofă... Dar mi s'a părut că e în plecarea dumitale un gest de moarte. Am avut o prietenă care s'a sinucis acum patru ani. Avea surâsul dumitale. Asemenea lucruri sunt puțin ridicule înainte, dar sunt de nesuportat pe urmă... M'am decis să te caut, să te găsesc. Îmi ziceam că nu te pot lăsa singur într'o noapte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

ca asta... Ți-am găsit adresa în cartea de telefon, am venit până aici într'o suflare și am găsit ușa încuiată. Eram hotărîtă să cobor în stradă și să te aștept jos până te vei întoarce. Nu știu cum mi-a trecut prin minte, să caut sub preș: acolo pun eu cheia dimineața când plec, ca s'o găsească femeia de serviciu, care vine să facă curat. Cel puțin într'asta ne asemănăm: cheia dumitale era acolo. Am deschis, am intrat, am așteptat. Eram decisă să aștept oricât.

Se opri din nou din vorbă și se uită la ceas.

— Mai am două minute. Prea puțin pentru cât mi-a mai rămas. Totuși vreau să-ți mai spun un singur lucru. Să știi că dacă am venit, dacă am făcut nebunia să vin, n'a fost numai pentru dumneata. A fost puțin și pentru mine.

Părea că mai are de spus ceva, se opri, ezită, dar pe urmă, cu un gest hotărît, își luă ceasul de pe masă, și-l puse la loc pe mâna stângă.

— Asta e tot. Și acum, te las.

Se apropie de el, ca să-i întindă mâna, dar în acea clipă zări la butoniera hainei lui, floarea de aseară, biată floare ofilită, înghețată. O scoase cu mare grijă, cu nesfârșite precauții, de teamă să nu-i rupă cotorul prea lung și căută din ochi un vas de flori, dar nu era decât unul singur prea larg pentru o singură floare. « Mai bine un pahar» zise ea și trecu în sala de baie, ca să găsească apă, dar apa rece era prea înghețată, iar robinetul de apă caldă nu funcționa. (« Ce dezordine în casa asta. Cum se cunoaște că trăește singur!»). Deschise o ușă ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

da într'un oficiu şi găsi acolo o sticlă cu apă de casă. Se întoarse în odaie, turnă apă şi pe urmă, punând floarea în pahar, îl depuse pe un mic taburet, lângă patul lui, îngenuchiind şi ţinând cu grijă paharul între palme, ca şi cum ar fi vrut să transmită palidei flori, căldura mâinilor ei.

Apoi se ridică şi se îndreptă spre vestibul.

In prag, îl găsi pe Paul, cu braţele deschise larg, ca să-i baricadeze trecerea. Părea că vrea să-i spună ceva, dar era încurcat şi nu ştia cum.

— Iţi mulţumesc că ai venit. Acuma... Dacă nu ar fi prea târziu... te-aş ruga să rămâi.

Ca şi cum acest « prea târziu » s'ar fi referit la oră şi nu la cele întâmplate până atunci, ea se uită la ceas.

— Intr'adevăr e foarte târziu. Patru şi zece. Totuşi dacă vrei, am putea să aşteptăm împreună să se lumineze de zi. Nu mai e mult.

Pe birou, era un calendar. Ea rupse foaia zilei ce trecuse şi citi pe foaia zilei care venea: 19 Decemvrie. Răsăritul soarelui 7,41.

— Mai avem prin urmare 2 ore şi 39 de minute.

Rămăsese în mână cu foaia ruptă a zilei ce se sfârşea şi i-o întinse surâzând.

— Vezi? A trecut. A fost greu, dar a trecut.

Şi pe urmă, cu o neobişnuită gravitate:

— Cred că nu mă vei uita niciodată. Voi fi totdeauna femeia pe care ai întâlnit-o în noaptea în care împlineai treizeci de ani.

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1933-1947

Stau unul în fața celuilalt, jumătate în întuneric. Au stins toate lămpile, afară de lampa cu abajur de pe birou. El este în fotoliu, unde l-a obligat ea, autoritară, să șadă; ea este în colțul de lângă divan, unde și-a îngrămădit câteva perne. Între ei, e masa de ceai cu cești albe, calde, ca niște globuri slabe de lumină.

«E frig în casa asta» spusese Nora și în câteva clipe apa clocotea, iar în toată casa era o aromă de ceai, de lămâie, de rom — toate găsite, fără să-l întrebe pe el. Umbla printre lucrurile lui cu mâini ușoare, sigure, ca și cum ar fi mers spre ele din instinct sau dintr'o veche obișnuință.

Paul o ascultă vorbind, fără să fie prea atent la ce spune. Vorbește liniștit, rar, fără ridicări de voce, cu monotonie. Este un glas grav, exagerat de grav, fără mișcare, fără vioiciune, aproape inexpresiv.

Ce odihnitor este s'o asculți! I se pare că o cunoaște de mult. I se pare că nimic nu este între ei ascuns. Nici un mister. Nici o întrebare de pus. Nimic de aflat.

Îi ia mâna stângă în mâinile lui și o întoarce cu palma spre lumină.

— Știi să citești în palmă? întreabă Nora.

— Nu. Dar îmi place să privesc.

Este o mână simplă, cu câteva linii curgând regulat, ca fluviile pe o hartă. Paul o privește câtva timp și pe urmă o închide, ca pe o carte citită.

— Nu-mi spui și mie ce ai aflat?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947/

— Nu e nimic de aflat. E mâna dumitale. Iți seamănă. O mână gravă. Calmă... și totuși...

— Totuși?

— E un singur lucru care rămâne inexplicabil: faptul că ai venit. E o mică nebunie, pe care nu știu unde s'o citesc.

Ea își deschise din nou mâna stângă, spre lumină.

— Poate că tot aici. Uită-te bine: poate că este undeva o încrucișare de linii, care arată întâlnirea noastră.

Spunea aceste cuvinte, fără nici un surâs, fără nici un gest care să le atenueze neașteptata lor gravitate.

— Ce curios spui dumneata: «întâlnirea noastră». E o aventură?

— Ce?

— Această întâlnire.

— O aventură, nu. O întâmplare. E și asta destul de mult. Mie nu mi se întâmplă niciodată nimic.

S'a terminat apa caldă. Nora se ridicase dela locul ei, făcându-i semn că-i' interzice să se miște.

O aude umblând prin casă. Ce liniștitor e acest pas. O aude respirând. Parcă ar fi de totdeauna aici.

Ii e recunoscător că se află în casa lui. Prezența ei oprește gândurile, ține în loc amintirile.

Și ce mână bună are, în care se poate odihni o frunte ostenită.

Ii vede umbra, când mare, când mică, după cum se apropie sau se depărtează de lampă, trecând peste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

lucruri. In rochia de stofă pe care o poartă, trupul ei este apărat, ca sub o mantie. Numai uneori, la o redresare a umerilor, se poate distinge linia sânilor, șoldul.

S'a oprit în fața lui, cu ceainicul în mână, aplecată deasupra mesei și toarnă cu băgare de seamă apa fierbinte în cești. El se ridică în picioare și o privește lung. Ea îi suportă privirea fără mirare. Un miros de lavandă plutește slab între ei.

Paul își puse gura pe buzele ei, care acceptau sărutul fără grabă, cu liniște. Mâna lui dreaptă era pe sânul stâng. Ii simțea bătăile inimii rare, distincte.

I se părea că aceste bătăi răspund departe, în marea lui singurătate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

IV

Nora se trezi dimineața, mirată că nu-l găsește pe Paul lângă ea. Purtase în somn tot timpul greutatea trupului lui — un trup morocănos, primind fără gratitudine mângâieri, pe care nu le înapoia. Simțea încă pe sânul stâng mâna lui dreaptă, grea, cu toate degetele deschise. Dacă ar fi dat deoparte cuvertura, nu s'ar fi mirat să-i găsească urma imprimată pe sân, ca un tatuaj.

Din sala de bae, se auzea apa curgând în cuvetă. Il strigă pe nume, dar nu primi nici un răspuns. « Să fi plecat?» Sări din pat, îmbrăcă în grabă un halat pe care îl găsi pe marginea patului, înfiorată de răceala țesutului (« ar trebui să poarte un halat mai gros, acuma, în Decemvrie») și merse într'acolo.

Nu era nimeni. Robinetul fusese uitat deschis. Pe placa de sticlă, sub oglindă, pensula de ras era plină de săpun. « Cum s'a grăbit să plece», clătină ea din cap.

Se întoarse în cameră și zări pe birou o hârtie, pe care erau scrise câteva cuvinte, întâi cu creion

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

roşu şi pe urmă cu creion albastru — probabil că în graba scrisului, vârful se rupsese.

« Când pleci, cheia o pui afară, sub preş. La 11 vine femeia să facă curat».

« Când pleci». Era aşa de sigur că va pleca! Şi nici un cuvânt de revedere, nici unul de prietenie...

Se apropie de fereastră şi aruncă o privire spre stradă, dar tresări ne mai recunoscând priveliştea ei de fiecare dimineaţă, imaginea familiară a Bulevardului Dacia, curtea maiorului de peste drum, farmacia din colţ, staţia de taximetre — lucruri vechi care o întâmpinau în fiecare zi, la ridicarea oblonului, parcă pentru a-i spune, prin nemişcarea lor, că nimic nou nu s'a întâmplat de aseară, în lume.

Ca şi cum cineva ar fi schimbat în timpul nopţii lentilele acestui ochian, prin care arunca dimineaţa întâia privire asupra lumii, avea acum, înaintea ei, alte imagini ce se substituiseră parcă, peste noapte, vechiului peisaj cunoscut.

De unde răsărise, la distanţe cu care ochii ei nu erau obişnuiţi, această mică lume necunoscută: piaţa rotundă de jos, firmele albastre ale băcăniei din colţ, depoul de benzină, cu cele două pompe roşii, fixate la marginea trotuarului, ca două imense sifoane metalice, chioşcul de ziare, castanii cu ramurile subţiri, îngheţate?

Totul era ameţitor, şi din cauza strălucirii albe a zăpezii, dar mai ales prin noutate, prin surpriză.

Rezemată de fereastră, Nora îşi dădea acum abia seama că ceva s'a schimbat într'adevăr în viaţa ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Se gândi că nu-l va găsi jos pe portarul cunoscut, care o saluta în fiecare dimineață, când pleca spre școală și nici cutia de scrisori, spre care arunca în trecere, din obișnuință, o privire fără curiozitate — căci nu aștepta niciodată scrisori și nici nu avea dela cine. Se gândi că nu va face drumul ei obișnuit, pe care îl străbătea zilnic cu pași mașinali, până la strada Donici, de unde lua tramvaiul 16, spre școală.

Erau atâtea lucruri care începeau altfel în dimineața aceasta...

Se uită la ceas. Dacă se grăbea, mai putea ajunge la liceu, pentru ora treia și a patra — ora de franceză cu clasa a VIII-a și a IV-a B.

Își aminti de pasajul din Bossuet, pe care își propusese să-l dicteze fetelor dintr'a VIII-a, înainte de a le da vacanță.

Dar nu se simțea în stare să plece în halul în care se afla. Îi era cu neputință să iasă în stradă îmbrăcată în grabă, cu cordonul prost încheiat, rău pieptănată — mici detalii pe care altcineva nici nu le-ar fi băgat în seamă, dar care ei i-ar fi agravat sentimentul intim de dezordine.

Singurul lucru pe care se silise să-l impună, ca profesoară, elevelor ei, fusese o grijă meticuloasă, aproape maniacă de îmbrăcăminte. Dintr'un fel de solidaritate femenină cu fetele pe care le privea de pe catedră, le obliga să aibe totdeauna șorțul călcat, gulerul alb. Își spunea că vor avea ce inimă rănită să ascundă mai târziu sub o rochie bine făcută. Se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

temea de dezordinea morală, care începe dela un ciorap rupt, purtat cu indiferență.

Astăzi mai mult decât altădată, Nora simțea nevoia să-și controleze cu severitate ținuta.

Ridică receptorul și formă numărul școlii. Mai erau câteva minute până la recreația dela ora 10, așa încât nu risca să dea la telefon peste directoare. Intr'adevăr îi răspunse secretara. Nora îi spuse că nu poate veni la școală (o migrenă, o rudă bolnavă...) și o rugă să aibe grijă de clasele a IV-a B și a VIII-a, ca să fie liniște. Secretara însă îi aminti că era Marți, că a doua zi urma să se ia vacanță de Crăciun, că nici nu era sigur dacă se va mai ține curs și că directoarea va fi furioasă de lipsa ei. O sfătuia ca cel puțin dela ultima oră să nu lipsească.

— Da, poate că ai dreptate. Voi încerca să viu la ora a patra. Spune fetelor dintr'a VIII-a să fie liniștite. Voi trece în ultima recreație pe la ele să le dau lecția de vacanță.

Inchise telefonul și rămase absentă lângă el. Lipsea, dela începutul anului, pentru prima oară dela școală și acest lucru îi sporea senzația de neliniște, nu atât din corectitudine, cât pentrucă îi turbura vechi obișnuințe.

Se uită la halatul strein pe care îl purta, albastru cu mici buline albe, cu mânecile prea lungi pentru ea, cu reverele răscroite, cu buzunarul mic deasupra sânului stâng. Vedea în acelaș timp clasa VIII-a unde era așteptată: fetele în șorțuri negre așezându-și cu gesturi mărunte cărțile, dicționarele, caietele li-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

niate cu roșu pe margine, și aruncând priviri nelinistite spre ușa prin care așteptau să intre dintr'un moment într'altul « Domnișoara de Franceză ».

I se părea Norei că ea însăși așteaptă cu teamă această apariție și că între tânăra profesoară, care ar fi trebuit să intre în acel moment în clasă și această Noră trezită în casa unui bărbat strein, erau distanțe de netrecut. Ce ar fi putut să-i spună? Cum ar fi putut să-i explice?

Eri, la această oră...

Eri, la această oră, era o tânără femeie liniștită, care se ducea în fiecare dimineață la liceu, dejuna în fiecare zi la o pensiune ieftină de pe strada Câmpineanu (cu figuri de funcționari indiferenți, pierduți în citirea ziarelor de amiază...), avea după masă ore de franceză la un institut particular și se întorcea acasă, aducând în servieta ei mâncarea de seară și, uneori, un teanc de teze, pe care îi plăcea să le citească, fiindcă recunoștea scrisul fiecărei eleve cu întorsăturile obișnuite de frază și greșelile, mereu aceleași, de ortografie.

Se simțea bine în casa din bulevardul Dacia, în acea cameră albă dela al șaselea etaj, mobilată cu lucruri alese de ea și cumpărate cu răbdare din economii eroice. E adevărat că mai erau și banii trimiși de mama ei, măritată în a doua căsătorie la Cernăuți, cu un bancher, de unde îi trimitea din timp în timp cărți postale indiferente, iar de Paști, de Crăciun, mici sume de bani — dar lucrurile pentru care Nora avea mai multă afecțiune, erau cele cumpărate din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

leafa ei de profesoară, din ore suplimentare, din taxe de examen. Îi plăcea mai ales lampa cu abajur sub care se refugia ca să citească seara, o lampă cu picior înalt, ca un mic felinar de interior, care arunca un cerc alb de lumină și lăsa tot restul casei într'o penumbră protectoare.

Numai Joi seara se ducea uneori la Filarmonică, mai ales când venea un solist celebru sau când era în program mult Beethoven. Păstra din amintirile ei de fată de familie, care învățase pe vremuri să cânte la pian, un respect speriat pentru marile simfonii: a treia, a cincia. Își cumpăra biletul din timp, așteptând dimineața la Feder, deschiderea ghișeului, ca nu cumva să se termine biletele de stalul al treilea, singurele pe care cuteza să le cumpere, nu fără a se gândi însă de două ori ce cheltueli va trebui să suprime din bugetul săptămânii, pentru ca să acopere banii de concert.

Mai erau și serile când venea Grig, din ce în ce mai rare în ultima vreme, fără ca totuși ceeace se numește o «ruptură» (cuvânt care o speria pe Nora, ca toate cuvintele fără întoarcere) să fi intervenit între ei.

Îl aștepta fără nerăbdare, îl primea fără surpriză uneori după lungi absențe, după lungi despărțiri, dar erau între ei prea multe obișnuințe comune și un prea vechiu acord sensual, pentru ca revenirile lui neașteptate să nu-i facă plăcere.

«Tu ești o iubită conjugală; ești predestinată să fii nevastă», glumea uneori Grig, știind că nu riscă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

să fie luat în serios. Chestiunea fusese pentru totdeauna limpezită între ei, încă din primele timpuri ale legăturii lor, când el întrebând-o, într'o zi, cu prudență și destul de vag, dacă vrea să-i fie soție, Nora îi dăduse, privindu-l în față, singurul răspuns pe care îl aștepta, un simplu și irevocabil: nu, niciodată.

Dar dimineața când, plecând la școală îl lăsa dormind, era bucuroasă că privindu-l încă odată din prag, își putea spune: «Totuși nu sunt o fată bătrână». Era singurul gând care o speria într'o viață de singurătate.

Altfel, zilele, serile, nopțile treceau neschimbate și calme între aceste lucruri cunoscute. Numai uneori, privind pe fereastra ei dela al șaselea etaj, se trezea din senin lăcrimând și atunci își ștergea grăbită aceste neașteptate lacrimi, certându-se cum ar fi certat o elevă: «Ce-i asta, Nora? Nu ți-e rușine?»

Își spunea că într'o zi se va întâmpla ceva care să schimbe totul și să o facă a începe o viață nouă — nu știa bine ce: o scrisoare, o întâlnire, o veste — dar deocamdată era bucuroasă să poată amâna cât mai mult această schimbare și să îndepărteze, într'un viitor cât mai nesigur, aceste așteptări, ea continuând să rămână între vechile lucruri, de care se simțea apărată.

O viață nouă! Cuvântul avea ceva magic.

Dar dacă pentru a ajunge la această viață nouă, n'ar fi trebuit decât să spună un cuvânt sau să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

întindă o mână, poate că n'ar fi întins-o, poate că nu l-ar fi spus.

* * *

« Şi totuşi iată-mă aici» îşi spune Nora. Aici în casa unui bărbat pe care nu-l cunoaşte.

Pe un scaun sunt aruncate hainele lui de aseară, iar lângă ele, într'o ordine exagerată, lucrurile ei, rochia, cordonul, pantofii. O cravată verde a căzut pe covor. Nora o recunoaşte. E singurul lucru pe care-l recunoaşte. Incolo totul e strein, biroul, cărţile, tablourile, obiectele mici aruncate într'o dezordine, care respiră grabă şi indiferenţă. Nora le priveşte şi le întreabă pe toate.

Ştie atât de puţine lucruri despre omul care plecând după o noapte de iubire, a lăsat în urma lui patrusprezece cuvinte scrise pe o bucată de hârtie. Şi ea însăşi îşi dă seama că a rămas o necunoscută pentru el. Simte în fiinţa ei atâtea lucruri ce n'au fost spuse, atâtea rezistenţe care n'au cedat...

Pe birou era o agendă de avocat, un carton cu numere de telefon şi o fotografie de fată tânără. Nora o privi câtva timp. Era blondă şi purta un pulover negru, cu mâneci lungi şi cu o iniţială albă, sus, în stânga, ca un buzunar mic: un *A* oblic, de tipar.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/morr1933-1947

V

Paul încercase de multe ori să-şi amintească în ce împrejurări o cunoscuse pe Anna. Ar fi vrut să poată reţrăi momentul exact, în care cineva îi pusese faţă în faţă, întrebându-i aşa cum se întreabă de obicei: « cum nu vă cunoaşteţi? » Dar memoria lui nu reţinuse acest moment şi poate că lucrurile nici nu se întâmplaseră aşa. Anna se pierdea în mulţimea acelor figuri nesigure, pe care le cunoşti « de pe stradă », « din tren », « dela Sinaia », formule vagi care acopere cu ceaţa lor, prima strângere de mână, întâiul cuvânt schimbat.

Mai târziu, aflase dintr'un cuvânt aruncat la întâmplare, că petrecuseră cândva o vacanţă împreună, foarte aproape unul de altul, fără să se cunoască însă.

— Acum şase ani, când eram la Satu-lung...

— Acum şase ani? eşti sigură?

— Da. In 1926. In August.

Paul revăzuse atunci, deodată, întreaga lui vacanţă dela Cernatu, cele patru săptămâni de singurătate petrecute în micul sat braşovean, colţul de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

stradă de unde începea, fără tranziție, Satu-lung și pe unde trecea, ca printr'un punct-de frontieră, linia nevăzută dintre comune.

Revedea grupul de tinere fete și băieți, ce coborau dimineața din spre Satu-lung, dezordonați, gălăgioși, puțin provocători, cu sentimentul că se află într'un oraș strein, în care nimeni nu-i cunoaște și nimic nu-i compromite: mâncau covrigi în plină stradă, se strigau pe nume în gura mare, se fugăreau dela un trotoar la altul, aruncau cu pietre în copacii dela marginea drumului — acei încântători meri dela Cernatu, cu trunchiul văruit până la jumătate și cu fructe verzi, lucioase.

Trecerea lor pe « promenadă » — un pod de lemn pardosind unul din trotoare — provoca în fiecare zi aceeași rumoare. Săsoaice scandalizate își făceau apariția la ferestre, copiii se opreau intimidați în fața porților, domnișoarele de familie bună « din localitate », care citeau sau lucrau pe bănci, abia îndrăzneau să ridice capul spre această bandă de nebuni, fetele desculțe, ciufulite, băieții fără haină, fără cravată...

Ostilitățile erau deschise între populația civilă din Cernatu și grupul din Satu-lung, în așa măsură încât Paul, seara, când ieșea la plimbare, dacă o lua la stânga, pe lângă Primărie, avea sentimentul de a păși într'o zonă de luptă, pe un teritoriu dușman.

Era deobicei ora de tenis a grupului. Terenul lor de tenis ajunsese celebru în întreaga regiune până la Dârste, până la Noua. Parii albi, dreptunghiurile

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

de var, trase pe pământ, plasa bine întinsă la mijloc, gardul de sârmă ce înconjura întreg terenul — totul fusese făcut de ei, cu lucruri în parte aduse dela Brașov și în parte inventate pe loc, spre secreta vanitate a Satului-lung și spre pizma mocnită a oamenilor din Cernatu.

Lui Paul îi plăcea să se oprească acolo, în fața gardului de sârmă și să privească agitația rachetelor, bătaia regulată a mingii, rochiile albe ale jucătoarelor.

Intr'o seară, o minge aruncată prea înalt, trecuse peste gard și se oprise lângă el. O ridicase ca să o dea tinerei jucătoare care venise s'o caute.

— Poate, că erai tu, Ann?

— Foarte posibil, dragul meu. Dintre toți, jucam cel mai mult. Jucam prost — abia atunci învățasem — dar mult.

Gândul că o zărise cu atâția ani în urmă, înainte de a o iubi, înainte măcar de a ști cine este, gândul că fusese odată un moment în care se priviseră în ochi, în care își vorbiseră poate, el pentru a-i întinde mingea pierdută, ea pentru a-i mulțumi, gândul acesta îl înfiora. Dela alba jucătoare înclinată un moment spre el cu racheta în mână, într'o seară de August 1926, ce distanțe fuseseră de străbătut până la această cunoscută, dureroasă Ann!

Vedea încă trenul municipal, care făcea curse regulate până la Satu-lung, vagoanele galbene, locomotiva demodată, țipătul ei disproporționat în gările minuscule, trena de scântei, noaptea, când se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

întâmpla să întârzie la Brașov și să se întoarcă acasă cu ultima cursă...

Intr'o astfel de noapte, trenul fusese oprit înainte de Noua, de grupul din Satu-lung, care îi barase drumul, așezându-se pe șine și fluturând lanternele aprinse, hainele albe, eșarfele... Călătorii erau indignați, personalul de serviciu lovit în demnitatea lui («un tren oprit ca o simplă căruță») amenința cu procese-verbale și amenzi, toată lumea vocifera, dar ei parcă nici nu auzeau și poate că în realitate nici nu auzeau. Veneau dela Râșnov — spunea unul din ei mai rezonabil — erau morți de oboseală și nu puteau pierde ultima cursă. Năvăliseră în vagoane, fără să țină seama de scandalul provocat.

Era târziu, călătorii erau somnoroși, trenul se golea, lumea coborîse la Dârste, la Turcheș, revolta se potolise... Dincolo de Turcheș, nu se mai auzea decât tăcerea acelei nopți de August, acoperită rar de țipătul locomotivei. Atunci porniseră să cânte: era o romanță la modă, pe care o cântau lăutarii la Brașov, dar care acum în acel ceas de noapte, în vocile lor tinere, căpăta o neașteptată melancolie.

Paul aducându-și aminte de acel moment, ar fi vrut, așa cum un dirijor suspendă cu un singur gest toate instrumentele, lăsând să se audă doar vioara solistului, ar fi vrut să poată suprima în memoria lui vocile celorlalți, pentru a nu păstra decât, așa cum trebue să fi fost în acea noapte de August 1926, vocea lui Ann,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« De ce nu te-am cunoscut atunci — spunea ea. De ce au trebuit să treacă atâția ani până să te întâlnesc? De ce n'a fost în seara aceea cineva, care să-mi fi spus: vezi, domnul acela tânăr de lângă fereastră? pe domnul acela ai să-l iubești într'o zi...

« Și totuși, știu eu dacă nu a fost mai bine așa? Cred că nu m'ai fi iubit și cred că aș fi fost destul de proastă ca să nu-mi placi. Imi plăceau bărbații care dansau bine și tu dansezi atât de prost! Nu știi cât de mult m'am schimbat de atunci. Mă pieptănam prost, purtam rochii scurte, eram zăpăcită, eram nebună, eram... uite cum eram».

Și luând de pe masă un creion de cărbune desenă pe o hârtie de bloc o siluetă subțire de fată zăpăcită, cu picioarele în aer ca pentru o săritură, cu brațele deschise, cu părul fluturând în vânt. In câteva clipe, blocul era plin de imagini, care repetau aceeași siluetă de fată nebună, ce părea că-și transmite elanul săriturii dela imagine la imagine.

Din acest joc, ieși în câteva zile o întreagă serie de desene și acuarele, din care o parte fuseseră expuse în aceeași toamnă la salonul de Alb și Negru, iar celelalte aveau să ocupe mai târziu, în iarnă, un întreg perete din expoziția ei personală, toate purtând același titlu: August 1926.

Paul asistă cu stupoare la nașterea acestor imagini, pe care cărbunele ei părea că le învie ază, le desprinde din propria lui memorie. Nu lipsea nimic: nici promenada dela Cernatu, nici terenul de tenis, nici trenul municipal cu vagoanele lui galbene, nici acele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

minuscule gări pline de soare, în care aștepta câte o săsoaică tânără, cu o pălărie imensă de pai galben în cap și purtând o poșetă mare, lată, orășenească...

* * *

Multă vreme nu știuse nimic precis despre ea, deși o saluta pe stradă, ba de câteva ori se și întâmplase să schimbe câteva cuvinte împreună. Îl irita doar numele ei mic, acel pretențios Ann, când Anna ar fi fost un nume atât de liniștit.

Incerca acum, când iubirea lui deven se o așa de ascuțită suferință, să regăsească în amintire pe această Annă indiferentă și pierdută din primele timpuri, să fixeze în mici fapte din trecut apariția acelei tinere femei, pe care de abia o cunoștea și care, pe atunci, nu-i putea face nici rău nici bine.

Erau în memoria lui anumite teritorii calme, anumite zone de indiferență, spre care revenea, când imaginea de astăzi a iubitei i se părea intolerabilă. Se căznea să reconstitue fiecare detaliu al acestor vechi întâmplări și se reîntorcea spre ele cu îngrijorare, ca spre niște fotografii vechi, pe care i-ar fi fost frică să nu le găsească decolorate de timp.

Retrăia cu un sentiment de răzbunare anticipată, ziua în care se întâlniseră la un cinematograf pe Bulevard. El era la casa de bilete, când cineva îl bătuse pe umăr. Era, spre mirarea lui, Anna pe care nu o cunoștea destul de bine, pentru un gest atât de familiar.

— Nu vrei să-mi cumperi și mie un bilet? ca să nu mai stau la rând?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Intraseră împreună în sală, dar el refuzase, aproape nepoliticos, rugămintea ei de a veni cu ea în primele rânduri, unde obișnuia să stea din cauza ușoarei ei miopii.

—Iartă-mă, dar nu pot să stau prea aproape de ecran.

Și lăsând-o să-și continue drumul, se oprise pe la mijlocul sălii, bucuros că rămâne singur.

Ce departe, ce odihnitoare, ce neverosimilă era această întâmplare, acum când în orice sală ar fi intrat, gândul că și ea ar putea să fie acolo, însoțită poate de altcineva, îl tortura silindu-l să stea mereu la pândă pentru a recunoaște în obscuritate, în lungile șiruri de spectatori, capul ei blond, sclipind un moment sub lanterna unui plasator și pierzându-se pe urmă mai departe, în întunericul sălii...

Revedea de asemeni depărtata zi de Ianuarie, în care se întâlniseră în tren, venind dela Sinaia. El citea o carte, când Ann îi bătuse în geamul compartimentului.

— Ce surpriză! Mă credeam singură în tot trenul. Nu vii cu mine în vagonul restaurant? Să luăm un ceai, să stăm de vorbă...

Refuzase plictisit, dând scuze vagi: prea multă lume în restaurant, preferă să rămână în compartiment, are de citit...

Pe vremea aceea nici nu știa bine cum o chiamă.

Că este pictoriță nu aflase decât mult mai târziu și cu totul din întâmplare.

Era la un salon oficial (unul din primele saloane oficiale, organizate la Șosea) unde venise cu un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1933-1947

prieten și se opriseră în fața unui grup de acuarele în care îl surprindea un albastru strigător, puțin metalic, de « creion chimic ». Desenul era nesigur, nervos, încurcat în liniile lui capricioase, ca o scriere grăbită, dar cu neașteptate preciziuni de detaliu, ca și cum din când în când pensula s'ar fi oprit ca să pună un punct sau o virgulă într'o frază prea confuză. Aceste mici trăsături atente păreau să fie semnele ortografice ale unei misterioase scrieri.

Era un grup de « scene de stradă » — case, pomi, trăsuri — toate văzute de sus, și ceea ce părea mai curios în ele era tocmai punctul de vedere ridicat, dela care fuseseră privite. Albastrul tare de anilină le dădea un aer de dimineață, cu mult soare, cu multă lumină.

— E amuzant și neserios, spuse Paul. De altfel am impresia că sunt lucruri, pe care le-am mai văzut.

Se gândea la anumite tablouri de Raoul Duffy, câmpuri de curse, porturi pavoazate, imagini de aceeași dezordine copilăroasă.

Tocmai se pregăteau să treacă mai departe, când Anna, care era din întâmplare aproape de ei și pe care o și salutase în trecere, îl opri.

— Iartă-mă că sunt indiscretă, dar te-am auzit vorbind despre tablourile mele și aș vrea să-mi spui tot ce gândești.

— Cum tablourile dumitale! Pictezi?

— Nu știai?

Incercă să-și ceară scuze pentru dubla gafă de a-i fi arătat că o cunoaște atât de puțin, încât nici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/imdr1933-1947

nu știe că e pictoriță și de a fi spus, cu glas tare, lucruri neplăcute despre lucrările ei. Ar fi vrut să retracteze, să se explice, dar ea nu-l lăsă să termine.

— Te rog, nu continua. Mi-ai făcut o plăcere și acum vrei să mi-o strici. Ești primul om pe care-l aud vorbind deschis despre lucrările mele. Aici toată lumea e drăguță cu mine și toată lumea îmi face complimente. E mai comod pentru ei, dar nu e deloc folositor pentru mine. Haide, spune-mi tot ce gândești. Și mai ales, fii sever. Te rog să fii sever.

Vorbea fără cochetărie, cu ceva loaial, serios în privire, ca o elevă care așteaptă să i se arate pe caetul ei de clasă, unde anume a greșit.

Paul îi spuse încă odată că el nu are nici o cădere să vorbească despre pictură, că dealtfel tablourile ei îi plac, mai ales pentru acel albastru așa de curajos și pentru desenul ei spiritual, care are îndrăzneala să fie cu atâta nepăsare stângaci.

— E foarte frumos și îți mulțumesc, dar simt că păstrezi o rezervă, pe care nu vrei să mi-o spui. De ce? Ți-aș fi așa de recunoscătoare. Haide, încearcă să fii sincer.

El privi încă odată, încurcat, acele tablouri, încercând să găsească un cuvânt just.

— Ei bine, pentrucă insiști, uite: am impresia că sunt prea volubile.

Anna nu înțelese cuvântul căci desigur, dintre toate obiecțiile posibile, numai la aceasta nu s'ar fi putut aștepta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

— Nu-mi cere să-ți spun mai mult, se scuză Paul. Cred că n'aș putea. Am impresia că e ceva care gesticulează în tablourile dumitale. Sunt prea expansive, prea vorbărețe, prea familiare dela prima vedere... Dar, la urma urmelor, e ăsta un cusur?

Anna rămase o clipă pe gânduri. Pe urmă abia răspunse întrebării lui.

— Cred că da, și încă unul foarte grav. Știu eu dacă am să mă pot lecui vreodată? Sunt așa de vorbăreață, așa de neserioasă...

Abia atunci surâse, nu fără puțină tristețe.

Se întâlniră câteva luni mai târziu, în primăvară, într'o dimineață de Duminică, la Snagov, unde Paul venise pentru câteva zile, invitat la vila unor prieteni. Se oprise cu ei, în treacăt, la mica mânăstire de pe malul lacului și o găsise acolo cu surprindere pe Ann, singură în biserica rece, cu un bloc de desen în mână.

— Nu te credeam atât de harnică.

— Nici nu sunt. Am trecut cu totul întâmplător pe aici. Am venit la Snagov cu mai mulți prieteni, dar i-am lăsat pe lac, la pescuit și eu m'am oprit un moment să revăd mânăstirea. Nu știu dacă o cunoști bine. Sunt unele lucruri fermecătoare.

Se îndreptase spre ieșire și de acolo, din prag, întorcându-se cu fața spre interior îi arătă pe peretele din față, la intrarea în naos, o frescă de colori stinse, dar cu un grup de femei admirabil. Prima

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

femeie din dreapta era întoarsă spre celelalte cu o mișcare grațioasă, ce imprima stofei o cădere în falduri mângăietoare.

— Dar nu asta e tot ce îmi place mai mult aici. Vino, te rog, cu mine, să-ți arăt un lucru într'adevăr miraculos.

Il luă de mână și-l duse după ea spre centrul bisericii, aproape de altar, de unde îi arătă pe peretele advers, o altă frescă, o coborîre depe cruce.

— Sunt aici câteva greșeli de perspectivă, care mă emoționează. Și, uite, este în planul al doilea, un bătrân care-și duce mâna la barbă, cu un gest — cum să-ți spun eu? — cu un gest de fiecare zi, familiar... E un gest laic și sunt atât de mirată că-l găsesc pe un perete de biserică!

Vorbea cu însuflețire, cu aprindere, deși în șoapte, căci între timp mica biserică se umpluse de vizitatori — dar străbătea prin cuvintele ei un accent de convingere, de emoție, pe care Paul nu i l-ar fi bănuit niciodată până atunci.

Se făcuse târziu, prietenii lui erau grăbiți să meargă la masă și deși i-ar fi făcut plăcere să mai stea de vorbă cu ea, își ceru scuze că trebue să plece.

— Mai rămâi, insistă ea. Peste douăzeci de minute trebue să vie barca să mă ia pe mine și te conduc eu până la vilă.

Fu silit să refuze, dar se despărțiră cu promisiunea de a se revedea — promisiune politicoasă ca atâtea altele.

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

O revăzu totuși nu multă vreme după aceea.

Paul ieșise dela Tribunal, după o zi întreagă pierdută într'o sală mică de ședință, la o audiere de martori, într'un proces fără interes.

Ca pe vremuri la școală, zilele cele mai atroce din Tribunal, erau cele de primăvară. Îi făcea rău soarele tânăr care inunda străzile și pe care el îl privea ore întregi dela fereastra unei săli de ședință, îi făceau rău figurile șterse, livide care se agitau pe culoare, oameni uzați care dormitau acolo pe bănci, într'o lumină galbenă, prăfuită de arhivă.

Se oprise pe stradă, buimăcit de soare, și închise un moment ochii. Se simțea murdar, hainele i se păreau grele, gulerul moale, cravata strâmbă. Ar fi vrut să se scuture ca de funingine, după un drum lung cu trenul. Ducea cu el un miros de arhivă și pe buze, un gust de hârtii vechi, îngălbenite.

O luase încet cu pași grei, prin dosul Tribunalului. Se simțea bătrân și toată lumea care trecea pe lângă el, i se părea tânără. Servieta atârna greu, ca de plumb. Dacă nu s'ar fi jenat, ar fi lăsat-o un moment jos, cum lasă un hamal povara, ca să se odihnească.

Pe Sfinții Apostoli, dincolo de Apolodor, tresări-se, zărind la câțiva pași de el, un lucru cu totul neașteptat: agățată băiețește de gratiile unei porți de fier, peste care treceau, înalte, câteva crengi de liliac, o fată se lupta să rupă o creangă.

Paul se opri locului, de teamă să nu o sperie și se ascunse după un felinar, de unde putea privi, fără să fie văzut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mor1933-1947

Ar fi putut crede că e o școlăriță, dacă n'ar fi fost îmbrăcată cu o eleganță de doamnă. Purta un tailleur gris, o pălărie gris cu boruri albastre, pantofi de antilopă albastră. Pe parapetul de piatră al porții, o poșetă din aceeași antilopă ca și pantofii, fusese probabil lăsată jos, pentru a-i permite să aibe mâinile libere.

Paul o recunoscu fără greutate pe Ann, dar îi venea greu să creadă că este ea. Înălțată în vârful pantofilor, pe parapetul de piatră, cu o mână agățată de gratiile porții, cu cealalta se lupta să rețină creanga de liliac prea înaltă. Foile tailleurului se ridicau mai sus de genunchi, doi genunchi rotunzi, delicați, de adolescentă.

Strada era goală, dar dintr'o clipă într'alta putea trece cineva, dacă nu chiar proprietarul prădat. Creanga cedă însfârșit, o creangă mare cu buchete dese, violete. Fata sări pe trotoar fără grabă, fără emoție, se scutură ușor pe mâneci, își luă poșeta, privi în sus pe stradă și pe urmă, cu creanga de liliac în brațe, cu capul ei blond ascuns în flori — doar fruntea ridicată puțin deasupra lor — porni în sus, bravă, cu pasul ei mic, decis.

Paul o privi cum se depărtează și i se părea că rămâne în urma ei o trenă de lumină. Se simțea și el mai tânăr, anotimpul, pe care îl uitase, era regăsit, mica nebunie a fetei aducea puțină inconștiență, puțină lumină în toată acea zi. Ar fi vrut să fugă după ea, să-i mulțumească, să-i sărute mâna, dar o lăsă să treacă neturburată colțul și să dispară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Totuşi simţea nevoia să-i trimeată un cuvânt de simpatie — primul de când o cunoştea. Işi aminti că prin apropiere, în piaţa Senatului, era o florărie. Intră acolo şi cumpără tot liliacul, cât se găsea, spre stupoarea vânzătorului care îl întreba, fără ironie desigur:

— Dacă mai aveţi nevoe, vă mai putem aduce.

In Mai, era nespus de ieftin şi cu cele câteva sute de lei, pe care le avea la el, Paul cumpără o grădină întreagă, pe care i-o trimise lui Ann cu frunze cu tot şi cu câteva cuvinte scrise în grabă, pe o carte de vizită.

« Altădată când vrei liliac, fii mai prudentă. Dacă ai nevoe de avocat (articolul 306 şi 308 codul penal: Acela care va lua într'ascuns un lucru al altuia săvârşeşte un furt. Furtul se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile până la 2 ani...) îţi stau la dispoziţie »

«Nu ştii ce ruşine mi-e de dumneata », îi spunea Ann a doua zi, primindu-l la ea acasă. « Dacă aş fi ştiut că mă vezi, cred că aş fi îngheţat acolo, cu mâinile pe poartă. Eşti un om de care mi-a fost totdeauna puţin frică. Nu ştiu de ce, nu mă întreba de ce... ».

Casa era plină de liliacul trimis în ajun. Cât nu încăpuse în vasele de flori, era pus în carafa de apă, în pahare, pe masă, pe etajere, la fereastră.

— Am să-l păstrez mereu, aici. Când s'o vesteji, am să pun altul în loc. Şi poate că nici nu se vestejeşte.

Purta o rochie simplă, bleu-marine, cu guler alb, ceea ce îi dădea un aer de şcolăriţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Ești într'adevăr așa de tânără?

— Ești într'adevăr așa de bătrân? Mi-e frică de dumneata. Totdeauna mi-a fost frică de dumneata. Ești atât de încruntat, atât de absent. Când mă saluți pe stradă — și nici nu mă saluți totdeauna — am impresia că nici nu mă vezi.

Vorbea repede, temându-se parcă de tăcerea lui. Își dusese mâinile la piept, școlărește, ca să-și reprime gesturile — lucru care îi dădea, o dată mai mult, un aer de fată de școală.

— Mi-e greu să cred că ești aici. M'am gândit de atâtea ori că ai putea să vii, dar niciodată n'am îndrăznit să sper. Știu atâtea lucruri despre dumneata. Știu cărțile pe care le citești. Știu cu cine ai fost vara trecută la Balcic. Știu că Joi seara ai fost la Filarmonică și ai plecat în pauză... Nu vrei să fim prieteni? Nu vrei să încercăm? De câte ori pictez ceva, mă întreb: lui i-ar plăcea? De câte ori citesc o carte, mă întreb: el ce ar crede? Aș vrea să te văd mai des. Mi-e necaz pe gesturile mele prea vii, pe felul meu de vorbă, așa de neserios. Aș vrea să crezi că sunt mai puțin zăpăcită decât par, mai puțin superficială... Îți promit că voi fi o prietenă cuminte, care nu întreabă, care nu cicălește. Vino când vrei. Sau mai bine, pentru început, hai să fixăm o zi pe săptămână în care să vii totdeauna. O să încercăm câtăva vreme. Dacă va merge — bine; dacă nu, renunțăm.

In amintirea acelei zile, liliacul rămăsese singura lor floare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Mai târziu, în iarnă, Paul se oprise cu uimire într'o zi de Ianuarie, în fața unei vitrine de florărie, în care zărise câteva crengi albe de liliac. Nu știuse până atunci că se pot găsi în plină iarnă și i se păreau, dincolo de geamul înghețat, ireale.

Le mângâia totdeauna cu timiditate, temându-se parcă să nu se desfacă sub degetele lui. Liliacul alb de iarnă, nu avea aroma violentă a celui de primăvară, ci un miros slab, stins, ca o răsuflare, ca un fum.

Dacă se întâmpla să fie certați, era de ajuns să trimeată sau să primească o creangă de liliac, pentru ca fără cuvinte și fără explicații, o despărțire de câteva zile să ia dintr'odată sfârșit. Liliacul era pentru amândoi o superstiție, care îi dezarma, care îi ajuta să se regăsească.

Nu putea pe atunci bănui, că va exista într'o zi o altă Ann, pentru care acele flori albe își vor fi pierdut întreg înțelesul, ca un obiect fără nume, fără amintiri.

* * *

Primele zile ale iubirii lor le petrecuseră la Sibiu, oraș pe care nu-l cunoștea nici unul din ei.

— Mi-e indiferent unde, dragul meu. Undeva unde să fiu singură cu tine, câteva zile. Pe urmă, oricum ai să mă lași.

— De ce?

— Pentrucă nu mă iubești.

El nu răspunse nici da, nici nu — și de altfel ea părea că nici nu așteaptă un răspuns.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Sibiul îl aleseseră în ultimul moment, în gară, pentrucă primul tren care pleca era spre Sibiu.

Totul o încânta în orașul transilvănean: străzile largi, vitrinele prăvăliilor, firmele nemțești, dialectul săsesc, masa la restaurant, lista cu feluri de mâncare, pe care nu le cunoștea și din care alegea la nimereală, închizând ochii și oprindu-și degetul pe listă: « să vedem ce o fi asta».

Dimineața, când se trezea din somn, îi plăcea să privească dela fereastra hotelului, copiii care treceau spre școală cu ghiozdanele pe spate, săsoaicele opulente care se întorceau dela piață cu coşurile în mână şi se opreau la un colț de stradă, câte trei-patru, vorbind cu aprindere, obloanele prăvăliilor care se ridicau uruind... Totul i se părea onorabil și sever.

— Suntem singurii oameni care se iubesc în orașul ăsta, spunea ea.

Și pe urmă, ca și cum abia în acel moment și-ar fi dat seama că e goală, alerga cu o tresărire de alarmă înapoi în pat, ca să se ascundă, ca să se acopere. Era albă — așa de albă, încât, goală fiind, părul ei blond părea că se decolorează sub lumina trupului gol.

Când cobora în holul acelui mic hotel de provincie, o intimidau privirile respectuos intrigate ale oamenilor de serviciu și ale funcționarilor, căci tinerețea ei aducea acolo o undă de mister, poate chiar de scandal.

Era fericită de tot ce vedea. Se plimba toată ziua în acele delicioase tramvaie sibiene, dela « Orașul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

de sus» la «Orașul de jos» și o amuzau chipiul taxatorilor, ca al ofițerilor austriaci în operetele vieneze, rochiile greoaic ale săsoaicelor, rochii de provincie, cu agrafe, cu flori, cu noduri. Dacă ar fi avut un bloc de hârtie cu ea, ar fi desenat — căci găsea pretutindeni motive de desen.

Cu un desen — cu unul singur — tot se întorsese dela Sibiu. Erau la o masă, pe trotoar, în fața unui restaurant, la ora prânzului, când tocmai ieșeau copiii dela școală. Trecea un grup de fetițe, prin fața lor, și Ann o oprise pe una din ele, întrebând-o cum o chiamă.

«Ingrid» răspunsese ea, puțin speriată, iar colegele ei adăugaseră cu mai mult curaj: «Ingrid Schreiber».

Ingrid era blondă, avea cozi împletite pe spate o șapcă albastră trasă băețește pe frunte și doi ochi oblici, care dădeau figurii ei de înger saxon, o ciudată grație de mică tătăroaică dobrogeană.

— Ingrid, ți-a spus cineva cât ești de frumoasă? Dă-mi o hârtie și un creion din ghiozdanul tău. Vreau să te desenez.

Ingrid era și speriată și mândră, iar Ann prinsese acolo într'o schiță grăbită acest aer de copil uimit — schiță care la întoarcere avea să devină un portret în ulei, pus în camera lui Ann, de-asupra patului, de unde ea avea să privească mai departe, cu aceeași privire nedumerită, lucruri încă neînțelese.

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

Unde era acum această Ann din primele timpuri ale iubirii lor?

Era pe atunci gata oricând să-l primească sau să vie la el, să accepte o chemare sau un refuz, să-și facă într'o clipă valizele, când pe neașteptate el venea s'o ia într'o călătorie de câteva zile, sau dimpotrivă să și le desfacă, atunci când tot pe neașteptate, și fără s'o întrebe, el renunța la o plecare de mult plănuită și care între timp devenise pentru ea o copilăroasă bucurie.

— Tu nu întrebi niciodată nimic, Ann?

— Pentru că nu aș avea, dragul meu, decât o singură întrebare de pus — «de ce nu mă iubești?» — și pe asta, vezi, nu vreau s'o pun.

Cum dintr'o iubire începută așa de ușor (căci, blondă cum era, fără mistere și fără secrete, Ann părea tipul predestinat al unei iubiri ușoare) avea să ajungă la această suferință, era pentru el inexplicabil.

Ultimul ei surâs, ultimul ei gest îi erau cunoscute — și totuși trebuia să vie o zi în care fiece surâs să fie o enigmă, fiece cuvânt o taină; trebuia să vie un timp în care simplul fapt de a o zări să devină un lucru greu, de multe ori imposibil, un timp în care avea să cutreere nopți întregi din restaurant în restaurant, din bar în bar, cu speranța că o va găsi însfârșit și o va vedea, fie numai o singură clipă.

Când o regăsea totuși pe vechea Ann, când se întâmpla să revină iubitoare spre el («ești un prost și eu tot numai pe tine te iubesc»), când o vedea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

agitându-se goală prin casă, aruncându-şi lucrurile şi ne mai ştiind unde să le găsească, o oprea într'una din pozele ei comice, ciufulită, cu părul căzându-i pe frunte, cu un ciorap pe braţ şi cu celălalt aruncat pe umeri ca o eşarfă şi ştiind prea bine că fata aceasta zăpăcită şi scumpă este totuşi pierdută şi că a doua zi va reîncepe aceeaşi suferinţă, o privea îndelung: « lasă-mă, Ann, să văd cum arată o femeie fatală ».

Erau nenumărate lucruri, pe care la început abia le vedea, cu un fel de nepăsare amuzată, dar pe care mai târziu — fără să ştie exact când şi de ce — începuse să le observe cu o chinuitoare nelinişte. Il irita cât de multă lume cunoaşte Ann.

Intrarea ei într'un restaurant era salutată de zeci de priviri, care se întorceau în acelaşi timp spre ea, cu ceva indiscret, insistent.

— De unde cunoşti tu atâta lume? Cine e tipul care a trecut.

Răspunsurile ei erau deobicei vagi, evazive. « Nu ştiu cine e. Vine pela expoziţii ». Paul vedea totdeauna dincolo de această impreciziune, mari enigme de dezlegat.

Mai dureroase însă erau răspunsurile ei precise, spuse cu indiferenţă.

« L-am cunoscut acum trei ani, în tren spre Budapesta ».

Paul vedea vagonul de dormit, culoarul cu lumini albastre, Ann lângă fereastră stând de vorbă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indri1933-1947

cu tovarășul ei întâmplător de călătorie; o auzea parcă râzând (căci râde, vai!, atât de ușor...), când o zguduitură mai puternică o arunca în brațele lui. Vedea așternutul alb al paturilor, prin ușile rămase deschise, culoarul pustiu, trecerea ei dintr'un compartiment într'altul, în plină noapte... Își amintea cu câtă ușurință îi cedase lui pe vremuri — și îl scandaliza în amintire. Ar fi vrut să-i fi rezistat mai mult atunci, pentru ca acum să poată crede că, pentru ea, a se culca sau nu cu un bărbat, nu era deloc un lucru fără importanță.

In fiecare privire streină, care se îndrepta spre Ann, în fiecare salut, i se părea că e o amintire, o chemare. Era furios că din politeță trebue și el să răspundă acestor saluturi — semne ce treceau de-asupra lui, ca niște telegrame cifrate, pe care le interceptezi fără să le poți citi — căci nimeni nu-l putea asigura că fiecare nou salut nu purta un mesaj, o aluzie sau o propunere: « îți amintești? » sau « te aștept ».

* * *

Vernisajele Annei aduceau în sălile de pictură o lume nouă: figuri de bar, figuri de curse, figuri de premieră — și a doua zi în ziare, la rubrica mondenă, se publicau fotografii și nume dela « cel mai strălucit vernisaj al anului ».

Tablourile ei se vindeau prea bine — lucru pe care la început Paul nu-l remarcase, dar care mai târziu, când, fără să vrea, începuse să cunoască

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

mai de aproape «bursa» tablourilor, i se păru neliniştitor. Când un tablou de Margareta Sterian sau de Cornelia Babic se vindea cu trei sau patru mii de lei, când Iorgulescu-Yor, care avea totuşi reputaţia de a «ţine la preţ», vindea o pânză de 30/50 cu 5000 de lei, iar una de 50/70 cu 8000, tablourile lui Ann obţineau preţuri pe care numai un Iser sau un Pătraşcu le putea cere.

Rămăsese celebru între pictori un mic Balcic albastru — agreabil de sigur, dar nu extraordinar, nici faţă de celelalte lucrări ale ei — şi pe care ea îl vânduse cu suma fabuloasă de 50.000 de lei.

Când se întâmpla să expună într'o expoziţie colectivă, la Salon, la Grupul nostru, tablourile ei se distingeau uşor de celelalte, prin acel carton alb, care dă prestigiu şi lumină unui tablou: «reţinut».

Paul se jena de repeziciunea cu care, din primele zile, aceste cartoane albe înfloreau în colţul pânzelor ei, în timp ce ceilalţi pictori aveau atâtea greutăţi, până să-şi plaseze tablourile, ba uneori rămâneau cu ele nevândute până la închiderea expoziţiei.

Ar fi vrut ca Ann să aibe puţină discreţie în satisfacţia ei, puţină nepăsare în succes — dar odată când încercase să o facă a înţelege acest lucru, îşi atrăsese din partea ei un răspuns zdrobitor: «ce? vrei să-mi fie ruşine că am succes?».

Cu atât mai zdrobitor răspuns, cu cât el tocmai acest lucru i-ar fi cerut: să-i fie puţin ruşine de succesele pe care le are.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

Ann îşi pierduse cu totul timiditatea ei de pe vremuri, îndoiala cu care începea un tablou, frica de şcolăriţă cu care aştepta o impresie. Avea acum o adevărată artă de a-şi plasa tablourile, de a-şi folosi relaţiile, de a simţi într'o nouă cunoştinţă un client posibil.

«Client» era cuvântul care revenea mai des în limbajul ei şi pe Paul îl îngrozea dublul înţeles al vorbei.

«Ce fel de client?» o întrebase odată cu brutalitate, privind-o drept în ochi. Ea se clătinase sub oribila injurie, ca pălmuită, şi izbucnise într'un plâns zguduit, disperat, pe care el abia reuşi să-l potolească, cerându-şi iertare, plin de remuşcări şi totuşi fericit că plânsul ei aşa de sincer, aşa de copilăros, dezminţea bănuielile şi temerile lui.

Erau zile în care Ann devenea de negăsit. Toate insistenţele lui de a o întâlni, se loveau mereu de acelaşi cuvânt, pe care ea îl spunea puţin sentenţios, ridicându-l ca pe un scut: «întâi pictura!». Nimic n'o apăra mai bine, nimic n'o ascundea mai mult.

«Astă seară nu sunt liberă. Am o întâlnire de afaceri: un client cu care tratez să-i vând florile albastre».

Luase obiceiul de a-şi întâlni clienţii la ea acasă sau în oraş, la restaurant, la o masă de bar şi nu la expoziţie, pe unde venea de altfel rar, numai în treacăt, ca să fumeze o ţigară, ca să schimbe câteva cuvinte, în rochie de stradă, fără să-şi scoată pălăria, în vizită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Paul încercase să o convingă că prestigiul ei de artistă pierde prin acest exces de familiaritate cu publicul.

— Înțelegi, dragă Ann, nu-ți vorbesc ca un om gelos, ci ca un prieten îngrijorat. Un artist nu are dreptul să facă publicului concesiile pe care le faci tu cumpărătorilor. Trebue să fie mai puțin abordabil, mai mândru, mai orgolios, mai singuratec.

Ea asculta cu luare aminte și părea că aprobă tot, că înțelege tot, dar când dela considerațiile de ordin general despre îndatoririle artistului «adevărat», el trecea la propuneri concrete (și aici prietenul dezinteresat nu-l mai ascundea prea bine pe amantul gelos) și când îi cerea să renunțe la întâlnirea fixată și să-i telefoneze amatorului, că dacă ține cu adevărat să cumpere «florile albastre» n'are decât să treacă a doua zi dimineață pela sala Dalles, între 11 și 12, ea nu mai era dispusă să-l asculte și îl întrerupea scurt:

— Ce? vrei să-mi zdrobești cariera?

«A zdrobi cariera» era o expresie care apărea pentru prima oară în limbajul lui Ann. Paul cunoștea prea bine acest limbaj, pentru ca schimbările de vocabular să nu-l neliniștească. De unde veneau aceste cuvinte noi, care răsăreau deodată în vorbirea ei, ca niște ecouri dintr'o viață, pe care el nu o cunoștea și din care nu străbătea până la el decât un cuvânt scăpat din neatenție?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

S'o asculte vorbind pe Ann, fusese pentru el în primele timpuri, o plăcere plină de surprize. I se păruse la început că e foarte vorbăreață, dar cu vremea observase că volubilitatea ei era făcută mai mult din gesturi și zâmbete, dintr'o alternanță de scurte exclamații și scurte tăceri, care îi dădeau vorbirii ei un aer de agitație continuă.

« Ce sintaxă curioasă ai tu, dragă fată» spunea el amuzat de construcțiile ei de frază. Ceva dintr'o veche manie de latinist se trezea în el ca să studieze gramatical micile ei discursuri.

Vorbea cu fraze simple, pe care însă le complica o ploaie de interjecții și întrebări — da?, nu?, vezi?, știi?, vrei? — ca o serie de bemoli și diezi, într'o gamă cu variațiuni, ceea ce făcea din cea mai simplă povestire a ei, un lucru palpitant, cu ridicări și scăderi de ton, cu inflexiuni de voce, cu întoarceri subite în privire. Ceva mirat, ceva surprins era în toată vorbirea ei, ca și cum s'ar fi luptat cu replici, pe care numai ea le auzea și cărora trebuia să le răspundă pe rând, ca un jucător de șah, angajat în mai multe partide de odată. Și tot ca un jucător de șah, care în anumite situații confuze, recurge la unele mișcări tip, de așteptare — a deplasa fără utilitate un pion, sau a mișca un turn pe o linie moartă — avea și ea unele expresii uniforme, pe care le repeta aproape mecanic, fiindcă nu spuneau nimic și îi erau la îndemână, ca niște vechi gesturi obișnuite, care de mult își pierduseră

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

sensul lor dela început: « asta e cu totul altceva», « totul e posibil», « știu și eu ce să mai cred».

Ann primea cu ușurință cuvinte și expresii pe care le auzea uneori întâmplător și care pe urmă rămâneau în vorbirea ei obișnuită, la început în glumă poate, pe urmă însă dintr'o adevărată neputință de a le uita, până ce se stabileau definitiv în argoul ei personal.

La Sibiu, opriseră într'o dimineață, pe un trecător, ca să-l întrebe dacă muzeul Bruckenthal, unde voiau să meargă, era departe. « Departe, da nu cine știe ce» fusese răspunsul — și acest fel de aproximație o amuzase pe Ann atât de mult, încât o repetă câteva zile în șir, cu toate prilejurile posibile: mâncarea era bună, « da nu cine știe ce», apa în baie era fierbinte, « da nu cine știe ce», noaptea era înstelată, « da nu cine știe ce». La început spunea acest lucru râzând, ca și cum ar fi subliniat cuvintele, dar cu vremea intenția ironică se șterse, ba chiar dispăru de tot, iar acest « da nu cine știe ce», care câtva timp avusese ceva comemorativ (ca și cum i-ar fi spus indirect lui Paul: « îți aduci aminte, la Sibiu...») deveni nu numai una din locuțiunile ei cele mai întrebuințate, dar modul ei preferat de a nuanța o opinie, de a exprima o rezervă.

Fusese la început, în primele timpuri ale iubirii lor, una din bucuriile lor reciproce, să-și descopere unul altuia, anumite ticuri de gest sau de vorbă, care pentru cealaltă lume, care îi cunoștea mai de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdr 1933 1947

mult, deveniseră poate prin repetare și obișnuință imperceptibile, dar care, remarcate pentru prima oară, aveau ceva cu totul neașteptat.

« Ce curios te încrunți tu! » observase din primele zile Ann și încercase să-l imite, lăsând sprânceana stângă în jos și ridicând-o pe cea dreaptă, foarte arcuită, lucru pe care la început nu-l reușea, decât trișând puțin și deschizându-și mare ochiul drept, cu două degete, ca și cum ar fi vrut să fixeze în arcada lui un monoclu.

Erau o sumă de gesturi mărunte, pe care mai întâi le observase la el, în glumă, cu o tandrețe ironică și le imita râzând, ca și cum ar fi vrut să-l dezvețe de ele, dar care, cu trecerea timpului intrau pe nesimțite în propriile ei deprinderi. Paul asistase, la început indiferent, sau cel mult amuzat, dar mai târziu cu o emoționată mirare, la această insensibilă transmisiune de gesturi și cuvinte, pe care le regăsea în limbajul lui Ann, puțin modificate de mișcările sau de pronunțarea ei, ca și cum ar fi fost adaptate la registrul ei vocal, ca o arie de bărbat, retranscrisă pentru voce de soprană. Erau aceleași cuvinte, aceleași gesturi, dar ele își păstrau multă vreme un aer particular, de parcă ar fi fost imprimate în vorbirea lui Ann cu litere speciale, detașându-se în frază ca un citat dintr'o limbă streină, ca un proverb pus între ghilimele — până ce aceste ultime rezistențe cădeau și ele, iar gestul sau cuvântul care fusese până atunci pentru Ann un fel de neologism,

Muzeul Digital al Romanului Românesc

era pentru totdeauna încorporat în vocabularul ei curent.

Ea îl făcuse pe Paul pentru prima oară atent asupra obișnuinței lui de a repeta, două câte două, expresiile de afirmație sau negație: «evident-evident», «în nici un caz-în nici un caz», «absolut exclus-absolut exclus».

«Cât de puțin mă supraveghez, gândise atunci Paul, dacă ani de zile am putut vorbi în felul acesta, fără măcar să bag de seamă. A trebuit să vie Ann, ca să observe».

De câte ori într'o frază a lui revenea acel dublu «evident-evident», ea îl sublinea cu o explozie de râs.

«Nu te supăra, dragul meu Paul, că râd. Ți-am spus că mi-e puțin frică de tine și — ce vrei? — când descopăr o copilărie ca asta, parcă mă tem mai puțin, parcă mă apropiu mai mult. Aș vrea să ai o mie de defecte mici, aș vrea să vorbești cu «r», aș vrea să nu-l poți pronunța pe «s», aș vrea să pot râde de tine, dragul meu, înțelegi?».

Dar fără să știe cum, ea însăși se deprinse mai târziu să vorbească în felul lui, și printre primele lucruri pe care le împrumutase dela el, fusese tocmai această manieră de a întări, prin repetare, anumite cuvinte și exclamații, confirmând sau negând ceva. Vorbirea ei era acum plină de «evident-evident», «nici vorbă-nici vorbă», «imposibil-imposibil», pe care dacă el le spunea oarecum mașinal, din neatenție, ea le pronunța cu un accent bătăios, de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

convingere, de intransigență, ceea ce le sublinea și mai mult.

Erau unele cuvinte care dispăreau uneori din expresiile lui curente și care, după o trecere de timp, apăreau din nou, dar de astădată, nu în vocabularul lui, ci al ei, așa cum la munte un izvor poate intra sub pământ, pentru ca după un lung drum subteran, să iasă din nou la suprafață, cu totul în altă parte însă. Pe buzele lui Ann, cuvinte uitate de el căpătau o nouă viață, iar în mâinile ei vioaie, gesturi pe care el le părăsise cândva, reînviau cu un fel de fidelitate automată, care mai târziu avea să supraviețuiască poate iubirii lor sfârșite.

« Cu nici un preț, cu nici un preț, nu mai vreau să te văd» îi scrisese ea odată, după o ceartă, dar acel dublu « cu nici un preț» purta parcă în el însuș propria lui dezmințire, căci în timp ce Ann era convinsă că se vor despărți, limbajul ei păstra, ca pe un gaj de fidelitate, acel tic de a repeta două câte două cuvintele și în care, fără voia ei, stăruia amintirea lui Paul.

Dar apăreau alte ori cuvinte și expresii noi, pe care el le auzea pentru întâia dată și pe care le reținea alarmat, întrebându-se de unde vin și bănuind că dincolo de ele se ascunde o întreagă lume de întâmplări, de aventuri, de taine, pe care ar fi vrut să le descifreze.

In ultima vreme mai ales, vocabularul lui Ann suferise nenumărate mici inovații și după fiecare despărțire mai lungă, — fie că erau certați, fie că el

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md1933-1947

trebuia să plece în provincie pentru diverse procese, fie însfârșit că ea era prea ocupată cu lucrul, — când se regăseau, el descoperea cu dezolare noi schimbări în felul ei de vorbă, noi gesturi sau noi cuvinte.

« E rulant» spunea Ann dela un timp, când ceva i se părea excesiv de comic și atunci dădea capul pe ceafă, râzând zgomotos, cu toată gura deschisă. Și cu insistența ei copilărească de a repeta un cuvânt nou, pentru că o amuza să-l audă, așa cum ar fi amuzat-o să deschidă și să închidă de nenumărate ori, o brichetă sau o pudrieră nouă, spunea de zeci de ori pe zi, despre orice lucru, despre orice prostie, « e rulant», « e rulant», « e rulant»... De fiecare dată, Paul tresărea străpuns, căci i se părea că dincolo de această vorbă, e o privire de bărbat, bărbatul dela care Ann va fi deprins noul ei cuvânt preferat. Era tentat s'o întrebe, ca și cum ar fi văzut în degetul ei un inel necunoscut: « spune! de unde îl ai? cine ți l-a dat?».

* * *

Era în argoul ei de pictoriță o expresie care la început îl încântase, dar care mai târziu, printr'o secretă deviere de sens, îi devenise de nesuportat: « mă duc la motiv».

« A se duce la motiv» însemna pentru Ann a regăsi un anumit loc, unde să-și fixeze șevaletul, a regăsi un anumit punct dinainte fixat — un pom, o casă, o piatră —, care îi delimita « pe teren» peisajul pe care începuse să-l picteze.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

« Motivele » Annei erau de nepătruns. Uneori, primăvara mai ales, sau spre sfârșitul toamnei, la începutul lui Martie sau la sfârșit de Octomvrie, când era prea de vreme sau prea târziu, ca să plece la Balcic, îl ruga pe Paul — dar asta cu totul în primele timpuri ale dragostei lor, când ea avea sentimentul că-i cere astfel o mare favoare — îl ruga să iasă cu ea afară din oraș, dincolo de Herăstrău sau și mai des, pentrucă locurile erau mai puțin cunoscute, dincolo de Filaret, dincolo de moara lui Ciurel, în căutare de « motive ».

— M'am săturat să lucrez în casă. Vreau să ies la câmp. Vino cu mine să găsim ceva de pictat.

Erau lungi plimbări de recunoaștere, dincolo de calea ferată, dincolo de ultimele bordeie ale Bucureștilor, pe câmpul abia dezghețat de Martie, sau negru-ruginit de Octomvrie. Ținutul părea cu totul necunoscut și dacă n'ar fi fost avioanele care se ridicau și coborau dinspre Băneasa, zburând jos, aproape de pământ, cu motorul uruind ca o uzină, ar fi putut crede că sunt undeva, foarte departe de București.

Câțiva salcâmi strânși laolaltă făceau un început de pădure, o apă răsărită nu se știa de unde — poate din ultimele zăpezi topite, poate din ultimele ploi de toamnă — părea un afluent rătăcit pe drum.

Paul nu izbutise niciodată să înțeleagă pentru ce rațiuni ascunse, Ann alegea un loc și nu pe altul, pentru ce acolo unde el nu vedea nimic deosebit, ea se oprea deodată din mers, privind cu un fel

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

de atenție îngrijorată un punct pentru el invizibil, pe care îl indica cu un gest decis: «aici».

— Ce e aici, Ann?

— Noul meu motiv.

Revenea în zilele următoare singură, cu instrumentele de lucru, dar spre seară Paul venea să o ia acasă, căci se făcea întuneric de vreme și, cum ar fi fost prea scump să țină toată după masa cu ea pe câmp, un taximetru, trebuia să se întoarcă o bună bucată de drum pe jos. Trecerea lor seara prin mahalale producea oarecare senzație și, ca pe vremuri la Cernatu, gospodinele ieșeau în prag și copiii se opreau din joc, ca s'o privească pe această fată blondă, cu pantaloni băiețești (căci purta short și bluză de sport sau când era frig, un training albastru de lână) care își ducea în spinare șevaletul, cutia de colori, scaunul de pânză, lăsându-l pe Paul să-i ducă cel mult un pled, un thermos cu ceai cald sau o pungă cu fructe. Uneori, pentrucă nu găseau în drum o mașină liberă — sau pur și simplu pentru că-i plăcea lui Ann să braveze lumea, să simtă în jurul ei o mică rumoare scandalizată — îl convingea pe Paul să se întoarcă până în centru cu tramvaiul sau cu autobuzul, ba chiar, pentru ca scandalul să fie întreg, luau bilete de corespondență și așteptau pe trotoar, la una din stațiile din centru, la Carpați, la strada Regală, să le vină tramvaiul.

«Vreau să te compromit, vreau să știe toată lumea că ne iubim, vreau să nu mai poți scoate capul în lume», spunea Ann, când îl vedea pe Paul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

jenat, neobișnuit să înfrunte privirile intrigate ale trecătorilor, pe care ea dimpotrivă le suporta cu bravură, ba chiar le și provoca puțin.

E adevărat însă că mai târziu, printr'o totală schimbare de idei asupra lucrurilor, care se cuvin sau nu se cuvin și printr'o subită grijă de onorabilitate, Ann suprimase cu totul asemenea aventuri și nu numai că i s'ar fi părut de prost gust să meargă cu șevaletul în tramvai, dar îi și interzicea lui Paul să mai vină seara pe câmp, ca să o ia dela lucru, fiindcă — spunea ea — e la urma urmelor penibil să umble mereu cu el, pe străzi mărginașe, mai ales că ar putea să o vadă camarazi de ai ei, care întâmplător s'ar fi întors dela lucru prin același cartier.

Astfel «a merge la motiv» încetase a fi ca altădată un prilej fericit de întâlnire, ba chiar devenise un obstacol, cu atât mai greu de înlăturat, cu cât Ann obișnuia să invoace acum munca ei, arta ei și argument ultim: «cariera» ei.

«Mâine nu te pot vedea: mă duc la motiv» sau «iartă-mă că n'am fost eri: am fost la motiv» erau explicații fără replică posibilă.

Paul încerca să afle pe unde se găseau acum «motivele» Annei, dar ea nu-i dădea decât foarte vagi indicații («știi? nu sunt încă decisă, ezit, o să văd...») și chiar dacă uneori din neatenție sau indiferență, îi spunea cu oarecare preciziune locul unde se afla actualul ei motiv, («uite, spre Filaret, dincolo de casa galbenă, unde am căzut eu, ții minte? toamna trecută, când mi-am rupt catarama

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-1947/

dela pantoful de antilopă») — el știa prea bine că ar fi inutil s'o caute, pentrucă nu o va găsi și pentrucă a doua zi ea se va mira foarte sinceră: cum? ai fost? vai! ce prost ești... m'a durut capul... m'am răzgândit în ultimul moment... nu m'am putut duce... nu ți-am spus să nu vii?

Motivele Annei deveniseră pretexte și «a merge la motiv» era acum forma ei cea mai comodă de a minți.

* * *

Nu o văzuse de o săptămână, când într'o dimineață aruncându-și ochi pe un ziar, numele ei, deși tipărit cu litere mici, la o rubrică de informații, se desprinse singur din toată pagina. Era o notă despre pavilionul românesc la expoziția din Liège din 1934, un fel de comunicat oficial al Comisariatului Expoziției, prin care se anunța că pictorii și sculptorii însărcinați cu decorarea interioară a pavilionului, vor pleca peste cinci zile «Sâmbătă 12 Mai a. c., orele 9.50» spre Bruxelles. Intre cei câțiva decoratori aleși, era și Ann.

Paul crezuse că era o greșală, căci nu-și putea imagina că Ann l-ar fi lăsat să afle un lucru atât de important din ziare și nici că în preajma unei plecări atât de apropiate, ar fi lăsat să treacă o întreagă săptămână fără să-l vadă, chiar dacă din cine știe ce prostie, se considerau de câtva timp certați.

«E adevărat? pleci?» o întrebase la telefon, ținând încă ziarul în mână, cu ochi ațintiți spre uluitoarea veste.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

« A, nu ştiu — răspunsese evaziv Ann — nu e încă nimic sigur, s'ar putea, dar deocamdată nu e nimic fixat. Dacă o fi ceva te anunţ. Uite, să ne întâlnim diseară... adică nu, diseară nu, că tocmai mă întâlnesc cu arhitecţii pavilionului, dar mâine dimineaţă telefonează, sau mai bine lasă că te chem eu... te chem sigur, m'auzi?... »

Cele cinci zile până la plecare trecuseră încet într'o aşteptare de fiecare secundă, cu răsuflarea tăiată, la fiecare pas pe scară, la fiecare zgomot de ascensor, la fiecare sonerie de telefon, căci întrebarea nu mai era dacă Ann va pleca sau nu la Liège, ci — mai simplu, mai urgent şi mai dureros — dacă va veni să-l vadă, dacă-l va chema, dacă-i va trimite cel puţin un cuvânt sau un semn. Îi era teamă să plece de acasă sau dela birou — singurele două locuri unde ea i-ar fi putut telefona — ca nu cumva tocmai în lipsa lui, să vină însfârşit apelul ei atât de aşteptat, — şi când totuşi era silit să iasă în oraş, îi înebunea pe şoferi grăbindu-i spre casă, unde reîncepea aceeaşi aşteptare, aceeaşi pândă. De sute de ori ridicase receptorul, ca să o cheme el pe Ann, de sute de ori începuse să formeze acel număr care îl obseda ca un nume, dar nu îndrăznise niciodată să-l ducă până la capăt. Ce ar fi putut să-i spună acestei Ann, care se ascundea şi care îşi pregătea plecarea ca pe o fugă?

Uneori telefonul suna totuşi şi el nu-şi putea reprima o tresărire nervoasă de spaimă şi de speranţă, care pe urmă i se părea cu atât mai ridiculă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

cu cât nu era decât o greşală sau cine ştie ce comunicare fără importanţă — de altfel toate erau fără importanţă.

«E absurd, e de neiertat, parcă aş fi un licean, parcă aş avea douăzeci de ani, trebue să înţeleg că aşa nu mai merge, nu, nu mai merge, ceva trebue să se schimbe...». Işi promitea să fie calm şi într'adevăr dacă telefonul sau soneria dela intrare sunau din nou, le lăsa câtva timp să sune, înainte de a ridica receptorul sau de a deschide uşa, pentrucă de o parte voia să-şi dea astfel o probă de stăpânire de sine, dar pentrucă de altă parte, câteva secunde, îşi putea spune copilăreşte: poate că e ea... ar putea să fie ea...

Ba, câte odată, din superstiţie, din necaz sau numai din teama de a nu suferi încă o deziluzie, nu răspundea deloc şi lăsa soneria telefonului să sune fără răspuns, până cel care chema renunţa. Dar în momentul în care auzea acel declic ce întrerupea contactul, în momentul în care telefonul tăcea definitiv, gândul că totuşi în clipa aceea fusese Ann, că nu i-a răspuns şi că a pierdut astfel poate singura şansă de a-i vorbi şi de a o vedea, îi dădea un intolerabil sentiment de nenoroc, ca unui jucător pasionat care, după ce din superstiţie, a spus «pas» pe nevăzute, tresare la gândul insuportabil, că poate cărţile pe care le-a aruncat fără să le privească, erau tocmai careul sau chinta regală, ce i-ar fi permis să se refacă la capătul unei nopţi de joc, din care iese ruinat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

Plecările lui Ann! Le cunoștea atât de bine, trăise de atâtea ori în agitația lor, în zăpăceala lor! Valizele care se deschid și se închid zgomotos, dulapul cu ușile date larg de perete, rochiile întinse pe fotolii, pe pat, cordoanele, eșarfele aruncate pe unde se nimerea, biletele multicolore de călătorie răsfoite cu febrilitate, cu neliniște (« astea sunt toate? crezi că n'am uitat nimic?») cumpărăturile de ultim moment, cursele alarmate în oraș, pachetele cu care se întorcea acasă și pe care nu mai știa unde să le pună, de unde să le ia, ce să facă cu ele...

O vedea parcă alergând pe străzi, sărind dintr'un taxi într'altul, oprindu-se la o vitrină, intrând într'un magazin, uitând de ce a intrat, zăpăcită, entuziastă, obosită, plină de neliniște, de curiozitate, de așteptare... Ar fi fost așa de ușor, ar fi fost așa de normal, ca într'una din aceste curse, să-și aducă deodată aminte de el, cu acea tresărire speriată pe care o avea când își amintea ceva, închizând ochii și ducându-și mâna copilărește la frunte — « vai! ce zăpăcită sunt» — și dela primul telefon public (« orașul ăsta e plin de telefoane, ce Dumnezeu!») să-l cheme și să-i spună însfârșit: așteaptă-mă, viu.

Cu fiecare ceas care trecea și făcea deci plecarea mai amenințătoare, acel « Sâmbătă 12 Mai a. c. orele 9.50» citit în ziare care fusese la început o dată abstractă, ceva inform, depărtat, neprobabil, prindea realitate, și devenea un punct viu, un punct dureros greu de privit în față. Cu fiecare ceas, cu fiecare zi, așteptării lui Paul i se adăoga un senti-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdr/1933-1947

ment de stupoare, ca în fața unui fapt cu desăvârșire absurd, și pe care totuși îl vezi împlinindu-se sub privirea ta înmărmurită.

Urmărise în dimineața plecării, pe cadranul ceasului său de mână, rotirea lentă a minutarelor, mișcarea măruntă, dințată a secundarului — așa cum aștepți să se facă 12 precis, ca să stingi luminile, în noaptea anului nou — și când cele două minutare se suprapuseră exact, arătând ora zece fără zece, ridică receptorul și chemă biroul de informații al gării de nord, ca să întrebe dacă Simplonul a plecat.

« Da, a plecat, chiar în momentul ăsta s'a pus în mișcare », răspunse un funcționar.

O absurdă liniște îl cuprinse, ca și cum toată febra lui din ultimele zile n'ar fi fost provocată decât de îndoiala dacă în ziua de « Sâmbătă 12 Mai 1934» trenul Simplon va pleca, sau nu la ora reglementară de 9.50 — iar acum de vreme ce aflase însfârșit ceea ce voia să știe, putea să doarmă și să uite.

Intr'un ziar de după amiază, văzu o fotografie luată dimineața pe peronul gării de nord: « grupul de artiști români, plecați în Belgia, pentru lucrările pavilionului nostru dela Liège».

Ann purta un tailleur de voiaj și avea pe cap un fel de caschetă albă, pusă băiețește, puțin oblic pe frunte. Paul o privi câtva timp liniștit: i se părea că nu are nimic să-i spună, nimic s'o întrebe.

Un București din care lipsea Ann, devenea un oraș calm, puțin provincial. Era ca și cum, deodată,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir 1933 1947

zgomotele s'ar fi îndepărtat, străzile ar fi tăcut. Paul avea impresia că se află undeva în provincie, la Craiova, la Râmnicu-Sărat, la Roman, unul din acele mici orașe, pe unde se ducea uneori pentru un proces și unde știa bine că nu i se poate întâmpla nici o surpriză, nici o întâlnire.

Plecarea lui Ann îi aducea o neașteptată liniște, un sentiment de toropeală, de indiferență. Totul era decolorat, cenușiu și suportabil. Odihna de a nu aștepta nimic avea poate ceva amar, dar o primea ca pe un somn.

La birou îl așteptau scrisori nerezolvate, la tribunal lucrări rămase în întârziere. Revenea spre ele cu o totală indiferență, dar decis să se lase prins într'un orar mecanic de lucru. Redacta lungi scrisori de afaceri, pe care le bătea singur la mașină: îi plăcea să asculte zgomotul sec al clapelor, bătaia lor scurtă.

Intâlnea uneori în ziare fotografii și dări de seamă despre lucrările dela Liège și le citea fără curiozitate, fără neliniște. Intr'un număr din *Illustration* apăruseră câteva schițe și planșe în colori, despre pavilionul românesc care era aproape gata — de altfel data inaugurării se apropia — și Paul, găsind revista într'o seară la restaurant, uitată pe un scaun, o răsfoise liniștit, ca și cum nici n'ar fi fost vorba despre Ann.

— Ei, îți place ce fac dumnealor? îl întrerupsese din lectură o voce indignată.

Era un pictor destul de cunoscut, retras de câțiva ani la Iași, profesor la școala de belle-arte de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

acolo și care expunea din ce în ce mai rar la București, de unde fugise — spunea el — pentru că nu se mai găsea nici vin bun, nici pictură bună. Paul îl cunoștea vag, dela un vernisaj, unde apariția lui de urs îmbufnat, fusese primită de pictorii tineri cu un val de simpatie și de spaimă, căci se cunoștea mania lui de a se opri în fața tablourilor și de a vorbi tare, aproape vociferând, și de a arunca «verde în față» ori laude enorme, de necrezut, ori mult mai des, înjurături și invective cutremurătoare.

Se așezase la masa lui Paul, fără să-l întrebe și luându-i revista din mână, o răsfoia nervos.

— Te întreb, îți place? Zii și D-ta? asta-i pictură? astea-s panouri? Au înnebunit de tot. Dau cu bidineaua în neștire și uite că peste noapte pavilionul e gata. Au venit, domnule, și la mine de m'au întrebat: nu vii, coane Fănică, la Liège să ne faci un panou, până 'n zece zile — de opt pe șase, uite bani, uite bilet de tren... M'am uitat la bani — buni bani, n'am ce zice! — m'am uitat la ei, și-mi venea să mă crucesc: păi, bine mă, știți voi ce e aia un panou — mă? De opt pe șase? Zece zile? Da nicio sută nu-s destule. Dați-mi un an și vi-l fac. Asta-i treabă grea, mă, asta-i treabă subțire: te dai cu capul de toți pereții până o termini și nici atunci parcă n'ai lăsa-o din mâini, că parcă ai vrea s'o mai dregi și s'o mai ștergi și s'o mai schimbi. Cum ziceau latinii ăia, de cică ne-au fost strămoși: ars longa, cucoane, ars longa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933-1947

Paul îl asculta fără curiozitate, — ce streine îi erau toate aceste povești de pictură! — dar cu oarecare plăcere de a auzi un glas jovial, care înjură, bruftuește, se indignează, singur își dă replica, singur se contrazice sau se aprobă. Era oricum un om, acolo lângă el, un om care îl privea în ochi și îl îndemna să bea. De atâtea zile nu întâlnise pe nimeni, de atâtea zile nu schimbase cu nimeni un cuvânt. Și decât să umble năuc pe străzi, parcă tot mai bine era în acea grădină de restaurant, cu sticlele de vin care se adunau goale, jos pe pietriș, sub masă, cu taraful de lăutari care din când în când se trezea din somn, cu cele câteva femei elegante, în rochii deschise, imprimate, — era la început de Iunie — care aduceau în noaptea de vară bucureșteană o vagă fluturare de plajă, de mare... Pictorul ieșean vorbea mereu și după fiecare pahar golit, indignarea lui, care între timp obosise, urca cu un nou semiton, refăcută, pornită pe noi bătălii. Arunca mereu numărul din *Illustration* și pe urmă iar îl lua în mâini, iar îl redeschidea, în căutare de noi argumente.

« ... uite, fata asta — și arătă spre o schiță pe care Paul abia atunci observă că era semnată de Ann — are talent, domnule, să știi că are talent... Mi se pare că o cunoști... ba v'am și văzut împreună la Balcic... amor mare, ai?

Paul protestă plictisit.

— Nu, nu e ce crezi dumneata. Ne salutăm, ne cunoaștem dar nu e nimic...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Ei lasă, dragă, că dacă o fi și dacă n'o fi, tot acolo iese ea cu socoteala. Unde merge mia, merge și suta. Nu ești primul, n'o să fii ultimul. La îmbulzeală mare, nu se cunoaște.

Paul privi lung paharul cu vin pe care îl avea în mâna dreaptă și observă că mâna nu-i tremură. Departe, în adânc, aproape de inimă, ceva se oprea în loc și aștepta să se rupă sau să se dezlege. Era ca sub un profund anestezic: simți rana, simți rezistența țesutului sub tăiș, e ca o sfâșiere foarte precisă, foarte exactă și totuși nu doare, nu doare...

« Da, domnule, are talent, dar la ce-i servește? Talentul e ca banul, îl găsești pe toate drumurile, totul e să știi ce să faci cu el. Uite, îmi pare rău de fata asta, că mi-a plăcut dela început și are mâna subțire. Nu se omora ea desenând, dar când punea o linie pe hârtie, înțelegeai ceva... Numai că trebuia să muncească, să aștepte și mai ales să-i fie frică, mă 'nțelegi? Să-i fie frică de ce face, și să nu știe niciodată dacă e rău sau dacă e bine... Eu credeam că vrea să facă pictură — și putea, mă auzi? putea, numa să fi vrut — dar ea voia carieră. Ei, uite c'a făcut-o. Vopsește acum la Liège pentru cinci mii de lei pe zi. Cinci mii! Pe mine nu m'a plătit nimeni, niciodată, nici cu cinci sute și uite o să am la Sfântu Anton patruzeci și nouă de ani, și ea nici douăzeci și cinci n'are și se grăbește să ia cinci mii de lei pe zi, că dacă ar afla bietu Luchian, d'acolo de unde este, s'ar trezi din morți de mânie. Cinci mii de lei pe zi. Uite așa,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

se duce de râpă breasla asta, care avea pe vremuri boeria ei, țâfna ei, că nu putea fitecine să mă cumpere și dacă nu-mi plăcea mie mutra dumitale, nu-ți vindeam un tablou, nu ți-l vindeam și pace bună, măcar că mi-ai fi dat de zece ori atâta aur cât făcea el. Da acuma, nu te uiți la dezmățatele astea, de se 'mbulzesc și se 'nghiontesc pentru o comandă, doar că nu se trag de păr. Fata asta, domnule, a intrat în pictură ca o șanteză, ca o teatralistă, de-alea de aleargă pentru un rol pe la directori, pe la ministere, pe la rude, pe la țiitori și se culcă 'n dreapta și se culcă 'n stânga, și cu directoru și cu șefu de cabinet, ba și cu portaru, dacă e nevoie, da nu se lasă până nu ajunge. Păi să facem noi socoteala cu creionu 'n mână cu câți s'a culcat ea, la fiecare expoziție, la fiecare comandă, la fiecare premiu, ne-apucă dimineața și tot n'ajungem să-i numărăm pe toți. Dinspre mine, culcă-se cu cine vrea, dacă-i face plăcere, că e tânără și, bat'o Dumnezeu, nici urîtă nu-i, da să nu amestece, mă 'nțelegi? culcatu și pictura, să nu le amestece, că e altceva, ehei, cu totul și cu totul altceva...»

Paul încercase de câteva ori să-l oprească din vorbă, dar gestul lui slab de protest era luat de torentul de vorbe al pictorului și înnecat sub un nou val de indignări, exclamații și înjurături. De câteva ori ar fi vrut să se ridice dela masă, să fugă, dar o dureroasă plăcere îl ținea pe loc: vechi îndoeli, vechi torturi, toate întrebările lui din nopțile fără somn, toată stupida lui zbatere între a crede și a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

nu crede, toată acea pândă de om gelos care vede peste tot indicii și nicăieri o certitudine — toate, toate căpătau în noaptea aceea un răspuns.

Se întorsese acasă, în zori, pe străzile albe și deșerte de dimineață, singur, golit de orice amintire, de orice speranță.

Era într'o zi, pe Calea Victoriei, în față la Corso, când i se păruse că de pe celălalt trotuar, o privire cunoscută o căuta pe a lui. Trecu drumul, chemat parcă, și descoperi într'o vitrină de fotograf, între mai multe portrete de femei frumoase, o fotografie a lui Ann. « A făcut-o probabil, înainte de plecare» își spuse. O privise îndelung, ca și cum într'adevăr ar fi revăzut-o după lunga lor despărțire. Purta în fotografie un pulover negru, cu mâneci lungi și închis complet la gât, ca o tunică, iar în stânga ținând loc de buzunar, o inițială albă, nu suprapusă ci lucrată chiar din țesătura puloverului, un *A* triunghiular, ca o inițială de club sportiv. In contrast cu puloverul negru și cu țesătura lui aspră, părul ei părea de două ori mai blond, ca sub o puternică lumină de dimineață. Era prima fotografie, din câte văzuse el, în care Ann nu râdea. Un surâs aproape stins îi deschidea foarte ușor buzele. Capul era puțin înclinat, cu un gest de atenție și de întrebare.

Plecase de acolo cu pași rari și mersese fără țintă în sus spre Nestor, oprindu-se din obișnuință la vitrinele librăriilor, în care însă nu vedea nimic,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1933-1947

nici un titlu de carte, nici o revistă, ci mereu același cap blond înclinat, același *A* imprimat pe sânul stâng, ca un cuvânt adresat lui, ca o șoaptă pe care numai el o putea distinge. Își spunea că nu era deloc exclus, ca în preziua plecării, Ann să fi făcut această fotografie anume pentru el și să o fi lăsat ca să fie expusă, poate cu gândul secret că el va trece pe acolo și o va zări — atât de mult regăsea în acea fotografie, o Ann din alte vremuri, atât de mult i se părea că acel surâs descurajat e pentru el. Dar refuză să se lase cucerit de acest gând, care îl învăluia și își întrerupse brutal reveria. « Sunt un dobitoc fără leac. Uite-mă acuma sedus și de pozele din vitrine».

Totuși, revenise în zilele următoare să o vadă. Ceva se schimbase de când știa că fotografia aceea din vitrină e acolo. Avea sentimentul că e mai puțin singur în acest oraș, care i se păruse atât de pustiu până atunci. Dimineața, plecând la lucru, ducea cu el acea confuză senzație de nerăbdare, din zilele în care avea fixate o întâlnire, o plecare sau un concert de mult așteptat. Trecea prin fața vitrinei de câteva ori pe zi, uneori fără curajul de a arunca mai mult decât o privire grăbită spre fotografia lui Ann, căci se temea să nu se observe insistențele lui — mai ales la orele de seară, când cafeneaua de peste drum era plină de oameni, iar la mesele de pe trotoar erau atâția cunoscuți, actori, pictori și scriitori — dar alteori, oprindu-se din mers, ca și cum abia în clipa aceea ar fi descoperit-o,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933-1947

cu totul din întâmplare, și rămânea multă vreme să o privească. Recurgea la tot felul de trucuri, care să-i mascheze neliniștea și să-i dea opririi lui în fața aceleiași vitrine, un aer întâmplător, un aer normal — și nici unul din aceste trucuri nu i se părea prea naiv, nici banul pe care simulezi că l-ai pierdut și te oprești să-l cauți, nici carnetul scos din buzunar pentru a însemna în el un lucru pe care tocmai ți l-ai amintit, nici privirea vagă cu care aștepți la un colț de stradă, să treacă o trăsură goală.

Revenea de fiecare dată cu puțină teamă — teama că între timp fotografia a fost scoasă din vitrină și înlocuită cu o fotografie streină — și era aceeași teamă, aceeași emoție, cu care, când Ann era în București, urca scările spre apartamentul ei, întrebându-se dacă o va găsi sau nu acasă.

Surâsul din vitrină îl chema însă de departe, liniștitor, neschimbat. Era un surâs aburit, trist, care parcă nu avea curajul să se deschidă mai mult. Era o Ann care îl privea cu o clătinare obosită din cap, cu o ridicare descurajată din umeri, parcă i-ar fi spus: « la ce bun să-ți spun: tot n'ai să crezi, tot n'ai să înțelegi... ».

Într'o dimineață, Paul rămăsese încremenit pe trotoar: fotografia nu mai era în vitrină. Cu o seară înainte fusese încă acolo — o văzuse el — dar peste noapte totul se schimbase. O nouă serie de poze apăruseră dincolo de geam, câteva fotografii de mireasă, un tânăr ofițer în mare ținută, mai mulți copii bucălați, tot felul de figuri necunoscute,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933-1947

care schimbau între ei priviri, zâmbete și saluturi. Paul le privea întrebător, jenat, cu expresia de căutare încurcată, pe care o ai când deschizi ușa unui compartiment de tren și întrerupi cu intrarea ta neașteptată, atmosfera de familie ce s'a creat acolo după câteva ceasuri de voiaj în comun.

«Nu mai e nici un loc liber», spune tăcerea ostilă care deodată se face în jurul tău — și parcă același lucru i-l spuneau acum fotografiile din vitrină, surprinse de privirea lui care insista. Era gata parcă să-și ceară scuze (iertați-mă, e o greșală, căutam pe cineva), era gata să se desprindă de acolo, deși îi era atât de greu să renunțe, când din dreapta vitrinei, ca și cum până atunci s'ar fi ascuns de el, abia ținându-și râsul, și acum i-ar fi sărit de gât cu o explozie de veselie și de tandrețe, răsări chipul lui Ann, un nou chip al ei, atât de diferit de cel pe care îl lăsase acolo în ajun, încât nu era de mirare că nu-l recunoscuse din primul moment.

Tot astfel i se întâmpla mai de mult să vină la ea acasă și sunând, ușa să se deschidă singură, trasă parcă de o mână nevăzută: trecea pragul, o striga pe Ann, o căuta în toate odăile și abia târziu de tot, ea izbucnea cu o săritură din colțul în care până atunci se ascunsese, mai ales în zilele în care purta o rochie nouă și voia să-i facă surpriza de a i-o arăta lui cel dintâi.

Purta și acum, în fotografie, o rochie nouă, de mătase imprimată, cu un desen de floare mică, iar pe cap avea o pălărie de pai deschis, aproape alb,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

care se confunda cu blondul părului, pălărie cu boruri mari, ca pentru soare, la câmp. Totul era foarte tânăr, foarte de dimineață, dar era ceva sensual în brațele ei albe, în gâtul ei gol, dezgolit și mai mult de mișcarea capului lăsat puțin pe spate, parcă pentru a râde în voie, căci în noua fotografie râdea, cu un râs deschis, liber.

Era o Ann cu totul deosebită de cea din ajun, care în puloverul negru semăna cu un băiat rămas pe gânduri. De multe ori îl neliniștise pe Paul prin ușurința ei de a deveni o nouă ființă.

Era deajuns să-și schimbe coafura, sau să se îmbrace într'o coloare nouă, pentru ca ceva să pară adânc schimbat în ea, până departe în privire. Erau nenumărate Ann posibile și în fața fiecăreia din ele Paul rămânea o clipă intimidat, neștiind cum s'o regăsească în această streină, pe fata iubită de care s'a despărțit aseară.

Se obișnuise greu cu noua fotografie din vitrină. Nu-i plăcea această Ann care râdea și mai ales nu-i plăcea capul lăsat pe spate, cu acel gest recent al ei de ilaritate, ce părea că spune: « e rulant, e rulant ».

Trecea însă ca deobicei de câteva ori pe zi pe acolo și, încetul cu încetul, se familiarizase cu noul obraz al lui Ann, cu rochia ei, cu pălăria ei largă de pai și în cele din urmă cu acel râs, care nu i se mai părea strein, ba chiar avea impresia că vine din cele mai vechi amintiri ale dragostei lor, râsul lui Ann în zilele fericite dela Sibiu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1933-1947

Vitrina fotografului se schimba în fiecare săptămână și acum Paul aștepta cu o dublă neliniște sfârșitul ei, căci trebuia să se despartă de o Ann cu care între timp se împrietenise și trebuia în același timp să aștepte o nouă Ann, pe care nu o cunoștea încă și care nici nu era sigur că va veni.

Sâmbătă noaptea, rămânea târziu în oraș pentru ca să o mai poată privi încă odată și, cum nu mai erau pe stradă decât foarte rari trecători, cum la Corso se închidea după ora 2, el putea rămâne în voie, în fața vitrinei să-și ia rămas bun dela această Ann, care a doua zi dimineață nu va mai fi. Luminile erau stinse și în semi-obscuritatea din vitrină, ea părea că-l așteaptă și îi răspunde.

Duminică dimineața, un nou surâs, o rochie nouă, o eșarfă, o pălărie, un gest îl salutau dintr'o nouă fotografie expusă. Câte fotografii făcuse Ann? Și de ce atât de multe? Paul nu-i cunoscuse până atunci pasiunea de a se fotografia și în afara câtorva poze de amator, făcute mai ales în excursii, și a câtorva mici poze de legitimație făcute pentru pașaport, nu avea dela ea nici o fotografie.

Era desigur o pasiune nouă, un capriciu recent și poate mai mult decât atâta, o socoteală, o măsură de prevedere cu prilejul plecării. Intr'adevăr Ann devenise în ultima vreme o «figură» în viața Bucureștilor, o «apariție». Era văzută peste tot, la teatru, la curse, la matchurile de foot-ball; rochiile ei erau remarcate, se vorbea despre ea și îi plăcea să se vorbească.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

Plecând din București pentru mai multă vreme, ea risca poate să iasă din atenția lumii și să piardă mica notorietate mondenă, pe care și-o câștigase cu greu. Poate că fotografiile lăsate în urma ei, nu aveau alt rost decât să-i mențină această notorietate, și să împiedice uitarea. Era o vitrină care lansa cu atât mai sigur un portret, cu cât nu avea nimic ostentativ; niciodată nu se expuneau acolo poze de actualitate sau fotografii politice, din acelea care atrag grupuri îmbulzite de privitori curioși, ci numai fotografii de artă, portrete care păreau expuse nu atât pentru numele lor, cât pentru calitatea clișeului și finețea desenului, ceea ce nu le împiedica totuși să poarte nume bucureștene din cele mai strălucite, principese, mari artiste, soții de industriași ce lebri.

In această varietate de «capete de expresie», Ann își făcea loc cu simplitate, cu oarecare neglijență parcă, dar pozele ei erau atât de numeroase și aparițiа ei în fiecare nouă vitrină, atât de regulată, încât Paul se întreba cu dezolare, dacă nu intra puțin cabotinaj în insistența ei de a se arăta și de a fi văzută. I se părea uneori că gesturile ei, păstrate atât de vii, atât de vorbitoare în fotografii, devin atitudini de mică vedetă și o privea atunci cu necaz, cu ostilitate — necaz ce trecea însă repede, căci se obișnuia cu noua fotografie și simțea cum, zi de zi, se leagă între el și ea, o caldă intimitate.

Altă dată, în vară, n'ar fi lăsat nici un sfârșit de săptămână fără să plece din București, la mare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

sau în munți, dar acum refuza orice invitație, căci avea sentimentul că Duminică dimineața avea o întâlnire dela care nu poate lipsi și într'adevăr primul lui drum în oraș era spre acea vitrină, unde trebuia să găsească — cu câtă teamă! cu câtă neliniște! — o nouă Ann pentru săptămâna care începea.

Uneori venea prea devreme, vitrina încă nu era gata și o perdea de pânză era trasă până jos, ca o cortină, dincolo de care se aranjau noile fotografii. Paul se plimba atunci pe trotoar, în lung și lat, cu un sentiment de nerăbdare și de securitate, cum s'ar fi plimbat în fața casei lui Ann, în timp ce ea, sus în camera ei, s'ar fi îmbrăcat și l-ar fi trimis pe el s'o aștepte în stradă: sentiment de securitate, fiindcă era sigur că va veni și în privința acesta nimic nu-l amenința, dar sentiment de nerăbdare, totuși, fiindcă se întreba cum va coborî ea, ce rochie va purta, cât va fi de frumoasă...

Intr'o dimineață cortina de pânză se ridicase zadarnic: Ann lipsea din vitrină. Paul o căută cu răbdare, la început fără neliniște, cercetând portret cu portret, pe urmă alarmat, înspăimântat că ar putea într'adevăr să nu mai fie, să n'o mai găsească. Ar fi vrut să creadă că e o greșală sau o glumă, că se ascundea și că va apărea brusc înaintea lui. Ar fi vrut să-i spună ca altă dată: « haide, Ann, încetează; ai glumit destul... ».

Rămăsese pironit acolo cu un sentiment de surpare; i se părea că o pierde încăodată, că o privește

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdrr1933-1947

încă odată plecând, poate într'adevăr pentru totdeauna.

« Trebue s'o văd » își spuse cu glas tare. « Trebue neapărat s'o văd ».

Trei zile mai târziu era la Liège.

Plecase nebunește în câteva ceasuri, cu puținii bani pe care-i găsise în grabă, cu un pașaport făcut în ultimul moment, pe ruta cea mai lungă și mai ieftină, prin Polonia și Germania, cu clasa a treia, schimbând de câteva ori trenul, așteptând prin diverse gări, legături complicate pentru Berlin, Köln și Hergenrath și ajuns însfârșit în plină noapte la Liège, amețit de nesomn și încordare.

Tot timpul își spusese că face o nebunie, că se aruncă în plin ridicol, că femeia pe care o caută e definitiv pierdută și că în orice caz o pierde acum pentru totdeauna, alergând după ea, dar nimic nu-l putea opri din această cursă absurdă, în care se angajase cu ochii închiși.

Avusese un singur moment de ezitare, în dimineața plecării. Era la ministerul de interne, în cabinetul unui subsecretar de stat, pe care-l cunoștea și pe care venise să-l roage pentru pașaport. Pe perete, deasupra biroului era un tablou de Ann, un Balcic nisipos, cu câteva plante aspre, prăfuite, aproape albicioase și cu un singur colț de mare, intens, albastru.

Paul rămăsese cu privirea spre tablou. Ce căuta în biroul acesta? Cine îl cumpărase și de ce? Tânăr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

încă, subsecretarul era cunoscut prin câteva legături amoroase în lumea teatrului, despre care se vorbea destul de deschis, şi pe care dealtfel nici el nu se silea să le ascundă prea mult.

— De ce ai rămas gânditor? îl întrebă pe Paul, luându-i din mână cererea.

Paul nu răspunsese nimic. Ii era însă greu să-şi ia ochii dela semnătura lui Ann, din colţul de jos al tabloului, aproape acoperită de ramă, semnătura ei oblică, măruntă.

Primi înapoi hârtia rezolvată şi se întreba ce să mai facă acum cu ea: totul i se părea inutil, fără sens.

— Te duci la prefectura de poliţie. Dau eu între timp un telefon. In jumătate oră, până ajungi acolo, paşaportul ţi-e gata.

Şi cum el continua să tacă, privind mereu în sus spre acel Balcic neaşteptat din perete, ministrul întoarse şi el capul spre tablou, îl măsură cu oarecare surpriză, ca şi cum atunci l-ar fi privit întâia oară cu atenţie şi pe urmă, revenit din nou spre Paul, îi zâmbi: « dulce fată, nu? ».

Toată călătoria avusese ceva buimăcit: trecea prin ţări pe care nu le cunoştea, aştepta legătura trenurilor în mici oraşe de frontieră, privea noaptea dela fereastra deschisă a vagonului, lunga, dezolata câmpie poloneză, tristă şi parcă stearpă în plină vară, citea în trecere nume de gări nemţeşti, cum le-ar fi citit pe cadranul aparatului de radio: Beuthen,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/ridr1933-1947

Gleiwitz, Breslau. Toate treceau pe lângă el, jumătate în vis, nesigure, stranii şi totuşi indiferente: undeva departe, la capătul drumului, era Ann.

Se oprise în zori într'un Berlin adormit, deşert, cu străzi largi, depopulate, cu clădiri cufundate în tăcere, cu statui pompoase, care în lumina de dimineaţă aveau ceva ireal, de decor părăsit — un oraş de ipsos, un oraş care părea să fie propria lui machetă, în mărime naturală şi în care paşii lui Paul răsunau pe asfalt, rari, unul câte unul.

Seara, o petrecuse la Köln, în aşteptarea ultimului tren, care trebuia să-l ducă însfârşit la Liège. Era obosit, cu ochii adânciţi de nesomn, neras, cu hainele în dezordine. « Ce aer de om fugărit » îşi spusese, privindu-se într'o oglindă din gară. Avea dealtfel impresia că e suspectat din toate părţile, iar peroanele i se păreau înţesate de agenţi şi patrule.

Era în Iulie 1934, puţin timp după gravele turburări ce avuseseră loc de curând în toată Germania şi în halul deplorabil în care se afla, putea foarte bine să fie luat drept un evadat politic. Intreg oraşul era dealtfel într'o tăcere încordată de asediu. Trupele de asalt erau de câteva zile în concediu silit, iar portul uniformelor interzis şi acest Köln dezarmat, fără cizme, fără chipiuri, fără drapele, părea un oraş care se preda.

Până la graniţă îl însoţise aceaşi atmosferă de panică surdă. Pe culoare se auzeau voci înăbuşite, uşa compartimentului se deschidea mereu pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

interminabile controluri şi verificări, ieşirile din vagon erau păzite de sentinele. La Aachen, ultimul punct german de oprire, trenul fusese oprit înainte de gară şi călătorii coborîţi într'un dublu cerc de agenţi şi vameşi. Semnale luminoase, şuerături, comenzi scurte, răstite, se încrucişau în noapte. Cineva îi luase paşaportul şi i-l cerceta cu deamănuntul, pagină cu pagină.

— De ce vă duceţi la Liège?

Intrebarea îl surprindea.

Nici el nu ştia bine de ce se duce acolo. Pentru prima oară, de când plecase, era pus în faţa acestei întrebări fără răspuns. Ridică încurcat din umeri, gest cu care nu răspundea agentului de poliţie, ci propriei lui nedumeriri. Dar tăcerea lui era probabil suspectă, căci agentul aprinse brusc lampa de buzunar şi o ridică spre fruntea lui Paul, ca pe o ţeavă de revolver. In bătaia luminii, Paul întâlni o privire rece, tăioasă, care îl sfredelea. « Sunt pierdut» îşi zise. Se vedea oprit acolo, în gara de frontieră, pus sub escortă, trimis poate înapoi la Köln pentru cercetări. Auzise că se fac zilnic sute de arestări la toate punctele de frontieră, pe unde foştii soldaţi din batalioanele de asalt, scăpaţi din măcelul dela München, încercau să fugă, în haine civile de împrumut, cu paşapoarte false.

Omul continua să ţină lampa lui orbitoare, fixată spre Paul.

« Ar trebui să vorbesc, ar trebui să răspund, tăcerea asta mă va pierde» gândea Paul, dar în acelaşi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

timp se simțea incapabil să articuleze o vorbă, să găsească o explicație.

« Mă duc la Liège ca să văd o femee pe care o iubesc » gândea el, dar cuvintele rămâneau nerostite, ca în acele groaznice vise în care îți simți gura încleștată, deși ai vrea să strigi în ajutor, să chemi. Era acum așa de aproape de Ann (58 de kilometri până la Liège își aminti înfiorat) și totuși mai departe ca niciodată.

— *Es geht schon*, mormăi agentul și cu un gest cu totul neașteptat, stinse lampa și îi înapoie pașaportul, trecând mai departe.

Abia mai târziu, când zări primul chipiu de vameș belgian și auzi primele cuvinte franțuzești, Paul își reveni din tensiunea acelei teribile clipe.

De afară se auzeau voci cordiale, pași calmi, puțin somnoroși, pe peron. « Sunt în Belgia » își zise ca la capătul unui coșmar din care se trezea. Se uită lung la dreptunghiul de tuș roșu, umed încă, pe care-l imprimase pe pașaportul lui un funcționar: *Hergenrath 23 Juillet 1934. Contrôle des Passagers.*

Ann nu era la Liège. Plecase de câteva zile, nu se știa bine unde. La pavilionul românesc nimeni nu-i putea da o informație sigură.

« In ziua de 15 am inaugurat pavilionul, în ziua de 16 ea a plecat » îi spusese lui Paul unul din colegii lui Ann, rămas la Liège să supravegheze câteva lucrări întârziate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« Unde a plecat? Cine știe? Poate la Bruxelles, poate undeva la mare. Era moartă de oboseală. In ultimul timp, muncise zi și noapte. Intreabă oricum la hotel».

Nici la hotel nu se știa mai mult. Ann plecase fără adresă.

« Se întoarce sigur, îl asigură portarul pe Paul. Mi-a spus să-i păstrez corespondența. De altfel a lăsat aici o valiză și o cutie întreagă cu tuburi și colori».

Nici bani nu mai avea destui, pentru a pleca mai departe, la Bruxelles, să o caute și nici nu i se părea posibil să o găsească acolo, într'un mare oraș necunoscut, unde de altfel era cu totul neprobabil că se află. Singurul lucru cuminte era să aștepte pe loc, la Liège, unde cel puțin era sigur că va reveni și unde, în așteptarea ei, erau atâtea lucruri de văzut, în acest oraș, în care Ann trăise câteva săptămâni și care îi păstra poate în nenumărate lucruri mici, amintirea. Erau străzi pe care se plimbase ea, erau vitrine la care se oprise, emoționante vitrine de provincie belgiană cu vagi ambiții de lux — Parisul nu e departe! — dar cu ceva onest, greoi, puțin stângaci, în lipsa lor de fantezie.

Desigur în serile de ploaie, dealungul acestei Meuse domolite care curge prin mijlocul orașului, Ann se plimbase singură, cum îi plăcea să facă altă dată la București în trench-coat, cu capul gol, cu mâinile în buzunar.

După o astfel de ploaie, Paul zări într'o zi, pe un zid de pe care apa deslipise ultimele afișe de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr/1933-1947

spectacole, un afiş mai vechi îngălbenit, pe jumătate rupt: *Salle Communale, 26 Juin 1934, Clothilde et Alexandre Sacharoff, grand récital de danse.* Fără îndoială Ann fusese la acest recital, ea care nepăsătoare pentru muzică, păstra în schimb pentru dans mai mult decât o pasiune de spectator, un fel de nostalgie ascunsă, care o făcea să regrete că în loc de pictură, n'a avut curajul să se apuce la timp de dans. Era ceva în ea care o chema spre scena deschisă, spre lumina de rampă, spre aplauze... Fără îndoială, Ann fusese la acel recital şi Paul rămăsese multă vreme gânditor în faţa afişului care deschidea deodată viziunea unei seri de spectacol, şi nu o seară abstractă, nesigură, pierdută între altele o mie, ci o seară precisă, care purta un nume, o dată — Miercuri 26 Iunie 1934, la orele 8½ precis — seară pe care o putea desprinde din timpul petrecut de Ann departe de el şi o putea retrăi după atâta vreme.

Jurnalele de actualităţi care rulau în săptămâna aceea la cinematografele din Liège, erau în cea mai mare parte dedicate expoziţiei şi mai ales serbărilor de inaugurare. Paul le văzu pe fiecare, de câteva ori, cu aviditate, căci erau în ele câteva scurte apariţii ale lui Ann, prinsă în trecere de obiectivul reporterului, apariţii atât de repezi însă, încât, abia zărită, Ann se şi pierdea, ca şi cum s'ar fi rătăcit în mulţime. Intr'unul din aceste jurnale — căci Fox, Paramount, Pathé prezentau fiecare în mod diferit ceremonia de inaugurare — silueta lui Ann rămânea totuş câteva clipe destul de distinct în primul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

plan, dar cu capul întors în altă parte, în aşa fel încât Paul era tentat să o strige, să-i facă semn, ca şi cum ar fi fost posibil ca ea să-l audă, să întoarcă deodată privirea spre el şi să-l vadă. De departe se vedeau venind într'un grup de uniforme şi fracuri, Regele Leopold şi Regina Astrid şi pe măsură ce grupul regal se apropia, Ann ridicându-se pe vârfuri, întorcea şi mai mult capul spre dreapta, probabil ca să vadă mai bine.

Peste câteva zile, sosi cu întârziere jurnalul Eclair, în care din întâmplare vizita Regelui şi a Reginei la pavilionul românesc era mai lung filmată. Aici Ann se vedea destul de bine, rezemată de panoul ei, gata parcă să dea explicaţii. Regina Astrid se oprea puţin în trecere în faţa panoului şi părea că-i zâmbeşte lui Ann: rochiile lor albe, una lângă alta, luminau întreg ecranul. Totul nu ţinea mai mult de câteva secunde, dar imaginile erau atât de clare şi luate în plin, din faţă, încât Paul avea timp să o privească drept în ochi.

Panoul pictat de Ann acoperea aproape în întret gime peretele din fund al pavilionului. Fusese lucra- deadreptul pe zid, pe tencuiala udă, lucru pe care după câte ştia Paul, ea nu-l mai încercase niciodată până atunci. Erau două peisaje, un peisaj de sonde şi un peisaj · e câmp, despărţite de o apă ce curgea la mijloc, ca o linie de hotar.

— A avut noroc, îi spunea lui Paul, pictorul pe care-l găsise la pavilion şi care-l conducea prin expoziţie. A avut mare noroc. Să pictezi o apă în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafranco.ivanis.ro/?id=1933-1947

frescă, e curată nebunie. Şi uite că ei i-a reuşit. Vezi ce adâncime are, ce claritate!

Intr'adevăr totul era în lucrarea lui Ann mai sigur, mai decis decât în maniera ei obişnuită. Câteva detalii de peisaj, nişte flori de câmp, un grup minuscul de vite, în depărtare, aminteau încă desenul ei mărunt ca un joc glumeţ de peniţă, dar liniile mari ale panoului, sondele negre, ţărăncile din primul plan, erau pictate robust, cu o linişte potolită. Colorile lui Ann care în tablourile ei aveau ceva violent metalic, se stingeau pe zid şi, fără să devină palide, erau calme.

Paul venea în fiecare zi la pavilion în speranţa că va găsi veşti. Era acolo un birou de recepţie, un fel de sală de lectură unde se primeau ziare din ţară şi corespondenţa. Intr'o zi recunoscu pe o carte postală scrisul lui Ann: era o ilustrată trimisă colectiv «băieţilor» dela pavilion, cu salutări dela Ostenda. «Suntem în trecere, vreme splendidă, ce se mai aude pe la voi?». Lângă semnătura lui Ann mai era o semnătură indescrifrabilă, dar vizibil bărbătească.

— Cine e? întrebase Paul.

— Dănulescu, arhitectul, nu-l cunoşti? A plecat cu el. Mi se pare că ţi-am spus. Cu maşina lui.

Nu avu curajul să întrebe mai mult. Ce însemna «a plecat cu el?».

Formula era oribilă. I se părea tot una cu «trăieşte cu el», «se culcă cu el».

Nu avu curajul să întrebe şi de altfel nu mai era nimic de întrebat. Totul era însfârşit clar. In-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

ţelegea acum şi plecarea ei din Bucureşti, fără nici un cuvânt de rămas bun, ba înţelegea şi simplul fapt al participării ei la expoziţia dela Liège, unde desigur n'ar fi fost chemată şi nu i s'ar fi încredinţat o lucrare de aşa de mare răspundere, — era prea tânără şi prea lipsită de experienţă — dacă n'ar fi fost «protejata» lui Dănulescu, arhitectul care se ocupase şi condusese decoraţia interioară a pavilionului.

Acum, privind din nou, dar cu alţi ochi, panoul semnat de Ann, îşi dădea seama de unde venea marea diferenţă faţă de stilul ei obişnuit.

Intr'adevăr, nu agitata Ann pe care o cunoştea el, pictase acest panou. Dacă desenul era ferm şi colorile calme, era pentrucă un bărbat intervenise acolo şi luase în mâna lui puternică mâna ei grăbită, conducând-o atent pe toată întinderea peisajului, cum ar fi condus pe o hârtie de caet, o mână de copil care ţine strâns între degete creionul, dar nu ştie să scrie.

Şi ca şi cum ar fi lipsit un ultim indiciu pentru evidenţa lucrurilor, Paul găsi în aceeaşi sală de lectură, într'o revistă belgiană de artă, apărută în număr festiv, cu prilejul expoziţiei, un articol al lui Dănulescu despre «pictura murală în mânăstirile româneşti» cu câteva planşe şi reproduceri, în care cele mai insistent prezentate erau frescele dela Snagov şi cu deosebire acea «coborîre depe cruce», pe care cu ani în urmă, i-o arătase Ann în mica mânăstire depe malul lacului. Intr'o fotografie mărită, de detaliu, era reprodus bătrânul din planul al doilea, care îşi mângâia barba cu acel gest îngrijorat,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

pe care Ann îl numise un gest «laic» și pe care acum Dănulescu îl remarca și el în articolul său.

Era imposibil să fie o coincidență și era cu atât mai puțin posibil ca Ann să-i fi revelat ea arhitectului, specialist reputat în pictură murală, acest detaliu. Mult mai de crezut era că el i-l arătase cel dintâi, dar în acest caz Ann și Dănulescu se cunoșteau de foarte multă vreme și legătura lor era probabil veche, mai veche decât ceea ce până atunci crezuse că fusese dragostea lui cu Ann.

Se simțea trădat, minţit până departe, în cele mai vechi amintiri. In aceeași zi plecă din Liège înapoi spre țară.

* * *

Venise toamna, ultimii întârziați se întorceau din călătorie, Bucureștii căpătau un aer înfrigurat de început de stagiune, teatrele, concertele, expozițiile de pictură se deschideau pe rând — Ann însă nu se arăta pe nicăieri. De sigur se afla în București, mai ales acum, după ce expoziția dela Liège se închisese, dar Paul n'o întâlnise niciodată. E adevărat că el ieșea rar și serile mai ales — obosit de tribunal — le petrecea în casă, citind, ascultând muzică, fără nici un entuziasm nici pentru lectură, nici pentru muzică, dar bucuros că avea astfel un pretext să nu iasă din casă și să nu vadă pe nimeni. Avea uneori nostalgia unei vieți de profesor, la un liceu de provincie, undeva, într'un târg depărtat, fără drum de fier, fără ziare, jucând cel mult șah

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

cu profesorul de fizico-chimice, un fel de celibatar înrăit de singurătate.

Trecuse într'o seară din întâmplare prin fața casei lui Ann și mai mult din obișnuință, decât din curiozitate, ridicase privirea spre ferestrele ei: erau luminate. « E acasă » gândise Paul, dar liniștit, fără emoție și fără dorința de a o vedea, cum ar fi spus « plouă » sau « e târziu ».

Treceau zile întregi fără nici un gând pentru ea, fără nici o amintire, totul i se părea depărtat, stins, căzut pentru totdeauna în uitare. La birou, telefonista îi spunea uneori: « a întrebat cineva de dumneata; o voce de doamnă; n'a vrut să spună cine e », și el nici măcar nu se ostenea să facă presupuneri. « Poate Ann? Da, poate Ann. Ei și? ». Totuși i se întâmpla să se trezească noaptea din somn, cu numele ei pe buze — și simțea atunci, ca o durere ascuțită, nevoia să o vadă, nu pentru a-i vorbi, căci nu mai avea nimic să-i spună și simțea că orice reîntoarcere spre trecut e imposibilă, dar pentru a o privi, fie chiar fără știrea ei, ca dela o fereastră, ca pe o trecătoare.

Primise odată la birou vizita unui director de casă de filme și în timp ce discutau un apel fiscal ce trebuia introdus, Paul îl întrerupse deodată, străfulgerat de un gând:

— Ce faceți dumneavoastră cu jurnalele sonore vechi?

Omul, fără să înțeleagă ce legătură avea această întrebare cu procesul lui, răspunsese nedumerit:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Pe unele, le trimetem înapoi la centrală. Cele mai multe rămân la noi în depozit. După un an, doi, le distrugem.

— Ai putea dumneata să-mi găseşti un jurnal Eclair de astă vară, din Iulie? Cel cu expoziţia dela Liège? Şi dacă-l găseşti, ai putea să-l proiectezi pentru mine, undeva, într'o sală.

— Asta e foarte uşor. Avem sala noastră de proiecţie. Numai să găsim filmul în depozit. Dacă e din Iulie, s'ar putea să fie pe undeva prin provincie. Sunt unele târguri, în care trimetem, pe nimica toată, se înţelege, jurnale vechi de câteva luni, ba chiar de un an...

Paul rămase pe gânduri: dacă filmul era în Bucureşti, o putea revedea în chiar acea zi pe Ann, dar dacă era trimis în provincie, planul lui cădea. Fusese aşa de aproape de a-l realiza, încât acum, când nu mai era sigur de el, avea senzaţia că pierde o întâlnire de mult fixată cu Ann.

— Uite ce te rog, îi spuse clientului său. Telefonează imediat la depozit să se caute filmul. Dacă se găseşte, aş vrea să-l văd chiar astăzi. Dar dacă e în provincie, să se cerceteze în ce oraş anume şi la ce cinematograf. Iartă-mă, e un lucru pe care nu ţi-l pot explica, dar trebue neapărat să văd filmul ăsta, oriunde ar fi.

Era într'adevăr hotărît să plece în provincie, oriunde, şi într'o clipă îşi şi făcuse în gând pregătirile de plecare (un proces de amânat a doua zi, două scrisori de dictat în grabă dactilografei...),

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

dar i se telefonase peste un sfert de oră că jurnalul care-l interesa, fusese găsit în depozit şi că poate să-l vadă după masă la ora 4.

Sala de proiecţie era în piaţa Sfântul Gheorghe, într'o cameră mică dela etajul al cincilea, cu ferestrele astupate şi cu tavanul scund, o adevărată cutie cubică, în care aparatul de proiecţie făcea un zgomot exagerat de uzină sau de avion. Paul trebuise să vadă mai întâi sfârşitul unui film care era proiectat pentru câţiva proprietari de cinematografe din provincie, veniţi la Bucureşti ca să angajeze filme pentru «stagiunea de iarnă» 1934—1935. Era o comedie de aventuri, «Bolero», cu Carole Lombard şi George Raft, din care nu înţelese nimic. Când se făcu lumină, cei câţiva spectatori îl priviră bănuitori ca pe un nou concurent şi suspiciunea lor deveni şi mai îngrijorată, când, fiind chemaţi în biroul directorului, ca să discute condiţiunile contractului, îl lăsară pe el acolo, poate — se temeau ei — ca să vadă un film special, o «bombă a stagiunii», care nu era arătat decât, în mare taină, cumpărătorilor cu protecţie.

Paul rămase singur numai cu operatorul, luminile se stinseră din nou, şi după câteva tremurături, imaginea se fixă în sfârşit pe ecran şi vechiul jurnal de actualităţi, văzut în Iulie la Liège, reapăru pe pânză, parcă mai puţin fastuos ca atunci, căci pelicula era uzată, imaginea neclară şi mai ales ecranul mult mai mic, aproape jumătate cât un ecran normal de spectacol. Scenele jurnalului se succedau

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1933-1947

uitate: Sir John Simon, ministrul de externe al Marei Britanii, întâmpină în gara Londra pe domnul Louis Barthou, ministrul de externe al Franței... Greva din San-Francisco ia proporții. Majoritatea uzinelor și fabricilor sunt închise. Numărul total al greviștilor este de 150.000... Funerariile ambasadorului Dogwalewski la Paris. Rămășițele pământești ale diplomatului sovietic sunt incinerate la crematoriul Père Lachaise... Cancelarul Dolfuss formează un nou guvern, larg remaniat... Inaugurarea expoziției dela Liège... O vedere generală a pavilioanelor, poarta principală de intrare, sosirea cortegiului regal, trecerea pe aleea principală, pe urmă deodată Ann, Ann rezemată de panoul ei Ann primind zâmbetul Reginei Astrid, rochiile lo albe, una lângă alta.

Singur în sala de proiecție, foarte aproape de acel ecran, nu mai mare decât o fereastră, Paul o privea pe Ann în ochi, fără emoție însă. Dacă i-ar fi putut vorbi, dacă l-ar fi putut auzi, i-ar fi spus liniștit: te voi uita, Ann, te voi uita, vreau să te uit.

* * *

In Noemvrie, în sala Dalles, se deschidea expoziția de pictură a lui Ann. Afișe albe, sobru tipărite, dar răspândite peste tot, anunțau cu mult înainte vernisajul. Pe toate zidurile, pe toate placardele de publicitate era numele lui Ann: *10 Noemvrie—10 Decemvrie. Expoziție de pictură. Ulei, acuarelă, guașe.*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Paul trecea pe lângă acele afişe, silindu-se să nu le vadă. I se părea că fiecare din ele îl chiamă. Altă dată avea o copilăroasă mândrie să vadă numele acela iubit, în jurnale, în vitrine, pe ziduri. Acum i se părea o indiscreţie, un abuz — şi într'adevăr niciodată poate nu se făcuse pentru o expoziţie de pictură atâta reclamă.

Cu câteva zile înainte, primise acasă prin poştă o invitaţie pentru vernisaj. Textul tipărit anunţa vernisajul pentru ora 11, dar Ann adăugase cu mâna ei: « dar nu e interzis să se vină mai de vreme ». Erau, după atâtea luni de tăcere, primele cuvinte pe care le primea din partea ei.

Era hotărît să nu se ducă la expoziţie şi în nici un caz la vernisaj. Un moment, se gândise chiar să plece din Bucureşti, dar se răzgândi: nu voia să-şi dea lui însuşi impresia că fuge.

In dimineaţa vernisajului, rămase în casă să studieze un dosar, pe care într'adins îl luase cu el dela birou. Era o zi de Noemvrie, udă, plumburie, care trăgea la lene. Minutele treceau încet, desfăcute. Deschise fereastra şi lăsase să intre în odaie aerul acelei reci dimineţi, ploaia, mirosul de frunze căzute...

Telefonul sună şi Paul îl lăsă să sune câtăva vreme. Ii era lene să răspundă: nu aştepta pe nimeni. Ridică târziu receptorul şi rămase înmărmurit: era vocea lui Ann.

— Nu vii? Nu vrei să vii? Te rog, vino. Nu pot pleca de aici, e atâta lume, dar te aştept Paul, te aştept, înţelegi? Tu îmi aduci noroc dacă vii...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Paul ridică descurajat din umeri. Ann făcea apel la vechile lor superstiții, la tot ce era mai dezarmat în el, mai puțin pregătit să reziste: «tu îmi aduci noroc, dacă vii...»

La Dalles, se oprise în pragul primei săli, căutând-o din ochi pe Ann. El venea din ploaie, cu trench-coatul pe el, cu pălăria în mână și se jena să intre: o rumoare de voci, de râsete, de exclamații, un foșnet de rochii și blănuri, îl ținea acolo în prag, puțin ametit, puțin încurcat, întrebându-se dacă nu mai e timp să se întoarcă.

Ann îl zărise însă din fundul sălii și îi făcuse semn cu mâna s'o aștepte. Venea spre el făcându-și loc cu greu între grupurile care îi barau drumul, fără să ceară scuze celor de care în trecere se lovea, și uitându-se mereu înainte, spre Paul, cu o sclipire intensă în ochi, ca și cum ar fi vrut să-l strige.

— De ce-ți sunt mâinile ude? Ai venit prin ploaie? Ai venit pe jos? De asta ai întârziat, nu? Credeam că n'ai să vii. Mereu mă uitam spre ușă. Mi-a fost așa de frică, Paul, că n'ai să vii. S'ar fi putut, spune, s'ar fi putut să nu vii?

El o privea fără să răspundă: o privire grea, care nu punea întrebări. «E aici, e lângă mine» își repeta în gând, mirat că nimic în el nu tresare.

Ar fi vrut parcă să transmită vestea întoarcerii până departe, spre toate oribilele lui amintiri de până atunci și pe care, deși Ann era acolo, lângă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1933-1947

el, le simţea încă vii, ca acele avant-posturi pierdute, care multă vreme după ce bătălia a luat sfârşit, continuă să rămână treze, la pândă, pentrucă vestea n'a ajuns încă până la ele.

Ann îl luă de braţ şi îl trase după ea, în vestibul.

— Să plecăm de aici, Paul. E prea multă lume. Să mergem afară, în ploaie, vrei?

— Ştii bine că nu se poate, Ann. Tu trebue să rămâi aici. E vernisajul tău.

— O! vernisajul meu! spuse ea cu un gest de nepăsare. Ce vrei să fac eu aici? Eu vreau să fiu cu tine, numai cu tine, înţelegi?

Fugi prin ploaie, cu capul gol, până la marginea trotoarului, unde se opri în faţa unui mic automobil albastru, cu caroseria joasă, pe care-l deschise cu un gest familiar şi iritat, căci cheia intra greu în broască, din cauza ploii probabil. Dela volan îl strigă pe Paul, care rămăsese pe treptele de piatră dela intrare, urmărind-o nedumerit cu privirea.

— Nu vii?

Dinăuntru, prin ferestrele mari ale sălii Dalles, câţiva privitori urmăreau scena întrigaţi. « Totul durează prea mult» îşi spuse Paul, gândindu-se la câte se vor spune în urma lor. Intr'o clipă fu lângă Ann, trăgând cu putere portiera după el.

— Ce e cu maşina asta?

— E a mea. O rablă.

— De unde o ai?

Ann întoarse capul spre el, fără să piardă însă controlul volanului. Alergau în sus, spre piaţa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rndm1933-1947

Romană, pe bulevardul aproape pustiu în acea Duminică urîtă de Noemvrie.

— Asta e singura ta întrebare? E prima pe care mi-o pui, Paul.

— Şi ultima. Nu am nimic să te întreb.

Ann frână scurt. Maşina se opri greu, patinând pe pavajul ud şi se lovi cu aripa dreaptă de marginea trotoarului. Ann îşi luase descurajată mâinile de pe volan. Privea drept înainte prin parebrizul, pe care picăturile de ploaie alunecau în mici fluvii grăbite. Câteva clipe nu se auzi între ei decât sgomotul ritmat al ştergătorului de ploaie, pe geam. Pe urmă, Ann îşi ridică ochii spre Paul, cu acea întoarcere decisă de privire pe care o avea în momentele ei grave.

— Poate că am făcut rău că te-am chemat Paul. Poate că într'adevăr totul s'a sfârşit. Dar pentru că ai venit, pentru că eşti aici, te rog să rămâi şi să taci. Vreau să te ştiu lângă mine. Mâine, dacă vrei, peste un ceas, dacă vrei, ne vom despărţi. Dar acum, taci...

Pornise mai departe. Bătea prin geamul deschis de lângă volan, un vânt rece, umed, care-i arunca lui Ann în faţă rare picături de ploaie: ea le lăsa să se prelingă pe obraji, pe frunte, fără să le şteargă, poate fără să le simtă. Mâinile erau amândouă încordate pe volan, cu o tensiune exagerată de mare cursă. Acele indicatoarelor oscilau nervos, neliniştit. Indicatorul de viteză se zbătea pe cadran între 80 şi 90 de kilometri. In dreapta şi în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-194/

stânga, teii desfrunziți de pe șosea, goneau fumurii, cețoși. Departe, dincolo de Băneasa, era un miros de câmp răvășit, de ierburi ude, de pământ răscolit până în rădăcini. Ploaia se lărgea acolo, mai puțin grăbită ca în oraș, mai calmă, răbdătoare. Zgomotul motorului nu acoperea cu totul foșnetul ei mărunt, ca o voce apropiată de pădure.

Lăsaseră de mult în urmă aeroportul adormit, cu hangarele oblonite, stațiunea de radio-difuziune, pădurea dela Otopeni, drumul spre Snagov. Șoseaua se desfășura lucioasă înaintea lor, în plin câmp. Aburi albicioși, pluteau jos pe pământul negru, ca niște nori căzuți, încercând inutil să se ridice... In zare, gris-ul acelei zile de Noemvrie cobora spre un albastru fumuriu, fără transparență.

Paul întoarse capul spre Ann. Uitase că e lângă el. Toată acea cursă prin ploaie avea un gust de trezire turbure din somn.

Ann își muşca buza de jos, cu un gest de încordare, pe care Paul nu-l recunoștea. « E un gest recent — gândi el — un gest de volan ». Nici o tresărire pe obrazul ei: ochii doar puțin dilatați de atenție, fruntea înclinată înainte, ceva intens și totuși absent în figura ei palidă.

Abia atunci observă că era fără mantou pe ea, cu capul gol, cu gâtul deschis, așa cum plecase din sala de expoziție, într'un tailleur maro (« de când se îmbracă în maro? ») cu o vagă eșarfă care-i flutura pe umeri, udă de ploaie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933 1947

— Ar fi timpul să ne întoarcem, Ann.

Ea încetini mersul, mai înaintă nedecisă câtva timp și pe urmă opri. Își culcă fruntea pe volan și rămase așa, cu brațele căzute, cu părul resfirat în vântul rece, care continua să bată domolit, acum când se opriseră pe loc.

Paul o ridică cu greu, îi luă capul în mâini și-l întoarse spre el: Ann avea ochii închiși pe jumătate, cu o privire stinsă, buzele vinete, mâinile reci.

— Ce e cu tine? Ți-e frig? Ți-e rău?

— Nu, spuse ea șoptit. Aș vrea să plâng.

— Ei bine, plângi, o încurajă el și o trase mai aproape, culcând-o pe pieptul lui și acoperind-o cu brațul drept, cum i-ar fi pus pe umeri un șal. Plângi, dacă vrei, hai, plângi.

In mica mașină albastră, oprită singură pe șosea, în plin câmp, Ann plângea zguduit, copilărește, cu sughițuri.

De fapt nu se schimbase nimic și revenirea lui Ann nu era o revenire. Un capriciu, o mică nebunie, poate și mai puțin decât atât... « Fugită în dimineața vernisajului, ca o mireasă în noaptea nunții» se glumea printre pictori. Adevărul e că lăsase în urma ei o sală plină cu invitați și că brusca ei plecare provocase acolo nesfârșite comentarii intrigate. Intr'o cronică mondenă de a doua zi, se spunea că lipsa lui Ann dela propriul ei vernisaj era o « încântătoare fantezie, pe care un artist sigur de simpatiile publicului poate în definitiv

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdri 1933-1947

să şi-o permită». «Cu atât mai mult — adăuga maliţios cronicarul — cu cât majoritatea lucrărilor expuse au fost reţinute din primul moment».

Tot ce făcea Ann acum — observă Paul — era menit să devină subiect de publicitate. «Şi nici măcar nu-i displace», clătina el din cap. Avea groaznica bănuială că acea plecare din plin vernisaj, ea o pregătise din timp, ca să intrige lumea, ca să deştepte curiozitatea, ca să aducă o «notă originală» în programul prea banal al unei deschideri de expoziţie.

Regăsită o clipă, o pierdea din nou în atâtea secrete şi mistere, peste care ea trecea grăbită, cu un gest neglijent: «lasă, o să-ţi explic».

Cât era de departe de el, cât de străină devenise în cele câteva luni de despărţire, tablourile ei din noua expoziţie îi arătau prea bine. Chiar dacă n'ar fi fost cele patru sau cinci portrete şi schiţe de portret ale lui Dănulescu, expuse ostentativ, ca şi cum ar fi vrut să prevină sau dimpotrivă să înfrunte tot ce se vorbea despre legătura lor (şi pe Paul îl irita mai ales titlul acelor portrete în catalogul expoziţiei: «portretul arhitectului D.», iniţială care în loc să i se pară un semn de discreţie, i se părea unul din intimitate), chiar dacă n'ar fi fost aceste portrete, totul în pictura lui Ann îi era acum necunoscut, totul respira amintiri, întâmplări, emoţii trăite fără el, departe de el.

Cele mai multe peisaje erau dela Sainte-Maxime, sat belgian de pescari, unde paleta lui Ann se în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

cărcase cu ceva plumburiu, vânăt, de mare înourată. Câtă vreme fusese la Sainte-Maxime, cu cine, ce făcuse acolo — erau lucruri pe care amâna mereu să le spună: « lasă, am să-ți povestesc într'o zi». Zi cu atât mai greu de fixat, cu cât o vedea rar, totdeauna grăbită, totdeauna în trecere, mai ales acum de când avea acel automobil albastru — cumpărat? căpătat? nici ea părea că nu știe prea bine — cu care făcea nenumărate curse, toate urgente și toate fără explicații.

Era pentru Paul o nouă suferință să întâlnească alergând pe străzi, acel mic automobil, pe care îl recunoștea de departe după coloare — un albastru deschis, marin — și care se făcea nevăzut după un colț, la o încrucișare de drumuri, spre ce necunoscute ținte? spre ce tainice întâlniri?

Se întâmpla să-l găsească cu portierele închise și cu farurile stinse, în cartiere lăturalnice, la câte un colț de stradă necunoscută, oprit cine știe de cât timp acolo. Se apropia de el și se uita pe fereastra portierei: Ann își lăsase înăuntru mănușile sau o carte, sau un pachet. Rezemat cu fruntea de geam privea lung acele fleacuri uitate. Uneori, rămânea acolo lângă botul mașinii: « poate că vine». Nu venea niciodată. Ceasuri întregi s'o fi așteptat și tot nu venea.

Se uita cu de-amănuntul la casele din jur. Poate că e undeva pe aici, la o vizită sau la un rendez-vous, poate că e la una din aceste ferestre luminate și-l privește de după perdea, nevoind să coboare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

tocmai pentru că l-a văzut pe el în stradă, aşteptând.

Intr'o seară, — era în parcul Filipescu, pe o mică stradă în semi-cerc, desprinsă din strada Sofia, ca un fel de curte interioară — Paul găsise automobilul albastru în faţa unei case cu obloanele trase, dar prin care străbăteau dungi striate de lumină. Trecuse din întâmplare pe acolo, venind dela sanatoriul Saint-Vincent, unde avea un prieten bolnav, dar automobilul lui Ann îl oprise din drum. Mai bine de două ore rămăsese fixat acolo, rezemat de botul maşinii. Avea impresia că dincolo de ferestrele acelei case, sunt umbre care se mişcă. I se părea că aude paşi, şoapte, râsete chiar — şi că pe urmă se depărtau. Era ca şi cum din când în când, cam la un sfert de oră, cineva venea la fereastră, să vadă dacă el mai e acolo, dacă n'a plecat încă. Intr'un târziu îi trecu prin minte un lucru absurd: să sune şi să întrebe de Ann.

Uşa se deschise cu întârziere, după o lungă aşteptare şi după ce el sunase de câteva ori: în prag era un domn cărunt, în halat de casă, care îl întrebă pe cine caută şi îl obligă să repete de două ori numele lui Ann, ca şi cum nu l-ar fi auzit bine.

« Nu, domnule, e o eroare: nu locueşte aici». Şi închise uşa, lăsându-l pe Paul pe treapta de piatră, dezorientat, băiguind scuze pe care nu le auzea nimeni.

In astfel de seri, îşi jura să nu o mai vadă niciodată.

— Trebue să te uit, Ann, trebue neapărat să te uit,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mar1933-1947

VI

Era o sală mică, îngustă, cu tavanul negru de fum, cu bănci de lemn, cu o uşă ce se deschidea şi se închidea mereu. In prag, apăreau aceleaşi figuri agitate, aruncau o privire grăbită înăuntru şi dispăreau. Dacă n'ar fi fost magistraţii şi grefierul în robe negre, Nora n'ar fi crezut că se află cu adevărat într'o sală de tribunal.

Pe bănci, era lume de tot felul, feţe îngrijorate, priviri somnoroase, un amestec de buimăceală şi indiferenţă. Era o rumoare continuă de şoapte, chemări surde, hârtii răsfoite. Când şi când, se auzea un clopot pe care prezidentul îl agita fără convingere, din obişnuinţă probabil. Se făcea un moment tăcere, şi atunci nu se mai auzea decât glasul avocatului care vorbea.

Nora găsise un loc, în fundul sălii, lângă fereastră. Afară ningea liniştit. Se vedea piaţa Senatului, albă ca într'o carte poştală de iarnă.

Paul era în faţă de tot, în prima bancă, aplecat probabil peste un dosar. Pentru a-l zări, Nora trebuia să se ridice în picioare şi atunci nu-l vedea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

decât din spate, cu umerii înclinați spre pupitrul din față.

« Numai de n'ar întoarce capul » își spunea, speriată la gândul că ar putea s'o vadă — și se făcea mică lângă fereastră, ascunzându-se cât putea mai bine.

Paul se ridicase dela locul lui. Nora avu impresia că o zărise și că vine spre ea. Incremenise ca o elevă, care simte că profesorul a văzut-o de pe catedră copiind și acum aștepta să izbucnească scandalul inevitabil.

Nu. S'a speriat prostește, fără motiv. Paul n'a văzut-o și de altfel nici nu se uită încoace. S'a dus doar spre masa grefierului, a luat de acolo un dosar și acum, cu dosarul în mână, vorbește.

Nora nu aude decât frânturi de frază, din care nu înțelege nimic. Repetă după el, în gând, cuvintele și e mirată că Paul le poate spune cu atâta convingere. De nerecunoscut vocea lui de aseară: este o voce fermă, sigură, cu ceva indiferent poate în adâncul ei, dar nu e indiferența leneșă, tărăgănată, pe care i-o cunoaște Nora.

« ... simpla depunere a motivelor de apel la dosar, nu numai că e insuficientă, dar e neavenită... Tribunalul va trebui să considere acest apel nemotivat... Un singur mod de a motiva valabil... indicat de articolul 98 din legea judecătoriilor de ocoale... Implicit și fără ca jurnalul anterior să specifice... Procedural vorbind ele nu există... Se opune în termeni absoluți articolul 69 din procedura civilă litera d, aliniatul 2... ».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Nora ascultă cu încordare. Ar vrea să înţeleagă despre ce e vorba. Ar vrea mai ales să-l poată privi pe Paul din faţă, în timp ce vorbeşte. S'ar zice că lucrurile pe care le spune îl pasionează. Se întâmplă să întoarcă uneori capul spre un avocat de pe banca adversă, care îl întrerupe şi atunci Nora poate citi în ochii lui indiferenţi, o sclipire de convingere, poate chiar de luptă.

Se uită la ceas: patru şi douăzeci. « Eri, la ora asta, nu-l întâlnisem încă». Tot ce s'a întâmplat de atunci, i se pare acum depărtat şi neînţeles. Bărbatul acesta care vorbeşte cu o voce necunoscută şi pe care, dacă închide ochii, nici nu şi-l poate bine aminti, bărbatul acesta este « amantul» ei. Sunt încă vorbe pe care, la vârsta ei, Nora nu le poate gândi fără anumită spaimă. In oraşul lor de provincie, de mult, « amant» era un cuvânt care se spunea în şoapte.

Preşedintele spune câteva cuvinte care nu se aud până în fundul sălii şi scrie ceva într'o condică. Grefierul strigă un alt dosar, iar Paul îşi strânge cărţile şi hârtiile pe care le aşează fără grabă în servietă.

Nora îl va lăsa să iasă din sală, va mai rămânea câteva timp aici, ca să fie sigură că nu-l va întâlni şi pe urmă va pleca şi ea. « Un bărbat cu care te-ai culcat într'o noapte din întâmplare şi pe care, pe urmă, nu-l mai vezi niciodată». Işi spune în gând lucruri oribile, care o înspăimântă şi pe care totuşi încearcă să le gândească cu indiferenţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Mai rămâi aici?

Poartă o cravată roşie, cu un desen negru şi cu nodul tot prost făcut. E primul lucru pe care îl vede Nora. « De ce n'o fi ştiind omul ăsta să-şi facă cravata?».

Paul o ia de braţ şi o duce spre uşă. Ea îl urmează fără să-l privească. « Ce bine era acolo, lângă fereastră? Cum de m'a zărit? De ce a venit spre mine?» Ii e frică de el, ar vrea să fie singură, ar vrea din toată inima să fie singură.

« ...o acţiune cambială rău introdusă nu poate să înlocuiască, onorat Tribunal...» aude Nora din prag, câteva cuvinte pe care cineva le spune la bară, agitând un dosar, dar sfârşitul frazei se pierde, căci între timp au ieşit afară, pe un culoar îngust, cu şi mai multă lume decât era înăuntru.

« O acţiune cambială rău introdusă... o acţiune cambială rău introdusă...» repetă ea mecanic, încercând să alunge gândurile, să amâne explicaţia care se apropie.

« Cât de mult ştie omul ăsta să tacă» îşi spune Nora pe stradă, mergând alături de Paul. Nimic pe figura lui ştearsă nu arată nici curiozitate, nici bucurie, nici necaz. Ii fusese teamă că venirea ei îl va supăra. « Nici măcar atât, nu, nici măcar atât. E ca şi cum n'aş fi ».

Se înserează, ninsoarea a încetat, dar e foarte frig.

« Nu trebue să crezi că am venit să te caut », începe tot ea să vorbească. « Trec pe aici, prin faţa Tribu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

nalului, în fiecare după masă. Am câteva ore de franceză, la un institut particular din apropiere. Poate că nu ți-am spus că sunt profesoară. N'am avut când...»

Se opri din vorbă, surprinsă de propriul ei cuvânt. N'a avut când să-i spună cele mai simple lucruri despre ea — poate că dacă nu i-ar fi fost numele gravat pe placa de alamă, de acasă, nici cum o chiamă nu i-ar fi spus — dar a avut când să devină în câteva ore, amanta lui. «Ce stupidă ești, Nora». Ar vrea să tacă, dar acum, după ce a început să vorbească și s'a întrerupt deodată, fără motiv, tăcerea e mai grea decât înainte.

«Te rog, să mă ierți, că m'am uitat azi prin hârtiile dumitale de pe birou. Ți-am răsfoit agenda și de acolo am văzut că azi după masă, trebuia să fii în tribunal. La început nici n'am înțeles ce scria acolo. Ai un scris încurcat, dar eu sunt obișnuită cu toate caligrafiile... Ți-am spus că sunt profesoară... Mi-am închipuit în cele din urmă că T. c. II trebue să fie Tribunalul de Comerț, secția a doua. Nu credeam că am să viu. Nici n'aș fi putut. Marți după masă, dela trei la cinci, deobicei sunt în clasă. Azi am luat însă vacanță... Mă întorceam spre casă și nu știu cum, trecând prin fața Tribunalului, mi-am spus că aș putea să intru... Nu știi cât am rătăcit prin tot felul de săli și culoare... Credeam că n'ai să mă vezi... Aș fi vrut să nu mă vezi...».

S'au oprit de câtăva vreme, în fața unei vitrine de florărie, în piața Senatului. Nora vorbește și își dă foarte bine seama că el nu ascultă. Ce o fi pri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

vind oare cu atâta atenție? In vitrină, sunt câteva crengi de liliac alb, ce par ninse de zăpada abia căzută. Foarte tinere și foarte obosite, crengile sunt subțiri, verzi, înclinate sub greutatea buchetelor albe. Privirea lui Paul e oprită acolo, la fel de absentă ca și până acum, dar cu un început de zâmbet cețos, care vine greu, de departe.

« Dacă aș pleca acum, cred că nici n'ar băga de seamă că nu mai sunt lângă el» se gândește Nora. E poate și cel mai cuminte lucru, pe care-l poate face. Nu e supărată, nu e jignită, dar își dă seama, că omul ăsta e un strein și că nimic nu-l poate zmulge din tăcerea lui. « Orice aș spune, orice aș face, privirea asta n'am să i-o schimb».

Se desprinse încet, cu băgare de seamă, ca și cum ar fi vrut să nu-l trezească din somn și trecu linia de tramvai spre podul Senatului.

— Nora!

O striga pentru întâia dată pe nume. Era lângă ea, o ținea strâns de braț și o privea drept în ochi, cu o privire care însfârșit o vedea.

— Nora, te rog iartă-mă. Sunt nebun, sunt prost crescut.

— Nu, Paul. Nici nebun, nici prost crescut. Poate nefericit.

El ridică din umeri. (« Dacă mi-ar da timp, gândi Nora, l-aș dezvăța de gestul ăsta»).

— Să nu zicem nefericit. E o vorbă care nu-mi place. Și cred că nici nu sunt. Mai de grabă obosit... da... foarte obosit...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

O ținea mereu de braț, cu mâna lui grea, cu degetele strânse, gest prea apăsat, dar în care era — însfârșit! — puțină intimitate. Mergeau pe chei în sus, de-a-lungul unei Dâmbovițe de Decemvrie, pe care amurgul, frigul, iarna, o făceau mai puțin murdară. Se aprindeau primele felinare de seară și umbrele lor pe apă, erau albastre, la acel ceas încă nedecis.

— Ai putea să mă detești, Nora. Oameni ca mine n'au dreptul să se amestece în accidente de stradă. Nu eu trebuia să te ridic aseară din zăpadă.

— Oameni ca dumneata... De ce spui lucruri care sperie. Eu mă sperii greu, să știi. Ce fel de om ești dumneata?

— Un om despre care azi noapte ai putut crede că se va sinucide. Nu e destul?

Trecuseră de podul Schitu Măgureanu: trecătorii erau mai rari, cheiurile pustii.

Acuma de ce tace? Are tăceri care s'ar spune că nu se vor termina niciodată. In ce depărtări e plecat? Cum să-l chemi înapoi? Numai mâna lui e aici, grea, pe brațul drept.

Și când îl crezi cu totul pierdut, iată vocea lui revine, fără nici o ridicare de ton, egală, ștearsă, la fel de închisă ca și tăcerea din care se desprinde.

— Eu n'am nimic de spus nimănui și n'am nimic de aflat dela nimeni. Înțelegi, Nora? Înțelegi de ce am vrut să fug aseară? Azi dimineață încă nu mi se părea prea târziu pentru a fugi. Și acum, uite, acum, încă mai e timp. De ce m'ai căutat? Ar trebui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1933-1947

să uiți că ne-am întâlnit. Ar trebui să ștergi din amintirea dumitale ziua de eri.

— Și noaptea? întrebă Nora mai mult pentru ea.

— Da, și noaptea. Suntem destul de serioși amândoi, pentru ca să nu luăm în tragic o astfel de întâmplare. Nu vreau să te jignesc, crede-mă, dar aș prefera să te jignesc, decât să te înșel. Dumitale îți trebue puțină prietenie, puțină intimitate. Faci rău dacă mi le ceri mie. Eu n'am nimic să dau nimănui.

Privea mereu înainte, fără să întoarcă o clipă capul spre ea, avea mereu aceeași vagă amărăciune pe buze.

« Cu privirea asta care nu se uită nicăeri, cu glasul ăsta surd, care nici nu coboară, nici nu urcă, se pot probabil spune, fără să bagi de seamă, cele mai groaznice lucruri din lume», se gândește Nora.

— Zici că te-ai uitat în agenda mea de birou. Ai observat desigur că toate foile câte au mai rămas până la sfârșitul anului, sunt albe. Asta se chiamă o vacanță... Câte foi albe, atâtea zile pustii. Ce vrei să fac cu ele?

— Incearcă să le dai.

— Nu înțeleg.

— Spuneai adineauri că nu ai nimic de dat. Totuși îți rămân câteva zile libere... dumneata le zici pustii... Dă-le cuiva... Poate se va găsi un om, care să le primească și să facă ceva din ele...

El se opri din mers și sub bătaia felinarului sub care se aflau, o privi pe Nora, probabil ca să-i citească în ochi, tot ce i se părea neclar în vorbele ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/indri1933-1947

— Dacă e o invitație, e mai bine să-ți spun că nu o pot primi.

— Nu e o invitație. E un sfat. Pleacă. Vei fi mai puțin singur. Vei uita, poate...

— Ce?

— Nu știu. Lucrurile pe care trebue să le uiți.

El ridică iar din umeri, cu același gest de negație, de îndoială, de inutilitate.

— Să plec... M'am gândit și eu la asta. Eri, am și intrat într'un birou de voiaj să cer informații... Luasem de dimineață pașaportul cu mine, pentru vize. De asta l-am și avut aseară în buzunar.

Nora revăzu pașaportul albastru, fotografia, semnalmentele, pagina de vize, Hergenrath 23 Juillet. Incăodată i se păru că în numele acela de frontieră, în ziua aceea pierdută — 23 Iulie 1934 — era poate întreaga lui taină.

— Pe urmă, am renunțat. La ce bun? Mi-e prea lene, e prea complicat și simt mai ales că e inutil. Cred că nici n'am bani destui.

Erau pe podul Elefterie. Se rezemaseră de parapetul podului și priveau înainte spre cele două mari artere ce se deschideau în unghi în fața lor; la stânga, bulevardul Elisabeta, luminat, cu depărtate firme albastre de reclamă, cu ochiul roșu al tramvaielor 14, ce coborau spre Cotroceni, și la dreapta, Splaiul Independenței, înzăpezit, tăcut, nebucureștean parcă. Pe parapetul de piatră zăpada era crescută rotund, spumoasă, fragilă. Nora își scoase mânușile și luă în amândouă mâinile zăpadă, ținând-o în palmele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

deschise, cu băgare de seamă, ca pe o pulbere fină.

— Ai fost vreodată, iarna, în munți?

Intrebarea Norei părea că-l readuce din cine știe ce gânduri pierdute, căci răspunse târziu, după o tăcere prea lungă.

— Nu, iarna niciodată. Vara am urcat de câteva ori, la Peștera și pe Omul, dar iarna niciodată.

— Păcat. E așa de frumos. Vezi, acolo ar trebui să pleci. In munți.

Nici nu se osteni să-i răspundă. Cu o ridicare de umeri, totul devenea inutil. Nora insistă.

— Ai făcut vreodată ski?

— Nu.

— Ar trebui să încerci.

Și pe urmă, deodată, luându-l de mână și silindu-l să se întoarcă spre ea, îi spuse privindu-l în ochi.

— Vino cu mine, în munți, să facem ski.

Il privea prea fix, pentru ca el să-i poată și de astă dată răspunde cu o tăcere.

— E o copilărie, Nora.

— De asta ți-o și propun: pentrucă e o copilărie. Ascultă-mă, Paul: dă-mi mie vacanța dumitale. Adineauri, crede-mă, nu ți-am cerut-o, dar acuma ți-o cer: dă-mi-o mie.

El nu răspunse nimic. «Cel puțin n'a zis nu» se consolă Nora în gând. Pe pod, vântul de seară bătea redeșteptat din calmul de până atunci. Castanii albi se scuturau pe trotoar de zăpadă, ca de o prea fragilă floare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr 1933-1947

Coborau spre centru, pe Bulevardul Elisabeta. Luminile, primele vitrine, lumea grăbită de ger, îi dădeau Norei o impresie de întoarcere în oraş. Vorbea tot ea, mulţumită acum că tăcerea lui întârzie răspunsul.

— Nici eu nu ştiam prea bine ce să fac cu vacanţa mea. Voiam doar să n'o petrec aici, în Bucureşti. Sus, în Bulevardul Dacia, mă simt foarte bine, dar nu în zilele de sărbătoare, când am impresia că toată lumea pleacă şi numai eu rămân singură. Mai rău decât singură: abandonată...

Incercă să spună ultimul cuvânt cu puţină ironie, dar glasul n'o ajuta. « Abandonată» era un cuvânt care îi dădea copilăreşte lacrimi. Din fericire, el e prea obosit sau prea neatent, ca să observe.

— Mă gândeam şi eu să plec, dar nu ştiam unde. Poate la Cernăuţi, unde n'am mai fost de doi ani. Locueşte mama mea acolo... Poate la Predeal, la tabăra de ski, dela Onef... Dacă aş fi găsit tovarăşi de drum, aş fi preferat să urc în grup mic la o cabană... La Ialomicioara sau pe Postăvar sau la Bâlea... Insfârşit, undeva departe... De ce nu vrei să fii dumneata tovarăşul meu? Inţelege bine: ce s'a întâmplat între noi până acum...

Nora ezită un moment. Ar fi vrut să spună «astă noapte», dar era o preciziune care o speria.

— ...e şters, e uitat. E « neavenit» cum spuneai dumneata la Tribunal. Eu îţi fac o propunere de camarad. Plecăm cu bocanci în picioare, cu sacul de drum în spate.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933 194

« Plecăm... » repetă el șters. « Când plecăm?».

« Astă seară» răspunse Nora și abia atunci își dădu seama că întrebarea lui putea să fie o acceptare, deși era pusă vag, cu aceeași eternă ridicare din umeri.

— E adevărat? Primești? Vrei să plecăm?

— Nu, Nora. De ce insiști. E inutil. Totul e inutil.

Glasul lui o descuraja. Era ceva definitiv căzut, definitiv frânt, în oboseala cu care vorbea el. Și totuși, un moment, plecarea i se păruse posibilă...

— De ce te încăpățânezi, Paul? Ești un om care ai pierdut la toate jocurile. Singur spuneai adineauri: « eu n'am nimic să dau, nimic să pierd». Ei bine, pentrucă în nici un caz nu mai poți pierde, pentrucă numai ai ce risca, primește plecarea asta ca pe un joc și lasă-mă să joc eu pentru dumneata...

Se oprise într'adins în fața unei vitrine cu articole de sport, pe bulevardul Elisabeta, în colțul căii Victoriei. Erau expuse skiuri, patine, bastoane cu vârful de fier, bocanci, un întreg arsenal de instrumente de lemn și de metal, care străluceau în vitrină pe o zăpadă artificială de vată și paiete albe. Un manechin îmbrăcat în skior, cu echipamentul complet, gata de drum, surâdea cu un surâs fericit de cinematograf. Paul privea aproape fără să le vadă, toate acele instrumente care i se păreau complicate și mai ales fără interes.

— Te rog, să nu râzi de mine, Paul, dar eu când sunt foarte nefericită... fiindcă mi se întâmplă și mie să fiu uneori...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1933-1947

Nu putu să sfârșească fraza. Îi veniseră din nou neașteptate lacrimi în ochi. Abandonată... nefericită... câte cuvinte greu de spus! Încercă să se corecteze.

«...când îmi merge rău, când totul iese prost, când mi se pare că sunt urmărită de ghinion... ei bine, atunci îmi cumpăr ceva nou... o rochie sau, dacă n'am bani destui, o eșarfă, un fleac... Nu din cochetărie și nici din frivolitate. Mai mult din superstiție. Ca să conjur soarta. Ca s'o păcălesc. Mi se pare că îmbrăcată altfel, n'o să mă recunoască, o să mă confunde cu altcineva, o să treacă pe lângă mine, fără să mă vadă... Dumneata, care ești un om superstițios, de ce nu ai superstiția de a începe ceva din nou? De ce nu vrei să faci un lucru, pe care nu l-ai mai făcut niciodată până acum?

... Intrase înăuntru neconvins. Nora vorbea pentru el, lua informații, cerceta cu atenție lucrurile care i se arătau. Era o librărie invadată de sportivi. Etalajele cu cărți erau părăsite și toată lumea se îmbulzea la raionul de sport. In ajun de vacanță, era acolo un freamăt de plecare, un clinchet de patine, o febrilitate continuă. Bocanci enormi cu talpa prinsă pe margine, într'un clește de metal, miroseau a piele groasă, de curând tăbăcită. Skiuri negre rezemate de perete cu botul în sus, semănau cu niște luntri subțiri de pescar, trase la mal, pe uscat. Totul avea un miros aspru de pielărie, de lemn ceruit, de pânză impermeabilă. Cămăși și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

sweatere de colori tari, dădeau întregului magazin un aer festiv, pavoazat.

Un aparat de radio, deschis, transmitea buletinul sportiv dela ora 6: « Predeal, grosimea stratului de zăpadă 46 centimetri... Sinaia, grosimea stratului de zăpadă 30 centimetri... zăpadă favorabilă... ». Vocea speakerului se amesteca cu întrebările clienților, cu răspunsurile vânzătorilor.

— Ridică mâna dreaptă în sus, vrei? îl rugă Nora.

El se supuse cu bună voie, dar cu oarecare stângăcie. Se vedea în oglindă, măsurându-se cu lungimea skiurilor, mult mai înalte decât el. Botul skiului îi ajungea în podul palmei. « Trebue să fie cu cel puțin 40 de centimetri mai înalt, decât înălțimea omului », îi explica ea absorbită.

Uneori, ridica îngrijorată ochii spre el, mai mult pe furiș, ca și cum i-ar fi cerut un semn de aprobare, un consimțimânt.

« E intimidat » gândi ea, văzându-l rămas cu skiurile în mână și neștiind ce să facă cu ele. « Intimidat » i se păru un progres: era oricum altceva, decât indiferent.

« Asta la ce servește? » o întrebă Paul, văzând-o că ține în mână niște arcuri de oțel, pe care se silea să le înșurubeze singură pe un suport plat, ca o talpă de patină.

Părea să pună întrebarea cu oarecare interes, în orice caz cu puțină nedumerire. Privea toate acele stranii obiecte, încurcat, ca în fața unui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatainsi.vania.ro/mdr1933-1947

motor cu piesele demontate. Nora se grăbi să-i dea explicații, pe care el nu le înțelegea prea bine.

— Sunt două feluri de legături. Diagonale și drepte. Eu am mai multă încredere în legătură diagonală. Nu e prea flexibilă, dar e solidă. Te împiedică puțin la telemark, dar n'o să începi din primele zile să faci exerciții de telemark. Principalul e să ai bocanca bine angrenată pe ski...

Un vânzător îl chemă pe Paul într'o cabină de probă, ca să încerce costumul de ski și bocancii.

«Mă chemi, când ești gata», îi spuse Nora. Ii era teamă să-l lase singur. Licărul acesta slab de curiozitate, pe care începe să-l citească în ochii lui, nu trebue să se piardă. E un joc pe care trebue să-l joace până la urmă. Dar nu se va descuraja? Nu va fugi, el care fuge atât de ușor?

In costumul albastru, era cu totul schimbat. «Cât e de tânăr» gândi Nora. Regăsea dincolo de oboseala lui, acea nedefinită expresie de copilărie, pe care o surprinsese aseară dela prima lor încrucișare de priviri.

— Sunt ridicol, nu?

— Da. Și îți pare rău? Fii și dumneata odată ridicol în viață. Să vezi că prinde bine.

Haina nu-i plăcea Norei. Avea un cusur la mâneci și nasturii trebuiau schimbați.

— O trimitem imediat la atelier, spunea vânzătorul. In jumătate oră e gata.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Şi într'o oră cel mai târziu, adăugă Nora, trebue să fie acasă. Dar nu mai târziu, te rog, fiindcă plecăm chiar astă seară.

Ii vorbea vânzătorului, dar în fapt i se adresa, fără să-l privească, lui Paul. Va protesta? O va dezminţi?

— Astă seară.

* * *

« La urma urmelor nu va fi cea mai mare prostie din viaţa mea» îşi spunea Paul privindu-se acasă, în oglindă. Chipiul albastru de stofă, cu cozorocul scurt şi rotund, semăna cu o şapcă de liceu. Buzunarele hainei, mari, aplicate, închise soldăţeşte cu nasturi, îi aminteau tunica din şcoala militară.

« Ca un licean, ca un elev cu termen redus... » zâmbi el vechilor amintiri regăsite.

Umbla prin odaie, pentru plăcerea de a-şi auzi bocancii pe parchet, sunând cu vechiul lui pas greu din nopţile de gardă. Ce bune erau acele nopţi, albe, treze, singur pe câmpul îngheţat dela Cotroceni, fără nici un gând, fără nici o aşteptare, scrutând departe noaptea de iarnă, prin care străbătea câte odată, nu se ştia de unde, un ţipăt venit de dincolo de orizont, poate din munţi, poate din păduri.

Se uită la hainele de oraş, pe care le dezbrăcase, la paltonul atârnat în cuier. Dacă ar putea, despărţindu-se de ele, să se despartă de el însuşi... Dacă ar putea, îmbrăcând această haină nouă, să înceapă o viaţă nouă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/md/1933-1947

E o copilărie de sigur, dar e o copilărie în care ar voi să creadă.

Cine e omul acesta tânăr din oglindă, cu chipiul lăsat pe frunte, cu gâtul gol, cu haina de stofă aspră, închisă până sus? Nu cunosc. Mi se pare că l-am mai văzut pe undeva, dar nu-l cunosc.

«Am făcut până astăzi, își spune Paul, atâtea prostii rezonabile, și toate au ieșit prost... Voi face însfârșit o prostie stupidă, o prostie complet lipsită de sens... Poate că aduce noroc».

E încă intimidat de skiuri, pe care nu știe cum să le țină pe umeri, iar cele două bastoane cu cercul lor de lemn și metal din vârf, îl încurcă și mai rău. Își amintește dela cinematograf, curse vijelioase de ski, skiori zburând într'un nor de zăpadă și totul i se pare fantastic, irealizabil. Îi e greu să înțeleagă cum aceste două lopeți mari, negre, cu legăturile lor de fier, cu complicatele lor catarame, șuruburi și arcuri, pot deveni pe zăpadă atât de repezi, atât de plutitoare. Ar voi să se poată privi în oglindă, instalat pe skiuri, ca în plină cursă. Nora i-a arătat de câteva ori, cum se introduce bocanca în legătură, cum se fixează piciorul pe ski. Dacă ar încerca?

Aliniază cele două skiuri pe covor, cu botul în sus, unul lângă altul («perfect paralele și foarte apropiate» cum spunea Nora) și se căznește să potrivească arcul de oțel al legăturii, pe tocul bocancii, exact în scobitura adâncă a tocului. Arcul e prea nou și resortul funcționează greu. La piciorul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon:1933-1947

drept a mers în cele din urmă, dar la cel stâng rezistă încă. In genunchi, cu chipiul dat de necaz pe spate, îndârjit de rezistenţă, Paul se luptă cu acel arc prea scurt sau poate prea puţin flexibil.

In această luptă, îl surprinse soneria dela intrare. Cine putea fi? De sigur nu Nora. Se înţeleseseră că se vor întâlni la gară, un sfert de oră înainte de plecarea trenului. Atunci cine?

Era furios că nu era lăsat în pace să-şi fixeze bocanca stângă pe ski, era furios că era acum obligat s'o desfacă şi pe cea dreaptă. Cu skiul în picior, nici n'ar fi putut încăpea în vestibul.

De afară se suna mereu.

«Viu îndată, aşteptaţi că viu», striga Paul, şi mai îndârjit, căci de astă dată, lucru mult mai grav, bocanca dreaptă refuza să iasă din legătură, iar arcul părea pentru veşnicie fixat pe toc.

«Ar fi comic să nu mai pot ieşi de aici». Se vedea prizonierul acelei lopeţi de lemn, pe care era condamnat să o tragă după el şi care — mai lungă de doi metri — îl împiedica să umble prin casă, căci s'ar fi lovit de scaune, de birou, de pereţi. Nimeni nu-l putea scăpa din încurcătură. «Poate Nora, dacă aş izbuti, să mă târăsc până la telefon şi să o chem». Dar nici Nora, căci — îşi aduse aminte — cheia era în broască pe dinăuntru, şi el nu-i putea deschide.

Soneria tăcea din când în când («poate a plecat, poate s'a dus»), dar pe urmă reîncepea să sune cu o insistenţă de om hotărît să aştepte oricât.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

In cele din urmă, Paul izbuti totuşi să se libereze. Îi trecuse prin minte o ideie salvatoare. Nu avea decât să desfacă şireturile bocancii şi să-şi scoată piciorul din ea, lăsând bocanca ataşată de ski. «Pe urmă o scot eu şi pe ea» îşi spuse fericit de simplitatea soluţiei, pe care o găsise tocmai când situaţia i se părea mai comică şi mai fără speranţă.

Merse şchiopătând spre vestibul, cu un picior încălţat şi cu celălalt numai în ciorap. «Nu mai sunaţi că viu».

Era un om dela o florărie, cu un buchet învelit în hârtie albă, subţire.

— Dela cine?

— Nu ştiu. O doamnă.

— Ai vreo scrisoare?

— Nu.

Aşteptă să rămână singur, închise uşa şi abia atunci desfăcu hârtia. Erau două crengi de liliac alb. Se uită la ele, cu o lungă privire streină. De unde veneau? De ce veneau? Le ţinea în mână cu un sentiment nedesluşit de întârziere, de inutilitate. Poate că e o greşeală... Poate că nu sunt pentru el...

Nu avea curajul să le mângâie. Le simţea departe răsuflarea rece fără putere. Flori de zăpadă. Totuşi înclinarea lor pe creanga uşor îndoită sub greutatea buchetelor, avea ceva robust şi delicat... Cunoştea această înclinare ca un obraz ce se apropie, ca o privire ce se întoarce puţin înapoi,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dlr=1933-1947

peste umăr. Era gestul întrebător al lui Ann, era aşteptarea ei timidă în faţa unei prea lungi tăceri...

Lăsă florile să-i cadă din mână, undeva, pe fotoliu sau pe divan, nici el nu ştia prea bine unde. Avea impresia că-i cereau un răspuns şi nu ştia pe care să-l dea.

Totul avea acum un gust de trezire amară din beţie. Camera era într'o dezordine tristă, de noapte pierdută. Ce sens aveau toate lucrurile acestea, trântite pe unde se nimerea, dulapul deschis, rufele pregătite pentru împachetare, ruksacul aruncat într'un fotoliu?

Se împiedică de cele două skiuri, rămase pe jos, deacurmezişul, în mijlocul odăii. Îi era ruşine de îndârjirea cu care, cinci minute înainte, se luptase cu ele să le monteze şi să le demonteze. Acum, erau acolo ca nişte jucării stricate... Cât de stupid, sau cât de nenorocit trebuia să fie, pentru ca un moment măcar să se fi lăsat antrenat în această plecare absurdă...

Ann revenea. Florile, trimise înainte, întrebau pentru ea, dacă poate reveni.

«Nu ştiu, Ann, nu ştiu. Cred că nu trebue. Cred că e mai bine să nu vii».

Spunea tare cuvinte de împotrivire, dar simţea că dincolo de voinţa lui, ceva răspunsese pentru el şi acceptase.

Nu ştia ce se va întâmpla mai departe şi nici nu încerca să facă presupuneri. Un lucru era limpede: Ann va veni.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

Poate că în momentul acesta e jos în stradă şi îl aşteaptă. Poate că dela portiera micului ei automobil albastru, se uită spre fereastra lui, ca să-l vadă apărând acolo. Poate că e de ajuns un semn, pentru ca în câteva clipe, ea să fie sus...

Vine atât de târziu, dar vine. Nu este în el nici un elan, care s'o întâmpine dar nu e nici o voinţă care s'o alunge.

Mai rămâne undeva, dincolo de toate amintirile, dincolo de toate evidenţele, mai rămâne gândul copilăros, dar încă viu, că iubirea lui nu e pierdută, că o serie absurdă de coincidenţe şi erori, i-a despărţit şi înşelat, dar că totul poate fi explicat, totul poate fi regăsit. Mai e încă timp, mai e încă timp...

Se ridică dela locul lui, ca să ridice florile căzute şi abia atunci îşi dădu seama că merge şchiopătând, cu piciorul stâng în bocancă şi cu cel drept desculţ. Chipiul, haina albastră de skior, pantalonii lungi, fixaţi jos pe glesnă cu o bandă de elastic, totul i se părea acum caraghios.

«Să terminăm cu deghizarea asta» îşi zise. Se întorcea spre hainele lui de oraş, spre viaţa lui dinainte. Jocul durase prea mult.

Tocmai voia să ridice skiurile de pe jos, ca să le ascundă în bae, sau în cămară, când sună telefonul. Era Nora.

«Nu uita să iei un briceag. Ar fi de preferat cu burghiu. Pe munte, prinde bine. De thermos n'ai nevoie. Am eu unul de un litru jumătate. Nu-ţi încărca ruksacul cu lucruri inutile...»

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

El încercă s'o întrerupă — ar fi vrut să-i spună: Nora, eu nu plec, eu nu pot să plec — dar ea continua să-i dea o mulțime de sfaturi.

« ... un pulover gros și, dacă se poate o vestă de lână. Nimic de mâncare, înțelegi? absolut nimic. Am târguit eu tot ce trebue».

Și pe urmă, fără tranziție, cu aceeași voce grăbită, care dădea instrucțiuni de plecare:

« Ți-am trimis două crengi de liliac. Cred că le-ai primit. Aș vrea să-ți fi făcut plăcere. Mi se părea, când ne-am oprit în piața Senatului, în fața florăriei, mi se părea că te uiți la liliacul din vitrină, cu nu știu ce zâmbet trist. Mă gândeam să nu-ți spun că vine dela mine, dar pe urmă m'am răzgândit. Nu vreau să-ți dau enigme de dezlegat înainte de plecare ».

Inchise telefonul, făcându-l atent că trenul pleacă exact la 12 și 10.

Paul rămase dezorientat, amețit. Pentru a doua oară, ar fi vrut s'o întrebe: ce cauți dumneata? ce vrei dumneata?

Prin ce instinct, sau prin ce întâmplare, femeia aceasta pe care o cunoaște de 24 de ceasuri, intră în viața lui, prin porțile cele mai secrete? Prin ce repetate coincidențe se substitue iubitei pierdute tocmai acolo unde un moment el poate spera că o regăsește?

Își luă capul în mâini și rămase multă vreme fără gânduri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndm 1933-1947

VII

« Luăm bilete pentru Braşov » îi strigă Nora de departe, când îl văzu coborînd din maşină.

Un hamal se oprise să-i ia skiurile din mână şi el era gata să i le dea, când Nora se apropie de el.

— Asta nu. Skiurile le duci singur pe umeri. Cine crezi că o să ţi le poarte pe munte?

Il ajută să-şi fixeze ruksacul şi îi arătă cum să poarte skiurile pe un umăr şi bastoanele pe celălalt, cu vârfurile încrucişate la spate.

— Luăm bilete pentru Braşov, dar nimic nu ne opreşte să rămânem la Predeal sau să mergem, dacă vrei, mai departe spre Făgăraş sau Bihor. E mai bine să nu hotărîm dinainte. Vom vedea pe drum.

El o asculta fără împotrivire dar şi fără aprobare. « Nici nu mi-a spus bună seara» se gândi Nora. Era însă hotărîtă să nu ţină seama de toanele lui.

— Sacul trebue să cadă drept sub omoplat, nu să atârne pe şolduri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Cum îi potrivea curelele ruksacului pe umeri, îi întâlni, fără să vrea, privirea rece, aproape ostilă, cu care se supunea sfaturilor ei.

«Ce privire de elev îndărătnic» îşi zise Nora. Cunoştea din clasele de băieţi această privire de rezistenţă, care se ridica uneori din bănci, spre ea, ca o sfidare. «Să avem răbdare» îi şoptea vocea ei de profesoară. «Vom îndupleca aceasta frunte de rebel». Şi se simţi pentru prima oară sigură de ea, lângă acest bărbat tăcut.

Peroanele vuiau de lume. Glasuri tinere de studenţi şi soldaţi, care plecau în provincie, dădeau întregii gări un sunet de vacanţă. Grupuri de skiori să grăbeau spre peronul trenului de Braşov. Bocanci grei sunau pe piatră, cu o bătaie regulată de marş. Printre călători grăbiţi, printre vagonete cu bagaje, skiurile se depărtau legănându-se ca nişte catarge.

La celălalt capăt al peronului, lângă locomotivă, erau două vagoane de clasa a treia, rezervate pentru skiori. «Nu e loc pentru civili» îi spunea de pe scară un băiat în tunică albastră, unui domn cu palton şi pălărie, care încerca să se urce. Paul auzi vorba, în trecere, şi zâmbi. Avea dreptate băiatul: cele două vagoane semănau într'adevăr cu un tren militar. Fete şi băieţi îmbrăcaţi în aceleaşi haine, ca într'o uniformă, păreau o trupă tânără, care pleca în manevre.

Pe scara ultimului vagon, o fată se oprise să-şi aprindă o ţigară. Pentru prima oară, gestul i se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

părea lui Paul lipsit de feminitate. Era un gest scurt, grăbit, soldățesc.

— Ne dai voie să trecem, camarade?

Fata ridică surprinsă capul spre el, și-l privi la lumina chibritului, pe care-l ținea încă aprins în mână. Apoi izbucniră amândoi în râs. Nora, rămasă puțin în urmă, surâdea de această primă victorie: îl auzea în sfârșit râzând.

Era un tren personal de noapte, semănând mai mult cu un convoi, decât cu un tren. Avea zeci de vagoane, care se auzeau tamponându-se unul de altul, până departe, spre vagoanele din urmă, pierdute în întuneric, când trenul se oprea în cine știe ce gară fără nume, ca în plin câmp.

« Unde mergem? când o să ajungem?» Era mulțumit că nu știe.

Sta singur la fereastră, cu ochii închiși, lăsându-se purtat de zgomotul roților, pe care-l simțea trecând prin el, ca o lovitură regulată de puls. Era asurzitor și calmant. Uneori încerca să distingă din acest vacarm o singură lovitură și s'o urmărească cum se transmite prin tamponare dela vagon la vagon, ca un val ce se depărtează.

Deodată, fără tranziție de gânduri, se văzu la București, la un colț de stradă, spunându-și că e târziu și că e timpul să se întoarcă acasă. Se zbătu ca din somn, cu o senzație ascuțită de durere (nu! nu! nu!) și deschise ochii: prin geamul pe jumătate înghețat se zărea câmpul de iarnă și câteva rare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr 1933-1947

umbre albastre — pomi sau case — topindu-se fumurii în noapte.

« Aşa dar am plecat... aşa dar am plecat », îşi spuse în gând de câteva ori, urmărind cu privirea în întuneric, un punct fix, în care i se părea că mai poate desluşi ceva din câte rămâneau în urmă.

Nu cunoştea pe nimeni în vagonul acela de skiori, dar avea impresia că-i poate tutui pe toţi. Vorbeau tare, se strigau pe nume, îşi desfăceau mereu ruksacurile, pentru ca să-şi arate unul altuia felurite ustensile şi provizii.

« Aveţi piei de focă » îl întrebă cineva de lângă el, mângâind talpa lucioasă a skiurilor noi. Paul nu ştia ce să răspundă şi aruncă o privire încurcată spre Nora. Răspunse ea în locul lui, explicând că nu are prea mare încredere în pieile de focă şi că preferă pentru urcuş o ceară aspră. Se încinse o întreagă dezbatere teoretică despre urcuş, la care luau parte toţi vecinii din apropiere, apărând cu aprindere opinii diferite.

« E o erezie, da, da, o erezie », striga apărătorul pieilor de focă.

« Să vedeţi ce spune Dumény » îl susţinea cu şi mai multă îndârjire un băiat foarte tânăr, probabil elev de liceu sau student în anul întâi, şi, scotocind prin ruksac, scoase de acolo o carte, pe care o răsfoi nervos, până ce găsi pagina invocată.

« *Il n'y a rien qui puisse remplacer, dans une ascension difficile, l'usage des peaux de phoque.*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdri1933-1947

L'incomodité apparente du procédé est largement rachetée par l'assurance et la stabilité acquises».

Nora asculta cu surâsul ei răbdător lectura întregii pagini. Singură în acel grup de skiori pasionați, își păstra liniștea și vorbea măsurat, fără agitație.

«E într'adevăr o profesoară» gândi Paul privind-o. Tot ce spunea era limpede, întrebările le punea clar, privind în ochi pe cel căruia i se adresa. Vorbea fără grabă despre lucruri pe care le cunoștea bine.

Paul se gândi la noaptea lor trecută. «Pe fata asta, am avut-o goală în brațele mele». Îi era totuși cu neputință să-și aducă aminte de trupul ei. Totul părea să se fi petrecut cândva, de mult, cu ani în urmă. Se uită atent la buzele ei, pe care le sărutase și căută în amintire gustul lor uitat.

Nimic nu trăda în ea o amantă. Vorbea mai departe, calmă, cu ceva protector în marea ei liniște, cu o atenție egală pentru fiecare cuvânt.

«Ar putea fi un camarad» își zise Paul, uitându-se la tunica ei bine încinsă, la bocancii grei din picioare.

Îi părea rău de tot ce se întâmplase. Ar fi vrut să poată șterge dintre ei inutila noapte de dragoste, care îi apropiase, dar care îi și despărțea.

*

Nora îl privea dormind. Se prefăcuse multă vreme că citește, dar acum când se știa însfârșit apărată de somnul lui, își ridicase ochii din carte și îl privea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dt=1933-1947

Trecuseră de Câmpina, poate chiar de Comarnic. Nu mai ardeau în vagon decât luminile albastre de noapte. Toată lumea părea că doarme, cu o singură răsuflare regulată. Uneori, dela un vagon din urmă, venea un sunet de harmonică, repede acoperit de zgomotul roților. Nora îl aștepta să revină. « Mai e cineva care veghiază în trenul ăsta... ». Se simțea în veghea ei, ca într'un adăpost.

Paul adormise cu capul lăsat ușor pe spate și rezemat cu tâmpla de fereastră. « Cât e de tânăr și cât pare de obosit» își zice Nora. Sub pleoapele închise, îi simte încă acea privire cețoasă din noaptea trecută. Numai zâmbetul amar s'a șters depe buze, aproape fără urmă. Îi place să privească această gură împăcată, care nu o poate nici mângâia, nici răni.

« Tu ești făcută să fii infirmieră de noapte» spunea Grig. Nora își aduce aminte de acest cuvânt, care, probabil, trebuia să fie o jignire. « Bietul Grig! Niciodată n'a știut cum să mă jignească». Adevărul e că Grig nu suferise niciodată obișnuința ei de a-l privi în somn. Se trezea în mijlocul nopții, sub privirea ei atentă, sub ochii ei deschiși mari, fixați asupra lui și o întreba răstit: Ce vrei? Ea răspundea mereu la fel: Nimic. Vreau să dormi.

Poate că la fel i-ar răspunde și bărbatului, care doarme acum în fața ei și pe care îl privește de atâta timp. « Vreau să dormi. Vreau să uiți. Vreau să dormi».

La Predeal, cele două vagoane de skiori se goliră pe jumătate. Nora se întrebă dacă n'ar trebui să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.staransilvania.ro/mcr/1933-1947

coboare și ei. Puteau găsi locuri în tabără la Onef sau să meargă mai departe, cu sania, până la Timiș, unde erau atâtea pensiuni deschise. Dar în tabără se temea că el va fi stingherit, iar la Timiș era prea scump. Își numără în gând banii și își aduse aminte că îi datorează lui Paul 282 de lei, pentru biletul ei de tren. « Va trebui să avem socoteli clare».

In gară, placarde și afișe colorate anunțau pentru zilele de Crăciun concursuri de viteză, slalom și sărituri. Nora văzu în locul acestui Predeal din zori, pustiu, cu străzile goale, încremenit în zăpadă, Predealul monden din zilele de campionat, plin de automobile, de toalete și de cunoscuți, Predealul care începea să semene cu un cazinou, cu un dancing, cu o sală de recepție.

Dela fereastra vagonului, își roti privirea înapoi spre creasta Omului, pierdută în nori, ca într'o imensă avalanșă de zăpadă și căută prin neguri punctul depărtat, unde știa că trebue să fie cabana.

Acolo ar fi vrut să urce sau poate în partea cealaltă, mai jos, spre Ialomicioara, spre Bolboci. Dar pe oriunde ar fi pornit, prin Bușteni sau prin Sinaia, drumul ar fi trebuit făcut în grup mare și cu echipament serios. Se uită zâmbind la skiurile lui Paul, noi, cu lacul intact, cu legăturile de oțel strălucitor, fără nici o zgârietură, fără nici o pată de rugină. Ce ar fi făcut cu ele pe Piatra-Arsă?

Intre timp, trenul pornise mai departe. Câțiva skiori se pregăteau să coboare la Timișul-de-Jos. « Urcați pe Piatra Mare?» îi întrebă Nora, Cunoștea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1933-1947

drumul și, din câte ținea minte, era foarte ușor. Il făcuse în 1929, în vară, după ultimul ei examen de facultate și dormise acolo într'un fel de șură de lemn, cu zeci de paturi aliniate pe două etaje.

« E o cabană nouă acum » îi spuse cineva.

— Dar nu cred să fie teren de ski, observă Nora. Piatra Mare e mai mult un munte de vară. Aș vrea un loc mai larg, mai deschis.

« Și mai depărtat », adăogă în gând.

Incepea să se lumineze de zi și ar fi vrut ca ziua aceasta care începea, să-i găsească departe, cât mai departe.

Ferestrele deveneau albastre, fumurii. Ieșeau din noapte, ca dintr'un lung tunel.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indu 1933-1947

VIII

Urcaseră până la Poiana Braşovului cu « şenila», un camion cu roţile frânate de lanţuri, ca să nu se împotmolească în zăpadă.

— Cred că Poiana e locul cel mai nimerit, spunea Nora. Ar fi trebuit să mă gândesc la asta din primul moment. E deschisă, e largă, are pante dulci. N'ai fost niciodată? Nu cunoşti regiunea Braşovului?

— Ba da, răspunse Paul, dar numai spre cele şapte sate. Am petrecut acolo o vacanţă, mai de mult. La Cernatu, la Satu-lung...

Şi tăcu deodată, cu o privire vagă care arăta dincolo de păduri, ceva nesigur, ca o direcţie pierdută. Ar fi vrut să ridice din umeri cu mişcarea lui obişnuită de nepăsare şi de silă, dar ranita din spate îl opri cu greutatea ei, să-şi termine gestul.

— Vezi ce bun e sacul ăsta? spuse Nora. Poartă-l zece zile în spinare şi te vei dezobişnui de gesturile tale blazate.

Abia după ce vorbi, îşi dădu seama că l-a tutuit. (« Aseară, la plecare, îi spuneam încă dumneata»). Era ca şi cum noaptea din tren ar fi făcut din el o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

cunoştinţă mai veche, noaptea aceea în care totuşi nu-l auzise spunându-i nici două fraze încheiate. Tăcu jenată de această familiaritate, care i se părea că bruschează lucrurile. Se uită la ceas şi făcu repede o socoteală: «îl cunosc de treizeci şi şapte de ore». Era singură cu el în acest camion deschis, care îi ducea prin pădurea de dimineaţă, era singură cu el şi nici măcar nu ştia dacă are dreptul să se rezeme de braţul lui.

— Intr'adevăr, cred că Poiana e o bună alegere. O să vezi. Sper să putem face din dumneata un skior.

Işi repetă în gând fraza rostită şi se felicită pentru soluţia găsită. «Să putem face» era intenţionat ceremonios, aşa încât «dumneata» devenea oarecum glumeţ.

— Da, îţi promit că cel mult în trei zile vom coborî pe skiuri până la Râşnov. E un drum regulat, fără ocoluri multe, aproape drept.

Incerca să deştepte în el ambiţii sportive, un gust de întrecere, oarecare îndârjire. «E destul de copil pentru asta» se gândea Nora privindu-l.

Nu era nici o cameră liberă la hotelul săsesc. «Incercaţi la Turcu, încercaţi la Cercetaşi, dar nu cred. Toată Poiana e plină, de când cu zăpezile astea mari».

— Rămâi aici, Paul. Mă duc să caut. Trebue să găsim ceva.

Işi puse skiurile, le bătu de câteva ori cu botul de pământ şi porni cu paşi lungi, împinsă de cele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

două bastoane, pe care le înfigea în zăpadă, cu o mişcare regulată de vâsle. Din cauza gerului din zori, zăpada avea o crustă subțire de ghiaţă și skiurile alunecau fără moliciune, cu un sunet aspru, lăsând în urma lor o pulbere de sticlă.

La cabanele mari nu era într'adevăr de găsit nici un loc, iar vilele mici nu se treziseră încă din somn. Nora bătu totuși la ferestrele lor oblonite, dar voci somnoroase îi spuneau să-și vadă de drum.

« Geaba vă osteniți, domnișoară », îi zise dintr'o curte un om care făcea cu lopata drum prin zăpadă. « Geaba vă osteniţi. Noi am culcat oaspeți şi în garaj ».

Se întoarse necăjită la hotelul Saşilor, neștiind ce să facă. Inapoi pe valea Prahovei, nu mai spera să găsească locuri libere, dacă aici la Poiana, unde se ajungea mai greu, era atâta lume. Singurul lucru de făcut era poate să coboare la Braşov și să ia de acolo un tren spre Făgăraş. La Bâlea, la Muntele Mic, era mai probabil să găsească adăpost, dar nu cunoștea regiunea și nu știa cât timp le trebuia până acolo. Pe skiuri, în jumătate oră, ar fi fost desigur jos, la Brașov, dar până să poată face un astfel de drum, i-ar fi trebuit lui Paul cel puţin o săptămână de exerciții. Nu-și pune cineva skiurile pentru prima dată în picioare, ca să facă o cursă de șase kilometri. Cât despre șenilă, viitoarea cursă de întoarcere era abia la amiază şi riscau astfel să-i prindă din nou noaptea în tren. « Nu ştiu dacă are să reziste » îşi spuse Nora, gândindu-se la lipsa lui de convingere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Il găsi la Saşi, în sala de mese, în faţa unui afiş bătut în perete. *Biserica Neagră. 23 Decemvrie 1934. Ora 8½ seara. Concert Religios. Oratoriu de Crăciun de J. S. Bach.*

Se întoarse spre ea, cu o sclipire de curiozitate, arătându-i afişul.

— Interesant, nu?

— Nu. Absolut deloc interesant. N'am venit aici, ca să ascultăm oratorii. Aici nu există decât un singur lucru interesant.

Şi îi arătă prin fereastră zăpada, brazii, cabanele cu glugi albe.

— Eşti severă.

— Sunt severă, pentrucă am mari răspunderi.

Ar fi trebuit poate să spună ultimele cuvinte glumind, dar uitându-se bine în ochii lui, în acei ochi trişti, se gândi că într'adevăr îşi luase o mare răspundere. « Omul ăsta, dacă rămâne singur, fuge». N'ar fi putut spune exact de ce, dar simţea că această « fugă» putea fi pentru el un dezastru, dela care trebuia neapărat oprit.

— Eşti în stare de o mare vitejie, Paul?

— Una mare de tot?

— Nu. Potrivită.

— Să încercăm...

— Trebue să plecăm din Poiana. Nu e de găsit nici o cameră. M'am gândit o clipă să mergem mai departe spre Făgăraş, dar mi se pare că e mai simplu să rămânem tot pe aici. Cunoşti Postăvarul?

— Unde e?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mon/1933-1947/

— Acolo.

Îi arăta cu mâna o perdea de nori, ce cădea până jos, la liziera pădurii din față, acoperind cu totul orizontul.

— Inalt?

— Cam o mie opt sute de metri. Aici suntem la o mie. Vara, e un drum de trei ore. Să zicem că-l vom face în patru. De altfel nici nu urcăm până în vârf. Sunt două cabane mari, în drum. Când nu sunt nori, se văd foarte bine de aici.

— Dar bine, Nora, tu ești o fată care la București cazi din tramvai și aici vrei să treci Carpații? Nu crezi că e prea greu? Nu crezi că e prea mult pentru genunchii ăștia, pe care eri îi pansai cu tinctură de iod?...

Se opri un moment pe gânduri.

— La drept vorbind, când a fost? Eri sau alaltăeri?

Nora îl luă de braț, chemându-l la drum.

— Lasă socotelile. O să le facem altădată. N'a fost nici eri, nici alaltăeri. A fost acum o lună, acum un an, acum mulți ani...

Din prag se mai uitară încă odată spre acea pânză de nori, sub care se ascundea Postăvarul.

« Nu l-am mai văzut de o săptămână» le spuse portarul. « De când cu zăpezile astea, am și uitat cum arată la față. Parcă a pierit de tot».

Drumul era marcat cu dreptunghiuri colorate,— o dungă roșie și două albe — ca niște mici drapele vopsite pe copaci și pietre. Se vedeau în pădure,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

la cotituri, ca o fluturare de batistă. Era ca și cum un tovarăș de drum ar fi mers înaintea lor, oprindu-se uneori, ca să-i aștepte din urmă și să le arate calea: pe aici... pe aici...

Mergeau cu skiurile pe umeri, încrucișate la spate, ca să-și țină echilibru. Uneori, botul skiului lovea o creangă de brad și o scutura de zăpadă, cu un foșnet subțire, metalic, pulverizat, de parcă s'ar fi auzit sunând în parte toate cristalele zăpezii. Erau brazi imenși, troieniți, cu crengile slab înclinate sub povara zăpezii, ca niște aripi grele, într'un zbor înalt. Câte unul, singuratec, se înălța pe o stâncă, ieșit din rânduri, dar trunchiul robust, avea în haina lui albă, o neașteptată delicatețe de tulpină. Sub zăpadă, pădurea era fără sălbăticie. Totul părea fastuos, puțin decorativ, ca într'un imens parc pavoazat.

Nora se întoarse spre Paul, care se oprise la o cotitură de drum, privind lung în jurul lui.

— E frumos?

— E prea frumos. Puțin prea frumos. Parcă a fost făcut într'adins, pregătit dinainte; brazii sunt prea mulți, zăpada prea mare... Și tăcerea, tăcerea asta colosală...

Ascultară amândoi, încercând să prindă de departe, de cât de departe, un sunet, un troznet, un pas... dar nimic nu trecea prin vasta încremenire.

— Nu-mi vine să cred că e adevărat. Parcă am fi într'o fotografie, într'un afiș. Parcă am fi în vitrina de eri, cu zăpadă artificială...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

Nora își aduse aminte de skiorul bine echipat, care zâmbea aseară trecătorilor, din vitrină. Cu costumul lui nou, cu eșarfa albastră la gât, cu skiurile pe umeri, Paul începea într'adevăr să semene cu un afiș de ski. « Și nu-i lipsește nici zâmbetul ».

Trecuse de amiază și cabana nu se vedea. « Ar fi trebuit să fim de mult acolo » gândea Nora. Își simțea bocancii grei în picioare și avea impresia că întreaga lor greutate apasă pe glesne. Deșteptat dintr'o durere uitată, genunchiul stâng începea să doară.

— Crezi că suntem pe drumul bun? întrebă Paul.

— Toate drumurile sunt bune aici, răspunse ea vag.

Nu era îngrijorată, dar își dădea seama că se abătuseră din drum. Știa bine că nu se poate rătăci pe muntele acela cu drumuri simple și își spunea că pe oriunde ar merge, vor ajunge totuși la cabană. « Totul e să urcăm, să urcăm mereu ». Nu mai întâlniseră de câtăva vreme nici un semn. Micile drapele albe-roșii se făcuseră tot mai rare și acum pieriseră de tot.

— Poate le-a acoperit zăpada.

— Da, poate...

Lumina scăzuse. Zăpada era acum fără strălucire, mai mult cenușie decât albă. « E totuși prea devreme ca să înserеze » spuse Nora. Era o lumină grea, care se depunea pe lucruri, ca o pojghiță de metal. Brazii se stingeau într'o umbră plumburie, care cădea fără plutire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

— Auzi?

Paul o oprise din mers, punându-i o mână pe umăr. De undeva, de sus, venea un foşnet metalic, un freamăt de arme, o fâlfâire grăbită de aripi metalice. Păsări mari nevăzute sau păduri urnite din loc coborau lovindu-şi aripile, crengile.

— S'ar putea să fie o avalanşă?

— Exclus, zise Nora.

Era palidă şi asculta cu încordare. Simţea mâna lui Paul pe umărul ei drept. « Numai de n'ar lua-o ».

Lumina căzu cu încă o treaptă. Era aproape întuneric şi totuşi lucrurile se vedeau cu o absurdă precizie. Brazi de piatră încremeneau în jur, ca într'o grotă. Un moment, totul păru oprit în loc, desprins din timp, trecut în altă lume... « In altă planetă » şopti Paul. O strânse pe Nora lângă el.

— Ţi-e frică, Nora?

— Nu. Cred că nu. Mi-e frig. Şi aş vrea să ajungem.

Vocea lui era joasă, gravă, intensă. O simţea caldă pe obraz.

— Unde să ajungem? Nu vrei să rămânem aici? Să nu mai plecăm niciodată, să nu mai ajungem niciodată? Să ne oprim... Să ne oprim...

Nora întoarse înfiorată capul spre el. Era ceva şuerat, surd şi totuşi cald în glasul lui. « Omul ăsta vrea să moară », avu timpul să-şi spună şi pe urmă o cuprinse o bruscă linişte, ca şi cum într'o singură clipă ar fi simţit până în adâncime, gândul lui întreg. Se strânse lângă el şi închise ochii, cu o senzaţie de înnec.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista transilvania.ro/mdrr 1933-1947

Undeva deasupra, în văzduh, valuri imense se loveau și zgomotul lor străbătea până jos, ca într'un fund de mare. Aburi reci, umezi, cețoși, treceau vâjâind printre brazi și sub bătaia lor, ramurile nemișcate sunau cu un zăngănit de arme.

— Coboară norii de sus dinspre vârf, șopti Nora.

Simțea pe buze, pe pleoape, zăpada care trecea ca un fum.

Paul o zgudui de umeri și ea deschise cu greu ochii. Fără nici un cuvânt, el îi arăta cu mâna, la o depărtare de câțiva pași, un lucru pe care ea abia îl deslușea, ca prin somn: pe o scoarță de brad, dreptunghiul alb-roșu alb.

*

Cabana S. K. V. fumega încă printre brazi, ca pe urma unui incendiu abia stins. Norii curgeau ca o lavă ușoară, jos spre Poiana. Aburi răzleți rămăseseră în urmă agățați de stânci, de copaci... Nora și Paul ieșeau din nori, ca dintr'o altă iarnă. Dinspre cabană, se auzeau voci, un clopot de cai, un sgomot de ferăstrău. Cineva striga dela o fereastră: Gertrude! Gertrude!

Nora se gândi la ceaiul cald care o aștepta sus și căută în ruksac, cu gândul, sticla cu rom franțuzesc, cumpărată înainte de plecare. Era o aromă grea, amețitoare. «Am să dorm... am să dorm...».

— Bucuroși de oaspeți?

— Bucuroși, numai că n'avem unde.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Nora se uită lung, fără nici o vorbă, spre omul care le vorbise. Era un sas roşcat, cu o barbă mică, ascuţită, puţin drăcească şi cu o privire rece, fără duşmănie, dar şi fără bunătate. Părea aspru, poate şi din cauza accentului, cu care vorbea corect românește, apăsând însă scurt pe prima silabă.

— Sunt toate camerele ocupate. Nu e nici un pat liber. Incercaţi dumneavoastră sus, la Turing. Acolo poate găsiţi.

Avea doi ochi mici, verzi, ca două alice de sticlă, sub sprâncenele stufoase, albite. Nora îl privea cu atenţie, spunându-şi: «ce ochi de viezure». Se gândi la viezurele împăiat, pe care-l găsise într'o zi pe catedră, uitat acolo din ora de ştiinţe naturale. Ar fi vrut să-i spună omului din prag: «noi ne cunoaştem, ne-am mai văzut» — dar simţi dintr'odată pe umeri întreaga apăsare a ruksacului, ca o durere trezită din somn. Hainele erau grele, ude. Bocancii îi simţea de fier.

— Eu mai departe nu merg. Să intrăm... să ne odihnim...

Era o sufragerie mare, cu mese de lemn, cu ferestre multe, cu o imensă sobă de zid, în jurul căreia săsoaice fără vârstă, înalte, blonde, poate tinere, croşetau. La o masă se juca şah, la alta cărţi. Dintr'o odaie alăturată, se auzea un joc de ping-pong. De sus, dela etaj, cineva striga în răstimpuri, acelaşi nume care nu răspundea: Gertrude, Gertrude. Lângă fereastră, câţiva băieţi tineri îşi ungeau skiurile cu ceară, ca pe nişte arme. Afară, pe săli,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md1933-1947

se auzeau bocanci grei suind sau coborînd o scară. Uşa se deschidea din când în când şi la apariţia noului venit hohote de râs şi strigăte familiare (Hans! Willy! Otto!) îl întâmpinau.

Intrarea Norei şi a lui Paul fu primită cu un moment de tăcere, după care larma din sufragerie continuă neturburată şi fără să ţină seama de ei. Pe perete, o pendulă mică de lemn arăta ora cinci.

Nora se gândi un moment ca să-şi amintească: ce fel de cinci? suntem dimineaţa? suntem seara?

Nu-i venea să creadă că rătăciseră atâtea ore în pădurea cu nori.

Cineva le aduse căni mari, albe, cu ceai.

— Ştii, Paul, ar trebui să ne grăbim. Să nu ne apuce noaptea pe drum.

Ii arătă o hartă bătută în perete: drumul dela Poiana până sus era desenat cu o linie groasă albastră, şerpuită ca un fluviu.

— Vezi? suntem la 1510. Cabana Turingului este la 1700. Ce a fost greu a trecut.

Paul se uită fără curiozitate la acea hartă, pe care n'o înţelegea prea bine.

— Mie mi-e tot una. Merg unde vrei, merg cât vrei...

Nora îl privi pe furiş, peste ceaşca de ceai. Avea pe frunte uşoare riduri, pe care zăpada le săpase mai adânc. Mănuşile de ski, puse pe masă, păreau două mari labe de urs. Era în ochii lui ceva liniştit, împăcat, ca într'un vis. I se păru că-l aude din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1933-1947

nou şoptind: «să nu mai plecăm niciodată... să nu mai ajungem niciodată...»

Se întunecase de-abinelea când ajunseră la cabana Turing-Clubului. Ultima parte a drumului o făcuseră cu lămpile de buzunar aprinse, orientându-se mai mult după strigătele ce se auzeau dinspre vârful muntelui, decât după semnele de pe copaci, care nu se mai vedeau deloc în întuneric.

Locuri libere nu erau decât în dormitorul comun. «Dacă staţi mai mult, după sărbători poate să vă dăm o cameră cu două paturi», le spuse omul care-i conducea. Mergeau după el, resemnaţi, în tăcere.

«Dormitorul» era o lungă magazie de bârne. In mijlocul încăperii ardea o lampă cu carbid.

«Foc nu se face?» întrebă Nora cu indiferenţă.

«Aicia nu. Dacă vreţi să vă 'ncălziţi, veniţi sus, în sala mare. Tot acolo se serveşte masa. O să auziţi clopotul, când sună».

Paturile erau aliniate pe două rânduri, ca într'un dormitor de cazarmă. Pături aspre, reci, acopereau un aşternut de pânză zgrunţuroasă, cenuşie.

Nora îşi scoase sacul din spinare şi îl puse jos, lângă patul ei. «Patul numărul 16» spuse ea, citind o cifră vopsită pe perete. La 15, se culcase Paul, îmbrăcat, cu ruksacul la căpătâi în loc de pernă.

— Vrei să te speli?

— Nu.

— Vrei să mănânci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafransivania.ro/mdr/1933-1947

— Nu.

— Eşti supărat?

— Sunt fericit.

« E nedrept» îşi spuse în gând. « Poate vrea să mă vadă plângând. Poate vrea să se răzbune».

Ca şi cum i-ar fi ghicit gândul, el o apucă de mână şi o trase spre el.

— Nu glumesc, Nora. Sunt într'adevăr fericit. Totdeauna am aşteptat patul ăsta, oboseala asta, noaptea asta. Aş vrea să fie o noapte lungă. Promite-mi că va fi o noapte foarte lungă.

Vorbea încet, rar, cu ochii deschişi. Nora îl mângâie pe frunte. « Paul, cred că ai febră».

Se duse spre patul ei să caute în ruksac tubul cu aspirine, dar pe urmă se răzgândi. « Mai bine-l las să doarmă. E obosit».

Era în tot dormitorul un miros de bocanci uzi, de paie umede, de lemn putrezit, dar peste toate acestea — ca o voce groasă, acoperindu-le pe toate celelalte — un miros pătrunzător de carbid ars.

« Lampa asta nu se poate stinge?» întrebă fără să ştie pe cine. O voce din fund îi răspunse mormâind. « Se stinge la ora 11».

« Ora 11, ora 11». Nora repetă cuvintele în gând şi nu le găsi nici un înţeles. I se părea că noaptea aceea nu avea ore şi că niciodată acele ochiuri de geam îngheţat nu se vor lumina de zi.

Cineva trecu pe lângă ei şi plimbă peste paturile lor o lampă, cu baterie, pe care o stinse imediat. « Lume nouă, lume nouă».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Din când în când, se deschidea uşa dela intrare şi o altă umbră intra sau ieşea. « Umbre, numai umbre» spuse Nora. Nu reuşea să distingă nici o figură. Până şi vocile aveau ceva nedistinct, monoton, parcă ar fi fost o singură voce, vorbind dela depărtări diferite.

« Poate am dormit» se gândi ea. In orice caz, câtva timp nu mai simţise mirosul de carbid şi acum îl simte din nou. Lampa se clatină încet, cu o mişcare slabă de pendulă. Incă nu e ora 11, de vreme ce e tot aprinsă. Vocile de adineauri au tăcut. « S'or fi dus la masă sau or fi adormit».

Se înăbuşea. Simţea carbidul ca un praf acru, până în fundul gâtlejului. Totul mirosea a carbid: pătura, perna, hainele. Işi pusese batista pe gură, ca un tampon, dar mirosul trecea prin pânză, ca un fum umed, acru.

Se ridică dela locul ei, ameţită, şi merse clătinându-se printre paturi. Işi auzea bocancii tropăind pe podea şi îşi spunea: « ar trebui să nu fac atâta zgomot», dar fiecare pas era o cădere, pe care nu o putea opri. Lângă uşă, îşi căută mai mult bâjbâind skiurile şi bastoanele.

Afară, rămase câteva clipe în prag, fără nici un gând. Simţea pe frunte, pe tâmple, aerul de noapte ca o zăpadă uşoară.

Işi puse skiurile şi porni încet, neştiind bine încotro. Din cabana mare se auzeau voci, zgomot de pahare, râsete. Trecu pe sub ferestrele luminate şi pe urmă întoarse spre dreapta, printre brazi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaluceafarul.ro/mdr1933-1947

Câinele cabanei se feri din calea ei, mârâind, gata să latre. Il mângâie în trecere pe blana lui ciobănească, pe urechile lui mari.

Toate se depărtau ca printr'o pânză de somn, — voci și lumini.

*

Skiurile alunecau greu, cu un foșnet de frunze uscate. Nora simțea rezistența zăpezii, în genunchi, ca o frână. Nu-și dădea seama de cât timp mergea. Pe tâmpla dreaptă, avea o zgârietură care sângera. «M'am lovit probabil. Dar când? Dar unde?».

Lampa cu baterie era aprinsă și aplicată, în stânga, pe buzunarul de sus al tunicii, ca un far. «Pe inimă» gândi Nora. Nu ținea minte nici când a aprins-o nici când a fixat-o de nasturele buzunarului. Ii urmărea pata albă de lumină pe zăpadă, pe copaci. I se părea că e o mică vietate, care aleargă înaintea ei și o chiamă. Avea sărituri de veveriță. «O veveriță albă».

La cotituri, muchea skiului zgâria zăpada înghețată, ca un vârf de briceag. Era un zgomot ascuțit, ca un țipăt scurt. «Ar trebui să mă opresc. Ar trebui să știu unde merg». Nu știa unde merge; știa numai că nu vrea să se întoarcă. In urma ei, simțea încă acea oribilă lampă de carbid, legănându-se și așteptând o «oră 11», care nu va veni niciodată.

Se opri și încercă să-și adune gândurile. Trebuia să fie, pe versantul celălalt al muntelui, un drum

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

care să coboare spre Timiş. « La ora asta, Nora? Eşti nebună? ».

Işi amintea parcă să fi văzut undeva pe o hartă sau pe o tablă indicatoare, un drum marcat cu romburi galbene şi albastre. Intoarse lanterna spre bradul lângă care se afla şi îl lumină de jos în sus. Nici un semn, nici unul... « Poate că dorm » îşi zise Nora. « Poate că semnul ăsta pe care-l caut, îl caut în vis ». Simţea totuş, sub degetele ei îngheţate, scoarţa aspră a copacului. Avea împresia că e la marginea unui vis, din care se zbătea să iasă.

Pe urmă se pomeni din nou alunecând pe skiuri — şi nu-şi dădea seama dacă alunecarea aceasta o întoarce în somn sau o readuce la trezie. Pata albă de lumină alerga înaintea ei mai repede decât înainte, mereu mai repede. Skiurile pierduseră brusc din greutate şi pluteau fără zgomot, fără obstacol. « Ar trebui să frânez » gândea ea, dar genunchii n'o ascultau. Era pe o pantă deschisă care cobora spre câteva umbre de brazi, abia desluşite în întuneric. « Dacă nu opresc sunt pierdută » îşi spunea Nora, dar i se părea că e vocea unei alte Nore, rămasă în afară de vis şi privind de acolo, ca prin fereastră, lucruri pe care nu le înţelegea. Incercă să se zmucească spre dreapta cu o mişcare de răsucire, care rămase însă fără răspuns: umerii, genunchii erau ca nişte clape fără sunet. Skiurile, cu boturile apropiate, alergau după pata albă de lumină, într'o viteză care le ridica uşor deasupra zăpezii. Nora închise ochii şi se aruncă înainte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

cu brațele deschise, cu capul în zăpadă. Avea impresia că în ultimul moment, cineva o împinsese din spate. Se rostogoli de câteva ori la vale, cu skiurile împiedicate unul de altul. Zăpada o zgâria pr frunte, pe mâini. Un gust cald de sânge îi umezea buzele.

Acum avea într'adevăr impresia că se trezește din somn. Din somn sau din leșin. Se văzu trântită pe stradă, lângă trotoar, în mijlocul unui grup de trecători curioși. Auzea vocile lor și simțea o privire de bărbat fixată asupra ei, privire pe care o cunoștea. Așa dar totul, totul fusese un vis... Așa dar ne reîntoarcem la acest accident de tramvai, care nu se mai termină... Așa dar încă n'am reușit să mă ridic de aici și să plec ...

Se ridică în coate și privi atentă în jur. Imaginile care un moment se amestecaseră confuze, ca un vis într'alt vis, se topeau în întuneric. Nu se auzea de nicăieri nici un glas, nici un foșnet. Nora căută lanterna pierdută în cădere, dar nu o găsi.

«Dacă aș avea o lumină, m'aș întoarce la cabană».

Ii era cu neputință să-și dea seama unde se află. Era o poiană deschisă larg, ca o potcoavă. «Eu am venit de sus» își spuse, încercând să-și amintească drumul. Ar fi trebuit să se târască până la marginea de sus a poenei, din brad în brad, și de acolo să strige. Poate că nu era prea departe, poate o vor auzi... Mai ales își dădea seama că nu trebue să rămână pe loc. Un fel de toropeală

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dir1933-1947

dulce o trăgea spre zăpadă, spre somn, și știa că somnul acesta înșeală.

Amândouă skiurile îi rămăseseră fixate de bocanci, dar bastoanele le pierduse în cădere. Se ridică agățându-se cu mâinile de un brad. Abia atunci băgă de seamă că era exact la liziera pădurii. O secundă mai târziu, ar fi fost prea târziu. Și totuși și totuși, poate că ar fi fost o moarte bună, cu tâmpla strivită de un copac. Mai bună decât această noapte fără sfârșit care se deschidea înaintea ei și pentru care nu mai avea destule puteri ca s'o străbată.

« Să ținem ochii deschiși, Nora, și să mergem. Cât vom putea. Până unde vom putea ».

Nu-și simțea decât rana dela tâmplă sângerând. Era singura senzație care mai stăruia în somnul greu cu care se lupta: « Și totuși merg, știu bine că merg, îmi dau seama că merg ». Se lovea uneori cu genunchii, cu mâinile de copaci, dar erau lovituri care nu dureau, care nu lăsau urme. Nu-și mai simțea skiurile în picioare. « Poate că le-am scos » — dar nu ținea minte când.

I se păru că aude de undeva un lătrat de câine. Avu puterea să zâmbească. « Nu te amăgi, Nora. Nu crede, Nora ».

Erau totuși lumini printre brazi. « Să fi ajuns la cabană? ». Nu o recunoștea. Era o casă mică, numai cu două ferestre luminate. Un câine ciobănesc, mare cât un urs, lătra spre ea, din prag.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« De ce nu sare la mine? Toate astea nu pot fi adevărate. Ar trebui să sară la mine».

Cineva ieșise afară din casă, bătu câinele pe ceafă și luându-l de urechi, potolit, veni spre Nora. Ținea în mâini un felinar pe care îl ridică spre fruntea ei și o privi câtăva vreme. Era o lumină care o orbea. Pe urmă, coborî felinarul și se întoarse în casă fără nici un cuvânt, fără nici o întrebare.

« Toate astea nu pot fi adevărate» spunea Nora. Era mereu același vis absurd, care nu se mai termina.

Se auzeau voci dinăuntru și pe urmă o tăcere mai mare.

Ușa se deschise din nou și, din prag, omul cu felinarul îi făcu semn să intre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

IX

Nora rămase câteva clipe în prag, ezitând să intre. Era lumină, era cald. Își duse mâna la gât, ca să-și ea fularul de lână și nu-l găsi. « L-am pierdut probabil pe drum».

Lângă fereastră era o masă și o lampă cu glob alb. Cineva ședea acolo într'un fotoliu și o privea, iar în picioare, puțin în umbră, era omul cu felinarul. « Ar trebui să-l stingă» gândi Nora, uitându-se spre acea lumină, care încă ardea. Pe masă era un cuțit, o carte cu scoarțe galbene și un ceas care arăta o oră imposibilă: 9 și 10. Se uită cu atenție la fiecare obiect în parte.

« Ceasul ăsta stă», spuse ea și îl arătă cu degetul, fără să știe cui.

Pe urmă se prăbuși, dându-și seama că se prăbușește și mai având timpul să-și spună: « Ar trebui să nu cad, ar trebui să nu plâng ». Plângea în hohote, cu capul în mâini, cu lacrimi fierbinți, pe care le simțea arzând pe obrajii înghețați, pe degetele înțepenite.

Auzea pași apropiindu-se, voci care se opreau deasupra ei. Cineva o mângâia pe părul plin de zăpadă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Un glas tânăr șoptea cuvinte puțin cântate, ca într'un vers:

Wanderer tritt still herein
Schmerz, versteinerte die Schwelle

Se opri un moment din plâns ca să audă mai bine și să înțeleagă, dar lacrimile o clipă ținute în loc, izbucniră iar, ca într'o nouă cădere.

Două brațe puternice o ridicau de jos, cineva trăgea un fotoliu spre cămin.

Ca prin ceață, întrezărea în gura căminului bucuci mari de jar, arzând fără zgomot. Mâini atente, sigure, îi scoteau tunica udă de zăpadă și îi puneau pe umeri o haină groasă de catifea — poate o haină de vânătoare — care mirosea slab a foi de tutun.

Nora deschise ochii. Avea la picioarele ei un băiat tânăr, care o privea probabil de mai multă vreme, în tăcere.

— *Sie haben wahrscheinlich den Weg verloren. Wohin gingen sie denn? Von wo kommen sie denn?*

Nora nu răspunse nimic. Băiatul avea ochi albaștri deschiși, o frunte înaltă tristă, luminată de văpaia focului din cămin și un zâmbet puțin ironic. «E un copil» gândi ea și întoarse capul să găsească pe altcineva în acea casă streină, pe cineva căruia să-i poată cere iertare pentru cele întâmplate. Dar nu mai era nimeni, nici măcar omul cu felinarul.

— Nu trebue să vă fie frică. Sunteți aici la adăpost. Aveți nevoie de odihnă. Dacă vreți puteți dormi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ro/1933-1947

Vorbea de astă dată românește, cu accent săsesc, dar fără apăsare, cu un fel de întârziere, care desfăcea silabele una câte una.

Se ridicase în picioare. Acum când nu mai era în bătaia flacărilor, fruntea îi era palidă, dar ochii mereu vioi, în albastrul lor copilăros.

Nora își aminti că văzuse din prag un ceas, dar nu mai ținea minte unde și îl căută cu privirea.

— Cât să fie oare ceasul?

— Nouă jumătate.

Ea repetă cuvintele, fără să le înțeleagă. « Nouă jumătate»... Ce fel de nouă jumătate?... Avea în privire o neliniște care aștepta răspuns, care cerea ajutor.

El se înclină din nou spre ea și o privi drept în ochi, vorbindu-i rar și scuturând-o ușor de umeri, ca și cum ar fi vrut s'o trezească din somn.

— E nouă jumătate seara. Mă auzi? Este joi, 20 Decemvrie, 1934, e seară și e ora nouă jumătate.

Nora își duse mâinile la tâmple, ca să-și adune gândurile.

— E de necrezut. Aveam impresia că am rătăcit ore întregi. Mi se părea că trebue să fie foarte târziu, că noaptea e pe sfârșite...

Se opri cu un gest de amețeală, de nedumerire... Băiatul din fața ei o asculta mereu. Nora continuă cu oarecare greutate, cu o voce pe care nu și-o recunoștea.

— Veneam dela cabana Turingului. E lume multă acolo. Ieșisem să mă plimb, să respir, să fiu singură...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933-1947

Când am vrut să mă întorc, n'am mai găsit drumul. Mi-au alunecat skiurile, am căzut. Aveam cu mine o lanternă care s'a spart sau, poate, s'a pierdut... Pe urmă, nu știu ce a mai fost. Am mers, am mers...

Rămase câtva timp tăcută și pe urmă întrebă cu oarecare neliniște.

— E departe?

— Ce?

— Cabana Turingului.

— Câteva sute de metri.

— Ar putea cineva să mă însoțească până acolo, sau să-mi arate drumul?

— Se înțelege că da, dar nu credeți că e mai bine să rămâneți aici? Cel puțin până mâine dimineață?

Nora citi în privirea lui anumită îngrijorare, puțină compasiune, deși un zâmbet ușor de ironie perzista încă. « In ce hal trebue să fiu, Doamne! ».

— Nu vreau să vă sperii, dar cred că aveți nevoe de odihnă. Este sus o cameră liberă. Am spus să se facă foc.

Nora își trecu încet mâna dreaptă pe frunte, pe obraji.

— Aveți o oglindă?

— Am spus că nu vreau să vă sperii și v'am speriat. Nu e nimic grav. O zgârietură pe tâmpla dreaptă și alta aici, pe frunte. A curs puțin sânge. Să căutăm vată și alcool.

— Am eu în ruksacul meu. Dar e sus la Turing.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Trimitem pe cineva să-l aducă.

Nora rămase un moment la îndoială, gata să primească, dar pe urmă refuză.

— Nu, nu pot să rămân.

— De ce?

— Pentrucă nu sunt singură. Am plecat fără să spun că plec. Trebue să mă întorc. Poate a băgat de seamă că lipsesc, poate mă caută...

— Soțul dumneavoastră?

Nora se uită la el, surprinsă de acel cuvânt, pe care nu-l gândise niciodată şi care acum îi făcea imposibil orice răspuns. « Pot eu să-i spun copilului ăstuia, pot eu să-i spun... ».

El nu o lăsă să-şi termine gândurile.

— Vă cer iertare pentru întrebarea mea stupidă. Dar oricine ar fi, să vie aici.

Avea o neaşteptată siguranță de gest. Trecuse peste acel moment penibil, cu o discreție de om bătrân. Numai o uşoară roşeață pe fruntea până atunci palidă, îl trăda pe adolescent. « In ce clasă o fi?» se întrebă Nora. Purta un pulover roşu cu mâneci lungi şi la gât o eşarfă de lână, tot roşie, dar de un roşu închis, aproape negru. Părul blond, tăiat pe tâmple scurt, nemțeşte, îi cădea în față pe frunte. « Trebue să-i stea bine în uniforma lui de liceu ».

Pe o uşă laterală, intră în momentul acela omul cu felinarul. Nora îl recunoscu după statura lui înaltă de uriaş. Aducea pe brațe câțiva butuci pentru foc. Era îmbrăcat cu un surtuc vânătoresc,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdir1933-1947

închis până sus, ca o haină neagră de pastor. In picioare avea cizme înalte, iar pe umeri o curioasă pelerină de stofă cenușie, largă, cu o glugă lăsată pe spate.

Băiatul blond îi vorbea într'o limbă, pe care Nora n'o înțelegea. Vocalele erau greoaie și surde. Poate olandeză, poate un dialect flamand... El râse de aceste presupuneri.

— *O! nein! Es ist nur sächsisch. Wir beide sprechen immer sächsisch.*

Dar omul cu felinarul înțelegea românește, ba și vorbea cu oarecare greutate, destul de limpede însă. Nora îi explică unde va găsi ruksacul ei și ce trebue să spună domnului care doarme la Turing-Club, în dormitorul comun, pe patul numărul 15.

« Ar trebui să-i scriu câteva cuvinte, se gândea ea. Poate că nu va voi să vină».

Dar omul cu pelerina cenușie își ridicase gluga și plecase. Se auzeau încă cizmele lui afară.

*

— Mă numesc Gunther Grodeck spuse băiatul cel blond, când rămaseră singuri. Am 21 de ani. Sau, ca să spun drept, nu-i am încă.

Tăcu un moment, cu o neașteptată întunecare și șopti: « Din nefericire, încă nu».

Pe urmă se scutură din această tristețe și adăugă scurt, cu îndârjire, ca și cum ar fi amenințat pe cineva: « Dar îi voi avea!».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Nora zâmbi.

— Când?

— In Martie. La sfârșitul lui Martie.

— Să avem deci răbdare. De ce să ne grăbim? E urgent?

O paloare străvezie trecea peste figura lui, fără să-i acopere însă ochii, rămași clari.

— Trebue să vă fie foame, spuse el cu vădita voință de a schimba vorba. Vă rog să mă iertați că nu v'am întrebat până acum. Mă duc să văd ce se poate găsi.

Ar fi vrut să-l oprească (« nu, nu mi-e foame, mi-a fost, mi-a trecut... ») dar el ieșise din cameră, lăsând-o singură.

Era o odaie mare, cu pereții luminoși, albi și cu grinzi negre, fumurii. Pe un perete era o scoarță roșie și două carabine vechi. Fotoliile și un divan erau făcute dintr'o cretonă înflorată, de colori deschise și tot din aceeași cretonă erau și perdelele la ferestre. Căminul era țărănesc, cu vatra deschisă larg, parcă ar fi fost o ușă de intrare spre altă încăpere. Intreaga odaie semăna în același timp cu o cabană de vânătoare și cu un hol.

Pe o etajeră erau câteva cărți nemțești și un portret de femeie desenat în creion. Desenul era fin, estompat, parcă puțin șters de vreme.

Gunther, revenind în cameră, o găsi pe Nora în fața acelui portret.

— E mama, zise el.

— Locuiește aici?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Băiatul tăcu o clipă. Pe urmă, ca întors din depărtate gânduri, spuse:

— Aici locuesc numai eu cu Hagen.

— Hagen? întrebă Nora, neştiind despre cine e vorba.

— Hagen e omul care v'a deschis. Omul cu pelerina neagră. Trebue să-l cunoaşteţi din nume. Nu vă amintiţi? Din Niebelungi? Din Götterdämmerung? Intunecatul Hagen!

— E numele lui?

— E numele pe care i l-am dat eu. Cred că i se potriveşte. Vă rog să nu-i spuneţi altfel. Aici pe munte, toată lumea ştie că-l chiamă aşa.

— Aici pe munte..., repetă Nora gânditoare. La drept vorbind, nici nu ştiu bine, unde mă aflu. Ştiam că există pe tot muntele numai două cabane. Despre casa asta nu mi-a vorbit nimeni.

— Pentrucă n'o ştie aproape nimeni. Am clădit-o astă toamnă. Când a căzut prima zăpadă, în Noemvrie, nici nu eram gata. Nici acuma nu suntem cu totul gata. Seara, pe întuneric, nu se prea bagă de seamă, dar mâine dimineaţă o să vedeţi că lipsesc multe lucruri. Poate o vom termina, la primăvară, dacă va mai fi nevoie de ea. Da, poate...

Din nou era în expresia lui ceva îndârjit, ca o ameninţare adresată cuiva nevăzut. Pe urmă, zâmbetul lui ironic aduse puţină pace pe acea figură de copil îngândurat.

— Trebue să ştiţi că aici nu intră nimeni. Vreau să spun că nu primim pe nimeni. Faffner nu ne-ar lăsa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Faffner?

— Faffner e câinele meu. L-ați văzut poate adineauri afară. E un câine mare, ciobănesc. Mă întreb de ce nu v'a atacat.

— Vă pare rău?

— Nu. Am încredere în el. In familia noastră, în familia Grodeck, Faffner și cu mine avem aceleași antipatii. Faffner urăște oamenii pe care îi urăsc.

Avea sub paloarea lui de copil, mânii scurte, intense, care nu durau decât o secundă și se stingeau apoi într'o mare tristețe.

— Trec zile întregi, zise Gunther, în care nu auzim nici o voce streină, nu vedem nici un om strein.

— Totuși ziceai că nu sunteți departe de cabana Turingului.

— Nu departe, dar bine ascunși. Cunoașteți Dreimäderlwiese?

— Poiana Trei Fetițe?

— Dacă vreți... Eu îi spun pe numele ei săsesc. Așa m'am obișnuit. Ei bine, cabana mea e ceva mai sus, spre nord, nord-vest.

— Nu se poate! exclamă Nora.

— De ce nu se poate?

— Pentrucă nu mai înțeleg nimic... Mă credeam cu totul în cealaltă parte a muntelui, pe celălalt versant. Când am plecat, știu bine că am luat-o spre vârf, cu gândul să caut drumul care coboară la Timiș. Nu înțeleg cum am ajuns aici.

— Rătăcind.

Nora repetă cuvântul după el,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md1933-1947

— Da... Rătăcind...

Gunther luă un creion și un bloc de hârtie și se apropie de Nora.

— Mi se pare că tot nu sunteți lămurită. Iată! Să zicem că aici e cabana S. K. V., aici cabana T. C. R., aici Dreimäderlwiese...

Creionul lui trăgea linii subțiri pe hârtie. Nora urmărea cu atenție mica hartă improvizată.

— Ei bine, dacă unim cu câte o linie dreaptă cele trei puncte, avem un triunghiu și cam în mijlocul acestui triunghiu, iată, aici, este cabana noastră.

Afară, sub ferestre, câinele mârâia.

— Se întoarce Hagen, zise Gunther.

— Singur? întrebă Nora cu o teamă pe care nu o putea ascunde.

— Nu. Dacă ar fi singur, Faffner nu s'ar fi trezit din somn. Mai este cineva.

Ascultară amândoi în tăcere, pași cari se apropiau. Gunther era rezemat de cămin, cu brațele deschise. Se uita spre ușă și spuse, cu un glas șoptit, pe care Nora își aminti a-l mai fi auzit în acea seară:

Mancher auf der Wanderschaft
Kommt ans Tor auf dunklen Pfaden...

*

Auf dunklen Pfaden... Pe întunecate cărări...

Intr'adevăr, gândea Nora privindu-l pe Paul care intrase, într'adevăr nimeni nu vine dintr'o mai adâncă noapte, pe mai întunecate cărări decât omul ăsta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1933-1947

Merse spre el, ca să-l întâmpine.

— Dacă ai ştii câte s'au întâmplat.

I se părea că nu l-a văzut de mult, că-l regăseşte după o lungă despărţire şi ar fi vrut să poată face pentru el ceva — un gest de tandreţe, unul de recunoaştere, un semn de înţelegere — dar tăcerea lui o descuraja.

Il luă de braţ, ca să-l prezinte lui Gunther; băiatul însă ieşise fără să spună vreun cuvânt şi îi lăsase sinrgui.

— Vino aici, lângă foc, Paul.

Il sili să şadă în fotoliu.

— Ce obosit eşti! Trebue să mă urăşti. Te port de atâtea ceasuri prin pădure, prin zăpadă. De câte ore umblăm? Mi se pare că sunt zile şi nopţi de când am plecat? Spune, mă urăşti, nu-i aşa?

El rămăsese cu ochii aţintiţi asupra flacărilor din cămin.

— Nu, Nora. Aş vrea să ţină mereu. Aş vrea să nu mă întorc niciodată.

Intinse mâna dreaptă spre flacăra din cămin, ca şi cum ar fi vrut s'o prindă între degetele lui deschise.

— Mă tem de un singur lucru: că nu e adevărat... că n'am plecat... că totul se petrece în vis... pădurea, muntele, noaptea... că totul nu e decât un vis din care s'ar putea să mă trezesc.

Vorbea în şoapte, ca şi cum s'ar fi temut ca propriile lui cuvinte să nu turbure acest vis.

— Uită-te la flacăra asta care arde... Seamănă ea cu o flacăre adevărată? Unde ai mai văzut, decât în vis, o flacăre aşa de albastră, aşa de uşoară... Uite, trec cu degetele prin ea şi nu arde.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrn1933-1947

Nora, cu o mișcare vie, îl prinse de mână și îl opri la timp.

— Paul, tu ai febră. Nu știi ce vorbești. Trebue să te culci, să dormi.

El părea că nici n'o aude și continua să vorbească cu același glas înăbușit.

— Când a venit omul acela cu pelerină neagră și m'a bătut pe umăr și mi-a spus să viu cu el, nu l-am întrebat nimic, dar încă odată mi s'a părut că totul se întâmplă în vis.

Își ridică ochii spre ea.

— Și tu, Nora, nu ești și tu cu mine, în același vis? De unde e rana asta la tâmplă? De unde sângele ăsta pe frunte? Ești sigură, spune, ești sigură că nu ne înșelăm? Ești sigură că e adevărat?

— Vrei să fie adevărat? îl întrebă ea în șoapte.

— Vreau să dureze. Să nu se termine. Să nu mă întorc.

— Unde?

El făcu un gest vag cu mâna, arătând ceva dincolo de fereastră, dincolo de noapte...

*

Erau la masă toți trei, tăcuți. Se auzea numai pasul greu al lui Hagen, care le aducea pâine și vin. Un butuc de jar se prăbuși în cămin cu un zgomot surd. Intoarseră toți trei capetele într'acolo: flacările, un moment înviorate, se linișteau ușoare pe o grămadă arzătoare de cărbuni și cenușă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr/1933-1947

De afară, sub fereastră, se auzea o răsuflare grea, ca de urs.

— E Faffner, spuse Gunther. Nu poate să doarmă. Simte că se întâmplă ceva neobișnuit.

Era la masă între Nora și Paul. Se uită la unul și la celălalt cu o privire gravă, în care ochii lui albaștri își pierdeau zâmbetul.

— Mi-ar fi greu într'adevăr să vă spun cât de neobișnuită este venirea voastră aici... cât e de neobișnuită pentru noi trei, pentru Hagen, pentru Faffner, pentru mine...

Se ridică dela masă, se duse spre fereastră și rămase acolo câtva timp cu fruntea lipită de geam, uitându-se afară, în noapte.

Cu o voce schimbată, spuse ca pentru el, șoptind, parcă ar fi fost un descântec:

Wanderer tritt still herein
Schmerz, versteinerte die Schwelle,
Da erglänzt in reiner Helle.
Auf dem Tische Brot und Wein.

Se lăsă apoi o tăcere adâncă, după care Nora îl întrebă, tot în șoapte:

— Ce este?

— Un poem. A fost scris mai de mult, de un austriac tânăr, mort în război. Se chiamă « Ein Winterabend »... O seară de iarnă...

Și întorcându-se spre ei îi întrebă:

— Nu vi se pare că seamănă cu seara aceasta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

X

Dimineața era înnorată, dar fără ceață. Ningea liniștit. Zăpada șterse în timpul nopții pași și urme din seara trecută.

Paul o găsi pe Nora afară, de vorbă cu Hagen. Faffner era culcat la picioarele lor. Când îl văzu pe el, se ridică încet, cu o lene majestuoasă de leu adormit. Hagen îi spuse un cuvânt într'o limbă neînțeleasă și câinele se culcă la loc, cu botul pe labele dinainte.

— Ai dormit unsprezece ore, îi spuse Nora lui Paul.

— Numai atât?

Avea într'adevăr impresia că dormise câteva nopți într'una singură: un somn lung cât o iarnă.

Nora îi făcu semn să vorbească încet.

— Doarme Gunther.

Și îi arătă un mic turn cu fereastră, izolat parcă de restul cabanei, unde era camera băiatului.

Cabana era făcută din piatră și bârne, cu obloane verzi și acoperișuri roșii, dar amândouă colorile erau închise, un verde de brad întunecat și un roșu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

ars, stins. Numai perdelele de cretonă aduceau lumină la ferestre, ca niște glastre cu flori.

Skiurile erau pregătite de drum. Pe ale Norei le căutase Hagen în pădure, de cum se făcuse lumină și le găsise departe, într'un luminiș, cu boturile agățate de niște jnepeni. Bastoanele însă rămâneau pierdute. Hagen îi făcea Norei cu briceagul, din două crengi de brad, bastoane noi și se căznea să le fixeze în vârf două cercuri mici de alun.

— Până mâine cred că vă puteți folosi de ele. Mâine mă duc eu la Brașov după târgueli și vă cumpăr altele.

In lumina de dimineață, Hagen era tot întunecat. Avea pe umeri aceeași pelerină de stofă cenușie, cu gluga lăsată pe spate.

« Seamănă cu un pădurar și cu un preot în același timp » gândea Nora, neîndrăznind să-l privească bine în ochi. Vorbea rar, apăsat, cu anumită împiedicare. Obrazul era palid, încadrat de o barbă neagră, aspră, rău pieptănată.

— E mai bine să vă puneți skiurile de aici, zise el. Cu piciorul nu se poate merge. Zăpada e prea mare.

Paul se simțea pe skiuri, ca pe o punte îngustă, pe care mergi în vârful picioarelor.

— Nu așa, Paul, îi strigă Nora. Calcă pe skiuri cu toată greutatea. Ai încredere în ele.

Veni lângă el și-l apucă cu mâinile de umeri, trăgându-l în jos.

— Lasă-te greu pe tocuri și pe toată talpa. Nu trebue să te clatini.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1933-1947

Ii arătă cum să facă primii paşi pe zăpadă, făcând ea însăşi mişcările încet, descompuse.

— Suntem pe teren plat aici. Prin urmare e exclus să aluneci sau să cazi. Mergi liniştit şi mai ales mergi ferm. Impingi întâi skiul drept înainte cu genunchiul îndoit şi cu piciorul stâng bine întins. Aşa! Acum, trage skiul stâng până în dreptul celuilalt . . . bun! . . . şi împinge-l pe el înainte . . . Perfect.

— Asta e totul?

— Deocamdată, spuse Nora râzând.

Paul era totuşi încurcat.

— Cu bastoanele ce fac?

— Te sprijini pe ele, dar nu prea mult. Mai mult te ajuţi, când tragi piciorul dinapoi înainte. Fă câţiva paşi aşa cum te-am învăţat şi să vezi că mişcarea se potriveşte dela sine. Hai să vedem.

Paul simţi asupra lui ochii profesoarei. « Numai de n'aş greşi» îşi zise, uitându-se la vârful skiului drept. Era ca un elev scos la lecţie.

Porni încet, cu mare atenţie. Zăpada era moale, afânată şi în primul moment el avu impresia că skiurile se scufundă, dar pe urmă le simţi alunecând fără zgomot, fără rezistenţă.

Nora venea în urma lui controlându-i mişcările.

— Braţele prea depărtate. Ţine-le mai aproape de corp, aproape lipite... Da, aşa e bine, dar acum sunt prea ţepene... Mergi mai liber, mergi mai simplu...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr1933 1947

Hagen îi însoți câtva timp, ca să le arate drumul. Pe urmă, după ce-i scoase într'o mică poiană, se opri.

— De aici, eu mă întorc. Uitați-vă bine pe unde mergeți, ca să știți cum să veniți înapoi. De obicei, Gunther mănâncă la ora unu. Dacă întârziați, are să vă aștepte.

Rămase acolo, împreună cu Faffner și îi privi un timp cum se depărtau.

— Știi ce mă sperie la omul ăsta? îl întrebă Nora în șoapte pe Paul.

— Știu. Pelerina lui neagră.

— Nu. Ochii. Ochii lui albaștri.

Și pe urmă, după o nouă tăcere, surprinsă de o asemănare pe care abia în momentul acela o găsea, adăugă:

— Are parcă ochii lui Gunther. La fel de albaștri.

Intoarseră amândoi capul. Hagen era nemișcat în același loc. Cu pelerina neagră pe umeri, părea din depărtare, un trunchi de copac ars.

*

Terenul de ski din fața Turingului era plin de lume. Veniseră și sașii dela S. K. V. în grupuri gălăgioase. Pe panta mare ce cobora imediat de sub vârful muntelui, se antrena o echipă de militari, pentru concursurile dela Predeal. Se vedeau de departe, ca niște stele negre, căzătoare pe un cer de zăpadă. Intregul teren era ondulat de imense talazuri albe, ridicate spre cer și oprite în loc, într'o mișcare încremenită de flux.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Nora și Paul se opriseră pe o creastă de val.
— Aici ai să cobori, Paul.
— Crezi?
— Sunt sigură.

El se uită încurcat la panta ce se deschidea în fața lui. I se părea amețitor de dreaptă. « Am să cad » își spuse în gând. Ar fi vrut să ceară un răgaz, o amânare. Nu era prea greu pentru început? N'ar fi fost mai cuminte să înceapă cu lucruri mai simple? Ridică privirea spre Nora, dar nu îndrăzni să-i spună nimic. Citea pe figura ei o neîndurare de profesor, care a pus întrebarea și acum așteaptă răspunsul.

— Uite aici, Paul. Te lași pe genunchi, ca pe două arcuri. Înțelegi? Ca pe două arcuri.

Il privea drept în ochi și rostea cuvintele aproape silabă cu silabă.

— Bastoanele le duci înapoi, cât mai înapoi. Ca să fi sigur de ele, lipește mâinile de șolduri. Așa. Capul înainte, umerii înainte, corpul înclinat... mai înclinat... Așa... Skiurile unul lângă altul, perfect paralele... Acum pleacă.

« Mai am timp să mă opresc » își zise Paul. « Mai am timp să rămân pe loc, mai am timp să... ».

Skiurile porniseră încet, singure. Pe urmă, avu deodată senzația că nu le mai are în picioare. Un val de zăpadă venea vertiginos spre el. « Cad! ». Ceva asurzitor, un tunet sau o mare tăcere, acoperi totul.

Se dezmetici brusc. Era pe skiuri, în picioare, oprit pe loc. « Poate nici n'am plecat. Poate mi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933/1947

s'a părut». Se uită în jur după Nora, ca să se convingă dacă într'adevăr n'a rămas lângă ea şi dacă tot acest vârtej, din care ieşea fără răsuflare, nu fusese doar un moment de ameţeală. Ea îl striga de departe, de unde îi făcea semn cu mâna dreaptă ridicată în aer. «Prin urmare a fost adevărat» zise Paul măsurând cu ochii imposibila distanţă.

Nora fu într'o clipă lângă el.

— Bravo, Paul. Sunt mulţumită de tine. Sunt mândră de tine.

Erau pe creasta unui alt val de zăpadă şi aveau înaintea lor o nouă pantă, mai lungă, dar mai puţin aspră decât cea dintâi.

— Pornim? întrebă Nora.

— Pornim!

Se avântă, fără să mai aştepte semnalul ei de plecare. Din nou avu senzaţia că skiurile îşi pierd din greutate şi că el o ia înaintea lor, plutind sau căzând. Era o senzaţie de lumină intensă. Ceva îl izbi în frunte şi îl orbi. Un moment, nu-şi dădu seama dacă pluteşte mai departe sau a căzut. Pe urmă, simţi că se rostogoleşte la vale, cu capul în zăpadă, cu picioarele în aer şi skiurile împiedicate unul de altul.

Când izbuti să ridice fruntea din zăpadă, Nora era aplecată peste el, râzând.

— Ce s'a întâmplat? o întrebă el buimăcit.

— Nimic mai mult decât vezi: ai căzut.

— E grav?

— Nu e grav. E solemn.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista transilvania anii 1933-1947

Il ajută să se ridice de jos și-l scutură de zăpadă.

— Iți râzi de mine.

— Nu, dragă Paul, vorbesc foarte serios. Nimic nu e mai solemn la ski, decât prima cădere. Skiul se învață căzând. Ai să cazi de aici încolo de zeci de ori, de sute de ori. Prima cădere însă asta a fost.

El se uită înapoi spre panta parcursă numai pe jumătate: lăsase în urmă două dâre paralele în zăpadă, ca două șine de tren, întrerupte în punctul căderii, ca și cum acolo skiurile ar fi sărit de pe linie.

— Nu înțeleg de ce am căzut.

— Pentrucă ții genunchii țepeni. Pentrucă tragi umerii înapoi. Pentrucă arunci mâinile înainte.

— Mai sunt și alte motive?

— Mai sunt.

Se priviră o clipă drept în ochi și pe urmă izbucniră în râs, amândoi deodată. « Râsul ăsta nu i l-am mai văzut» gândi Nora. Ar fi vrut să întindă mâna spre el, cu un elan de afecțiune pentru omul tânăr, pe care îl descoperea în acea dimineață. Se opri însă la timp.

— Destul am glumit. Acum să mergem mai departe.

Spunea aceste cuvinte de « chemare la ordine», ca și cum ar fi bătut cu creionul în catedră, ca să facă liniște în clasă. El o apucă de braț, oprind-o pe loc.

— Vreau să-ți spun ceva.

— Te ascult.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Eşti o profesoară.

— Da. Sunt.

Pe figura ei era un zâmbet de melancolie.

— Cum îţi spun ţie elevele tale la şcoală?

— Nu ştiu. Probabil: « domnişoara de franceză ».

— Ei bine, eu îţi voi spune la fel. « Domnişoara de franceză ». Domnişoara mea de franceză.

— Nu. Tu îmi vei spune mai simplu: Nora. Sau, dacă vrei, Nora ta.

Se întoarse scurt pe skiurile ei şi porni la vale într'un nor de zăpadă.

« Eşti absurdă, Nora, eşti absurdă. De ce spui lucruri stupide? De ce te laşi dusă de vorbe? Ce o să creadă omul ăsta despre tine? Unde e pactul sportiv pe care l-ai încheiat cu el? Unde e discreţia ta? Unde e pudoarea ta? ».

Ar fi vrut să plângă. Ajunsese jos la marginea terenului, lângă pădure într'o singură clipă şi ar fi vrut să se arunce într'o cursă de zece ori mai ameţitoare, ca să uite, ca să fugă de ea, ca să se pedepsească.

Abia îl mai zărea în punctul unde-l lăsase, nemişcat, pierdut între skiori care urcau şi coborau pe lângă el. O urmărise probabil cu privirea de-a-lungul vertiginoasei ei coborîri şi avea încă ochii aţintiţi spre ea, căci, iată, ridicase acum chipiul şi îi făcea semn, agitându-l.

Dinspre vârful muntelui, echipa de militari cobora în grup, spre cabană, tăind terenul de-a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrt1933 1947

curmezișul, ca o avalanșă. Norul de zăpadă stârnit de trecerea lor îl acoperise și pe el și acum nu mai era de găsit. Nora îl căuta cu atenție pe linia depărtată, unde-l știa, când îl văzu deodată răsărind mult mai aproape, pe o ridicare de teren pe care o urcase nu se știa cum din partea cealaltă și o cobora acum repede.

« Prea repede» zise Nora. « Mult prea repede». Îl văzu căzând și rostogolindu-se spre vale, dar ridicându-se imediat, alb de zăpadă și pornind din nou, fără să se scuture și parcă fără să se uite încotro aleargă. Se prăbuși după primii cinci metri și pe urmă Nora îl căută zadarnic cu privirea. Grupuri de skiori îi tăiau trecerea și îl acopereau.

« Ar trebui să-i ies înainte, să-l ajut » își zise, dar el răsări din nou mult mai aproape, numai la câțiva metri de ea.

« In viteza cu care vine, n'are să se poată opri». La un pas de ea, el se lăsă să cadă.

— De câte ori ai căzut?

— De cinci ori.

— Cum e?

— Este...

Nu știu cum să continue. Căuta un cuvânt, pe care nu-l găsea. Pe urmă îi spuse râzând.

— Aș vrea să chiui. Aș vrea să strig.

— Strigă.

Intoarse capul spre pădure își duse mâinile la gură și scoase un strigăt prelung: Uuuuuu... Ni-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mem1933-1947

meni nu răspundea din pădure, dar strigătul lui răsuna departe printre brazi.

— Şi acum, zise Nora, să revenim la vorbirea articulată. Spune, cum e?

— Nu ştiu cum să spun. E ceva care întrece cuvintele mele. E ceva intens. E o mare lumină... Cred că sunt beat.

Se trânti în zăpadă cu brațele deschise și se rostogoli de câteva ori, ca în iarbă.

Un skior venea dinspre Turing şi opri lângă ei.

— Bună vremea?

Era sasul roşcat, întâlnit în ajun la S. K. V. «Omul cu ochi de viezure» își aminti Nora.

— Aşa dar tot aţi găsit loc la Turing? Drept să vă spun, nu prea credeam că o să găsiți. N'am vrut aseară să vă descurajez, dar...

— Nu stăm la Turing, îi tăie vorba Nora.

Şi se întrebă în gând: «ce o fi având azi, că e atât de vorbăreț?»

— Nu la Turing? Dar unde?

Ea făcu un gest nelămurit, în sus, spre Poiana Trei Fetiţe.

— O cabană acolo...

— Cabana lui Gunther?

Nora nu răspunse, dar omul întrebă încă odată plin de neîncredere.

— Cabana lui Gunther?

Era în vocea lui o expresie de uimire, pe care ochii mici, metalici, neexpresivi n'o înregistrau, dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

pe care sprâncenele mari, albite, o spuneau cu o ridicare exagerată.

« Dacă ar ști bătrânul Grodeck!... » zise el pe gânduri. Pe urmă porni pe skiuri mai departe.

Nora nu avu timp să-l întrebe nici cine era bătrânul Grodeck, nici ce s'ar fi întâmplat dacă ar fii știut.

« Ciudate lucruri » gândi ea.

Aveau acum de urcat întreaga pantă înapoi. Nora îi arătă lui Paul cum trebue să meargă în zig-zaguri mari, dela dreapta la stânga și cu muchia skiului înfiptă oblic în zăpadă.

— Urci în trepte mici. Fiecare pas să fie o treaptă pe care ți-o tai singur în zăpadă.

El mergea înainte, dar când ajungea, pe dreapta sau pe stânga, la marginea terenului și trebuia să schimbe direcția, se temea să nu fie luat la vale și să nu alunece cu coada skiurilor în jos.

Skiurile trebuiau întoarse acolo cu o mișcare de foarfecă, pe care Nora i-o arătă în mișcări descompuse, dar pe care, deși teoretic i se părea foarte simplă, el nu o putea face. Era un moment în care unul din skiuri trebuia aruncat în aer, întors brusc și pe urmă adus lângă celălalt, totul petrecându-se într'o singură secundă. Până acolo, lucrurile mergeau foarte bine, dar în acea clipă de suspendare pe un singur ski, Paul își pierdea echilibrul și cădea.

« Eu renunț » zise el, după câteva încercări. Se trântise în zăpadă și își încrucișase brațele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Eu însă nu renunț, răspunse Nora. Te rog să te ridici și să faci o întoarcere corectă. Nu plecăm de aici până nu o faci.

*

Se întoarseră la cabană după ora unu. Paul era flămând, obosit și entuziast.

— Mai bine rămâneam pe teren. Am fi găsit ceva de mâncare la Turing.

— Știi bine că nu se poate. Ne așteaptă Gunther.

Gunther nu-i aștepta. Hagen le spuse că băiatul nu poate coborî la dejun și îi roagă să mănânce fără el.

« E obosit. N'a dormit toată noaptea. Are nevoie de odihnă ».

Nora voi să urce până în camera lui din turn, ca să-l vadă, dar Hagen o rugă să renunțe.

« Nu e nimic grav. Să-l lăsăm să doarmă. Dacă se odihnește bine, seara va veni jos ».

— Se întâmplă lucruri ciudate în casa asta, zise Nora la masă.

— Ciudate? întrebă Paul. Nu văd.

— Tu nu vezi nimic acum, dragul meu.

— Ai dreptate. Sunt ametit, sunt beat.

Avea înaintea ochilor numai întinderi albe de zăpadă, pe care se vedea zburând. Inchise ochii și încercă să suspende în el orice gând, ca în acea fulgerătoare senzație de plutire, de zbor, de cădere. Ce era de neimaginat, de neregăsit, era tăcerea adâncă ce se făcea în el în acel moment.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/?id=1933-1947

— Din fericire nu durează, spuse deodată cu glas tare.

— Ce? întrebă Nora surprinsă.

— Nu știu cum să-ți spun. Căderea. Zborul. Șocul. E o singură secundă. Dacă ar fi două, poate am muri.

Nora îl privi cu un surâs potolit. Cunoștea și ea acest delir al primei zile de ski și știa că va trece. Dar îi plăcea să vadă pe figura lui obosită această izbucnire de lumină, îi plăcea să asculte copilăroasa lui exaltare.

— E amețitor, Nora. Nimic în lume, nici vinul, nici muzica, nici iubirea... nu, nici iubirea, nimic, nimic nu aduce atâta lumină. Mă întreb dacă e posibil, mă întreb dacă sunt eu, mă întreb dacă miracolul mi se întâmplă mie.

« Ce tânăr e » se gândea Nora. O speria puțin prea marea lui fericire, dezordonata lui bucurie. Se simțea lângă el prea rezonabilă, prea împăcată. « Poate prea bătrână » își zise cu zâmbetul ei de profesoară.

Paul voi să plece îndată după masă. Abia aștepta să ajungă din nou pe terenul de exerciții.

— Să ne grăbim cât e lumină. La patru se întunecă.

Mergea înainte pe skiuri, cu pași lungi. Nora, din urmă, îi corecta ținuta, făcându-i mereu aceleași observații.

— Brațele mai apropiate... Capul sus... Nu te uita la skiuri... Privește drept înainte...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Din toate părţile zarea era închisă de o perdea alburie de nori.

Nora se oprise pe loc.

— Ce s'a întâmplat? întrebă Paul, mirat că nu mai aude din urmă glasul profesoarei.

— Nimic. Ascult.

Ningea pe toată Ţara Bârsei, pe toată valea Timişului, zeci de tone de zăpadă cădeau în fiecare moment, într'o nesfârşită tăcere.

— Totdeauna m'a îngrozit gândul că aş putea muri de înnec, spuse Nora. Potopul, cred că a fost ceva dezgustător. O lume care moare înnecată. O aud cum gâlgâie, cum se zbate în umezeală, în putreziciune. Dar un potop de zăpadă mi-ar plăcea. Să dormi, să mori în zăpadă, nimic nu poate fi mai frumos, mai curat. E moartea pe care o aleg.

— Se poate, zise Paul. Dar eu aleg viaţa. Eri aş fi murit bucuros. Mi se pare că ţi-am şi propus. Astăzi însă, vreau să trăiesc.

— Şi eu, râse Nora.

Se priviră cu seriozitate, ca pentru un legământ, ca pentru o mare hotărîre comună.

Ajunşi din nou la Turing-Club, Paul ar fi vrut să reînceapă imediat cursele lui de dimineaţă, dar Nora îl opri.

— Trebue să facem un program de instrucţie. Până acum te-ai jucat, dar acum e timpul să înveţi.

Entuziasmul lui Paul scăzu dintr'odată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1933-1947

— Ce vrei să învăț? Imi ajunge cât știu.

Spusese aceste cuvinte aproape răstit. Era în el un fel de rea voință de elev leneș, pe care Nora o cunoștea, dela școală, prea bine, ca să se sperie, sau ca să se supere. Prefera să treacă mai departe, ca și cum n'ar fi băgat de seamă.

— Incepem cu un exercițiu de plug. Plugul este o frână. Te ajută să-ți micșorezi viteza, ba chiar, dacă viteza nu e prea mare, să te oprești. Mișcarea e foarte simplă. In loc să mergem cu skiurile paralele, le deschidem într'un unghiu, cu vârful înainte. Să te uiți cu atenție cum fac eu și pe urmă vom încerca împreună.

Nora porni în poziția de plecare, pe care i-o arătase dimineața, dar când începu să ia viteză, îndoi și mai mult genunchii și depărtă skiurile unul de altul în partea dinapoi, apropiindu-le însă și mai mult în față. Cu vârfurile unite, cele două skiuri se deschideau ca două lame de foarfece, iar alunecarea se încetini automat, împiedicată parcă de o frână.

— E greu? întrebă Nora.

— Nu. Am impresia că e simplu.

Era totuși mai greu decât i se păruse privind, căci dela prima încercare căzu. In momentul în care voise să depărteze skiurile unul de altul, simțise în gleznă o rezistență neașteptată, ca și cum cineva i-ar fi pus piedică.

Se ridică din zăpadă, fără nici un cuvânt și porni din nou. Skiurile i se păreau nespus de ușoare,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1933-1947

zăpada era moale și adâncă, senzația de alunecare la vale era ca o delicioasă plutire — dar glasul Norei îl chema la datorie: plug! plug!

Încercă din nou să deschidă skiurile și din nou simți aceeași rezistență, care îl aruncă la pământ.

Începea să-i fie necaz pe Nora, pe zăpadă și mai ales pe acest blestemat «plug», care nu mergea.

— De ce cad?

— Pentru că greșești. La ski, lucrurile sunt foarte simple: cine greșește, cade.

Ar fi vrut să obțină dela el un surâs, dar el nu primi să glumească. Cu cozorocul căzut pe ochi, cu tunica plină de zăpadă, cu skiurile împiedicate unul de altul, era ca un elev supărat.

— Să începem din nou, Paul. Cu mai multă atenție. Trebue să te lași cu toată greutatea pe amândouă skiurile. Când intri în plug, nu întoarce skiul pe muchie: lasă-l plat cu toată talpa pe zăpadă.

Paul se răzvrăti.

— Nu, Nora, nu mai vreau. E prea complicat. Nu vreau să mai învăț. Cât știu mi-e de ajuns. Vreau să alerg. Vreau să cad. Ca azi dimineață.

Porni repede de teamă să nu-l oprească ea, cu skiurile paralele, înclinat deasupra lor și cu brațele deschise larg, ca două aripi. După primul avânt, simți că nu mai e stăpân pe mișcările lui, că nu mai poate nici întoarce, nici opri și că e prins într'un vertiginos zbor. Din nou aceeași lumină albă, intensă îl copleși. Dincolo de această lumină, nu mai era nimic, nici el, nici lumea. Ima-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndrr1933-1947

gini răzlețe — un pom, încă unul, o fată, un fanion roșu — treceau pe lângă el într'o nebunească viteză și piereau în urma lui ca într'un vis.

Nu-și dădu seama când a căzut. Câteva secunde, i se păru că zborul continuă. Era în el o mare lumină, care nu se stingea.

Nora era deasupra lui, tăcută, așteptându-l să se dezmeticească. Paul o întrebă râzând.

— Acum ai să mă certi, nu?

— Nu.

Se trânti în zăpadă, lângă el și îl apucă prietenește de braț.

— Ascultă-mă Paul. Sunt două mari primejdii la ski: să crezi că e foarte greu și să crezi că e foarte ușor. Skiul nu e nici atât de greu cât credeai tu eri, dar nici atât de ușor cât crezi azi. Ceea ce faci tu, nu e nici măcar un act de curaj: e o nebunie. A face ski nu însemnează să aluneci orbește la vale. Trebue să fii stăpân pe viteza ta. Să poți opri când vrei. Să poți întoarce, când trebue. Dacă vrei să te sinucizi, spune-mi. Cunosc alte metode mai sigure.

Vorbea cu vocea ei egală, calmă de profesoară. Paul o asculta supus.

— Spune ce vrei să fac și voi face.

— Trebue să mă asculți. Trebue neapărat să mă asculți. Vreau să fac din tine un bun skior. Poate că toată viața ta de aici încolo depinde de acest lucru...

Nu i se părea exagerat s'o audă vorbind astfel. Intr'adevăr dacă skiul era această mare lumină,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

pe care câteva secunde numai o trăise, într'adevăr poate că o întreagă viață putea începe din nou.

— Ne întoarcem la plug? întrebă Paul resemnat.

— Da, ne întoarcem. Și nu-l lăsăm până nu-l știm. Odată, de zece ori, de o sută de ori. Promiți?

— Jur.

*

Se întoarseră la cabană târziu, pe întuneric. Hagen îi aştepta în fața casei cu un felinar pe care îl agita printre brazi, ca să le arate de departe drumul. Faffner îi întâmpină mârâind prietenește.

In casă era cald, focul ardea cu flacări mari în cămin. Un miros de ceai și de foi de tutun îi dădea căldurii ceva aromat, adormitor.

— Unde e Gunther? întrebă Nora.

Hagen nu răspunse la întrebare, dar îi întinse Norei o hârtie.

— Gunther vă trimite asta.

Nora desfăcu hârtia și citi: « Mi-a spus Hagen că ați întrebat de mine. Vă mulțumesc. Imi pare rău că nu pot coborî nici astă seară. Vă rog să rămâneți. Sunt fericit că vă aflați aici. Cred că mâine vă voi putea vedea».

Nora ridică o privire întrebătoare spre Hagen.

— E bolnav?

— Nu e bolnav. E obosit.

Era vădit că omul nu vrea să spună mai mult. Nora îl privea cu oarecare teamă. « De ce am rămas singură cu el?». Paul se urcase sus, ca să-și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndn.1933-1947

schimbe hainele de ski, prea ude de zăpadă. Il auzea umblând prin odaia de deasupra. Ii trecu prin minte un gând stupid, dar calmant. « Dacă strig, mă aude».

Hagen își scoase pelerina de pe umeri și rămase în surtucul lui negru de postav. « Are ochi așa de albaștri și este totuși așa de întunecat» gândi Nora. Era lângă etajera cu cărți, în fața acelui portret delicat de femeie, la care se uitase și aseară.

— E mama lui Gunther?

— Da. E tânăra doamnă Grodeck.

« Are ochii lui Gunther, dar nu are privirea lui» își spuse Nora, amintindu-și expresia de tandrețe, pe care o avusere băiatul privind același portret.

— Nu vine pe aici?

— Cine?

— Doamna Grodeck! Tânăra doamna Grodeck, cum spui dumneata.

Hagen nu răspunse. Intrebarea părea că-l neliniștește.

« Mă duc să văd ce face Gunther, zise el deodată. Poate are nevoie de mine?»

Nora se duse spre fereastră și rămase acolo câteva timp pe gânduri. Nici nu-l auzi pe Paul când coborîse scările și se apropiase de ea. Tresări cu o mișcare de spaimă, când el îi puse mâna pe umăr.

— Ce e cu tine, Nora? Ce s'a întâmplat?

— M'ai speriat. Nu știam că ești tu.

— Dar cine putea fi?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr:1933-1947

— Nimeni de sigur. Dar sunt atâtea lucruri stranii în casa asta.

— Ce fel de lucruri stranii.

— Nu știu bine. Băiatul din turn, care nu coboară și pe care e interzis să-l vedem. Omul cu pelerina neagră, care nu răspunde la întrebări. Portretul despre care nu e voie să întrebi pe nimeni...

Afară, câinele care auzise voci, veni prin zăpadă până sub fereastră și se ridică cu labele pe zid, privindu-i prin geam cu ochii lui buni, umezi.

Nora îi deschise ușa.

— Intră, Faffner, înăuntru. Poate că știi tu să ne spui ce se petrece aici.

Câinele se lăsă mângâiat pe blana lui de urs, pe botul lui mare, somnoros. Lângă urechea dreaptă, pe jumătate ruptă, avea o cicatrice, care urca până sus pe grumaz.

— Ești și tu un om pățit, îi spuse Nora și îl trase lângă fotoliul ei, aproape de cămin.

Cu Faffner lângă ea, se simțea apărată fără să știe bine împotriva cui. Ar fi vrut să rămână acolo în fotoliu, ore întregi...

Masa de seară ținuse mult. Mâncaseră în doi, serviți de Hagen, într'o tăcere pe care n'o întrerupea decât clinchetul farfuriilor și uneori mârâitul câinelui adormit lângă cămin.

«Dacă vă duceți la culcare, le spuse Hagen, lampa cea mică de pe etajeră, nu e nevoie s'o stingeți. Deobicei rămâne aprinsă toată noaptea».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Il auzeau acum cum închidea obloanele de afară, la ferestre și la uși.

« E așa de târziu?» se întreba Nora. « Va trebui într'adevăr să mergem la culcare?

Se gândea cu puțină neliniște la momentul acela. Își aduse aminte că totuși Paul era un strein sau cel mult un camarad. Noaptea lor de dragoste, singura lor noapte de dragoste, fusese o întâmplare, o neînțelegere, un lucru uitat asupra căruia nu voia să revină. Legase cu el, la plecare, cu cea mai sinceră bună credință, un pact sportiv, un pact bărbătesc și era hotărîtă să-l țină. Noaptea trecută dormiseră unul lângă altul, ca doi soldați după un marș lung, doborîți de oboseală. Dar acum îi era frică de noaptea care venea și care-i găsea treji, cu ochii deschiși.

Pentru prima oară îi păru rău că n'au rămas în dormitorul comun dela Turing-Club. Acolo cel puțin, lucrurile ar fi fost clare, fără primejdie, fără ispită...

— E târziu, Nora, spuse Paul venind spre ea. Nu ne culcăm?

Punea întrebarea cu simplitate, fără neliniște, fără nerăbdare. Era ceva sigur în el, ceva împăcat.

Ea nu știu cum să răpundă. Nu ezita dar nici nu găsea gestul sau cuvântul cu care să-l urmeze.

— Să primim lucrurile așa cum vin, spuse tot el. Să ne lăsăm puțin în voia lor, vrei?

O cuprinse în brațe și o sărută lung pe ochi, pe buze. Nu era un sărut pasionat, dar era un sărut cald, greu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista transilvania romînă 1933-1947

XI

A doua zi, Nora îl căută la Turing-Club, pe sasul roşcat dela S. K. V. Era hotărîtă să intre în vorbă cu el şi să-i pună întrebări precise despre «misterele Grodeck».

Dar omul era de negăsit. Pe terenul de exerciţii erau zeci de skiori — mai mulţi chiar decât în ajun — şi ar fi fost greu să descopere între ei pe omul cu ochi de viezure. Nici nu ştia cum îl chiamă.

— Ar trebui, la prânz, când mergem spre casă, să facem un ocol pe la cabana Saşilor. Poate dăm de el.

— Să facem! acceptă Paul.

— Dar să ştii că nu e uşor. Avem de coborît până acolo o pantă destul de repede şi drumul e foarte umblat. La fiecare pas, te loveşti de altcineva. Te iau cu mine, numai dacă lucrezi serios toată dimineaţa.

Paul primi cu supunere îndârjită. «Voi învăţa, voi învăţa» îşi spuse în gând. Işi descoperea ambiţii mari, copilăreşti. Ar fi vrut s'o uimească pe Nora, s'o dezarmeze, s'o întreacă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvaniaonline1933-1947

« Plugul» mergea acum destul de bine, mai ales când viteza nu era prea mare. In viteză mare însă îi era imposibil să deplaseze skiurile de pe linia lor. Avea în glezne o senzație de încleștare. Privea cu o ciudată și neputincioasă fascinație spre botul skiurilor, își dădea seama că e prins într'o cădere, care se accelerează cu fiecare secundă și îi era totuși cu neputință să transmită skiului acea simplă apăsare, care l-ar fi făcut să derapeze spre dreapta sau spre stânga și să se zmulgă vitezei.

— Trebue să învățăm virajele, spuse Nora. Incepem cu cele mai simple: viraje din plug. Pentru cursa noastră dela prânz, ne vor ajunge. După masă sau mâine, o să încercăm lucruri mai grele.

Lui Paul i se păreau și acestea destul de grele. Explicarea teoretică era totdeauna simplă (« lași greutatea pe unul din skiuri, îl liberezi pe celălalt și întoarcerea se face automat »), dar când trebuia să aplice lucrurile elementare, pe care le învățase, se lovea de piedici neașteptate și, pentru el, de neînțeles.

Lucră toată dimineața sub controlul Norei, repetând mereu aceleași întoarceri spre dreapta și spre stânga. Era un antrenament aspru, meticulos, fără frumusețe, fără glorie. Unde erau eroicele lui avânturi din ajun? Unde era strigătul acela de libertate, explozia aceea de bucurie?

Nora îi oprea cu severitate cele mai timide elanuri.

— Nu e bine. Inapoi.

Il obliga să înceapă de zeci de ori aceeași mișcare. Dădea ordine scurte, seci, încăpățânate. « Ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

un ofițer maniac» gândi Paul cu necaz, dar se hotărîse să primească totul fără răzvrătire.

— La loc. Nu e bine. Încă odată.

Se uită pe furiș, la ea. Era serioasă, atentă, severă. Nimic n'o amintea pe femeia caldă, sensuală și puțin tristă, care dormise toată noaptea în brațele lui. Până și gândul acesta i se părea acolo, pe terenul de ski, imposibil. Era un gând turbure, somnoros, leneș, care trebuia alungat.

Fata aceasta cu tunica albastră, cu gesturile sigure, cu vocea fermă, era un om cuminte.

Paul se opri în mijlocul exercițiului început, se apropie de Nora și o bătu băiețește pe umăr.

— Ce s'a întâmplat? întrebă ea surprinsă.

— Nimic. Voiam doar să-ți spun că ești un bun camarad.

Nora rămase puțin nedumerită, căci neașteptatul lui gest nu intra în seria ei de gânduri.

Pe urmă răspunse cu simplitate:

— Știu.

*

Până la S. K. V., Paul căzu de nenumărate ori. Nimic din ce învățase pe teren, nu-i mai servea acum. Lucruri pe care sus, la Turing-Club, reușea să le facă destul de corect, deveneau acum din nou imposibile.

Dinspre vârf coborau grupuri de skiori, pe același drum îngust, marcat cu triunghiuri galbene. Îi auzea chiuind în urma lui, dela mari distanțe, și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?id=1933-1947

pentrucă nu se putea feri la timp din calea lor, se arunca singur în zăpadă, la marginea drumului, lăsându-i să treacă.

Ajunse la S. K. V. alb de sus până jos, obosit de prea multe căderi și totuși bucuros de cursa făcută.

— Nu-mi spune nimic, Nora. Știu tot: am făcut o mie de greșeli. Iți promit că data viitoare nu le mai fac.

Omul cu ochii de viezure era în curtea cabanei, cu un topor în mână și despica butuci mari de stejar, pentru foc.

— Nu mai locuiți la Gunther? îi întrebă zărindu-i.

— Ba da, răspunse Paul, dar am trecut pe aici să ne mai încălzim. Nu vii cu noi înăuntru să bem un pahar cu vin fiert?

Intrară toți trei în cabană, aceeași cabană care prima oară li se păruse atât de dușmănoasă. Până și omul cu ochii de viezure era acum mai prietenos.

— Ce face pictorul nostru? întrebă el.

— Care pictor?

— Gunther.

— E pictor?

Omul izbucni în râs. Avea un râs ciudat, care îi încrețea toată fața, dar îi lăsa ochii fără expresie, ca pe niște bile mici de sticlă.

— Așa zice el: că e pictor.

Pe urmă deveni dintr'odată serios și spuse clătinând din cap: « Băiatul ăsta e o nenorocire pentru familia Grodeck ».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr-1933-1947

— Cunoşti familia? întrebă Nora.

— Cine nu o cunoaşte? Familia Grodeck!

Cele două cuvinte le rostea cu solemnitate, cu respect, speriat parcă de importanţa lor: « familia Grodeck ».

— Gândiţi-vă bine. Nu se poate să nu fi auzit de ei. Uzinele Grodeck. Fabricile Grodeck. Pădurile Grodeck.

Rămase o clipă gânditor, ca şi cum le-ar fi cântărit pe toate.

— E o mare avere.

Spunea acest lucru cu un nesfârşit respect, cu un fel de teroare uimită.

— Nu ştiu ce are să se întâmple cu familia Grodeck şi cu toată averea lor, dacă intră pe mâna lui Gunther. Băiatul ăsta are să-i nimicească.

— E averea lui?

— Bine nu ştiu nici eu. Nimeni nu ştie. Când Familia Grodeck vrea să tacă, nu scoate nimeni nici un cuvânt dela ei. Se zice totuşi că averea îi vine băiatului. Vedeţi, când a murit tânăra doamnă Grodeck...

— Mama lui Gunther?

— Da.

— E moartă?

— Da. De astă vară.

Nora revăzu în gând portretul de pe etajeră şi îşi aminti privirea intensă a băiatului. « Locueşte aici? » îl întrebase. Intrebarea i se părea acum dureroasă. Ar fi vrut să o poată şterge din memorie, ar fi vrut să-şi ceară iertare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaturnsilvania.ro/mdrn1933-1947

Omul din față continua să povestească. In mod vădit, afacerile Grodeck îl pasionau.

— Când a murit, zic, tânăra Doamnă Grodeck, Gunther era la München. Se zicea că studiază pictura. L-au chemat în țară, dar îndată după înmormântare, a plecat din nou. A fugit. Familia ar fi vrut să-l țină aici, să-l facă inginer... E nevoie de un inginer în familia Grodeck. O avere ca asta nu merge singură. Dar vă spun că băiatul e nebun. S'a urcat pe munte să clădească, în pădure, cabana pe care o știți. De atunci nimeni nu l-a mai văzut. Nu primește pe nimeni. De asta m'am și mirat, când mi-ați spus că locuiți acolo. Nu-mi venea să cred. Dacă ar ști bătrânul Grodeck...

— Bătrânul Grodeck cine e?

— Tatăl lui Gunther.

— De ce-l numești pe el «bătrânul Grodeck» și pe soția lui «tânăra Doamnă Grodeck»?

Intrebarea îl suprinse și un moment îl puse pe gânduri.

— Ai dreptate. Nu m'am gândit niciodată la asta. Dar așa li s'a spus totdeauna. *Der alte Grodeck* și *Die junge Frau Grodeck*. Nu știu de ce. La drept vorbind, nici ea nu era foarte tânără, nici el nu e prea bătrân. Erau veri primari când s'au luat. Pe ea, tot Grodeck o chema ca domnișoară. Averea era a ei și acuma se zice că-i rămâne lui Gunther. Deocamdată nu e primejdie. Câtă vreme băiatul e minor, tot bătrânul Grodeck face ce vrea... Pe urmă, o să fie mai greu, da, da, pe urmă...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/index1933-1947

Clipea des din ochii lui mici și își mângâia cu îngrijire barba roșcată.

— Dar cu Hagen ce e? întrebă Nora fără ocol.

Omul râse din nou, cu râsul lui ciudat.

— Am spus eu că e ceva cu Hagen? Ați auzit ceva despre el? Ehei, multe s'or fi auzind, dar cine le crede...

Râdea drăcește, cu ochii mici sub sprâncenele stufoase, arcuite cu subînțeles.

Își luă toporul, pe care îl rezemase de scaun și se ridică.

— Mă duc să-mi sparg butucii. Destul am vorbit pe ziua de azi.

*

Dela S. K. V. se deschidea prin pădure un drum lateral spre poiana Trei Fetițe, drum neted și regulat, cu bănci pe margini, ca o alee de parc. Zăpada acoperise acum totul, îngropând bănci și pietre. Drumul pustiu, neumblat, abia se mai putea ghici printre brazi.

Panta era ușoară, abia simțită. Skiurile alunecau cu un foșnet mătăsos. Nu era nevoie de nici o frână, de nici un efort. Nora și Paul coborau la distanță mică unul de altul, în tăcere.

Cortina norilor cădea de o parte și de alta, cenușie, deasă, până jos, ca un zid. Brașovul, Râșnovul, întreaga Țară a Bârsei erau la dreapta lor acoperite de aburi, dispărute în nori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statransilvania.ro/mdrr1933-1947

Plecaseră dimineața dela cabană spre nord și se întorceau acum pe la sud. Aproape că nu recunoșteau casa, văzută din spate, întărită cu metereze de zăpadă, ca o mică fortăreață. Faffner lătra mirat că aude zgomote dinspre pădurea pustie. Nora îl strigă și câinele îi recunoscu. Venea spre ei înnotând prin zăpadă, cu botul ridicat deasupra valurilor albe, zbătându-se parcă să nu se scufunde.

Gunther le ieși și el în întâmpinare. Era palid, părea obosit, dar ochii își păstrau o sclipire de tinerețe, care îi lumina întreaga față.

— Dacă ai fost bolnav, de ce umbli cu capul gol în frig? îi spuse Nora. Vrei să te cert?

— Nu e frig de loc. Dar ceartă-mă. Imi face plăcere. Pe mine nu mă ceartă nimeni.

Râdea luminos, copilărește. Pe urmă deodată dedeveni abătut. Avea asemeni treceri neașteptate de expresie, dela mare exuberanță la tăcere.

— Trebue să vă cer iertare pentru purtarea mea. Sunt o gazdă rău crescută. Dar eri n'am putut să cobor. Vă mulțumesc că ați rămas. Toată dimineața am fost neliniștit. Mi-era teamă că ați plecat, că nu vă mai întoarceți. Voiam să viu după voi, să vă caut, să vă chem înapoi. Nu știu unde mi-a ascuns Hagen skiurile... totdeauna mi le ascunde... Fără skiuri, pe zăpada asta mare, nu se poate umbla...

Era îmbrăcat într'o haină gris de sport, cu buzunare mari. « E prea tânăr pentru hainele lui» gândi Nora. Incerca din nou să și-l închipue îm-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

brăcat într'o uniformă de liceu. S'ar fi potrivit mai bine cu figura lui de copil, cu părul blond care-i cădea pe frunte și pe care-l ridica mereu cu un gest băiețesc de nerăbdare.

— Trebue să mă ajutați să punem masa, zise el. Hagen e la Brașov. S'a dus după cumpărături. Diseară veți avea ziare și țigări.

— De masă mă ocup eu, hotărî Nora. Voi stați cuminte la locurile voastre.

«Cât e de femeie» reflectă Paul. Devenea într'o singură clipă, cu ușurință, cu intimitate «stăpâna casei». Părea să cunoască toate acele lucruri streine și s'ar fi spus că și ele o cunosc. Tăia pâinea cu un aer casnic, de obișnuință familiară.

— De ce nu ne-ai spus că ești pictor? întrebă Nora pe Gunther în timpul mesei.

— Pentrucă nu sunt.

Răspunsul băiatului era puțin răstit. Un val de sânge trecu peste fruntea lui palidă. Era în toată ființa lui o tresărire de mânie, de rezistență. Pe urmă, cu aceeași schimbare de expresie, fața i se lumină din nou, într'un zâmbet ironic.

— Nu, nu sunt. Am fost. Am vrut să fiu.

Se făcu tăcere. O tăcere grea, care ținu câteva lungi secunde și din care nu știau cum să iasă.

Faffner veni la timp să-i salveze.

— Ii e foame săracul. Trebue să-i dăm de mâncare.

După masă, Nora rămase singură cu Gunther. Paul își pusese skiurile și făcea exerciții de viraj,

Muzeul Digital al Romanului Românesc

nu departe de cabană. Il luase pe Faffner cu el, ca să-i țină de urît.

Gunther în fotoliul lui, lângă cămin, se juca măzgălind cu creionul o foaie de bloc.

— Cred că te-am supărat, îi zise Nora. Te rog să mă ierți. Sunt întrebări stupide, care fac rău și nici măcar nu știm de ce.

Băiatul era calm. Desena fără prea mare atenție un profil de femeie, pe care îl lăsa mereu neterminat și îl începea din nou pe alt colț al hârtiei. Zâmbetul lui era lipsit acum și de tristețe și de ironie.

— Trebue să-ți spun ceva, zise el, dar promite-mi că n'ai să te sperii.

— Nu promit, dar am să încerc, glumi Nora.

— Alaltăseară, când ai venit, știi de ce ți-am deschis? Știi de ce te-am lăsat să intri?

Vocea îi era joasă, aproape șoptită. Intrebarea era pusă intens.

— Am crezut că ești mama. Înțelegi? Mama.

Arătă cu mâna spre portretul de pe etajeră, fără să întoarcă însă capul într'acolo. Nora veni și mai aproape de el. Ar fi vrut să-l mângâie.

— Știam bine că n'ai să te sperii. Crezi în fantome? Eu cred. Vezi, de când a murit mama, mereu o aștept. Mi se pare că va veni. Mă duc uneori la ferestre, deschid uneori ușa... Mă întreb de ce nu vine...

— Poate că este aici..., spuse Nora simplu fără să coboare glasul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/dmdr1933-1947

Înțelegea că despre acele lucruri trebue să vorbească fără mister, cu familiaritate.

— Da..., zise Gunther. Într'un anumit fel, este aici. Aici unde suntem noi: Hagen, Faffner, eu... Pe noi trei ne-a iubit... E aici, dar n'o văd. Aș vrea s'o văd, mi se pare că s'ar putea s'o văd... Ți-am spus că eu cred în fantome. Mă gândesc la rochiile ei lungi, mă gândesc la părul ei blond, pe care-l pieptăna puțin demodat, deși era așa de tânără.

Nora se duse spre etajeră și luă de acolo portretul. Il privi de aproape cu multă atenție. Buzele erau slab desenate, fruntea înaltă, tristă ca a băiatului, părul ușor fluturător pe tâmple.

In colțul de jos al portretului era scris cu creionul: *Mittwoch, den 5. Mai 1932. Gunther.*

— Era o zi cu mult soare, spuse Gunther. Țiu foarte bine minte. Purta o rochie albă, prima ei rochie albă din vara aceea. Făcusem, în glumă, mai multe schițe fără importanță. Voiam să le arunc. Ea le-a oprit pe toate și pe asta mi-a cerut s'o iscălesc. Ii plăcea să mă vadă desenând. Credea... credea că am talent. Credea că am să fiu pictor.

— Și nu mai vrei să fii?

— Nu pot.

— Totuși, dacă a ținut ea... Poate că ar trebui, în amintirea ei...

Gunther se ridică din fotoliu cu o nouă izbucnire greu reținută.

Nora lovise încă odată coarde oprite, porți închise.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

Era uimitoare repeziciunea cu care băiatul această blond putea trece dela o expresie la alta, dela un sentiment la altul. Avea sufocări nervoase de o secundă, după care își regăsea luminosul lui zâmbet ironic.

— Știi ce este o cardiogramă?

Nora nu înțelese întrebarea și nu știu cum să răspundă.

— Stai să vezi, spuse Gunther.

Deschise un sertar, căută prin caiete, prin blocuri de desen și scoase de acolo un sul mic de hârtie, pe care îl desfăcu în fața ei.

Era o hârtie groasă, lucioasă, de copie fotografică pe care se vedea un dreptunghiu negru, străbătut de două linii albe subțiri, care urcau și coborau în zig-zag, descriind unghiuri mărunte. Părea să fie o inscripție de seismograf, așa cum ținea minte că văzuse la școală, în cărțile de geologie.

— Vezi liniile astea albe? Sunt bătăi de inimă.

Surâdea mereu. Vorbea fără neliniște, calm. După un moment de tăcere, adăugă:

— Bătăile mele de inimă.

Nora se gândi atunci la paloarea lui, la tresăririle lui nervoase, la acele subite schimbări de lumină și umbră pe figura lui de copil. Incercă să ia lucrurile cu ușurință, să nu insiste, să treacă peste ele.

— E o glumă, Gunther.

Ii spunea pe nume, fiindcă dintr'odată îl simțea mai copil decât înainte, mai fără apărare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

El răspunse râzând, râs care nu avea nimic silit, nimic crispat:

— Sigur că e o glumă. Mai mult decât o glumă: o farsă. E cea mai teribilă farsă, pe care puteam s'o joc familiei Grodeck.

Părea sincer amuzat de gândul acesta.

— Vezi, un pictor în familia Grodeck, ar fi fost o rușine. Un cardiac în familia Grodeck este un scandal. Asta se întâmplă pentru prima oară de când există Grodeci pe pământ. Inima lor a bătut totdeauna bine. A fost o inimă exactă.

Cuvântul îl amuza. Îl găsise în momentul acela și îi făcea plăcere să-l repete.

— Da, da, o inimă exactă. O inimă care a bătut ca un ceasornic. Niciodată prea târziu, niciodată prea de vreme. O inimă care bate un secol, două secole, trei secole și n'o întreabă nimeni nimic. Inimile Grodeck sunt garantate. Solide și discrete. Nu le aude nimeni.

Desfăcu din nou cardiograma și îi arătă cele două linii albe, care urcau și coborau. Urmărea cu degetul desenul lor fin, căderea lor ritmică.

— Vezi, unghiurile sunt mărunte și egale. Aproape egale. Dar dacă te uiți mai bine, bagi de seamă că din când în când, linia sare puțin mai sus și pe urmă cade puțin mai jos. Nu e mare lucru. O zecime de milimetru, poate nici atât... Dar e de ajuns. De ajuns ca să se audă.

Ridică deodată capul deasupra cardiogramei și o privi fix pe Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr_1933-1947/

— Dumneata n'o auzi? Eu da. Seara mai ales, noaptea mai ales. E ca un motor mic, ascuns. Când e liniște, în mijlocul nopții, mi se pare că se aude în toată casa. O inimă Grodeck care se aude... E de necrezut. Averile Grodeck s'au făcut cu tot ce vrei, dar nu cu inima. Cu stomacul, cu splina, cu rinichii, dar nu cu inima...

Infășură sulul ca mai înainte și îl puse cu grijă la loc în sertar. Pe urmă veni din nou lângă cămin și se rezemă acolo, cu brațele deschise — gest care îl ajuta să respire.

Nora simțea că băiatul nu aștepta nici compasiune, nici încurajare. Era foarte liniștit și ochii lui albaștri erau neasemănat de luminoși.

— Ce ai de gând să faci? îl întrebă.

— Vreau să împlinesc 21 de ani.

Era, spunând aceste cuvinte, decis, îndârjit.

— Trebue să împlinesc 21 de ani. Am unele socoteli de încheiat cu familia Grodeck. Dar mai întâi trebue să împlinesc 21 de ani.

— Ii vei împlini, spuse Nora.

El fu zguduit de convingerea liniștită a cuvintelor ei. Deodată privirea lui deveni intensă, rugătoare, plină de neliniște, plină de îndoială.

— Crezi? Spune, crezi?

— Sunt sigură, Gunther. Absolut sigură.

*

Hagen se întoarse târziu, pe întuneric. Il aștepta toți trei, privind de sus, dela fereastra din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

turn, să-i vadă felinarul apărând de departe, în pădure.

Faffner dispăruse încă de cu ziuă, alergând spre vale.

— Il simte venind, spuse Gunther. Totdeauna când se întoarce dela Brașov, aleargă înaintea lui până la Ruia și-l așteaptă acolo. Intr'o seară, Hagen a schimbat drumul și s'a întors pela Prăpastia Lupului. Faffner a rămas toată noaptea la Ruia, urlând...

Acum îi vedeau venind pe amândoi prin zăpada mare: omul și câinele. Hagen trăgea după el o săniuță de scânduri, plină de pachete.

Le desfăcură cu toții în jurul mesei, curioși să afle ce e în ele. Erau lucruri care miroseau a oraș, a vitrine de iarnă, a sărbătoare. Gunther se uita la ele cu o plăcere de copil, le cântărea în mână, le privea la lumină. Ii plăceau mai ales globurile colorate de sticlă, pentru pomul de Crăciun, lumânările roșii, sârmele de artificii.

Faffner dădea ocol mesei mirosind lucrurile, adulmecându-le.

Singur Hagen era întunecat...

« Omul ăsta știe» se gândea Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafransilvania.ro/mori 1933-1947

XII

Serile la cabană erau lungi, deşi după ora zece se stingeau luminile, se închideau obloanele şi toată lumea mergea la culcare. Dar începeau de vreme, de cum se întuneca, şi treceau încet.

Lumina de amurg era albastră din cauza zăpezii, care încă mai sclipea câtva timp după apus. Pe urmă şi această ultimă lucire se pierdea. Uneori ceaţa se lăsa fumegând dinspre vârf. Norii se strângeau mai aproape. Brazii deveneau negri. Întunericul era profund şi dens.

Muntele care vuise toată ziua de strigăte şi chemări, revenea la tăcerea lui de piatră. De nicăieri nici un sunet, nici un troznet. Foarte rar se auzea de departe o răbufnire surdă, ca o zguduire de pământ, ca o cădere de copac. Ridicau cu toţii capetele să asculte. Tăcerea părea că merge până la marginile lumii.

Gunther juca şah cu Paul. Nora în fotoliu citea lângă cămin, cu Faffner culcat la picioarele ei. Numai Hagen nu avea pace. Uneori, pe neaşteptate,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1933-1947

își arunca pe umeri pelerina lui cenușie, își ridica gluga și pleca în noapte, cu felinarul aprins.

« Se duce s'o caute» spunea Gunther.

Faffner tresărea, se ridica dela locul lui și mergea spre ferestre, spre ușă, zgâriind pragul, așteptând.

La căderea serii, Nora devenea tăcută.

« Sunt două Nore» gândea Paul. O Noră de zi și o Noră de noapte.

Ghemuită în fotoliul de lângă cămin, pierdută în cartea pe care poate nici n'o citea, părea că așteaptă, chiamă.

— Ești obosită, Nora?

Era altceva decât oboseală. Era un fel de predare. Totul în ea se îndrepta spre noapte. Când Hagen stingea luminile, când Gunther spunea noapte bună, ochii ei se deschideau.

— Nu mai stăm? E așa de târziu? Ați terminat partida de șah?

Urca scara rezemată de brațul lui Paul. Uneori își culca pe umărul lui drept, capul. Nu era un gest de tandrețe: era un gest de încredere, de așteptare.

Se dezbrăca încet, cu mișcări rare, îngândurată, totdeauna tăcută. Avea atunci o expresie gravă, atentă, nu visătoare, dar întoarsă totuși spre gândurile ei.

— Ești frumoasă, Nora.

Nu răspunse decât după ce se gândi. Primea cu seriozitate lucrurile pe care i le spunea el.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1933-1947

— Am treizeci și doi de ani, dragul meu. Și sunt brună. Nu știu dacă mai pot fi frumoasă... Am fost poate la douăzeci, la douăzeci și doi... E o strălucire care se duce și care poate lasă altceva în loc...

Trupul ei era robust, cu ceva greu în liniile lui lungi, ferme. «Nimic de adolescentă», gândea Paul privind-o. Nimic nu era nesigur, totul era împlinit. Genunchi mari, calmi, fără neliniște. Coapse înalte, șolduri pline.

— Ești frumoasă, Nora. Este un acord între tine și tine, și acest acord se numește frumusețe.

Ea era la oglindă și își pieptăna părul căzut pe umeri. Se opri cu pieptenele în mână și se întoarse spre Paul. Era goală și liniștită.

— Mă tem că am să plâng.

— De ce?

— Fiindcă îmi spui un lucru, care era un secret al meu. Un lucru pe care am sperat totdeauna, cu puțină teamă, că-l va înțelege cineva, că mi-l va spune.

Avea lacrimi în ochi.

Nimic nu era crispat în îmbrățișarea ei. In clipele cele mai intense, avea ochii deschiși, cu o privire adâncă, atentă, ca și cum ar fi ascultat.

Rămânea pe urmă multă vreme cu capul pe brațul lui drept, într'o tăcere fără sfârșit.

— Imi plac mâinile tale, Paul. Sunt mari, grele, aspre. Imi place să le simt pe umeri, pe șolduri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr1933-1947

Nu știu să mângâie sau nu vor să mângâie. Dar îmi place greutatea lor.

Se uita lung la aceste mâini osoase, care aveau încă în îmblânzirea lor, ceva dur. Le săruta. Punea în acest lucru, întreaga ei gravitate sensuală de femeie. Paul nu-și putea opri un gest de jenă.

— Nu, Nora.

Ea nu înțelegea.

— Ce stupid poate fi un bărbat, Paul. Câte superstiții, câtă frică... Ți-e frică de lucrurile cele mai simple. Numai o femeie știe să sărute mâinile, dragul meu, și să facă dintr'asta un lucru frumos.

Se apropia de el cu ochii deschiși. Nu avea nici grabă isterică, nici pudoare rănită. Era în toate mișcările ei ceva serios și împăcat.

Dimineața regăsea o Noră clară, trează, gata de drum. In tunica albastră, cu chipiul tras pe frunte, era, ca și el, un skior.

Nimic turbure nu rămânea între ei din aceste nopți care treceau fără urmă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1937-1947

XIII

Nu ningea. Lumina era tot cenușie, dar norii păreau mai depărtați și orizontul mai larg.

Își lăsaseră skiurile la Turing-Club, înfipte în zăpadă cu boturile în sus, și se urcaseră până în vârful muntelui.

« Poate că se vede Brașovul» spusese cineva.

Nu se vedea nimic. Postăvarul plutea singur peste un ocean de nori. Pădurile de brazi care coborau pe versantul celălalt spre Timiș, se topeau după câteva sute de metri într'o negură albăstrie.

— Jos, sub noi, e valea Timișului. In față e Piatra Mare. La stânga e Brașovul.

Nora arăta cu mâna, în ceață, lucruri pierdute, intrate în neant.

— Știi ce se întâmplă astă seară la Brașov? întrebă ea deodată.

Răspunse tot ea râzând.

— Se cânta la Biserica Neagră, Oratoriul de Crăciun.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Suntem în 23? se miră Paul.

— Da.

Rămase câtăva vreme cu privirea ațintită spre Brașovul nevăzut de dincolo de ceață. Părea că măsoară distanțele.

— Ce zici? Ar fi o nebunie, dacă am coborî astă seară la Brașov?

— Poate nu o nebunie, spuse Nora. Dar cu siguranță o îndrăzneală.

— E așa de greu?

— Prea greu nu. E lung.

— Și nu vrei să încercăm?

— Ba da, Paul. Dacă facem mai întâi o dimineață serioasă de antrenament.

El acceptă toate condițiile. După cursa lungă pe care o aveau de făcut, concertul de seară devenea o răsplată.

Gunther primi fără plăcere vestea plecării lor.

— Mâine suntem înapoi, îl asigură Nora.

Tot timpul dejunului, băiatul rămase încruntat. Abia spre sfârșit se lumină.

— Am cântat și eu în Oratoriul de Crăciun. In cor, de sigur. Eram în clasa șaptea și fusesem cerut dela școală. Cred că mai țiu și astăzi minte unele lucruri.

Se gândi puțin și pe urmă, întorcându-și privirea spre fereastră, ca și cum ar fi privit acolo pe cineva, începu să cânte:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Brich an, o schönes Morgenlicht
Und lass den Himmel tagen,
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht
Weil dir die Engel sagen...

Ridicase vocea prea sus și ultima notă, deși clară, îi aduse sângele în obraz.

— Mama era jos în biserică. O văd și acum, lângă a treia fereastră pe dreapta. Zâmbea. Era singura ființă care zâmbea în toată Biserica Neagră. Mi se părea că mă aude. Mi se părea că-mi răspunde.

Privea mereu spre fereastră. Pe urmă își abătu privirea de acolo și vorbi din nou cu acel accent de îndârjire, pe care îl avea câteodată.

— Un Grodeck adevărat nu zâmbește. Să vă uitați bine diseară la ei. Se adună tot tribul. Sunt zeci, sute de familii Grodeck. Nici unul nu zâmbește.

Nora încercă să-l liniștească, să dea puțină pace frunții lui de copil chinuit.

— Spune, Gunther, vrei să rămânem?

— Nu. Dar vreau să vă întoarceți.

— Se înțelege. Mâine seară vom fi aici, ca să aprindem împreună pomul de Crăciun.

Inainte de plecare, Gunther le desenă o hartă a drumului. Dela S. K. V. cobora o pârtie de ski, care-i putea duce până în centrul Brașovului. Era un drum regulat, cu panta ușoară (Sașii îl numeau «Familienweg») și bine marcat cu albastru și alb până la capăt, dar din el se desprindeau câteva

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/mdrr1933-1947

drumuri mai mici spre Timişul de jos, spre Noua, spre Honterus.

— Dacă sunteţi atenţi, nu vă puteţi pierde.

Harta desenată de el era clară şi amănunţită. Avea pe margini toate semnele indicatoare, ce puteau fi întâlnite în drum şi de care le recomandă să se ferească. In plus, îi dădu lui Paul o busolă şi arătă cum să se servească de ea. Nora trebui să ia în ruksacul ei pânză de pansament, vată şi sticluţe de farmacie.

Plecarea la Braşov devenea o adevărată expediţie.

— E aşa de periculos? întrebă Paul.

— Pe munte, iarna, nu se ştie niciodată ce se întâmplă.

Nici nu porniseră bine, când îi ajunse din urmă Hagen.

— A întrebat Gunther unde aveţi de gând să dormiţi diseară la Braşov.

— La hotel de sigur.

— El crede că n'o să găsiţi loc. Mi-a spus să vă dau asta.

Era un plic pe care Paul citi un nume de femeie — Frau Adelle Bund — şi o stradă necunoscută: Strada Prundului 26.

— E locuinţa mea, spuse Hagen. Nu vă sfătuesc să trageţi acolo. E o casă veche şi e departe. Dar dacă nu găsiţi în altă parte loc, pe stradă tot n'o să dormiţi.

Vorbea fără bunăvoinţă. Se vedea bine că nu-i face plăcere întâmplarea asta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Nora se grăbi să-l liniștească.

— Îți mulțumim, dar cred că o vom lăsa în pace pe Frau Adelle. Nu se poate să nu găsim loc în oraș.

El nu păru totuși deplin liniștit.

« Drum bun» le zise.

Se uită lung după ei cum se depărtează.

Făcură la S. K. V. un scurt popas, ca să consulte harta. De acolo mai departe plecau pe un drum pentru ei necunoscut. Pârtia începea în dosul cabanei. Gunther o desenase cu o linie albastră șerpuită, care cobora spre un cerc colorat cu verde. Înăuntrul cercului scrisese cu litere mici de tipar: Ruia.

Nora îl lăsă pe Paul să plece înainte, cu skiurile în plug.

— Nu părăsești nici un moment plugul îi spuse ea. Orice ar fi, dacă viteza nu e mare, nu se întâmplă nimic grav.

Paul porni într'o tăcere încordată. Strângea mânerele bastoanelor, cu pumnii bine închiși. Avea impresia că întreaga lui încordare este acolo, la încheietura mâinilor.

Genunchii erau îndoiți ca pentru o săritură.

Skiurile alunecau încet, îngreunate de frână.

Aștepta cu respirația tăiată primul viraj. Capul era ferit între umeri, dar privirea fixată înainte spre punctul, mereu mai apropiat, unde drumul cotea spre stânga.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933 1947

Simțea cum îi zvâcneau tâmplele. Acum, acum, acum... Impinse botul skiului drept înaintea celuilalt și se înclină apoi cu toată greutatea spre stânga. Plugul era deschis într'un unghiu enorm. Intoarcerea se făcu încet, ca o rotire plană de pasăre cu aripile nemișcate. Skiul stâng care susținuse o secundă toată greutatea, derapă cu un hârșâit aspru și pe urmă, în secunda următoare, echilibrul se restabili.

«Bravo! Foarte bine» o auzi pe Nora strigând din urmă. Nu avu timp nici să-i răspundă, nici să-și recapete răsuflarea. Avea înaintea lui câțiva metri de coborîre directă, după care venea, amenințător, un nou viraj, de astă dată spre dreapta.

Intoarcerea fu mai puțin lentă, mai puțin descompusă decât prima oară. Simți că iese din viraj cu viteza mărită. «Să nu ne pierdem capul» își zise. Strânse pumnii hotărît să reziste. Se lăsă greu pe ambele skiuri și accentuă deschiderea plugului.

In noul viraj care începea, intră cu toată rezistența de care se simțea în stare. Brațele, genunchii, glesnele se încordau să oprească alunecarea, să o frâneze.

Skiurile avură un moment de încetinire, exact la mijlocul virajului, ca și cum o fracțiune de secundă ar fi fost ținute în loc, dar pe urmă se zmulseră și porniră mai departe eliberate.

Viteza se precipită. Paul deschise și mai mult plugul. Boturile skiurilor aproape se atingeau, iar cozile lor se depărtau una de alta pe toată lățimea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mcm1933-1947

pârtiei. Totuși, simțea în obraz bătaia mereu mai iute a vântului. Nu înțelegea ce se petrece. Plugul nu-l mai ajuta deloc. Era ca o frână ruptă, care nu mai transmite comenzile. Virajele deveneau din ce în ce mai dese, mai repezi. Intoarcerile se făceau acum printr'un fel de răsucire automată. Paul se simțea zmucit când spre dreapta, când spre stânga. La fiecare nou viraj, avea impresia că va fi aruncat în peretele de zăpadă al drumului, dar în ultimul moment o forță neașteptată îl trăgea în partea opusă și îl repunea pe skiuri.

Nu era în el nici un gând: toată ființa lui era un tumult din care se ridica doar, ca un strigăt, voința de a rămânea în picioare.

Ii răsări deodată înainte, dar la o distanță pe care nu o putea aprecia — foarte departe? foarte aproape? — o creangă de brad care îi bara drumul. Se ghemui pe skiuri, închise ochii și trecu mai departe, fără să-și dea seama însă în acea clipă dacă s'a lovit sau nu, dacă a căzut sau nu.

Skiurile se avântau acum — singure parcă, desprinse de el — într'un nou viraj, care îl proiectă spre dreapta, dar prin miracol pârtia de ski ieși în acel moment din pădure și se lărgi într'o mare întindere albă. Nu-și dădu seama ce se petrece. Avea impresia că zboară pe o suprafață plană. Vântul care până atunci îl izbise cu violență în față, părea că se domolește. Skiurile nu mai tăiau cu muchia, oblic, în zăpadă, ci se așezau, parcă plutitoare, cu talpa întreagă pe sol.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeulromanului.ro/mdrr1933-1947

Incă odată Paul încercă să-şi regăsească mişcările pierdute. Spre uimirea lui, skiurile îl ascultară. Plugul se deschise cu uşurinţă şi, într'o ultima întoarcere spre dreapta, cele două skiuri se opriră unul lângă altul, supuse.

« Suntem la Ruia» striga Nora de departe. Venea spre el, legănându-se uşoară pe skiuri, de parcă ar fi patinat.

— A mers foarte bine, Paul. Dacă ţine aşa până jos, ajungem la Braşov pe lumină.

— Dacă ţine aşa până jos, eu rămân pe drum, agăţat de un pom, sau căzut în prăpastie.

Nora crezu că e o glumă. El încercă să-i explice senzaţia de neant, din care ieşea. I se părea că fusese la marginile vieţii.

— Atunci drumul de întoarcere e foarte scurt, râse Nora. Ştii cât am făcut de sus până aici? Patru minute.

Nu-i venea să creadă. Ca din acele vise scurte care ne fac să străbatem în câteva secunde, spaţii mari de viaţă, Paul avea sentimentul că se întorcea dintr'o cursă nesfârşită.

— Te asigur că exagerezi, Paul. Totul a mers foarte bine. Te-am urmărit tot timpul. Virajele erau sigure, viteza moderată. Uneori prea repede, dar şi atunci stăpânită.

— Stăpânită de cine? Eu eram într'un vârtej, într'un haos. Nu vedeam nimic.

— Pentru că lumina era prea mare. Skiul e o mare lumină; tu singur ai spus-o. Trebue să-ţi obişnueşti ochii cu ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/mcr/1933-1947

Nu aveau mult timp de stat la Ruia. Popasul nu fusese prevăzut. Iși aruncară totuși, înaintea plecării mai departe, o privire spre larga poiană, pe care o străbătuseră până acolo fără s'o vadă. Prinsă din toate părțile de păduri, Ruia, cu zăpezile ei intacte, era albă ca un lac alpin înghețat.

Harta lui Gunther arăta în continuare un drum mai puțin șerpuit. Pe copaci micile drapele albe și albastre răsăreau regulat la distanțe egale, ca niște ferestre colorate, tăiate în scoarța brazilor.

Drumul cobora liniștit, fără schimbări subite de direcție. Virajele erau mari, vizibile de departe. Paul le aștepta cu aceeași atenție concentrată. Intra în frână cu tot trupul, ca și cum din umeri până în glezne, ar fi trecut o singură mișcare. Pe urmă, în clipa în care skiurile scăpau din frână, avea o bruscă senzație de eliberare.

Uneori îndrăznea să închidă ochii. Numai câteva secunde. Se simțea fără greutate, fără memorie, fără trecut...

Nora îi lua câteodată înainte. O vedea depărtându-se în mare viteză, cu genunchii abia îndoiți, cu bastoanele trase înapoi și ridicate foarte puțin deasupra zăpezii, ca două vâsle oprite o clipă în aer.

O regăsea mai departe așteptându-l. Nu-și vorbeau. Trecea pe lângă ea, cu un salut, cu o privire. Se înțelegeau foarte bine din ochi și știau amândoi că pentru ce ar voi să-și spună, nu sunt cuvinte.

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA
Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

Făcuseră halte scurte «de ajustare» la punctele însemnate de Gunther pe hartă, mai mult pentru a verifica itinerariul, decât pentru odihnă. Lăsaseră pe stânga un drum însemnat cu dreptunghiuri roșii, care ducea spre Poiana, iar pe dreapta ceva mai departe, un drum marcat cu o cruce roșie într'un patrat albastru, care cobora spre Timișul de Jos. Nici unul din aceste drumuri nu avea panta dulce, odihnitoare, a drumului lor. Se desfășura înaintea lor, alb printre brazi, cu abia simțite ondulații.

— Mi-e frică să nu adorm pe skiuri, îi spuse Norei, înainte de a porni mai departe.

— De ce?

— Nu știu cum să-ți spun. Mă simt plutind. E un fel de beatitudine.

Ajunseră la Crucur pe la orele patru. Mai vastă decât Ruia, poiana părea mai sălbatecă, mai părăsită. Poate și din cauza luminii, care începea să slăbească. Brazii la Ruia fuseseră verzi, de un verde viu. Aici verdele lor începea să bată spre negru.

O ceață plumburie se lăsa odată cu seara, care nici ea nu era departe.

Intraseră într'o colibă de pădurar, ca să întrebe despre vreme. Ușa era deschisă, dar înăuntru nu găsiră pe nimeni. Părea să fie mai mult o vizuină, decât o casă. Doar câțiva cărbuni stinși în vatră — cine știe de când? — arătau că a trecut cândva pe acolo pas de om.

— N'aș vrea să ne apuce seara pe drum, zise Nora,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

Deschiseră harta măsurând drumul care le mai rămânea de făcut. Intinerariul stabilit de Gunther făcea mari ocoluri și îi ducea la Brașov, pe sub Tâmpa.

— E prea mult. Ar trebui să încercăm altceva.

Dela Crucur pornea de-a-dreptul în jos, prin pădure un drum însemnat cu galben și alb. Nu era propriu zis un drum: mai mult o cărare, probabil pe urmele unui izvor acum pierit sub zăpadă.

Nora stătu la gânduri. Se întreba dacă nu e o prea mare îndrăzneală.

— Intrăm în aventură, Paul?

— Intrăm.

Ea porni înainte în recunoaștere, strigând din când în când, ca să-l anunțe că drumul e liber și că poate veni.

Bietul lui plug fu demontat dela punctul de plecare. Skiurile derapau într'una. Nu era chip să le adune, să le oprească.

Pe o distanță de câteva sute de metri, drumul șerpuia printre brazi, cu viraje scurte, neașteptate. Paul nu reuși să prindă nici un viraj în picioare. Pe toate le trecu aruncându-se în zăpadă, căzând, rostogolindu-se. Auzea la intervale regulate strigătul Norei și îi răspundea.

— Vii?

— Viu.

Venea într'adevăr, nu putea face altceva decât să vină. Uneori se agăța de un brad, de o piatră, dar skiurile îl trăgeau mai departe.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« A fost infernal» îi spuse Norei când o ajunse în sfârşit. Avea fruntea şi obrajii zgâriaţi de zăpadă, răsuflarea tăiată de efort.

— A fost infernal, dar mergem mai departe, spuse tot el.

Ştia bine că nu mai era loc de alegere sau de întoarcere. Se găseau în pădure şi trebuiau cu orice preţ să iasă de acolo. Seara grăbea pe urmele lor.

Drumul cobora acum direct, fără ocol, tăind pădurea deacurmezişul. Panta era mult mai înclinată decât fusese până acolo, dar cel puţin nu avea schimbări violente de direcţie. Foşnetul skiurilor devenea din ce în ce mai aspru în zăpada care, odată cu lăsarea serii, prindea o crustă de ghiaţă.

Se opriră la o întretăere de drumuri, unde o tablă a Turing-Clubului pe jumătate acoperită de zăpadă, arăta spre stânga o cărare însemnată cu cruci galbene în pătrate roşii: Spre Poiana.

— Dacă vrei, propuse Nora, o putem lua pe aici spre Poiana. Poate găsim acolo şenila, să ne ducă la Braşov.

— Şi dacă n'o găsim?

— Atunci nu mai e nimic de făcut.

Paul se gândi câteva clipe şi pe urmă refuză.

— Nu, Nora. Am început un joc. Vreau să-l jucăm până la urmă. Vreau să intru în Braşov pe skiuri. Pe skiurile mele.

Nici măcar nu glumea. Era serios şi îndârjit.

— Plecăm?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

S'ar fi spus că abia de acolo începea adevărata lor cursă. Veneau la distanță mică unul de altul, înclinați pe skiuri, cu fruntea înainte, cu umerii ridicați puțin, ca pentru o deschidere de aripi. Botul skiurilor juca pe zăpadă în salturi mici și ridica o pulbere albă, pe care vântul le-o arunca în ochi.

Nora alerga mereu înainte, cu capul gol, cu părul resfirat pe tâmple. Intorcea uneori o privire scurtă spre el, să-l vadă dacă o urmează. Ochii lor se întâlneau o secundă, poate nici atât.

Paul se înclina mereu mai tare înainte, se lăsa mereu mai adânc pe genunchi. Erau unele ondulații de teren care îl zguduiau, de parcă ar fi vrut să-l arunce înapoi. Primea șocul în piept și se ghemuia pe skiuri.

Nu știa de câtă vreme ține cursa acesta și nici cât va mai ține. Căzuse de mai multe ori, dar se ridicase imediat și pornise mai departe, simțind că dacă întârzie nu va mai avea curajul să se ridice.

O lumină de amurg înnorat se stingea fără strălucire. Brazii se învăluiau în pâcla lor de seară, ca într'un fum.

Nora strigă ceva din față. Părea un strigăt de ajutor, dar nu-l auzea bine: parcă ar fi venit din mari depărtări.

Paul se aruncă spre dreapta și se lăsă târît câtva timp prin zăpadă. Se lovise la cot, la genunchi, dar oricum reușise să se oprească.

Se ridică ametit, clătinându-se pe skiuri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdrr1933-1947

— Ce s'a întâmplat?

Nora îi arătă printre brazi lumini apropiate.

— Am ajuns. Suntem la porţile Braşovului.

* * *

Era pe străzile oraşului, se oprea la vitrine, se lovea de trecători, vedea defilând în faţa lui autobuze, maşini şi sănii, citea afişele de cinematograf, auzea strigându-se ziarele de seară — şi totuşi nu-şi revenea. Trecea prin toate acestea buimăcit, surd. In el stăruia ca un sunet prelungit de orgă, tăcerea pădurii.

Intraseră să cumpere biletele de concert, alegea locurile, primea restul, punea întrebări, răspundea— dar toate le făcea maşinal, absent.

— Ce e cu tine, Paul? Nu vrei să te trezeşti?

— Ba da, dar nu pot.

Braşovul cu luminile lui de seară, cu străzile îmbulzite de lume, cu vitrinele luminoase, cu întreagă acea forfoteală vioaie de ajun de Crăciun, era pentru el ireal.

— Ştii ce sentiment am, Nora? Că sunt un lup care a coborît din pădure până la marginea oraşului... şi acum mai departe nu îndrăzneşte să meargă.

La Coroana, nu era nici un loc liber. Hotelul era plin, iar în hol, lume venită cu ultimele trenuri, aştepta fără nădejde, cu bagajele nedesfăcute.

Lăsară skiurile acolo şi merseră să întrebe la hotelurile şi vilele mai mici din apropiere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatrans.ro/ro/indri 1933-1947

— Vă pierdeți vremea, le spuse cineva. Nu e de găsit un pat în tot orașul. Doarme lumea pe unde apucă: în restaurante, în cafenele, la gară...

Brașovul avea aspectul unui oraș de cantonament. S'ar fi spus că trupe întregi de skiori ocupaseră cetatea. Chipiurile albastre se vedeau pretutindeni.

— Vine atâta lume pentru Oratoriul de Crăciun? se miră Nora râzând.

Lumea venea mai ales pentru concursurile de ski dela Predeal, care începeau peste două zile. Echipele de concurenți care se antrenaseră până atunci pe munți, în tota regiunea, începeau să coboare, să se adune.

Pe Bulevard, peste drum de poștă, trenul municipal, cu locomotiva lui scundă, cu vagonetele lui galbene, părea blocat în zăpadă, ca o jucărie. Șuerul locomotivei se auzea de departe, chemând călătorii întârziați. Multă lume se ducea să caute adăpost peste noapte la Dârste, la Cernatu și la Satu-lung.

— Dacă nu găsim în altă parte loc, spuse Nora, și dacă mai e timp după concert, poate că n'ar fi rău să mergem și noi la Satu-lung, cu ultima cursă.

— Nu. La Satu-lung, nu, refuză Paul.

— De ce?

— E prea departe... E prea târziu.

Un moment se gândise să-i spună cu sinceritate: «Sunt acolo amintiri, de care nu vreau să mă apropiu». Pe urmă însă își dădu seama că nici măcar nu era adevărat. I se părea că poate privi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/ro/1933-1947

în ochi, fără teamă, fără primejdie, acele amintiri, pe care le simţea vindecate. Nu, trenul acesta nu ducea spre trecut...

— Linia e întreruptă dincolo de Dârste, striga cineva dela fereastra unui vagon.

«Da, e întreruptă» repetă Paul în gând. I se părea într'adevăr că sunt în memoria lui legături desfăcute, linii întrerupte, drumuri pentru totdeauna închise.

Trenul se puse cu greu în mişcare, cu un zgomot de fiare vechi, îngheţate. Locomotiva se lupta să iasă din îngheţ, să răzbată prin zăpadă.

Călătorii cântau la ferestre, agitându-şi caschetele, vociferând, salutând cu gesturi mari pe cei cari rămâneau. La coada trenului, câţiva skiori se opinteau în glumă să-l urnească din loc.

— Skiul copilăreşte pe toată lumea, zise Paul.

Nu era numai skiul. Era întreagă acea seară de ajun, cu gustul ei de sărbătoare, cu zăpezile ei mari, cu freamătul ei de vacanţă.

Hagen spusese adevărat. Adresa pe care le-o dăduse, era departe, iar casa părea într'adevăr foarte veche. O poartă de lemn într'un zid cenuşiu, închisă cu drugi mari de fier, ca o poartă de cetate, rămase surdă la toate bătăile lor. S'ar fi spus că nimeni n'a mai trecut din timpuri străvechi, acel prag.

Frau Adelle Bund nu era acasă, sau nu voia să răspundă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaarhiva.ro/index1933-1947

Pe toată strada, figuri uimite apăreau la ferestre, neştiind ce se petrece. O fetiţă din vecini îi întrebă de peste drum, pe cine caută.

— Nu locueşte nimeni aici? întrebă Paul.

— Ba da, dar...

Fetiţa nu termină răspunsul şi fugi repede în casă, probabil ca să spună mai departe lucrurile de necrezut care se întâmplau la numărul 26.

Poarta se deschise totuşi în cele din urmă, dar numai pe jumătate. O femeie bătrână îmbrăcată în negru, îi opri din prag să intre, cu o privire aspră care spunea dela început: nu!

Paul îi întinse plicul lui Hagen şi ea îl desfăcu, ţinându-i mereu afară, în faţa porţii, şi ridicând spre ei, din când în când, o privire bănuitoare, ca şi cum i-ar fi confruntat cu cele scrise în scrisoare.

« Mai bine vă găseaţi de dormit în altă parte» zise ea în sfârşit, hotărându-se totuşi să-i primească înăuntru.

Mergea înaintea lor, întâi printr'o curte interioară, în care răspundeau câteva ferestre oblonite, apoi printr'un lung culoar întunecos.

Intreaga casă părea nelocuită. Nu se auzea de nicăeri nici un zgomot, nici o şoaptă. Femeia se opri în faţa unei uşi şi încercă în întuneric câteva chei, până ce reuşi s'o deschidă.

Era o cameră mare, înghetată, cu mobile greoaie, pline de praf. « De când nu s'au mai deschis ferestrele aici» gândi Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Frau Adelle Bund înțelese probabil gândul vizitatoarei.

« Trebue să aerisesc și să fac focul. N'am știut că veniți. Aici nu vine nimeni ».

Obloanele erau toate închise, ca și poarta dela intrare, cu drugi de fier.

— Noi lăsăm ruksacurile și ne ducem, spuse Nora. Dumneata, dacă ne dai o cheie dela poartă, nu trebue să ne aștepți. Ne întoarcem târziu.

Voia să iasă cât mai repede de acolo, să se vadă din nou afară, dincolo de acele ziduri reci.

* * *

Biserica Neagră era plină de lume.

— Se adună tribul Grodeck, spuse Nora.

Ii vedea venind din toate părțile orașului, în grupuri de familie, gravi, tăcuți, în paltoane grele de blană, cu pasul măsurat. Mergeau fără grabă, se salutau fără voioșie, cu saluturi ceremonioase. La intrare, se despărțeau spre dreapta și spre stânga, mergând spre locuri care trebue să fi fost ale lor, mereu aceleași, de ani de zile.

— Crezi că ne vor lăsa să intrăm?

Omul care rupea biletele la control, se uitase puțin mirat la hainele lor. Dar mai erau câțiva skiori veniți dela Poiana și dela Timiș. Tunicile albastre, bluzele de pânză impermeabilă, se pierdeau între redingote și blănuri.

Viorile se acordau la umbra marei orgi, care domina totul prin tăcere. Era în biserică o rumoare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

scăzută de orchestră, care își încearcă în ultima clipă instrumentele. Un flaut sau un corn își ridica glasul o secundă și se pierdea apoi, acoperit de acel « la» general, pe care și-l transmiteau, ca un apel, viorile și violoncelele.

Pe urmă se făcu tăcere. Se simțea gestul dirijorului nevăzut, care ridicase bagheta.

Intâi flautul și pe urmă oboiul intrară timide în joc, cu ceva întrebător în glas, dar după primele note, viorile le făcură să tacă și, aproape în același timp, trompetele — neașteptate trompete triumfătoare. Era o frază puternică, sigură, bine legată, care anunța dela început, victorie și lumină. Sub ea, flautul și oboiul mergeau subteran, auzite doar în momentele de respirație ale frazei mari.

Când viorile și alămurile tăceau, tăcerea era protectoare: numai cu îngăduința lor, fragilul flaut, gânditorul oboi se puteau din nou ridica.

Jocul nu dură mult. Coarde, instrumente de lemn și trompete fură acoperite de izbucnirea corului.

Jauchzet, frohlocket auf, preiset die Tage!

Cântecul era simplu, dar sărbătoarea începea cu aceste cuvinte. Era un mare strigăt de bucurie, care arunca dintr'odată orchestra pe planul al doilea. Tot corul nu era decât un singur glas vestitor. Părea că înalță bolta, că deschide ferestrele, că face lumină.

Nora căută privirea lui Paul. Ar fi vrut să știe că nu e singură în fața acelei vești. El îi puse mâna pe umăr — mâna lui grea — dar nu întoarse capul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

Gestul lui spunea fără cuvinte: da, Nora, sunt aici, am auzit, am înțeles...

Viorile și alămurile, în primul rând copleșite, se regăseau. Trompetele sunau mai departe vestea dată de cor. Flautul și oboiul alergau cu glasul lor mărunt, printre coarde și metale. Singură orga nu era nici surprinsă, nici grăbită. Pe sunetul ei grav, părea că se sprijină întregul oratoriu, ca o catedrală vie. Viori și voci creșteau din ea, ca dintr'un pământ generos. Orga le purta pe toate fără zâmbet, fără asprime, cu puțină tristețe, pentrucă ea singură cunoaște destinele.

Paul asculta cu ochii închiși. Era încă în pădure, era încă în singurătate. Profundul glas de orgă continua pentru el tăceri care încă vibrau, pe coarda lor cea mai de jos.

Orchestra și corul, adunate într'o singură frază, urcau acum împreună ultimele trepte: porțile Oratoriului erau deschise.

O voce de tenor se desprinse singură din tăcerea care urmă. Povestea fără melodie plecarea din Galileia. Game simple, puțin monotone, se legănau ca o iederă pe sunetul fundamental al orgii.

Povestirea fu dusă apoi mai departe de un glas de femeie, cu aceeași monotonie narativă, până când oboiul și vioara o înduplecară să cânte.

Trecerile dela recitative la arii și coruri erau marcate de clavecin, prin câteva acorduri, care păreau să ceară dinainte ascultare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1933-1947

Uneori, ca și cum glasul clavecinului ar fi fost prea mic pentru ca să susțină punțile dintre un coral și o arie, întreaga orchestră îi venea în ajutor.

Niciodată, i se părea lui Paul, nu auzise viori mai limpezi. Poate că era de vină seara aceasta, care nu semăna pentru el cu nici una din trecut. Poate că de vină era pădurea de unde venea, singurătatea din care coborîse... Niciodată nu auzise viori mai curate, mai ușoare, mai străvezii. Părțile simfonice ale Oratoriului nu aveau nimic liturgic. Când orchestra cânta singură, totul părea că se strânge într'un cerc luminos de intimitate. Până și orga tăcea îmblânzită, ca să asculte.

A doua parte a Oratoriului se deschidea cu o simfonie și din ea se desprindea, după un scurt recitativ al tenorului, un coral pe care Nora și Paul îl primiră cu aceeași mișcare de surpriză.

Brich an, o schönes Morgenlicht
Und lass den Himmel tagen,
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht
Weil dir die Engel sagen...

Tot corul, toată orchestra nu puteau acoperi pentru ei, glasul depărtat al lui Gunther.

«Il auzi?» întrebă Nora în șoapte. In aceeași clipă căută spre a treia fereastră din dreapta, unde ar fi trebuit să fie tânăra Doamnă Grodeck, surâzând băiatului ei. Dar nu era nici o femeie tânără

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdr 1933 1947

sub a treia fereastră și nu surâdea nimeni în toată Biserica Neagră.

« Să vă uitați bine diseară la ei », spusese Gunther. « Sunt zeci, sute de familii Grodeck. Nici unul nu zâmbește ».

Intr'adevăr nici unul. Toți stăteau în bănci, serioși, împietriți, fără o tresărire, fără o lumină, poate surzi, poate absenți, poate morți, iar muzica Oratoriului de Crăciun trecea peste ei, fără să-i atingă, fără să-i trezească.

*

La ieșirea din biserică, găsiră un Brașov de noapte, potolit, cu luminile stinse, cu străzile pustii. Sașii, ieșiți dela concert, mergeau spre case în grupuri tăcute. Orașul recăpăta aspectul lui de burg provincial, cu Biserica Neagră în mijloc, ca o imensă orgă.

In strada Prundului, îi aștepta o dublă surpriză: o Frau Adelle îmbunată și o casă primitoare, amândouă schimbate prin miracol în câteva ore. Focul ardea de multă vreme în cămin și poate că numai el izbutise să înduplece inima femeii și dușmănia lucrurilor.

Nora nici nu privise bine acele mobile mari de stejar fumuriu, care în primul rând i se păruseră, odată cu gazda, ostile. Le descoperea abia acum, severe încă și totuși prietenoase. Pretutindeni erau covoare și cărți. Intr'un colț un pian și caete de muzică. Le răsfoi cu mirare: Schumann, Brahms, Schubert.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdr1933-1947

— Cine cântă la pian? o întrebă pe Frau Adelle.

— De când a murit tânăra Doamnă Grodeck, nu mai cântă nimeni, spuse femeia.

— Venea pe aici?

— Cine?

— Tânăra Doamnă Grodeck.

Femeia își recăpătă dintr'odată privirea ei bănuitoare.

— Da, venea.

Nora își dădu seama că întrebarea fusese greșită. N'ar fi trebuit să-i dea impresia că nu cunoaște lucrurile.

— Trebue să-ți spun, iubită Frau Adelle, că la început ne-ai speriat.

— Și dumneavoastră pe mine. Când am auzit bătăi în poartă, n'am știut cine poate fi. Aici nu vine nimeni și n'are cine să bată în poartă. Domnul Klaus, când vine, își deschide singur. Are cheia la el.

— Domnul Klaus cine e?

— Cum cine e? Nu el v'a trimes? Nu dela el aveți scrisoarea?

— Ba da, ba da, o liniști Paul. Numai că nu știam că-l cheamă Klaus. Noi îi spunem Hagen.

— Și ea îi spunea la fel...

Le arătă în perete, deasupra pianului, o fotografie probabil mai veche, a tinerei Doamne Grodeck.

«Poate n'ați cunoscut-o. Poate nu știți cât a fost de frumoasă».

Fotografia semăna cu portretul desenat de Gunther, dar avea mai puțină tristeţe. Era probabil un

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

instantaneu mărit mult. Tânăra femeie părea că alergase prin pădure şi că se oprise un moment, ca să-şi adune părul pe tâmple. Fotografia o prinsese cu acest gest, care îi deschidea braţele şi îi ridica fruntea spre soare.

Frau Adelle spusese noapte bună şi îi lăsase singuri.

Nora era la pian, cu mâinile pe clape, pe acele clape fără sunet, pe care nu îndrăznea să le scoată din tăcerea lor.

— Crezi că l-a iubit?

Paul nu răspunse. Işi punea şi el aceeaşi întrebare. Erau amândoi cu privirea ridicată spre portretul din perete.

— Nu ştiu dacă l-a iubit, vorbi Nora mai departe. Dar a fost aici. Incep să înţeleg de ce poarta se deschide aşa de greu. E o poartă care trebue s'o apere, s'o ascundă... A fost aici. Poate mai este aici. Incep să cred şi eu, ca şi Gunther, în fantome.

Degetele Norei căutau pe clape primele note ale cântecului din acea seară: *Brich an o schönes Morgenlicht*...

— Tânără Doamnă Grodeck, cunoşti cântecul acesta. Il cânt pentru dumneata. Poate că-l auzi, poate că-ţi face plăcere să-l auzi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

XIV

Braşovul în primele ore ale acelei dimineţi, părea că se pregăteşte pentru deschiderea unui târg. Dela Bran, dela Râşnov, din cele şapte sate, din toată regiunea, veneau camioane, autobuze, sănii, maşini particulare aducând lume, care înoptase afară din oraş.

Străzile erau pline de bucureşteni care se regăseau cu strigăte de surpriză, făcând prezentări zgomotoase dela grup la grup. Nora şi Paul treceau în grabă, salutând, răspunzând la saluturi, amuzaţi de acest val de voioşie bucureşteană. Când nu puteau face altfel, se opreau să schimbe o vorbă, cu câte un cunoscut prea entuziast.

Nora îl prezenta simplu, fără jenă: «un camarad de ski».

Hotărîseră să plece cu şenila dela ora 11 spre Poiana, iar de acolo să înceapă urcuşul, încă înainte de amiază. Le mai rămânea de făcut unele cumpărături şi, ca să câştige timp îşi împărţiseră cursele.

— Tu ai grije de ţigări, reviste şi cărţi. Mie îmi rămâne restul.

Erau înţeleşi să se întâlnească la oră fixă în hol la Coroana, de unde să-şi ia skiurile lăsate aseară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-194/

Nora alerga dela vitrină la vitrină, în căutarea unor cârlige de fier pentru bocanci. Avea de gând să scurteze din drum la întoarcere, urcând pe la Prăpastia Lupului, și știa că drumul era pe acolo plin de pietre și ghiață. Dar mai ales ținuse să se despartă de Paul și să rămână câteva clipe singură, pentru ca să poată cumpăra în taină câteva surprize pentru pomul de Crăciun, mici fleacuri pe care abia diseară le va scoate din ruksac, la aprinsul lumânărilor. Se întoarse la Coroana însuflețită de alergături și speriată de întârziere.

— N'ai uitat nimic, Paul? Ai cumpărat tot? Ești gata de drum? Plecăm?

El era în stradă, la marginea trotoarului, rezemat de un mic automobil albastru la care se uita cu o ciudată privire fixă.

— Ce e cu tine, Paul? De ce nu răspunzi? Ce s'a întâmplat?

O cutremura privirea aceasta descurajată. Era privirea lui din seara primei întâlniri, acea privire obosită, care nici nu avea destulă putere ca să ceară ajutor.

— Nu plecăm Paul? Nu mai vrei să pleci?

El răspunse cu vechea lui ridicare din umeri, care spunea că totul îi este indiferent.

« Ce repede își regăsește omul ăsta gesturile lui pierdute» gândi Nora.

* * *

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

Era automobilul lui Ann. Paul trecuse pe lângă el fără să-l vadă, dar pe urmă, din pragul hotelului, întorsese deodată capul, ca după un trecător care te-a salutat și nu i-ai răspuns. Da, era automobilul lui Ann.

Mersese spre el cu o explozie de bucurie. Parcă era un om, un prieten. Ar fi vrut să-i vorbească, să-l întrebe: Când ai venit? E și Ann aici? Da, desigur că este. Ce întrebări stupide pun.

Portierele erau încuiate, pare-brizul înghețat, întreg radiatorul plin de zăpadă, motorul încă era cald. Probabil că mașina abia se oprise. Părea să fi făcut o cursă grea. In orice caz, aseară nu fusese aici, și nici azi dimineață. Dar dacă n'a venit decât acum, dacă n'a oprit decât în clipa aceasta, atunci Ann trebue să fie pe aproape. A coborît un moment, ca să ceară o informație, ca să cumpere țigări, ca să bea un ceai. Poate că e în holul hotelului, în restaurant, în cafenea.

Paul le străbătu pe toate. Ann nu era nicăeri. Cafeneaua era plină de lume, la fiecare masă aproape erau figuri cunoscute, dar Ann nu era nicăeri.

— Căutați pe cineva? întrebă portarul.

— Nu, nu . .

Se întoarse afară în stradă și din nou se opri în fața automobilului albastru. « Am să aștept. Are să vină ».

O vedea alergând prin Brașov, făcând cumpărături dezordonate, râzând în toate oglinzile care-i ieșeau în cale, împiedecându-se în șoșonii ei înalți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947/

ca niște cizme. Ce bine o cunoaște pe această Ann din zilele de iarnă! Purta anul trecut o căciuliță de astrahan trasă pe frunte și un mantou, tot de astrahan, din care reușea să facă ceva cu totul nepretențios, ca o haină pe care ar fi găsit-o în ultimul moment pe cuier și ar fi luat-o în grabă, ca să facă o cursă de câteva minute în oraș.

Ocoli de câteva ori automobilul, uitându-se atent la fiecare piesă. Ar fi vrut parcă să poată ghici după aripi, după pneuri, de unde venea. De sigur nu dela București, căci era prea de dimineață și n'ar fi avut când să parcurgă o atât de mare distanță. Poate că înoptase la Bran, poate la Satu-lung, în acel Satu-Lung plin de amintiri. Erau atâtea Anne care înviau dintr'o dată pentru el, din cele mai depărtate timpuri, și îl chemau înapoi!

Se uită prin geamul portierei în acest automobil, care i se părea o casă locuită. Pe bancheta din față, lângă volan, era un pled alb, un teanc de reviste și o cutie de metal cu țigări Chesterfield.

De când fumează țigări Chesterfield? Ultima oară fuma București fără carton. Le-a schimbat? de când? de ce? și este singurul lucru schimbat din viața ei?

Dar poate că nu erau țigările ei, sau în orice caz, nu numai ale ei. E absurd să crezi că Ann e singură. E absurd să crezi că o cutie nouă de țigări intră în viața lui Ann, fără să tragă după ea un bărbat, un amor, o legătură, un capriciu... Rămase cu ochii fixați asupra acelei cutii de metal, care i se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

părea că ascunde, că trădează totul. Simțea o veche durere redeșteptată, aproape de inimă.

Când Nora îl întrebă dacă mai vrea să plece, nu știu ce să-i răspundă. Ar fi putut rămâne, ar fi putut pleca, toate erau pentru el la fel.

* * *

Erau din nou în șenila care îi mai dusese odată spre Poiana.

« Așa dar trebue să luăm totul dela început», își spunea Nora.

Avea în fața ei același om descurajat, cu aceeași privire cețoasă, cu aceeași ridicare indiferentă din umeri.

« Dacă cel puțin mi-ar spune ce s'a întâmplat. Dacă cel puțin aș putea înțelege».

Incepea să-i fie frică de omul acesta, în care se puteau petrece dela un minut la altul schimbări atât de adânci.

Parcă ar fi albit într'o singură clipă. Parcă ar fi primit de undeva un cuvânt de moarte.

Il simțea strein. Mai strein decât în ziua în care pentru prima oară îi întâlnise această privire absentă. Au fost de atunci între ei, câteva zile trăite împreună, câteva nopți de iubire. Toate sunt șterse.

Il simțea pierdut, fugit de lângă ea. Incă odată fugit de lângă ea. Și nu mai găsea destule puteri în ea ca să-l oprească.

« E timpul să renunți Nora. Omul ăsta nu se mai întoarce».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Se gândea să-i spună: « E destul Paul. E destul şi e inutil. Vrei să pleci? Pleacă. Am obosit. Află că mi se poate şi mie întâmpla un asemenea lucru: să obosesc ».

Pe urmă se gândi, nu ştia de ce, la mâinile lui. Îi era milă de aceste mâini mari, prea dure, prea aspre, pentru un om trist. Ar fi vrut să le mai simtă odată pe umerii ei, cu greutatea lor indiferentă şi protectoare. « Eşti frumoasă Nora. Este un acord între tine şi tine şi acest acord se numeşte frumuseţe ». Îi reveneau în minte cuvintele lui şi încă odată i se păreau uimitoare.

« Este omul care mi-a spus aceste cuvinte. S'ar fi putut să nu mi le spună nimeni, nici odată până la moarte, şi el mi le-a spus. S'ar fi putut să port cu mine acest secret, pe care să nu-l vadă nimeni, şi el l-a văzut. Şi pe omul ăsta îl pierd ».

O Noră cuminte, răbdătoare, încerca să prindă din nou curaj. Îşi promitea să aştepte, să reziste, să nu cedeze încă.

Până la Prăpastia Lupului urcaseră cu skiurile în picioare, dar de acolo mai departe trebuia să le scoată şi să le poarte pe umeri.

Umblau de aproape două ore, fără să fi schimbat în tot acest timp un singur cuvânt. Numai odată, din greşală, privirile li se întâlniseră, dar în aceeaşi secundă el îşi întoarse capul în altă parte, cu un gest alarmat de apărare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1933-1947

« Nu-ți fie frică Paul, n'am să întreb nimic: ești liber să-ți păstrezi secretele tale», ar fi vrut Nora să-i spună, dar se temea că după primul cuvânt rostit, tăcerea va deveni între ei și mai grea.

Mergea într'adins înainte, ca să nu-i dea impresia că-l pândește. De câteva ori îl auzise oprindu-se pe loc, dar ea continuase să meargă mai departe, deși simțea că în oprirea lui este o ezitare, un gând de a fugi. Nu-l mai auzea venind în urma ei și nu îndrăznea totuși să se uite după el. «Poate că de astă dată a plecat. Poate că într'adevăr a plecat». Își spunea că mai e timp să-l strige, că mai e timp să-l întoarcă. Își spunea că lasă în urma ei un om rănit, un om căzut, un om care are nevoe de ajutorul ei, chiar dacă nu-l cere, chiar dacă nu-l vrea. Totuși continua să meargă, privind mereu înainte, ca și cum i-ar fi fost indiferent, dacă el mai vine sau nu.

« Te porți ca o femeie jignită Nora. Incepi să-l iubești dacă începi să ai orgoliu».

Își întindea singură curse pentru a se convinge că trebue să se oprească și să-l aștepte, dar le respingea cu hotărîre.

« Dacă vine, să vină singur. E rândul lui să aleagă».

El venea fără alegere. Venea din oboseală, din indiferență. Venea pentrucă apucase să vină. Dacă femeia care mergea înaintea lui, și care devenise dintr'odată o femeie necunoscută, fără nume, ar fi întors capul spre el și l-ar fi chemat, poate că acest

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

lucru ar mai fi trezit în el o ultimă voință de a se rupe, de a se elibera.

Dar nimic nu turbura resemnarea acestei întoarceri în pădure, care semăna atât de bine cu o întoarcere în somn.

Urcușul la Prăpastia Lupului era aspru. Zăpada acoperise înșelător bolovani și gropi, care păstrau în adâncime nevăzute diferențe de nivel. Erau ca niște ochiuri de apă în mijlocul unui fluviu calm. Sub oglinda lor, un gol nevăzut soarbe și trage la fund.

Inaintau prin zăpadă cu mișcări instinctive de înnot. Pe alocuri depresiunea era ca o treaptă ruptă. Senzația de scufundare era precisă. Părea că valuri de zăpadă se ridică în jurul lor și îi acoperă. Se zbăteau cu genunchii, cu brațele, într'un fel de bătaie pe loc, care îi ajuta să se mențină la suprafață, ca și cum ar fi înnotat împotriva curentului. Câte un vârf înghețat de stâncă se ridica uneori înainte, și pe această insulă de ghiață se puteau opri un minut, ca să măsoare drumul străbătut.

« E o nebunie ce facem» își spunea Nora, dar această nebunie, acum, era fără revenire. Fiecare metru de teren cucerit avea ceva irevocabil. Pasul nu se mai putea întoarce pe unde călcase odată. Urcușul era greu, dar coborîrea ar fi fost imposibilă.

La marginea ei de sus, Prăpastia Lupului dădea într'o poiană. Se vedau primii brazi, sus pe buza prăpastiei și nu păreau că sunt departe, dar vremea trecea și distanța rămânea mereu aceeași, ca și cum

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1933-1947

mersul lor în zăpadă ar fi fost inutil, ca şi cum puteri ascunse, mai tari decât zadarnica lor zbatere i-ar fi readus mereu la punctul de plecare.

« Câtă vreme e lumină, nimic nu e pierdut», îşi făcea Nora curaj. O înspăimânta doar gândul că i-ar putea prinde ceaţa înainte de a ajunge sus. In întuneric, pe povârniş n'ar mai fi putut face nici un pas înainte. Un singur gest greşit ar fi fost deajuns ca să se prăbuşească.

« E oare nevoie să-i spun? », se întreba Nora neîndrăznind să-i vorbească. Nu voia nici să-l sperie, dar nici să-l lase în nepăsarea de somnambul, cu care urca pe urmele ei.

Venea dinspre vârf, deasupra pădurii, un freamăt ca de mari vânturi încă nestârnite. Lumina zilei avea ceva albicios, difuz, lipsit de transparenţă.

— Ascultă Paul! se hotărî Nora deodată să-i vorbească. Trebue să fim cel mult în jumătate oră sus. Dacă ne prinde seara sau ceaţa aici, suntem pierduţi. Nu ştiu ce se întâmplă cu tine şi nici nu te întreb. Dar acum îţi cer să te trezeşti. Când vom ajunge sus vei face ce vei voi.

Totul prevestea un viscol apropiat. Curenţi nu destul de repezi ca să se înalţe prea sus, şuerau dealungul zăpezii, ridicând-o în vârtejuri mici de pulbere. Copacii deveneau grei într'un cenuşiu-albastru de plumb.

Paul ajunse cel dintâi la capătul drumului. Ultimii metri de urcuş fuseseră şi mai greu de străbătut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-194/

Buza prăpastiei era un parapet aproape vertical de ghiață. Cârligele bocancilor se înfigeau ca niște ghiare, ca să oprească alunecarea. Până în ultimul moment căderea era încă posibilă. Toată zbaterea lor putea deveni în acest ultim moment o zădărnicie. Prăpastia Lupului, privită de pe acele ultime trepte infernale, avea un fel de indiferență sumbră, care așteaptă împlinirea soartei.

Ieșit din primejdie, Paul asista dezarmat la ultimii pași ai Norei. Nu putea face nimic pentru ea: nici o mână de întins, nici un cuvânt de spus. Erau numai la câțiva pași depărtare unul de altul, dar pe două țărmuri diferite, fiecare singur. O vedea cum luptă cu zăpada, cu ghiața, amețită de oboseală dar cu un fel de deznădejde concentrată.

Când ajunse lângă el, își aruncă skiurile de pe umeri, își scoase ruksacul din spate și pe urmă abia, descoperindu-se, își trecu mâna pe frunte, cu un gest de întoarcere la viață. Erau amândoi palizi, cu sprâncenele și tâmplele albite de zăpadă, cu privirea încă neliberată de gândul intens care-i purtase până acolo.

— Ești o fată vitează Nora. Iți mulțumesc.

— Pentru ce?

— Pentru curajul tău. Dacă aș putea să iubesc, te-aș iubi.

— Eu nu-ți cer asta Paul. Iți cer să fii mai puțin nefericit. Mi-e deajuns.

El avu din nou ridicarea lui din umeri dezamăgită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-194/

— Iți mai cer, adăugă Nora, să uiți gestul ăsta de om sfârșit. E așa de greu?

— Nu știu, Nora. Cred că-ți pierzi vremea cu mine.

— Totuși ieri când am plecat de aici, erai un om vindecat.

— Credeam că sunt. Dar e deajuns să-mi iasă în cale o umbră, pentru ca totul să cadă la pământ.

— Sunt amintiri așa de greu de uitat?

— Nici măcar nu știu dacă sunt amintiri. E o groaznică oboseală. E o silă imensă. E un dezgust adânc.

— Mai adânc decât Prăpastia Lupului?

Se întoarseră amândoi încă odată spre prăpastia care se deschidea în față.

— Vezi, zise Nora, cât e de adâncă și tot ai trecut prin ea. Nu vrei să mai încerci odată?

Sosiseră la cabană odată cu seara. Gunther mai palid decât oricând îi aștepta la fereastră. Hagen, care plecase în întâmpinarea lor pe alt drum, nu se întorsese încă.

— Trebue să aprindem lumina din turn ca să-i dăm de veste că v'ați întors. De ce ați venit așa de târziu? Toată ziua v'am așteptat. Credeam că nu mai veniți. Credeam că v'ați pierdut.

Vorbea repede, cu fraze rupte, cu o stranie agitație nervoasă sub marea lui paloare. Ochii îi străluceau de febră prea calzi, prea intenși ca să zâmbească. Faffner le mirosea hainele, se culca la pi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

cioarele lor, se zvârcolea cu un mârâit ciudat de bucurie și regăsire, dar, parcă, și de deznădejde. Cu greu reuși Nora să-l calmeze și să-l culce lângă cămin, cu botul pe labe, dar și de acolo câinele o privea cu uitătura lui de animal neliniștit.

— Faffner știe de unde veniți, spuse Gunther. Ați fost în casa din strada Prundului și aduceți de acolo lucruri pe care el le cunoaște . . .

Hagen veni mai târziu și, intrând nu spuse nici un cuvânt. Pelerina și gluga îi erau albe de zăpadă. Se oprise în prag și în primul moment alb cum era, cu cizmele lui mari, cu gluga trasă pe frunte părea un Moș Crăciun, care-și ascunde fața. După ce se scuturâ de zăpadă, după ce își descoperi fruntea lui tristă și mai ales acea privire albastră, rece, de sihastru, imaginea amicală dela început se stinse, alungată, și în locul ei rămase omul aspru, pe care îl cunoșteau.

Nora se gândi să meargă spre el și să-i spună: «Fii liniștit. Am lăsat în casă lucrurile așa cum le știi. Nimic nu e clintit din loc. Poarta e ferecată, ferestrele închise. Nimeni nu va trece acel prag și nici o umbră nu va pleca de acolo».

Dar tăcerea lui Hagen nu punea întrebări și nu primea cuvinte de prietenie.

Toți trei bărbații tăceau și Nora se simțea foarte singură între ei. Se uita la fiecare în parte și pe fiecare îl simțea plecat cu gândurile lui. Își desfăcu ruksacul și scoase fără bucurie lucrurile cumpărate dela Brașov pentru ei. I se păreau acum inutile, prea copilărești

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

pentru niște oameni triști. Lângă fereastră, bradul pavoazat pentru modesta lui feerie de Crăciun, aștepta să fie aprins. Nora atârnă de ramuri darurile ei descurajate și pe urmă aprinse una câte una lumânările, care începură să joace cu flăcări mărunte în globurile de sticlă colorată.

Gunther cel dintâi se apropie de pom. « E totuși destul de copil ca să-i facă plăcere» se gândi Nora. Vedea revenind pe obrazul lui palid o licărire de curiozitate. Ochii își recăpătau frumoasa lor claritate ironică.

— Nu vii Paul, lângă pomul nostru de Crăciun? îndrăzni Nora să întrebe.

Deasupra bradului luminat, vechea lui privire cețoasă de indiferență, avea ceva timid, nesigur.

Mai greu veni Hagen, care nici nu se apropie cu totul de pom. Stătea la câțiva pași de el, la fel de aspru, la fel de întunecat.

Se adunau în jurul bradului, ca în jurul unui foc în pădure.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1933-1947

XV

Terenul de ski avea în prima dimineață de Crăciun un aspect de serbare populară. Câțiva skiori pasionați plecaseră în zori la Predeal, coborînd pe versantul dinspre Timiș, ca să asiste la concursurile oficiale. Cei mai mulți însă rămăseseră pe loc, iar dela Brașov soseau mereu grupuri de băieți și fete, care se luptaseră cu viscolul, ca să ajungă până sus. Pădurea vuia de lume tânără ca un oraș în vacanță. La Turing-Club un comitet împrovizat peste noapte, organiza câteva «probe» de viteză și slalom. Nu era decât un joc, dar toți primeau să-l joace cu seriozitate. Se măsurau distanțele, se jalona terenul cu fanioane albastre și roșii, se numerotau concurenții, se stabilea un sistem de punctaj și clasificare. Arbitrii și comisarii de teren, cu brasarde și fluere, alergau încolo și încoace, printre skiori, ca să facă ordine și să formeze echipele. Un medic tânăr organiza un post sanitar și, pentru ca decorul să fie complet, cineva confecționase un mic drapel alb cu cruce roșie, care flutura în vânt. In fața cabanei se ridicase

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr 1933-1947

în grabă o tribună de scânduri pentru public şi o masă lungă pentru juriu. Pe masă erau înşirate «trofeele» coroane de brad, cupe de tinichea, câteva sticle de vin şi bere, o lanternă cu baterie şi — premiul întâi! — un ceas deşteptător.

Intreg concursul era făcut jumătate în glumă, ca o parodie a concursurilor adevărate dela Predeal, dar era o glumă în care toată lumea se lăsa antrenată cu destulă convingere. Mai ales saşii dela S K.V. veniţi în grup compact, erau serioşi şi decişi de parcă s'ar fi pregătit pentru o mare bătălie. Formaseră o echipă de cinci oameni şi trimiseseră o provocare scrisă studenţilor dela Turing Club, pentru o cursă de viteză care urma să fie «proba finală» a zilei, punctul culminant al luptei dintre S.K.V. şi T.C.R.

Tot muntele vibra de strigăte şi cântece. Când vântul se potolea zgomotele ajungeau, departe, până la cabana lui Gunther. Hagen, care se întorsese din plimbarea lui obişnuită de dimineaţă prin pădure, le povesti ce se întâmplă.

— Mergem şi noi! propuse Nora.

Paul la fel de cenuşiu ca în ajun, nici nu primi, dar nici nu refuză. Să meargă sau nu, îi era indiferent. Noaptea adusese pentru el un fel de pace amorţită, ca după un anestezic. Mai greu era de înduplecat Gunther, care nu voia cu nici un preţ să se îndepărteze de cabană.

«E prea multă lume. Nu vreau să-i văd. Nu vreau să mă vadă. Ii cunosc prea bine».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1933-1947

Nora îi pregăti totuși skiurile, pe care băiatul nu le pusese încă în acea iarnă, și era sigură că la această ispită nu va rezista.

« Trebue să-i scot la lumină își spunea ea, privindu-i pe amândoi.

Hagen, care rămânea singur la cabană îi șopti Norei cu îngrijorare:

— Să fii atentă. Gunther n'are voie să alerge.

— Nu-ți fie teamă. E lângă mine.

La Turing Club, programul nu începuse încă. Se mai făceau pe teren lucrări de « amenajare », mai ales pentru trambulina de sărituri, pe care câțiva voluntari o săpau în zăpadă cu lopețile. Toți cântăreții de acordeon dela cele două cabane fuseseră convocați cu instrumentele lor, într'un fel de orchestră comună, instalată lângă masa juriului, ca să cânte « Mulți ani trăiască » și « Hoch, Hoch, drei mal Hoch » la împărțirea trofeelor. Intre timp, ca să calmeze nerăbdarea publicului cântau diverse imnuri și « uverturi ».

Sosirea lui Gunther provocă printre sașii din tribună oarecare uimire. Vestea trecu din om în om, prin semne, prin șoapte: *Der junge Grodeck, der junge Grodeck* . . . Priviri intrigate se întorceau spre el și spre însoțitorii lui. Un moment toate atențiile fură abătute dela cele ce se petreceau pe teren. Gunther devenea centrul spectacolului, ca un prinț moștenitor care-și face apariția într'o loje, la un concert. Nora simțea îndreptate asupra ei, zeci de întrebări,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947/

Gunther, înviorat de aerul rece al dimineții o ținea de braț și îi vorbea cu animație.

— Mâine toată familia Grodeck va ști că am ieșit împreună. Se va deschide o anchetă, ca să se afle cine ești, de unde vii și ce intenții ai. O femeie tânără în familia Grodeck e o îndrăzneală. Grodecii nu suferă femeile tinere. A fost una, și n'au iertat-o până la moarte.

Nora înfrunta cu plăcere valul de surpriză și curiozitate, stârnit în jurul lor. Numai Paul rămase indiferent la aceste semne și priviri, pe care nici nu le vedea.

Primul punct din program era o cursă de ștafetă, pe circuit închis. Itinerariul ducea dela Turing Club la S.K.V. și de acolo prin Poiana Trei Fetițe la Turing Club. Semnul de plecare se dădu în tăcerea generală cu o lovitură de pistol, care făcu să răsune muntele. Tribunele izbucniră în aplauze, iar echipierii purtând pe spate numere mari vizibile de departe, porniră strigați pe nume de prieteni și partizani.

Gunther lua și el parte la lupta deschisă și striga cu multă aprindere un număr pe care și-l alesese din grămada alergătorilor: Douăzeci și trei! Douăzeci și trei!

— De ce douăzeci și trei? se miră Nora.

— Nu știu. La întâmplare, ca la ruletă.

Râdea cu fața luminată, redevenit copil și atârnându-se de brațul ei stâng cu toată puterea.

— Tu pe ce număr joci, Paul? întrebă Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rdr/1933-1947

Intoarse capul spre dreapta, unde-l știa tăcut lângă ea, dar nu-l găsi.

A plecat? E oare posibil să fi plecat? Tot timpul îl simțise acolo, la dreapta ei, închis în apăsătoarea lui tăcere, ca o piatră, și nu-și dădea seama când a putut să plece fără nici un cuvânt.

«Așa pleacă el, fără nici un cuvânt», își aminti Nora cu amărăciune.

Primul gând al lui Paul, plecând de acolo, era să se întoarcă la cabană. Voia să fie singur. Îi făcea rău mulțimea aceea de oameni zgomotoși și îl irita Nora cu silința ei exagerată de a-l prinde și pe el într'un joc, care, în dimineața aceasta, i se părea fără farmec. Intre el și Gunther, atentă la toate gesturile lor, Nora îi făcea impresia unei guvernante, care supraveghează doi convalescenți. Il oprima această privire, pe care o simțea ațintită asupra lui, chiar atunci când era îndreptată în altă parte. In buimăceala de o secundă, produsă de descărcarea pistolului, avusese timp să se rupă de acolo neobservat.

«Tot îi rămâne un pacient» își spuse plecând.

«Sunt rău, sunt nedrept» adăuga din obișnuință vocea lui intimă de om rezonabil, fără să-i poată da însă remușcări. Cuvintele, gândurile treceau prin el pustii. Se simțea ca un instrument cu coardele rupte, fără rezonanță, fără căldură. Nimic nu răspundea în el, nici gânduri nici amintiri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

Cunoştea un nume care altădată trezea în el dureri nervoase, reflexe, de neînlăturat: Ann. Il spunea acum cu glas tare, din curiozitate, cum ar fi apăsat pe o clapă ca să vadă dacă răspunde: Ann, Ann, Ann. Numele cădea inert, ca o piatră.

Privea în faţă imagini care eri încă i se păreau atroce: Ann dezbrăcându-se cu dezordonata ei impudoare, în timp ce bărbatul cu care este, o priveşte fumând sau răsfoind o carte. Multă vreme îl torturase povestirea unei călătorii, pe care Ann o făcuse în Grecia, cu unul din primii ei amanţi, e drept cu mult înainte de a-l fi cunoscut pe el.

«Era aşa de cald, povestea ea, că toată ziua stăteam goală în cabină şi numai seara mă îmbrăcam să ies pe covertă». Ani întregi îl urmărise această imagine, care îl chinuia prin preciziune. De nesuportat nu era gândul că Ann s'a culcat sau se culcă cu alţi bărbaţi, ci detaliile fizice, sigure, irecuzabile, gestul cu care îşi scoate ciorapii sau cu care îşi trage peste cap o bluză.

Priveşte acum cu ochii deschişi toate aceste imagini, altădată dureroase, şi le găseşte cel mult stupide. O vede pe Ann jos la Braşov, într'o cameră de hotel, cu Dănulescu sau cu altul, o vede goală în braţele lui, o urmăreşte fără oroare, fără revoltă în mişcările ei cele mai secrete, îi aude râsul ei excitat, suspinul ei sensual, şi totul trece prin el cu o indiferenţă de moarte.

Pornise la început spre cabană, dar acum îşi lasă skiurile să-l ducă unde vor. Un vânt ascuţit îl bate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933 1947

pe frunte, pe tâmple. Dacă drumul spre S.K.V. n'ar fi ocupat de aceste ridicole concursuri, s'ar lăsa purtat la vale, până la Poiana, până la Braşov, până la capătul pământului . . .

Programul dela Turing Club era pe sfârşite. In aşteptarea probei finale de viteză, tribuna urmărea cu hohote de râs ultimele sărituri de trambulină. Concurenţii cădeau unul după altul, ca şi cum cineva i-ar fi aruncat de sus în zăpadă. Foarte rar câte unul reuşea să se menţină pe skiuri şi să se oprească reglementar în faţa tribunei, unde îl primeau salve de aplauze. Gunther urmărea cu entuziasm sau cu indignare fiecare nouă săritură. Avea simpatii capricioase pentru unul sau pentru altul dintre concurenţi, şi îi striga ca să le dea curaj în clipa plecării sau ca să-i certe, după ce au căzut. Nora se temea să nu-l oboscască această agitaţie şi uneori îi putea mâna uşor pe umăr ca să-l calmeze.

Locul din dreapta ei era mereu gol. Paul nu se întorsese şi Nora se întreba dacă se va mai întoarce vreodată. Nu i se părea cu neputinţă să fi plecat pentru totdeauna. Poate că la cabană o aştepta un bilet al lui, unul din acele bilete scurte, răstite, pe care omul ăsta leneş ştie aşa de bine să le scrie pe un colţ de masă, înainte de a fugi . . .

Concursul de sărituri era terminat. Pârtia rămânea liberă pentru ultima cursă de viteză. Arbitrii îşi transmiteau prin pâlnii de carton ordine şi comenzi dela o extremitate la alta a terenului. Toată lumea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1933-1947

se retrăgea în tribune. Intr'o clipă, întreg terenul era pustiu şi o tăcere încordată acoperi toate zgomotele de până atunci.

Cele două echipe de câte cinci oameni — S.K.V. şi T.C.R. — urmau să coboare de sub vârful muntelui, până în faţa tribunelor, în linie dreaptă. «Schuss» spunea regulamentul. Distanţa nu era mare, nici 600 de metri, dar panta era prăpăstioasă şi orice fel de frână, — plug, christianie sau telemak, — erau interzise. Mai contribuia la atmosfera de emoţie generală punerea în scenă a cursei: fanioanele care se agitau în tăcere, acordeoanele care cântaseră tot timpul dar acum se opriseră la un semn al juriului. La baza stâncii din vârf a Postăvarului, cele două echipe se vedeau aliniate ca nişte bile negre de zăpadă.

O detunătură de pistol deschise cursa.

In primul moment nu se văzu nimic, decât un nor de zăpadă, care cobora vijelios ca o avalanşă. Pe urmă unul câte unul alergătorii se desprinseră din negură, la distanţe mici unul de altul, imposibil de recunoscut sau de urmărit. Partizani ai uneia sau alteia din echipe, tăceau cu aceeaşi intensă nelinişte. Jocul era orb. Nu se ştia cine vine întâi, cine câştigă, cine pierde.

Un strigăt trecu prin toată tribuna: unul din alergători căzuse. Venea peste cap rostogolindu-se la vale cu skiurile împiedecate unul de altul. Echipa lui era pierdută. Regulamentul elimina din competiţie echipa care nu sosea cu toţi echipierii la finele cursei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

Lumea sărea peste tribune spre masa juriului cerând explicații, punând întrebări: cine? cine?-cine?

Omul continua să se rostogolească pe pantă, în timp ce alergătorii ceilalți treceau pe lângă el, continuându-și cursa.

Sosirea se petrecu într'un tumult general. Fiecare echipier ajuns pe linia de sosire era zmuls de public care îl recunoștea, îi striga numele. Erau cinci dela S.K.V., era numai patru dela T.C.R. . . . T.C.R.-ul era scos din luptă! Ba nu! Și dela T.C.R. tot cinci erau. In îmbulzeală se greșise numărătoarea. Toți zece alergătorii terminaseră cu bine cursa. Clasificarea urma să se facă după cronometraj.

Dar atunci cine era alergătorul căzut? Cine era acest al unsprezecelea concurent neînscris și care zăcea acum în zăpadă în mijlocul terenului?

Echipa de salvare alerga spre locul accidentului. Nora nu-și putu opri un gând absurd.

« Te rog așteaptă-mă aici, îi spuse lui Gunther. Mă întorc îndată ».

Paul pornise spre vârful muntelui fără gând precis. Voise doar să se depărteze de Turing Club și de toată acea mulțime turbulentă. Pe versantul dinspre Timiș, muntele era tăcut și pustiu. Pădurea își recăpăta acolo sălbăticiunea pierdută

Rămăsese câtăva vreme pe pietrele înghețate din vârf, albe ca niște mari blocuri de ghiață. Nevăzuta vale a Timișului, acoperită de nori, vibra în adânc cu un foșnet depărtat de torent. Zările erau închise

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

de aceeași ceață densă, ca între niște ziduri de fum.

Nu știa de cât timp se afla acolo. Minute sau ore treceau pe lângă el cu un gust de somn. Coborîse câteva trepte mai jos ca să ocolească stâncile de ghiață, care blocau trecerea spre versantul Timișului și găsi printre brazi o pârtie lată, așezată ca o șea pe grumazul muntelui. Skiurile alunecau singure fără viteză, când deodată se răsuciră violent spre dreapta. Le opri în aceeaș secundă, cu o tresărire reflexă, pe care o simți ca o izbitură în piept, ca și cum cineva din el ar fi tras un mâner secret de frână. Skiurile oprite în loc vibrau de violența șocului.

In fața lui se deschidea ca o cădere în gol, o pârtie aproape verticală, iar jos la capătul ei, se vedeau tribunele dela T.C.R. Pe teren, fanioane colorate se ridicau și se lăsau schimbând semne neînțelese între ele. O rumoare de voci venea până sus, dar pe urmă nu se mai auzi nimic ca și cum deodată cabana Turingului cu tribunele și oamenii ei s'ar fi depărtat.

Porni în jos cu ochii deschiși: « Dacă vreau, mai pot să opresc» își zise. In primele secunde, skiurile alunecaseră cu greutate pe zăpada înghețată. « Da, mai pot să opresc». O detunătură de armă sparse tăcerea. Abia își dădu seama că nu e singur. Siluete repezi treceau pe lângă el, ridicând în urmă o perdea de zăpadă care acoperea totul. Pe urmă se făcu lumină, un torent de lumină albă, solară, prin care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1933-1947

el însuşi trecea luminos ca o torţă vie. Ţinea ochii mereu deschişi dar era prea mult soare ca să mai vadă ceva.

Căderea o simţi ca o deviere de zbor. Avu senzaţia violentă că e zmuls de pe traectoria lui şi aruncat în altă direcţie ca un proectil ricoşat . . .

Până, la tribună fusese dus pe o targă de crengi de brad.

— Cred că nu are nici o fractură dar e mai bine să nu-l obosim, spuse tânărul medic luându-şi în serios rolul de şef al echipei de salvare.

Paul îşi pierduse în primele momente cunoştinţa, dar pe urmă deschisese ochi, neştiind ce se petrece. Deasupra lui erau câteva figuri streine şi între ele Nora, o Noră severă şi tristă, căreia ar fi vrut să-i surîdă.

Era lovit la ochiul drept, buza de jos îi sângera, fruntea şi obrajii erau jupuiţi de zgârieturi.

— Toate astea n'au nici o importanţă, zise medicul. Dacă n'avem nici fractură, nici hemoragie internă am scăpat teferi.

Nu-l durea nimic. Simţea doar că nu se poate ridica de jos. Nora îi ştergea cu batista ei sângele de pe buză.

— E rândul tău să mă ridici din zăpadă, zise el. Acum nu-mi mai datorezi nimic: accident pentru accident.

Ea se aplecă şi mai mult peste el şi îi vorbi în şoapte, la ureche, ca să nu audă nimeni:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— De ce ai făcut asta, Paul? De ce?

— Nu ştiu, Nora. Nu-mi aduc aminte.

Era ceva luminos în privirea lui, o expresie de mare odihnă.

— Am uitat tot, cu desăvârşire tot. E aici, în zăpadă, sub ochii tăi, Nora, un om fără amintiri, un om liber, mă auzi?, un om liber . . .

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

XVI

Bătrânul Grodeck sosi la cabană în prima dimineață după Crăciun. Nu-l aștepta nimeni, dar încă înainte de venirea lui, Faffner dăduse semne de neliniște. Umbla mârâind cu botul în zăpadă, în căutarea, parcă, a unor nevăzute urme de sânge.

« Câinele ăsta e bolnav » spusese Nora, încercând să-l domolească, dar nimeni nu se putea apropia de el.

Asupra bătrânului Grodeck, Faffner se aruncă de cum îl văzu. Până să-i vină ajutor din cabană, omul, urlând de groază, fu trântit în zăpadă. Il ridicară de acolo alb de spaimă, cu haina sfâșiată la umărul drept unde câinele își înfipsese colții, dar prin minune, fără rană adâncă. Era spre norocul lui foarte gros îmbrăcat și purta mai ales o șubă prin care colții trecuseră greu, răzbind totuși până la piele și lăsând acolo un cerc însângerat, ca un semn cu fierul roșu.

Faffner nu-l mai recunoștea nici pe Hagen, nici pe Gunther, nici pe Paul și se zbătea în mâinile lor, cu o deznădejde sălbatecă. Trebuiră să-l țină

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1933-1947

toți trei pe loc, luptându-se cu el, până ce bătrânul Grodeck condus de Nora reuși însfârșit să intre în cabană.

Abia îl lăsară din nou liber și Faffner se năpusti la uși, la ferestre, cu un urlet înebunit de neputință.

— Nu-l putem lăsa așa, spuse Hagen. E mai bine să-l punem în lanț.

Intrară cu toții în casă și câtva timp rămaseră tăcuți, ascultând cu inima strânsă acel urlet de ființă chinuită, care părea că le cere ajutor.

Bătrânul Grodeck nu era deloc bătrân. Nu arăta să fi trecut de cinci zeci de ani, iar pe acești cinci zeci de ani îi purta foarte bine pe umerii lui încă viguroși.

Își reveni repede din spaima pe care o trăsese. Se scutură de zăpadă, fără să pară stânjenit de cele întâmplate. Urletele lui Faffner, care se zbătea afară în lanț, nu-l turburau.

— Am spus totdeauna că animalul ăsta e turbat.

Felul neobișnuit în care intrase la cabană, făcea grea orice prezentare. Nu spusese bună-ziua la venire, nu dăduse cu nimeni mâna — și acum era prea târziu pentru gesturi, care oricum păreau că nu-i sunt familiare. Era îmbrăcat în haine de oraș și purta doliu — probabil după soția lui. Panglica neagră dela brațul stâng i se desprinsese în cădere și acum și-o potrivea din nou, cu multă atenție. Era un doliu corect, de om scrupulos, care își cunoaște îndatoririle și le respectă. Ceva demn și rece per-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-2947

zista în ținuta lui, chiar și acum, după ce ieșea sfâșiat din lupta cu câinele.

Gunther îmbrăcase în acea dimineață puloverul lui roșu și un pantalon de flanelă, gris deschis. Lângă el, hainele negre ale bătrânului Grodeck erau ca o mustrare tăcută, ca și cum ele singure ar fi apărat acolo memoria moartei.

Plimba peste oamenii și lucrurile din încăpere, o privire rece care nu întreba nimic, dar dezaproba totul. Aștepta probabil să rămână singur cu fiul lui, pentru ca să-i spună ce îl aducea la cabană, dar Hagen, care deobicei își găsea de lucru pe afară, rămase de astă dată pe loc, cu o vizibilă hotărîre de a nu se mișca de acolo.

« Vă rog să rămâneți aici » îi șopti Gunther Norei și lui Paul, care se pregăteau să plece.

Sub obișnuitul lui zâmbet ironic era ceva sfidător pentru neașteptatul musafir în haine negre, dar și oarecare spaimă de a nu rămânea singur cu el.

Tăcerea fu și mai apăsătoare în timpul dejunului. Nu se auzea decât în răstimpuri urletul lui Faffner, care se zbătea mereu afară, în lanț. Bătrânul Grodeck mânca fără lăcomie, dar cu seriozitate și cu un fel de atenție meticuloasă. Foarte rar spunea un cuvânt despre lucruri și oameni probabil cunoscuți lui Gunther. Revenea mai ales în vorbirea lui un nume — « Mătușa Augusta » — pe care îl rostea cu reverență, ca și cum s'ar fi referit la o autoritate superioară. In ierarhia Grodeck, această mătușă Augusta ocupa desigur un loc însemnat. Gunther

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1933-1947

însă nu răspundea în nici un fel şi bătrânul Grodeck nu părea că aşteaptă vreun răspuns.

Hagen nu se aşezase la masă. Cu tăcerea lui puternică apăra de departe tăcerea mai nervoasă, mai nesigură a băiatului. Stătea pironit de uşă, fără să-şi abată un moment privirea dela cele ce se petreceau. Bătrânul părea că suportă foarte bine această mare tăcere încordată. Puţin aplecat peste masă, cu umerii lui imenşi, putea duce poveri mai mari, fără să le simtă. Cravata de doliu, hainele negre îi dădeau ceva solemn şi îngândurat.

Până la sfârşitul mesei nu mai spuse nici un cuvânt. Când termină de mâncat i se adresă deodată lui Gunther.

— Am venit să te întreb dacă vrei să te întorci acasă.

Băiatul nu răspunse în primul moment. Nu se aştepta la o întrebare atât de directă, pe care nimic nu o pregătise. Pe urmă, răspunse, scurt, cu o expresie de neclintit.

— Nu.

Bătrânul Grodeck primi răspunsul în faţă, fără nici o tresărire.

— Ştiam. A fost de datoria mea să te întreb, dar ştiam.

— Atunci zise Gunther, nu trebuia să te oboseşti până aici. Imi pare rău că ai făcut un drum atât de lung.

— Drumul trebuia oricum să-l fac. Fie că rămâi, fie că pleci, avem unele lucruri de discutat. Poate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndm1933-1947

că ar fi mai bine să le discutăm numai între noi doi.

— Eu nu am secrete, zise Gunther speriat de gândul că ar putea rămânea singur, și aruncând spre Nora, spre Paul, spre Hagen, priviri ce chemau în ajutor.

— Nu sunt secrete dar sunt chestiuni de afaceri... Vreau să-ți vorbesc despre pădurile din Bihor.

Vorbise până atunci românește, dar în acel moment înainte de a-și termina fraza, începu să vorbească nemțește, poate ca un fel de apărare instinctivă împotriva streinilor care erau de față. Căpătă dintr'o dată o grabă nervoasă în vorbire, pe care nu o avusese înainte. In parte, calmul lui de până atunci era datorit și faptului că vorbind românește trebuia să-și caute cuvintele.

Era vorba despre o linie ferată forestieră, pe care întreprinderile Grodeck o construiau în pădurile lor din Bihor. Cum lucrările luau acum dezvoltări neprevăzute, care aveau să dureze încă un an, ar fi vrut să aibe acordul de principiu al lui Gunther, pentru ca să fie sigur că la majoratul lui, băiatul nu va stânjeni mersul mai departe al lucrurilor. Afacerea era importantă și bătrânul Grodeck o expunea pe larg cu cifre, cu explicații tehnice, cu scheme și planuri, pe care le adusese cu el și le întindea pe masă, ca pe niște hărți.

Gunther asculta fără nici un semn de aprobare sau măcar de înțelegere. In cele din urmă se ridică,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mrr1933-1947

— Nu pot să-ți dau nici un răspuns. Sunt lucruri care deocamdată nu mă privesc. In Martie voi coborî la Brașov și voi vedea atunci ce e de făcut.

Pentru prima oară, bătrânul Grodeck își pierdea răbdarea.

— Eu n'am timp să aștept până în Martie.

— Mă mir, spuse Gunther. Un Grodeck are totdeauna timp să aștepte. E singurul lucru pe care l-am învățat dela voi. Pe mama n'ați așteptat-o douăzeci de ani, până a murit? Pe mine mă veți aștepta mai puțin poate.

— Să nu vorbim despre asta, zise bătrânul Grodeck. Orice s'a întâmplat, memoria mamei tale este pentru noi venerată. Eu am uitat tot.

— Pentrucă ești generos, râse Gunther. Eu însă n'am uitat nimic. Mă înțelegi? Nimic.

Își pierduse stăpânirea lui ironică de până atunci. Avea în ochi flacări reci albastre, care ardeau cu ceva deznădăjduit pe figura lui de copil. Bătrânul Grodeck încercă să-și păstreze sub această privire arzătoare cumpătul. Dacă n'ar fi fost vocea lui guturală, pe care o furie greu ascunsă o altera și mai mult, ca și cum ar fi răgușit subit, nimic nu l-ar fi trădat. Il mai ajutau și hainele negre de doliu, cu demnitatea lor rigidă.

— Sunt lucruri zise el, pe care un tată nu le poate discuta cu fiul lui. Și orice s'ar spune ești totuși fiul meu.

Ridicase capul, spunând aceste ultime cuvinte, spre Hagen și pentru prima oară îl privi în ochi, în tăce-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

rea împietrită pe care acesta o păstrase tot timpul. Pe urmă, i se adresă din nou băiatului cu aceeaşi voce guturală înăbuşită de mânie.

— Am venit aici ca să punem la punct afaceri care nu suferă întârziere. Trebue să fi rezonabil şi să mă asculţi. Sunt sigur că mama ta, dacă ar trăi, mi-ar da dreptate.

Gunther izbucni la aceste cuvinte într'un râs crispat.

— M'am întrebat întotdeauna de ce aţi ucis-o. Acum în sfârşit ştiu: ca să vă dea dreptate. Voi când omorîţi un om, îl trageţi de partea voastră. Dar mama, moartă sau nu, rămâne mereu cu mine şi dacă ai venit să mi-o iei, ai venit degeaba. A doua oară nu vă mai las s'o ucideţi.

Era de o neasemuită paloare şi râsul lui exasperat era plin de lacrimi. Ieşi pe neaştepatate din odaie trântind uşa. I se auzeau paşii pe scări, urcând în fugă spre odaia din turn.

Hagen ieşise aproape în acelaş timp, alergând după el. Bătrânul Grodeck rămase singur cu Nora şi cu Paul. Işi potrivi cravata cu multă atenţie, lucru care îi dădea oarecare linişte, ca şi cum acest gest ar fi pus ordine în el şi ar fi reparat cuvintele grele pe care le primise în faţa unor oameni streini.

— Nu trebue să luaţi seama la vorbele lui Gunther, zise el. E o fire nervoasă şi am făcut greşeala de a-l creşte în prea mare libertate. In privinţa asta răposata lui mamă are o parte din vină. L-a ţinut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr/1933-1947

prea mult pe lângă ea și a făcut din el un copil, exagerat. Nu știu ce vi s'a povestit despre ea, aici sau la Brașov — am auzit că ați petrecut o noapte într'o casă, în care și ea a avut pe vremuri ușurința poate condamnabilă, de a intra uneori — nu știu ce vi s'a povestit, dar vă pot asigura că răposata mea soție a fost o persoană cu totul respectabilă și că nimic nu i se poate reproșa memoriei ei. A fost însă o fire exagerată, și acest lucru se simte în educația lui Gunther. Am ținut să vă spun chiar eu aceste lucruri, mai ales că din nenorocire ați fost martori la scena de adineauri.

Se plimba prin odaie cu pași măsurați și se oprea în fața câte unui obiect, pe care îl privea cu aceeași expresie de dezaprobare.

— Băiatul e bolnav zise Nora. O mare emoție îl poate doborî. Poate că ar trebui lăsat în pace câtăva vreme.

— Bolnav!

Bătrânul Grodeck spunea cuvântul cu iritare și cu neîncredere.

— E și asta una din ideile romanțioase, pe care le-a moștenit dela mama lui. Dar dacă este într'adevăr bolnav, dece nu vine acasă? dece stă în sălbătăciunea asta, fără doctor, fără medicamente?

— Cred că se simte bine aici. Hagen îl îngrijește și îi aduce tot ce trebue.

Bătrânul Grodeck se încruntă.

— Nu-l cheamă Hagen. Il chiamă Klaus Schmidt.

— Noi, aici îi spunem Hagen.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Dar încercați să-i spuneți Schmidt, se răsti el. Niciodată n'am putut s'o obișnuesc pe soția mea să-i spună așa: Schmidt. Poate că totul s'ar fi petrecut altfel . . .

Se oprise în fața portretului de pe etajeră și îl privea fără îngăduință. Surâsul tinerei femei părea că se stinge sub privirea lui.

Ore întregi după plecarea bătrânului Grodeck dela cabană, Faffner continuase să se frământe și să caute. Ii dăduseră drumul din lanț, dar el se zbătea mereu, ca și cum încă ar fi fost legat. In primul moment alergase în pădure pe urmele celui plecat, dar se întorsese după câtva timp, abătut. Era prea târziu ca să-l mai găsească și urmele se pierdeau în ceață.

Nu voia să mănânce nimic și nu primea nici o mângâiere. Era într'adevăr bolnav, ochii îi erau arși de febră și când cineva încerca să pună mâna pe el, trăgându-l de ureche — gest care de obicei îl potolea — câinele urla de durere de parcă i s'ar fi atins o rană vie.

— Il doare, spuse Gunther. După atâta timp încă îl mai doare . . . Sunt cinci ani de atunci. Era în Septemvrie, cred . . . Da, în Septemvrie . . . Mă întorceam cu mama din oraș. L-am găsit pe Faffner în curte, într'un lac de sânge. Trăsese cu carabina în el și pe urmă îl lăsase acolo, crezându-l mort. Înțelegeți? Cu carabina . . .

— De ce? întrebă Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr 1933-1947

— Pentrucă mama îl iubea. N'a suferit niciodată ființele pe care le iubea mama sau care o iubeau pe ea. Le-ar fi ucis pe toate cu carabina sau altfel . . . Grodecii știu uneori să ucidă și fără carabină . . . Ucid cu discreție și pe urmă, poartă doliu cu demnitate.

Faffner ca și cum ar fi înțeles că e vorba de el se apropiase de cămin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

XVII

Noaptea de Anul Nou se sărbătorea pe munte cu focuri și chiote. Dela Turing Club și dela cabana Sașilor, veneau prin pădure strigăte, pe care numai vântul le acoperea cu vâjâitul lui metalic. Viscolise toată ziua dar mai târziu vremea se domolise. O ceață grea, densă, cădea liniștitoare peste brazi și pietre.

In vârful muntelui se aprinsese, de cum se făcuse seara, un foc uriaș, care chema în jurul lui oamenii dela cele două cabane. Se vedeau urcând cu torțe de răşină în mână și li se auzeau de departe vocile şi râsetele. Când ajungeau sus, deveneau dintr'o dată tăcuți și se apropiau de foc, cu fețe serioase, grave.

« Dacă n'ar fi ceaţă s'ar vedea focul de pe Piatra Mare» spuse cineva.

Oriunde era o cabană, se aprindea în seara aceasta un foc şi oameni tăcuţi se strângeau în jurul lui, în ultimele ceasuri ale anului. Ardeau pe toate crestele din Bucegi focuri mari ca niște semnale,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdh1933-1947

care se caută unele pe altele în noapte, dar ceața le acoperea pe toate.

— Ești și tu ca focul de pe Piatra Mare, Paul. Știu bine că ești undeva în ceață, dar nu te văd.

— De ce spui asta Nora? Nu sunt lângă tine? Nu suntem împreună?

— Impreună și totuși singuri.

— Toți suntem singuri, Nora. Uită-te bine la toți câți suntem aici și spune dacă e cineva care nu e singur.

Nu erau în lumina acelor flăcări de seară decât oameni triști, figuri grave, priviri care se întâlneau fără să se vadă. Pe toate fețele plutea aceeași expresie de atenție oprită în loc și întoarsă înapoi, ca într'o apă fără fund.

Focul îi făcea pe toți gânditori Erau butuci imenși de fag, arși până la jăratec, dar rămași întregi, incandescenți.

Mereu se aruncau crengi care înăbușeau în primul moment focul, dar flăcările izbucneau puternic, cu un zgomot de incendiu. Brazi mici și jnepeni deveneau într'o clipă luminoși, arzători, feerici, ca niște plante fosforescente. Scântei repezi zburau cu un zgomot mărunt de ploaie metalică și pe urmă totul se topea în același jar luminos ca o lavă de aur.

Paul se oprise la câțiva pași de foc ca și cum n'ar fi îndrăznit să se apropie mai mult. Își scoase chipiul cu un gest intimidat și rămase tot timpul descoperit.

— E timpul să mergem, zise Nora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr1933-1947

— Încă nu, se împotrivi el.

Nu se putea rupe de acolo. I se părea că focul acela, ca să ardă, avea nevoe de ei. I se părea că fără oameni în jurul lui, se va stinge.

Gunther îi aștepta la cabană cu nerăbdare. In cele trei zile câte trecuseră dela plecarea bătrânului Grodeck, fusese bolnav. In seara aceasta cobora pentru prima oară din camera lui.

— Mai ai febră?

— Astă seară nu. Nu vreau să am febră de Anul Nou.

Era încă foarte palid, dar ochii își recăpătau lumina lor dinainte.

— Vă place ce am făcut în lipsa voastră?

Casa era decorată cu ghirlande colorate de hârtie. Gunther era foarte mândru de opera lui. Pe un carton mare, alb, scrisese ca în filmele americane, cu litere frumoase de tipar: Happy New Year 1935.

— Dacă am avea șampanie și muzică ar fi un reveillon adevărat, spuse el cu părere de rău.

— Nu avem șampanie dar avem vin. Cât despre muzică, dacă stăm liniștiți, se aude foarte bine dela Turing.

Se auzea într'adevăr uneori un cântec depărtat de acordeon, pe care pe urmă îl acoperea pădurea cu vuetul ei de noapte.

Nora părăsise pentru prima oară costumul ei de ski. Avea în ruksac o rochie de stofă neagră, simplă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ir/1933-1947

ca o rochie de lucru, pe care n'o îmbrăcase până acum, fiindcă la cabană se simțea mai bine în tunică și pantaloni lungi. Îi plăcea să umble cu bocanci și i se părea că pasul ei greu îi dă mai multă siguranță între cei trei bărbați.

Dar astă seară bocancii o oboseau și tunica era prea grea. Ciorapii groși de lână o zgâriau. Îi scoase ca după un marș lung și pe urmă după atâtea zile de îmbrăcăminte aspră, își trase ciorapii de mătase, singura pereche pe care o adusese cu ea dela București, și simți răceala lor pe picioare, ca o mângâiere.

« Am fost prea multă vreme băiat» gândi Nora, privindu-se în oglindă. De când purta costumul de ski, se pieptăna cu părul ridicat în sus, ca să-l poată prinde cu ace și să-l strângă sub chipiu. Acum îl desfăcu și-l lăsă să cadă în jos pe umeri.

Rochia ei neagră avea un cordon roșu de piele și un guler alb îngust răsfrânt fără decolteu, în jurul gâtului. Îi părea rău că are mâneci lungi. Ar fi vrut să poarte o rochie de seară cu brațele goale, o rochie pe care s'o audă foșnind în mers, ca într'un dans. Dar și în această modestă rochie de ștofă, Nora se simțea redevenind femeie. Pantofii o înălțau. Părul lăsat pe umeri îi libera fruntea și pe fondul lui brun închis, adânc, întreaga figură se lumina, mai albă decât totdeauna.

Se simțea ușoară și coborîse scara până jos în hol, alergând, ea care de obiceiu mergea fără grabă, fără zgomot. Abia pe ultima treaptă se oprise mi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1933 1947

rată ea însăși de această neașteptată schimbare. « Ce e cu tine Nora? Parcă ai băut» se dojeni în gând.

Gunther veni spre ea și o luă de mână, privind-o cu o expresie de uimire copilărească.

— Ce frumoasă ești! N'am știut că ești așa de frumoasă. De unde vii? Ce s'a întâmplat?

— Nu sunt frumoasă, Gunther. Dar astă seară încerc să fiu, vreau să fiu. Pentru anul care vine. Trebue să-l primim cu prietenie, cu puțin curaj, cu încredere mai ales. Trebue să avem încredere în el și în lucrurile pe care ni le aduce.

Paul se apropie și el de Nora.

— Gunther are dreptate. Ești într'adevăr frumoasă. Skiul face din tine un băiat cu care ne purtăm băiețește. Dar acum, uite, că ne intimidezi. Am vrea să-ți sărutăm mâna și nu știm cum. Ne-am învățat să te lăsăm să cazi în zăpadă, fără să întoarcem capul după tine. Tu te descurci totdeauna singură și noi trecem mai departe. Ne-am învățat să-ți răspundem răstit, ba uneori nici măcar să nu-ți răspundem. Tu ești răbdarea Nora. Tu ești cumințenia. Tu ești simplicitatea. Le primim pe toate cu nepăsare ca și cum ni le-ai datora, ca și cum am avea drepturi vechi asupra lor. Dar astă seară, deodată ne aduci aminte că ești frumoasă și frumusețea ta e un dar prea mare. Ne dezarmează, ne dă remușcări, ne face să spunem prostii.

— Intr'adevăr Paul: numai prostii.

Niciodată nu-l auzise vorbind cu emoția aceasta puțin solemnă, puțin stânjenită. Niciodată nu vă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

zuse în privirea lui sclipirea de tandreţe, cu care venea acum spre ea. « Dacă am fi singuri cred că l-aş săruta ».

— Spui numai prostii dragul meu. Ce se întâmplă cu tine? Ce o să creadă oamenii ăştia despre noi?

Se gândea mai puţin la Gunther care primise dela început, totul ca pe un joc. Se gândea mai mult la Hagen, care nu se mişcase nici un moment de lângă fereastră şi o privea de acolo, din neclintita lui tăcere. Ochii lui albaştri, duri, aveau parcă astă seară un început de îngăduinţă visătoare . . .

Mai era destulă vreme până la miezul nopţii, când deodată Faffner, care până atunci stătuse lungit lângă cămin, se ridică dela locul lui, trezindu-se parcă din somn cu o tresărire de atenţie şi de nelinişte. Ascultă câtva timp cu botul ridicat în aer, cu urechile aţintite spre cine ştie ce depărtare, zgomote şi pe urmă merse spre uşe suflând şi mârâind.

— Ce e Faffner?

Câinele se ridicase cu labele pe uşe, încercând să-şi deschidă singur dar când Hagen îi dădu drumul să iasă afară, rămase în prag neîndrăznind parcă să meargă mai departe. Lătra spre pădure mai mult cu nelinişte, decât cu furie.

— Ţi-e frică Faffner?

Nici nu primea să se întoarcă înapoi în casă, dar nici să iasă cu totul afară nu voia. Avea un lătrat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

ciudat, ca şi cum ar fi întrebat pe cineva, care nu voia să-i răspundă.

— Haide să vedem ce este! zise Hagen.

Işi puse pelerina pe umeri, aprinse felinarul şi pe urmă luă din cui una din cele două carabine. Il vedeau pentru prima oară înarmat, lucru care îi surprindea cu atât mai mult, cu cât crezuseră până atunci că cele două arme atârnate în perete deasupra covorului roşu erau numai decorative, ca nişte arme vechi «Intr'adevăr omul acesta e un vânător» gândi Nora. Arma în mâna lui părea că-l întregeşte. Era mai puţin straniu acum. Şi pelerina lui cenuşie şi cizmele lui grele deveneau fireşti.

«Vino Faffner» zise Hagen şi porni înainte. Câinele îl urmă cu botul în zăpadă, căutând drumul . . .

Se întoarseră după o jumătate de oră. Timpul la cabană trecuse încet, într'o aşteptare încordată, pe care tăcerea o făcea şi mai întensă. Gunther nu se dezlipise nici un moment dela fereastră. Nu se auzea din pădure nici un strigăt, nici o chemare. Doar, din când în când zgomotele — şi ele mereu mai rare — dela Turing sau dela S.K.V. unde se petrecea. Paul voise să se ducă pe urma celor plecaţi.

— Poate au nevoie de ajutor. Mai avem o carabină aici.

— O avem aici şi e bine să rămână aici, spuse Nora oprindu-l să plece.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr1933-1947

Aşteptarea fusese atât de grea, plină de atâtea presentimente şi întrebări nepuse, încât întoarcerea lui Hagen, în primul moment, nici nu-i dezmetici cu totul.

— Vă aduc un pui de urs, zise el intrând.

Purta într'adevăr pe braţe un ursuleţ îngheţat, cu blana albă de zăpadă, cu ochii pe jumătate închişi de frig sau de somn, şi cu lăbuţele dinainte strânse sub botul lui cafeniu, ca şi cum ar fi vrut să şi le încălzească singur.

— O fi ieşit de cu ziuă din vizuina maică-si şi pe urmă nu şi-a mai găsit drumul înapoi. O să încerc eu să i-l găsesc, dar mai întâi vi l-am adus să-l vedeţi.

— Sunt urşi pe aici? întrebă Nora uimită.

— Intr'un singur loc, mai jos spre stână. Cred că nu sunt mulţi. Astă vară ciobanii vorbeau de o ursoaică, de una singură care se arăta noaptea din când în când pe la stână.

Hagen pusese ursuleţul jos pe covor şi se strânseseră cu toţii în jurul lui ca să-l privească. Numai Faffner trebuia ţinut mai departe fiindcă lătra într'una şi îşi arăta colţii, ca şi cum ar fi vrut să-l sfâşie.

«Ii miroase a sălbăticiune», zise Hagen.

Nora era încă nedumerită. Invăţase pe vremuri la şcoală, că ursul hibernează într'o letargie completă şi nu înţelegea prin ce minune ursuleţul ăsta ajungea viu încă în mâinile lor, în plină iarnă.

— Dar nu-i adevărat deloc, spuse Hagen. Nici vorbă nu poate fi de letargie. E un fel de somn, un fel de buimăceală, din care ursul se şi trezeşte uneori, ba chiar, când nu e viscol se întâmplă să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933_1947

iasă afară la lumină. Mai ales când n'are astâmpăr, ca fiara asta mică.

Vorbea cu oarecare pasiune despre aceste lucruri. Pentru prima oară de când îl cunoșteau, vorbirea lui de obiceiu aspră și rece începea să aibă ceva prietenos. Stătea aplecat peste mica fiară adormită cu o privire atentă, de om îmblânzit.

Miezul nopții îi găsi tăcuți și atenți în jurul puiului de urs, care le intra în casă odată cu noul an.

« E poate un semn» gândi Nora.

Aducea cu el un miros de pădure și de pământ. Era caraghios și zbârlit mai ales acum când începea să se dezmorțească, și totuși îl priveau cu uimire. Venea dintr'o viață misterioasă, care se ascundea sub ghiață, sub zăpezi. Pădurea încremenită își păstra în pământ rădăcinile și fiarele. Totul părea mort și totul în adânc era viu.

« Viața începe mereu» șopti Nora, uitându-se la mica jivină pe care se aplecase să o mângâie pe botul umed de zăpadă. Nu știa bine cui spune aceste cuvinte și pentru cine le spune. Pentru Paul care se zbuciuma de atâta vreme să iasă din amintirile lui, ca dintr'o iarnă. Pentru Gunther care încă avea ochii întorși spre imaginea mamei dispărute. Pentru Hagen, care încerca să păstreze fantoma iubitei într'o casă cu obloanele ferecate.

« Și pentru tine, biata mea Nora, pentru tine, care ai crezut de atâtea ori că nu mai ai de așteptat nimic dela nimeni».

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

« E miezul nopții », zise cu glas tare și merse să stingă lămpile. Singur focul din cămin mai arunca o slabă lucire roșietică, pe figurile lor care, în întuneric, deveneau mult mai grave.

De departe, dinspre vârful muntelui se auzeau lovituri de armă. Se trăgea cu pușca în cinstea noului an. Faffner care tot timpul mârâise, tăcu și el ascultând.

Când se făcu din nou lumină, se priviră câteva clipe fără să-și vorbească.

« Viața începe mereu » zise Nora mai mult pentru ea. Îi plăceau aceste cuvinte și îi părea bine că sunt cele dintâi pe care le spunea în anul nou.

« E timpul să ne întoarcem acasă » spuse Hagen puiului de urs. Îl ridicase de jos și îl ducea înapoi în pădure, purtându-l pe brațe. Câinele venea după el potolit. Nora, între Paul și Gunther, îi privea din prag cum se depărtează. Rămâseră toți trei acolo multă vreme. Noaptea era calmă și cețoasă. Felinarul lui Gunther se vedea încă printre brazi. Pelerina lui neagră trecea pe zăpadă ca o umbră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mdrr1933-1947

XVIII

Se sparg norii!

Dela S.K.V. la Turing, vestea alerga prin pădure ca un strigăt:

Se sparg norii! Se ridică ceața!

Dimineața era cenușie, zările erau închise și lumina avea mereu aceeași lipsă de strălucire. Vârful Postăvarului părea scund sub cerul opac și umed, căzut prea jos.

Totuși dela cabana Sașilor veneau strigăte, care anunțau soare și lumină.

« Se vede Brașovul! Se vede Râșnovul!» povesteau cu uimire oamenii veniți dintr'acolo. Grupuri de skiori coborau în grabă spre S.K.V. să se încredințeze de miracol.

Nora și Paul ajunseră prea târziu.

« Până adineaori am avut soare», îi întâmpină omul cu ochi de viezure. Clipea des ca și cum încă ar fi fost orbit de lumină. Cortina de nori, un moment ridicată, căzuse din nou peste nevăzuta lume din vale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr/1933-1947

Toată lumea se strânsese pe terasă ca pe o punte de vapor, ca să urmărească neașteptata revenire a soarelui. Din acel punct, se vedea, când era senin, întreaga Țară a Bârsei, până spre munții Făgărașului. Era ca o fereastră a Postăvarului deschisă spre câmpie, fereastră pierdută dela începutul iernii în nori și prin care câteva secunde apăruse în dimineața aceasta imaginea însorită a Brașovului, pentru ca să piară din nou în neant.

Oamenii păreau buimăciți de prea grăbita imagine ce fulgerase și se stinsese în zare. Ceața se depunea din nou pe brazi și stânci, cu lumina ei difuză care stingea ultimele reflexe ale pietrelor.

« Priviți! » strigă cineva.

Zarea se despicase și un cerc plutitor de lumină albastră se deschidea ca un oraș fantomatic printre nori. Draperii de fum se dădeau de o parte, zidurile de ceață se năruiau. O cetate scânteia în soare cu acoperișuri de metal, cu suliți și scuturi ridicate în lumină.

Nu era Brașovul. Era prea departe ca să fie Brașovul, era prea orbitor.

Avalanșe de nori îl acopereau, aruncându-l încă odată în negură, dar o clipă mai târziu, răsărea în altă parte ca o insulă călătoare, ca un golf fantastic în acest ocean de fum și de ceață.

Câteodată imaginile erau precise, simple, ușor de recunoscut. Cineva arăta cu degetul printre nori. Râșnovul sau Zizinul, drumul șerpuitor spre Bran, turlele sclipitoare dela Zărnești. Dar într'o singură clipă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

toate piereau. Oraşe desprinse din loc erau purtate dela o zare la alta, porţi de lumină se deschideau şi se închideau, cetăţi efemere se desfăceau în soare...

Două zile vremea se zbuciumase între lumină şi viscol. Dimineţile erau fastuoase, ca din pragul unei imense grote. Norii se destrămau deschizând departe arcuri de triumf, bolţi albastre, ţinuturi sclipitoare. Dela o secundă la alta continente de fum luau fiinţă şi se topeau pe întinsa câmpie a Bârsei. Lanţuri de munţi creşteau şi se prăbuşeau într'o lumină magică.

Ceaţa se ridica din pădure ca dintr'un mare incediu. Fiecare brad părea că arde într'o flacără rece, cu zgomot metalic. Muntele se zbuciuma să iasă din nori. Pe toată Ţara Bârsei era soare, pe toată valea Prahovei era soare; singur Postăvarul ca un clopot de fum, ca o cetate de negură rămânea închis între zidurile lui de iarnă.

Dimineaţa porţile păreau că se deschid şi prin pânza destrămată a norilor, ca prin zeci de ferestre mişcătoare, imagini dintr'o altă lume, din alt anotimp se fugăreau prin fum.

Spre seară însă, ca şi cum muntele obosit de tot acest zbucium s'ar fi predat iernii biruitoare, ceaţa cădea din nou, norii se adunau grei, pădurea fumega stinsă...

Totul se linişti în cea de a treia noapte, de odată, cum se potolesc furtunile pe mare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/rndr1933-1947

Paul se trezise în întuneric şi asculta.

— Ce s'a întâmplat?

— Nu ştiu bine. Ascultă şi tu.

Tăcerea nopţii avea ceva foşnitor, ca şi cum pădurea ar fi întinerit. Cabana părea uşoară ca o navă liberată din sloiuri.

Paul merse spre fereastră şi o deschise. Un cer albastru adânc, cu stele umede, un cer de primăvară, neasemuit de clar, neasemuit de uşor, plutea peste pădurea troienită. Totul era albastru în noapte, brazii, zăpada, stâncile. O lună nevăzută, bătând poate de undeva din spatele cabanei, dădea o slabă strălucirea metalică munţilor din depărtare, siluete şi ele albastre, dar cu vârfurile fosforescente, albe de zăpadă.

Paul rămase ameţit lângă fereastră. Nora îl chemă de câteva ori, dar el nu răspunse.

Frigul de noapte era aspru, dar nu îngheţat. Aducea cu el un miros de pământ jilav, o aromă de rădăcini şi ierburi umede.

« E ca o deşteptare din somn» spuse Paul. Se aplecă peste fereastră să simtă pe frunte adierea acelei imposibile nopţi de primăvară.

In plin soare, Postăvarul era de nerecunoscut. Un larg amfiteatru împresura pădurile lui verzi şi albe. Lumina era rece, pură, sonoră. Până în cele mai depărtate zări, totul se vedea cu o exagerată preciziune ca printr'o nemărginită vitrină de cristal. Dela cabana lui Gunther se zăreau printre brazi,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947/

departe în vale, case minuscule, acoperişuri negre, drumuri înguste şerpuind ca nişte fluvii prin pădure. Era Predealul, un Predeal colorat cu mult mauve, cu mult albastru.

Bucegii nu mai aveau strălucirea lunară, străvezie din timpul nopţii. Păreau nişte munţi de cretă, sculptaţi minuţios, cu vârfurile delicate şi exacte.

Pe celălalt versant, Ţara Bârsei se desfăşura ca o machetă în relief. Munţii Făgăraşului şi ai Ciucului prindeau în cercul lor violet, câmpia cu oraşe, cu drumuri, cu păduri, văzute de sus foarte mici, dar foarte precise, ca printr'un ochian care micşorează imaginile, dar nu le turbură. Cele mai depărtate siluete — case, arbori sau stânci — îşi păstrau conturul în lumina de zi.

Nora şi Paul erau tot timpul pe skiuri. Vechile lor itinerarii deveneau noi, pline de surprize. Fiecare punct al muntelui, fiecare oră a zilei deschidea un peisaj necunoscut. Zăpada însăşi părea că-şi schimbă în soare densitatea. Era o zăpadă uşoară, fină, neaderentă, pe care skiurile alunecau fără nici o rezistenţă, sensibile la cea mai slabă apăsare. Virajele şi opririle se făceau singure, înainte ca gestul de comandă să fie împlinit. Totul se petrecea cu o fericită uşurinţă, în această lumină care dădea transparenţă lucrurilor celor mai grele.

Se auzeau prin pădure, cu un fel de vibraţie muzicală cele mai aspre zgomote, cele mai surde ecouri. Intreg muntele era ca o cutie de rezonanţă, ca o vioară. Lovituri de topor sau căderi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

înăbușite de copaci străbăteau ca din fundul pământului și pe urmă se limpezeau în aerul clar al dimineții.

Trecea uneori peste pădure o adiere abia simțită și sub această suflare brazii păreau niște corăbii cu pânze pe o mare prea calmă. Numai pe creste aerul era mai viu și bătaia vântului ridica zăpada pulverizând-o în mici fântâni arteziene. Din vârful Postăvarului, crestele Bucegilor se vedeau ca niște cratere de argint, purtând fiecare un nimb de pulbere fină.

Veneau la cabană osteniți de prea mult soare, îmbătați de nesfârșita legănare pe skiuri. Gunther care nu putea face decât plimbări ușoare, îi aștepta de obicei la S.K.V., unde apariția lui stârnea mereu aceleași șoapte și întrebări. Dar băiatul primea acum cu nepăsare, ba chiar cu o plăcere ironică toate aceste priviri care se iveau la ferestre de îndată ce se apropia de casa Sașilor.

Soarele îi dădea o bucurie febrilă, exuberantă, plină de gesturi. Umbla tot timpul cu o cămașe de vară fără mâneci, cu gâtul liber, cu capul gol și alerga prin zăpadă cu brațele deschise, cu fruntea în soare. Faffner mai bătrân, mai sceptic venea pe urmele lui fără grabă.

— Nu vrei să te trezești din somn? îl întreba Gunther trăgându-l de urechi. Nu vezi că a venit primăvara?

Câinele ridica un moment capul, făcând ochii mici în lumina de amiază și pe urmă cu vechea lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1933 1947

lene de animal adormit, se întorcea la somnul lui de iarnă.

— Faffner e mai cuminte decât noi, spunea Nora. El știe că nu trebue să credem prea mult în primăvara asta.

O îngrijora puțin exagerata bucurie a lui Gunther.

Băiatul se simțea ieșit din iarnă. Era în bucuria lui un fel de satisfacție victorioasă ca și cum ținta pe care și-o propusese — să ajungă în Martie și să poată înfrunta familia Grodeck — ar fi fost atinsă, iar efortul lui de a trăi până atunci, împlinit.

Nora ar fi vrut să tempereze această prea mare fericire.

Intre Paul și Gunther, pe care soarele îi făcea să delireze, ea singură încerca să rămână calmă. Nu avea încredere în fericirile mari, orbitoare, miraculoase. Credea mai mult în lucrurile potolite, durabile și așezate.

— Nu-i așa, Faffner?

Simțea în Faffner un aliat, un prieten, un înțelept.

Erau la amiază două sau trei ore, când soarele devenea dogorîtor. Paul nu mai voia să intre în casă. Se culca afară pe treptele cabanei și rămânea acolo cu ochii închiși, cu brațele desfăcute. Sub pleoape străbătea o lumină roșie, caldă, care îi amintea ceasurile de plaje dela Balcic. Avea senzația că e gol în soare, își auzea tâmplele zvâcnind

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaardealului.ro/index1933-1947

și urechile îi erau asurzite de un tumult confuz de ghioc. Uita unde se află și de când. I se părea că este în această toropeală luminoasă de totdeauna și pentru totdeauna. Nu avea amintiri, nu avea gânduri. Nici o imagine nu trecea prin ochii lui închiși, nici propria lui imagine. Își simțea doar brațele calde, obrajii arși de soare și i se părea că lumina trece prin el, prin pori, prin vine de sânge, până în artere, până la inimă.

Nora venea lângă el fără să-l trezească, fără să-l cheme. O auzea parcă venind, îi simțea parcă mâinile ușoare pe frunte, pe păr, dar toate aceste vagi senzații rămâneau cu totul în afară de cercul lui de lumină.

Serile aveau o aromă de rășină, de coaje de copac, de frunze tinere. Brazii deveneau sub lună albaștri, străvezii. Colorile tari ale zilei — petele mari de violet, de alb, de roșu — se stingeau după o ultimă aprindere intensă, în momentul apusului.

Pe fundalul alb al Bucegilor înzăpeziți, luna în primele minute era neverosimil de galbenă — un galben cald, puternic, care nu părea să facă parte din acel peisaj de iarnă și de seară. Mai târziu când își recăpăta lumina ei spectrală, toate văile erau albastre ca niște lacuri limpezi, încremenite sub lună.

Nora și Paul așteptau apusul de soare sus, în vârful Postăvarului și rămâneau acolo târziu până ce noaptea era deplină. Se vedeau aprinzându-se lumini, rare, pe valea Timișului; se vedeau, ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1933-1947

niște puncte de foc, farurile mașinilor alergând pe șoseaua Brașovului; se vedea mai departe ca o brățară cu pietre sclipitoare, Râșnovul.

Pădurile foșneau fără vânt, fără clătinare, cu un freamăt de viață tânără sub zăpadă. Pietrele aveau un miros bun de pământ nou.

Plecau de acolo târziu, amețiți, clătinându-se pe skiuri. Nu se îndurau să se întoarcă la cabană. Nu se puteau despărți de aceste seri înfiorate, de această vaporoasă lumină. Treceau ore întregi fără să-și vorbească. Numai uneori, când se opreau la câte o răspântie, se căutau unul pe celălalt, întrebându-se din ochi încotro s'o pornească mai departe — spre Ruia? spre Crucur? — și atunci în lumina palidă a nopții se priveau cu o neînțeleasă uimire, ca și cum s'ar fi întâlnit în vis.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr.1933-1947

XIX

Viscolul izbucni din nou în ajun de Bobotéază. Vremea se schimbă pe neașteptate și în mai puțin de o oră, Postăvarul reintră în iarnă. Brașovul se mai văzu odată sclipind cu luminile lui de seară și pe urmă dispăru în ceață.

«De acu nu-l mai vedem până la primăvară», spuse Hagen închizând obloanele.

Ultima noapte pe care Nora și Paul o mai aveau de petrecut pe munte, semăna foarte bine cu noaptea sosirii lor la cabană. Vântul arunca valuri de zăpadă în ferestre. Faffner lătra spre pădurea împietrită de ger.

Lângă focul din cămin, Nora recita cuvintele care o întâmpinaseră în prima seară.

Mancher auf der Wanderschaft
Kommt ans Tor auf dunklen Pfaden

Gunther nu o lăsă să termine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Nu, nu. Acum e târziu. Acum nu mai vine nimeni.

Intoarcerea iernii, după câteva zile de soare, îl găsea pe Gunther nepregătit, fără apărare, fără rezistență. Scurta primăvară îi dăduse o însuflețire nervoasă, care acum îl lăsa dezarmat. Asista în tăcere la pregătirile de plecare ale Norei și ale lui Paul, care își strângeau lucrurile în ruksacuri pentru a doua zi dimineață. Obrajii îi erau arși de soare, dar fruntea redevenea palidă. Cearcăne adânci de oboseală și de febră îi făceau și mai albaștri ochii lui clari.

— Trebue neapărat să plecați?

Punea întrebarea cu nepăsare, încercând să ascundă suferința de a-i vedea plecând.

— Trebue neapărat?

— Poate că n'ar trebui, spuse Paul, pe care întrebarea lui Gunther îl făcea gânditor. Poate că n'ar trebui. Dacă am avea mai mult curaj decât avem . . . Dacă am înțelege că nimic nu ne chiamă înapoi . . . Dacă ne-am hotărî să rămânem pentru totdeauna aici . . .

Nora continua să pună ordine în lucrurile ei și să le așeze în ruksac. Gândul copilăros de a rămânea la cabană îi trecuse și ei o secundă prin minte, dar îl alungase cu un gest hotărît. «Trebue să fie cineva, în casa asta, care să nu viseze».

— Voi uitați că eu sunt profesoară. Uitați că vacanța mea se termină. In ziua de 8 Ianuarie, la 8 dimineața, trebue să fiu în clasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndn_1933-1947

Spunea într'adins lucruri indiferente, reci, puțin aspre, ca să prevină lacrimile.

* * *

Până la Ruia îi însoțise Hagen. Câtăva vreme se ținuse și Faffner după ei, dar zăpada era prea mare pentru el și, înainte de a ajunge la S.K.V., câinele se opri.

— Hai, du-te acasă, Faffner. Și lasă ochii ăștia triști. Nu ți-e rușine? Ești om bătrân.

Câinele rămase nemișcat, cu o privire uimită, care nu înțelegea prea bine ce se întâmplă.

Hagen tăcuse tot timpul. Venea pe skiuri în urma lor, cu pelerina lui cenușie desfăcută în vânt.

Dela Ruia îi lăsă să plece singuri mai departe. « V'aș conduce până la Brașov, dar nu vreau să-l las pe băiat singur».

In ultimul moment, scoase din buzunar un obiect mic de metal, pe care îl dădu Norei cu un gest brusc, nepregătit.

— Te rog să păstrezi asta, în amintirea lui Gunther.

Era un medalion cu un portret al tinerei doamne Grodeck, portret mic, rotund, care semăna cu cel dela cabană, deși părea să fie mult mai vechi decât el.

Nora nu știu cum să-i răspundă. Fusese până și în gestul cu care îi întinsese acel neașteptat dar, ceva aspru, care respingea dinainte orice cuvânt de prietenie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-1941/

— Pe Gunther n'am să-l uit niciodată. Şi nici pe dumneata, Hagen.

Ochii lui albaştri erau reci, duri, fără zâmbet şi fără tristeţe. Nora aşteptă să citească în ei un semn de înţelegere, dar nimic nu se lumină pe faţa lui întunecată.

« Mergeţi cu bine», zise Hagen.

Cunoşteau drumurile şi nu mai aveau nevoe să se oprească la răscruci, ca să caute semnele indicatoare. Pârtia până la Crucur era fără accidente de teren. Cursa era înşelător de simplă şi părea în primele momente că nu cere nici un efort. Paul se lăsa în voia skiurilor, care îşi accelerau singure viteza. Nici nu încerca să frâneze. Numai la viraje deschidea foarte slab plugul, care se închidea pe urmă, în secunda următoare, dela sine, cu un derapaj scurt, din care skiurile ieşeau mai uşoare, mai repezi.

Ruksacul la început atârna greu pe spate, dar după câtva timp îşi pierdu cu totul greutatea, ca şi cum, în plină viteză, cineva i l-ar fi luat de pe umeri. Nu-şi simţea decât obrajii aprinşi de ger. Bătea un vânt aspru, care ridica vârtejuri de zăpadă şi i le arunca în faţă. Câteva secunde nu mai vedea nimic înaintea ochilor, dar skiurile alergau mai departe, libere.

Ajunseră la Crucur, fără să-şi dea seama când şi cum. Drumul prima oară fusese mult mai lung şi mai lin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndm:1933-1947

« Poate ne-am înșelat. Poate am greșit direcția ».

Recunoșteau totuși poiana și recunoșteau mai ales acea colibă de pădurar, la care se opriseră și prima dată. O găseau la fel de părăsită, cu ușa deschisă și cu aceiași cărbuni stinși în vatră. Urme recente de skiuri treceau prin fața colibei și erau singurul semn de viață în toată poiana bătută de viscol.

Porniră mai departe pe acele urme, care se pierdeau printre brazi. Dreptunghiurile albe și galbene abia se mai vedeau pe copaci, acoperite de zăpadă. Drumul prin pădure era plin de obstacole, iar pârtia își schimba de nenumărate ori planul de înclinare. Toată cursa era făcută din schimbări subite de viteză. Zăpada era când foarte înghețată, când inexplicabil de afânată și la fiecare moment skiurile erau zmulse și aruncate în lături. Nora care alerga înainte, anunța cu glas tare obstacolele și dădea comenzi de viraj și de frână, pe care Paul le executa reflex. Uneori gestul de apărare venea o secundă prea târziu și atunci skiurile săreau de pe linia lor, aruncându-l la pământ. Se ridica de jos, orbit de zăpadă, dar fără să simtă loviturile. Toată atenția lui era fixată așa de intens înainte, spre un punct mișcător după care skiurile alergau fără să-l ajungă, încât nici nu-și dădea seama de căderi și opriri. Ii era cu neputință să-și păstreze skiurile multă vreme în plug. După câteva clipe de încordare, un derapaj scurt, ca o zvâcnitură, i le rupea din frână și i le avânta eliberate înainte. Avea atunci o fulgerătoare pierdere de conștiință, după care se trezea din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr:1933-1947

nou pe skiuri, în plină viteză, plutind ca între două vise.

Intrară în Brașov înainte de amiază, ca într'un adăpost. Pe străzi viscolul era mai puțin aprig. Vânturile păreau că se opresc la marginea orașului.

Erau în întregime albi. Aveau zăpadă pe sprâncene, pe tâmple și pe frunte. Până și ochii își pierdeau coloarea, sub genele albite.

— Am mers foarte bine, spuse Nora. Două ore și opt minute.

— Numai atât? se miră Paul, fără să înțeleagă de ce.

«Două ore și opt minute» i se părea în același timp și foarte mult și foarte puțin. Avea într'un fel impresia că au plecat dela cabană nu de câteva ore, ci de câteva zile și că muntele cu oamenii rămași acolo, era foarte departe în urma lor. Dar avea deasemeni senzația că întreaga cursă nu durase decât un minut, că totul se petrecuse năucitor de repede și că toată călătoria nu fusese decât o singură, vertiginoasă cădere.

Skiul suspenda pentru el măsura timpului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indr/1933-1947

XX

Braşovul era, în această ultimă zi de vacanţă, la fel de vioi şi de populat ca în primele zile. Străzile pline de skiori păreau nişte imense peroane, pe care o mulţime grăbită, agitată şi volubilă aştepta sosirea şi plecarea trenurilor.

Birourile de voiaj din centru erau luate cu asalt de oameni grăbiţi să-şi vizeze biletele să cumpere tichete sau să ceară informaţii. Lumea care coborîse dela cabanele din împrejurimi sau venise de mai departe, din Făgăraş, din Bihor, după o vacanţă de ski, se aduna încă odată la Braşov, unde se întâlneau atâtea drumuri. Erau figuri arse de soare, care îşi surâdeau pe stradă, ca şi cum s'ar fi recunoscut.

— E posibil, Nora, ca toţi oamenii ăştia să se întoarcă la viaţa lor dinainte? E posibil oare, după ce au fost în munţi, să mai creadă în lucrurile pe care le-au lăsat jos? de care s'au despărţit? pe care au vrut să le uite?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

— Cine a fost în munți, e un om liber, răspunse Nora.

Un om liber. Un om liber. Paul repeta cuvintele ei. I se părea că e foarte tânăr, că vine dintr'o lungă vacanță cu soare, că toate drumurile sunt deschise înaintea lui.

Trenurile veneau din Ardeal ca dintr'o regiune polară, înghețate, cu mari întârzieri, pline de zăpadă, cu locomotivele albe ca niște imense pluguri spărgătoare de ghiață.

— Se formează un tren de skiori diseară. E mai bine să-l așteptați. N'o să găsiți locuri în vagoanele obișnuite.

Le mai rămâneau câteva ore de stat la Brașov și aveau de gând să le petreacă pe străzi, mai ales prin cartierele mărginașe, unde orașul își păstra încă aerul lui de cetate veche, dar înainte de a porni din nou la drum, intrară la Coroana, ca să-și lase skiurile acolo și să se odihnească. Era în cafenea o adunare pestriță de haine orășenești și haine de ski, fețe posomorîte de citadini și figuri deschise de oameni tineri, coborîți din pădure.

Găsiră cu greu o masă liberă într'un colț unde părea că se refugiaseră numai localnici, cufundați în citirea ziarelor de după masă și supărați de năvala de tinerețe, care le turbura liniștea localului și obișnuințele de fiecare zi. Toți erau serioși, tăcuți, greoi și toți parcă aveau fruntea puțin teșită a bătrânului Grodeck, frunte rezistentă, închisă. Citeau ziare nem-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ndr_1933-1947

țeşti şi maghiare din Braşov şi le citeau cu un fel de atenție îngrijorată, uniformă.

Paul surprinse în treacăt un titlu tipărit cu litere groase pe prima pagină: *Létrejött Rómában a megegyezés!*

Nu ştia ce însemnau acele cuvinte şi deodată îi trecu prin minte că poate în cele două săptămâni trăite pe munte, se întâmplaseră în lume lucruri extraordinare şi că acel titlu tipărit cu litere groase anunța poate un eveniment capital, care schimbă destinul omenirii.

« Mă duc să cumpăr ziare» îi spuse Norei şi se ridică dela masă cu oarecare neliniște.

Era aproape de uşă, gata să iasă în stradă, când se auzi strigat. Intoarse capul şi se uită cu mirare la mesele din apropiere, dar nu recunoscu pe nimeni. Pe urmă abia băgă de seamă că cineva îi face semn de mai departe, de lângă fereastră.

— Tu eşti, Ann?

Era singură la masă şi avea în fața ei câteva reviste şi ziare, pe care le citise probabil până atunci.

« Imi dai voe?» spuse Paul, răsfoindu-le în grabă. Căuta mai ales titlurile şi telegramele dela ultima oră. Rămăsese în picioare în fața lui Ann, puțin aplecat deasupra mesei şi în câteva clipe parcurse cu ochii tot acel vraf de ziare.

— Cauți ceva? întrebă ea.

— Nu. Nimic precis. Voiam să ştiu dacă s'a întâmplat ceva în lume. Dar văd că nu s'a întâmplat nimic. Intr'adevăr nimic . . .

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista.arhivelenationale.ro/mdr 1933 1947

Abia atunci ridică privirea spre Ann. Era cu capul gol, purta la gât o eşarfă albastră, înodată ca o cravată.

— De unde vii, Paul? Eşti de mult aici? Pleci la Bucureşti? Mi-a spus cineva că te-a văzut în ajunul Crăciunului, dar nu-mi venea să cred. Eu am fost tot timpul la Braşov. Mai rămân. Nu ştiu cât mai rămân. Am venit să lucrez. Nu vrei să stai? De când nu ne-am văzut? Unde ai dispărut?

Vorbea ca deobicei cu o mulţime de întrebări scurte, pe care le arunca neglijentă fără să aştepte răspuns. Paul era mereu în picioare în faţa ei şi o privea cum râde, cum gesticulează, cum vorbeşte.

« Ce ochi mici are. E cu putinţă să aibe ochi atât de mici?».

Ea se opri deodată din vorbă şi deveni neaşteptat de atentă.

— Ce e cu tine, Paul? De ce taci? De ce mă priveşti aşa? S'a întâmplat ceva cu tine. Eşti foarte schimbat. Nu ştiu cum, dar foarte schimbat. Poate pentrucă eşti aşa de negru. Poate pentrucă porţi hainele astea . . .

— Da, Ann. Poate.

Plecă de acolo fără să-i pună nici o întrebare. Ar fi vrut să găsească un cuvânt prietenos pentru ea, dar nu găsi nimic.

« Ai o eşarfă frumoasă» îi spuse la despărţire.

Nora îl aştepta la masa lor din colţ, gata de plecare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1933-1947

— Cine e fata blondă, care te-a oprit? întrebă ea fără mare curiozitate.

Paul se gândi o clipă și pe urmă răspunse scurt: « O fată din București. O pictoriță».

Avea impresia că mai mult nu are ce să spună despre Ann.

Trenul pleca dela Brașov cu vagoanele pline, dar în fiecare gară, la Dârste, la Timișul de jos, la Timișul de sus, așteptau alte grupuri de skiori.

Toată lumea vorbea despre zăpadă și despre timp. Cei cari coborau de pe Piatra Mare, se plângeau de prea multă ceață și de îngheț. Fete și băeți venind din Bihor povesteau că la Stâna de Vale avuseseră tot timpul soare.

Toți sunt nespus de tineri și Paul se simte, între ei, de vârsta lor. « S'a întâmplat ceva cu tine», spunea Ann. Da, s'a întâmplat. Se privește în fereastra vagonului ca într'o oglindă și aproape că nu se recunoaște. Fața îi e brăzdată de zgârieturi, pe frunte și la ochiul drept păstrează încă urme din teribila lui cădere dela Turing-Club, buza de jos e încă puțin ruptă, dar peste toate acestea a trecut soarele și le-a cicatrizat. Nimeni în vagon nu e mai negru decât el, nimeni nu e mai ars de soare. « Parcă am umblat numai pe creste, numai în lumină».

Simte un fel de exaltare copilărească. Nu știe exact ce ar voi să facă. Sunt în el puteri pe care nu le cunoaște, sunt elanuri care se deșteaptă dintr'un somn lung.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr-1933-194/

— Nora, tu crezi că skiul poate să salveze un om? Poate să schimbe o viață?

— Dragă Paul, cred că viața noastră e plină de obiceiuri proaste, de manii și de idei fixe. Skiul ne scoate din ele. Pe urmă, totul este să nu ne lăsăm învinși din nou.

— Nu, Nora. Niciodată.

Jura cu prea multă aprindere, cu un accent de îndârjire exagerată.

Se corectă singur, repetând în gând aceleași cuvinte, mai calm, mai decis: niciodată, niciodată.

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947

MONITORUL OFICIAL ŞI
IMPRIMERIILE STATULUI
IMPRIMERIA NAŢIONALĂ
BUCUREŞTI — 1940.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1933-1947